

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

STAMTAVLER

OVER FAMILIERNE

HAUBERG OG ARBOE

SAMLEDE OG UDGIVNE

AF

JUL. BIDSTRUP

KØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

1911

STAMTAVLER
OVER FAMILIERNE
HAUBERG OG ARBOE

STAMTAVLER
OVER FAMILIERNE
HAUBERG OG ARBOE

SAMLEDE OG UDGIVNE

AF

JUL. BIDSTRUP

KØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
1911

Ved Etatsraad *J. C. Haubergs* Død d. 11. April 1899 opstod Tanken om at tilvejebringe Stamtavler over hans og hans Hustrus Familier. Jul. Bidstrup paatog sig dette Hverv og udførte det her foreliggende Arbejde.

Udførelsen krævede omfattende Forarbejder med Tilvejebringelsen af det betydelige og spredte Materiale og af de mangfoldige Oplysninger om de mange forskellige Grene af de to Familier. Med varm Interesse for Opgaven og med utrættelig Ihærdighed lykkedes det Bidstrup at faa det omfangsrige Stof samlet og udarbejdet til Trykning, skjøndt hans svagelige Helbred i de sidste Aar af og til medførte Afbrydelser i Arbejdet. Det Hele forelaa dog færdigt fra hans Haand, da Døden bortkaldte ham. Kun de sidste Ark og Tavlen over Ascendenterne var ikke trykte. Han fik saaledes ikke den Glæde og Tilfredsstillelse at se dette sit betydelige Arbejde fuldført.

I den Tid, der er forløben siden Trykningens Paabegyndelse, er der sket Adskilligt vedrørende de to Familier, som ikke er kommet med. Nye Medlemmer have set Dagens Lys, og ikke Faa ere kaldte bort; men at fuldstændiggjøre Stamtavlerne med et Tillæg vilde blive for omfangsrigt og uoverkommeligt og har maattet opgives. Det maa derfor overlades til hver Enkelt at tilføje de manglende Data, som vedrøre hans Kreds.

Kun een af de Bortgangne skal mindes her, nemlig *J. C. Haubergs* Hustru, *Margrethe Sophie Hauberg*, født *Arboe*. Som Faa fyldte hun sin Plads i Hjemmet, i de tidligere Dage paa Christianshavns Apothek og paa Landstedet «Mineslyst» i Ordrup, og senere i Villaen paa Gamle Kongevej, der til det sidste var Familiens Samlingssted. Hun var udrustet med et varmtførende Hjerter, en klar Forstand og en stærk Villie. Nøjsomhed og Pligttroskab var hendes Karaktens Særkende. Hendes virksomme og paa

Kærlighed rige Liv afsluttedes d. 16. September 1910 i hendes 93. Aar. Til sin sidste Stund levede hun i Tanker for sine Kære. Hun hviler ved sin Mands Side paa Assistents Kirkegaard.

De her foreliggende Stamtavler blev Jul. Bidstrups sidste Arbejde, hvortil skal føjes nogle Ord om hans Liv og Gerning.

Julius Bidstrup, Søn af Gaardejer Jens Bidstrup (f. 1811 d. 1892) og Hustru Karen Marie Bidstrup født Koefoed (f. 1808 d. 1891), blev født d. 1. Juli 1848 paa Lærkegaard i Olsker paa Bornholm. Han modtog Undervisning i Olsker Skole, indtil han i sit 18. Aar kom til Kjøbenhavn for at studere. Dette opgav han imidlertid og ernærede sig derefter som Lærer i Privatskoler. Hans store Interesse for historiske, særlig personalhistoriske Studier medførte, at han jævnlig besøgte det daværende Kongerigets Arkiv, hvorved han bragtes i Forbindelse med dettes Embedsmænd, hvilket førte til, at han d. 1. Januar 1886 fik Ansættelse i Arkivet. Her blev man hurtigt klar over, at hans Sporsands, Paalidelighed i Undersøgelser og Glæde over at kunne hjælpe Andre gjorde ham skikket til at deltage i de Arkivets Assistenters paahvilende Expeditioner, saavel til de ministerielle Kontorer som til private Forskere. Hans Virksomhed i saa Henseende blev da ogsaa paaskjønnet fra alle Sider, fra Arkivets Side bl. A. ved saa betydelige Lønningstillæg, at disse tilsidst udgjorde mere end den normerede Løn. Ifølge Kultusministeriets Resolution af 29. Oktober 1907 fik han — ligesom hans ligestillede Kolleger — Titel af «Registrator». I sin Fritid beskæftigede han sig væsentlig med biografiske Studier, udarbejdede med stor Flid vidtløftige Stamtavler og skrev Artikler til forskellige Tidsskrifter. Med stor Ihærdighed søgte han stedse at komme tilbunds i de ofte vanskelige og dunkle Slægtskabsforhold og at skaffe Klarhed i disse Spørgsmaal. De betydelige biografiske Arbejder, han har efterladt, vidne om hans store Flid.

25 Aar gammel ægtede han d. 31. Oktober 1873 *Thora Kristine Kristoffersen*, født d. 24. Juni 1842, Datter af Færgemand i Helsingør Johannes Kristoffersen (f. 1772 d. 1852) og Christiane Salomonsen (f. 1804 d. 1873 i Kjøbenhavn). Gjennem en længere Aarrække var hans Hustrus Helbred svageligt, og d. 23. Mai 1904 mistede han hende. Der kom tunge og trange Tider for ham, ogsaa paa Grund af hans begyndende Svagelighed; det var ham en Sorg, at denne stundom hindrede ham i hans Arbejde. Naar han følte sig vel, lagde han saa meget større Kraft deri, mere end han burde. Sin Embedsgjerning bestred han indtil 12 Dage før

sin Død, der indtraf d. 20. Oktober 1910. Hans trofaste Karakter og mildt følende Sind gjorde ham afholdt af Venner og Kolleger.

Han efterlod sig to Døttre, af hvilke den ældste, *Karen Johanne Thora Julie Bidstrup*, f. 4. Marts 1876, var Kommunalærerinde. Allerede under Faderens sidste Sygdom var hendes Helbred stærkt angrebet, og d. 18. Mai 1911 døde hun i Kjøbenhavn. Den yngste Datter *Aase Jensine Christiane Bidstrup*, f. 24. Marts 1880, ægtede 19. Juni 1900 Postexpedient *Peter Christian Thede*, født 4. Marts 1865.

Af Jul. Bidstrups Arbejder skal nævnes:

Østifternes Købstæder under Svenskekrigen 1858—60 (Fra Arkiv og Museum).

Register til danske Forlagskataloger indtil 1877.

Tildragelser vedrørende Nordslesvig optegnede efter Tidsfølgen 1864—91 (Haandbog i det nordslesvigske Spørgsmaals Historie) og Fortsættelserne 1901—2 (Sønderjydske Aarbøger).

Dødsfald i Danmark 1901—1909 (Personalhist. Tidskr.).

Vejenes Tilstand mellem København og Nakskov 1797 (Fra Arkiv og Museum).

En Disput mellem en Kammerjunker og en Akteur i Aaret 1780 (Museum 1890).

Et Ægteskabsløfte (Museum 1891).

To Breve fra Holberg (Museum 1891).

Nogle Oplysninger om P. A. Heibergs Fader (Museum 1892).

Holberg og Sorø Akademie (Museum 1893).

Stamtavle over Familierne Müller, Madvig og Sode. 1884.

» — — Koefoed. 1886.

» — — Koefoed fra Koefoedgaard. 1887.

» — — Boesen. 1887.

» — — Paulsen. 1888.

» — — Hauberg og Arboe. 1911.

H.

M. Hauberg

C. Hauberg

SLÆGTEN HAUBERG

I Følge Traditionen menes Slægten at stamme fra Havrebjerg Mølle i Havrebjerg Sogn, Holbæk Amt, hvilket Navnet ogsaa tyder paa. Imidlertid er det ikke lykkedes, trods mange Undersøgelser, at finde nogen Bekræftelse herpaa. I tidligere Tid blev Slægtens Navn skrevet: Havberg, Haubierg, Haurberg, Hauerberg, Haureberg og Havreberg. — Denne Slægt maa ikke forveksles med en anden Slægt, som i Almindelighed ogsaa skrev sig Haureberg (Hauerberg), og om hvis ældste Slægtled der findes nogle Oplysninger i Tillæg I.

Svend Hansen, hvis Fødested ikke kendes, var Møller og Tømmermand. 4. Januar 1729 fæstede han Kongens Mølle ved Sjolte i Snesere Sogn, Præstø Amt, der den Gang hørte under Strandegaard. I Følge Jordebogen var Møllens Hartkorn 1 Td. 5 Skp., Mølleskylden 1 Td. 4 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. og Landgilden 6 Rd. 8 Sk. I denne Mølle boede han til sin Død, begr. 20. Juni 1749, 62 Aar gl.

Gift 1. Gang med Maren Hansdatter, begr. 2. August 1747. Børn: A 1—A 4.

Gift 2. Gang 1. Decbr. 1747 i Snesere med Enken Mette Hansdatter.

A 1. Hans Svendsen tog 17. Januar 1753 Borgerskab som Møller og Tømmermand i Roskilde, hvor han døde 21. April 1796, 80 Aar gl.

Gift 1. Gang med Anne Cathrine Hansdatter, begr. 2. April 1760, 36 Aar gl., i Roskilde. Børn: B 1—B 3.

Gift 2. Gang med Birthe Madsdatter, død 26. Januar 1791 i Roskilde. Børn: B 4—B 5.

B 1. Marie Margrethe Møller, døbt 1. Septbr. 1754 i Roskilde, død 28. August 1830 i Storeheddinge, hvor hun havde opholdt sig i over 40 Aar, først hos sit Søkendebarn, Brændevinsbrænder Svend Christian Hauberg, og derefter hos dennes Søn Købmand Peter Christian Hauberg.

B 2. Svend Hansen Møller, døbt 19. Novbr. 1756 i Roskilde, Bødker-svend i Kjøbenhavn.

B 3. Hans Christian Møller, døbt 19. Oktb. 1759 i Roskilde, begr. 12. Maj 1762.

B 4. Anne Cathrine Møller, døbt 1. April 1761 i Roskilde. Gift 9. Januar 1789 i Storeheddinge med Christoffer Fich, Farver i Storeheddinge.

B 5. Hans Christian Møller, døbt 6. Juli 1763 i Roskilde, Snedker-mester i Kjøbenhavn.

A 2. Mette Marie Svendsdatter.

Gift 8. Juli 1740 i Snesere med Hans Jensen, Gaardmand i Sjolte i Snesere Sogn. Børn: B 1—B 4.

B 1. Mette Marie Hansdatter, døbt 29. Decbr. 1743 i Snesere.

B 2. Jens Hansen, døbt 23. April 1747 i Snesere.

B 3. Niels Hansen, døbt 12. April 1751 i Snesere, begr. 17. Januar 1753.

B 4. Niels Hansen, døbt 26. Decbr. 1754 i Snesere.

A 3. Christian Svendsen (Hauberg¹), der var Møller, boede 1752 i Staunstrup i Everdrup Sogn, 1755 i Raademølle i samme Sogn og fra 1757 til sin Død i Hellested Mølle i Hellested Sogn, begr. 3. Juli 1765, 42 Aar 3 M. gl.

Gift med Anne Sophie Madsdatter (Datter af Møller Mads Nielsen i Staunstrup) (se Tillæg I), begr. 8. Januar 1796, 63 Aar gl. i Smørum Sogn. Børn: B 1—B 5.

(Hun gift 2. Gang 3. Januar 1766 i Hellested med Møller Jørgen Christian Lund, der 1774—77 boede i Bavelse Mølle og fra 1788 til sin Død i Hove Mølle i Smørum Sogn, begr. 29. Januar 1796, 56 Aar gl. Ved Skiftet efter Anne Sophie Madsdatter den 9. Januar 1796 (se Bilag I) fremlagde Enke-manden Jørgen Christian Lund et af den Afdødes Søn Møller Hans Christian Haurberg under 30. Decbr. 1793 udstedt Afkald, hvorved han for den ham udbetalte Summa 350 Rd. deklarerede at være fuldkommen godt-gjort for den ham tilkommende Arv efter sin Moder. Ligeledes fremlagde Jørgen Christian Lund et af den Afdødes Søn Møller Christian Haurberg under 27. Novbr. 1780 udstedt Afkald, i Følge hvilket han for den ham udbetalte Summa 350 Rdl. ligeledes deklarerede at være fuldkommen godt-gjort for den ham tilkommende Mødrene arv. Disse to Sønner fik derfor ved Skiftet efter deres Moder ingen yderligere Arv efter hende. Derimod tillagde Jørgen Christian Lund sine to andre Stifsønner, Brændevinsbrænder Svend Christian Hauberg og Møller Mads Hauberg, hver 1000 Rd. og Stif-datteren, Else Marie Hauberg, gift med Bager Peder Pallesen Bidstrup, 500 Rd. i Arv efter deres Moder. Efter Forslag af Enkemanden Jørgen

¹) I Skiftet efter sin Hustru kaldes han Hauberg, men ellers kun Christian Svendsen eller Christian Møller.

Christian Lund blev Boets Indtægt ved Skiftet efter hans Hustru Anne Sophie Madsdatter ansat til 10,250 Rd. og dets Udgift til 556 Rd. 5 $\frac{1}{2}$ β).

B 1. Hans Christian Haurberg, født i Staunstrup og døbt 17. Septbr. 1752 i Everdrup, boede 1776—77 i Suserup Mølle i Lyngø, ejede 1787 Hedemølle ved Roskilde, havde senere den nederste Vandmølle i Thorslunde i Fæste, hvor han boede til sin Død. Under 16. Decbr. 1791 indgav han en Ansøgning til Kongen om Tilladelse til at anlægge en Pudder- og Stivelsefabrik i sidstnævnte Mølle — i hvilken han allerede havde indrettet et Male- og Sigteværk, hvor der blev malet Bankebyg og Perlegryn m. v. — og at den der fabrikerede Pudder og Stivelse frit og toldfri maatte indføres i Kongens Riger og Lande. Kammerherre, Amtmand Moltke gav Ansøgningen den bedste anbefaling, idet han forment, at hvis Andragendet blev bevilget, vilde det være til virkelig Nytte og Fordel for Egnen. Købmændene i Roskilde, der nu maatte hente Pudder og Stivelse i Kjøbenhavn, kunde sælge disse Varer for bedre Køb, naar de kunde faa dem i Nærheden, og Egnens Beboere vilde faa dem fra første Haand. Endvidere gjorde Kammerherren opmærksom paa, at det vilde være til Indtægt for den kongl. Kasse, til hvilken en saadan Fabrik burde erlægge noget aarligt. Rente-kammeret, hvis Betænkning Kommercekollegiet i Skrivelse af 4. Febr. 1792 havde begæret over denne Ansøgning, erfarede ved den Lejlighed, at Haurberg havde indrettet et Grube- og Perlegrynsværk uden dertil at have nogen kongl. Bevilling, og skrev derfor 31. Marts til Kammerherre Moltke om at indhente Haurbergs nærmere Erklæring om følgende 3 Poster:

- «1. om han er villig til af det i fornævnte Vandmølle indrettede Grube- og Perlegrynsværk at svare 10 Rd. eller saa stor aarlig Afgift til den kongelige Kasse, som efter Omstændighederne kan eragtes billig;
2. at indløse paa dette Værk kongelig allernaadigst Bevilling med 12 Rd. 56 β , som til dets Drift udfordres, og
3. hvor stor aarlig Afgift af den attraaede Pudder- og Stivelsefabrik han er villig at svare til den kongelige Kasse.»

I Anledning af denne Skrivelse afgav Haurberg 2. Maj sin Erklæring angaaende Post 1 saaledes: «Ved denne min Mølle har jeg nedlagt en gammel ubrugelig Kværn, og isteden derfor har jeg indrettet en af lige Beskaffenhed som den, der er nedlagt, til Grynmalning, saa at der nu ikke ved denne Mølle findes flere Kværne end dem, der før min Tid har været, saa at jeg desaarsag ikke kan indgaa at svare noget til Kongens Kasse deraf, da den aarlige Afgift til mit Herskab er mig dyrt nok.» Med Hensyn til Post 2. var han villig til at indløse Privilegiet med det forlangte Beløb, og hvad Post 3. angik, fandtes han ikke uvillig til at svare en aarlig Afgift til Kongens Kasse, hvis Fabrikken, hvorom han selvfølgelig ikke endnu kunde sige noget, blev ham til Fordel. Idet Kammerherre Moltke tilstillede Rentekammeret denne Erklæring, forment han, at Mølleren til den kongl. Kasse burde svare aarlig af Grube- og Perlegrynsværket 2 Rd.

og af Pudder- og Stivelsefabrikken 6 Rd. Herpaa svarede Rentekammeret under 21. Juli, at Grube- og Perlegrynsværket ikke kunde ventes bevilget for en ringere Afgift end 10 Rd. aarlig — hvilket var den sædvanlige Afgift for saadanne Værker — hvorfor det anmodede Kammerherren om at indhente Erklæringer baade fra Haurberg og Møllens Ejer desangaaende. Proprietær Barfred til Benzonsdal, der ejede Møllen, oplyste blandt andet i sin Skrivelse af 21. Aug., at Grubeværket var indrettet af den forhen i Møllen værende Malt- og Grynkværn, af hvilken Møllens forrige Beboer paa Grund af de overalt i Brug værende Haandkværne ikke havde nogen Fortjeneste, hvorfor nævnte Beboer «geraadede i Fattigdom og efterlod Møllen i slet Tilstand». Møllens Istandsættelse, paastod Barfred, havde ikke været til Tab eller Fornærmelse for den kgl. Kasse, hvis Fordel derimod var bleven forøget, idet de der fabrikerede Perlegryn og Bankebyg blev afhændet til Kjøbenhavn og flere andre Købstæder, hvor den paabudne Konsumtion deraf ved Indførelsen blev betalt. I Betragtning heraf var Barfred forsikret om, at Vandmøllen blev «frigiven» for den ommeldte aarlige Afgift af 10 Rd. «som en Post der efter de anførte Omstændigheder er altfor byrdefuld for Beboerne at udrede». Efter at have modtaget dette Svar, gav Rentekammeret, der nu havde tabt Taalmodigheden, den 3. Novbr. Ordre til Amtmand Moltke om at tilkendegive Barfred og Haurberg, «at det ommeldte Grube- og Perlegrynsværk ikke kan ventes bevilget for ringere aarlig Afgift end 10 Rd., men at Værket, saafremt de ikke inden 3 Uger erklære sig villige til at svare denne Afgift af 10 Rd. aarlig til den kongelige Kasse og desuden paa Værket at indløse kongelig allernaadigst Bevilling med 12 Rd. 56 β , straks bør nedlægges». For ikke at se dette «Grube- og Perlegrynsværks Nedlæggelse gjort magtesløs til en Families Underholdning», som Barfred skrev, erklærede han sig villig til at betale den af Rentekammeret forlangte aarlige Afgift af 10 Rd. samt at indløse Bevillingen, der blev udfærdiget 9. Januar 1793. Med Hensyn til Pudder- og Stivelsefabrikken havde Kongen under 31. Oktober 1792 efter Generaløkonomi- og Kommercekollegiets Indstilling resolveret, at det blev bevilget Haurberg at anlægge den nævnte Fabrik mod fra 1. Januar 1794 til den kgl. Kasse at erlægge en aarlig Afgift af 6 Rd. af denne Næring. Og Generaltoldkammeret havde under 25. Febr. 1792 tilkendegivet Haurberg, at naar han havde faaet det sidstnævnte Privilegium, kunde den af ham fabrikerede Pudder og Stivelse med behørig Passerseddel til ethvert indenlandsk Sted frit indføres. Haurberg gjorde nu nogle Forsøg med at fabrikere de nævnte Varer; men hans Virksomhed i den Henseende maa ikke have betalt sig; thi allerede efter et Aars Forløb ophørte Fabrikationen, og skønt han saaledes ikke længer gjorde Brug af sin Bevilling, vedblev han dog, saa længe han levede, at betale den aarlige Afgift af 6 Rd.¹⁾ — Han var vistnok en ret velstaaende Mand, hvilket synes at fremgaa af

¹⁾ Rentekammerets Fynske Stifts Kontors Journalsag 1804 Nr. 1048.

Skiftet efter ham; thi i Følge denne Forretning, hvoraf her kun skal anføres nogle enkelte Uddrag, laa der 140 Rd. 2 $\frac{1}{2}$ β i hans Chatol. Af Sølvtoj fandtes: 12 Spiseskeer, 1 Potageske, 1 Fiskeske, 1 Thedaase, 1 Thesi, 10 Theskeer, 1 Sukkertang, 1 stor Kaffekande med mat Arbejde, 1 Par Knæspænder, 1 Snustobaksdaase og 1 Lommeur samt 2 Merskumpibehoveder med Rør og Sølvbeslag. Boets Besætning bestod af: 4 Heste og 1 Hoppe, 6 Malkekør, 7 Faar, 3 Beder og 16 Svin, m. m.¹⁾. Han døde 16. Decbr. 1802 i Thorslunde.

Gift med Ane Cathrine Galberg, død 25. August 1829, 78 Aar gl. i Thorslunde. Børn: C 1.

C 1. Karen Sophie Haurberg, døbt 4. Oktbr. 1776 i Lyngø, død 13. Decbr. 1844 i Thorslunde.

Gift 23. Decbr. 1796 i Thorslunde med Immanuel Mellerup (Søn af Kammerraad, Godsforvalter Søren Mellerup, født 30. Oktbr. 1737 i Randers, død 1. Maj 1801 i Roskilde, og Magdalene Prætorius, født 9. Juni 1735 i Christiania, død 1805 i Roskilde), født 19. Marts 1768 paa Benzonsdal, var nogle Aar Godsforvalter paa Gyldensten og boede derefter paa den nederste Mølle i Thorslunde. — I en Ansøgning af 28. Maj 1804 erklærede han, at han — da Pudder- og Stivelsefabrikken i Thorslunde Mølle blev nedlagt samme Aar, hans Svigerfader havde faaet Bevilling til dens Anlæg — efter Stedets Beskaffenhed ikke saa sin Fordel af atter at sætte Fabrikken i Værk, hvorfor han anmodede om, at den aarlige Afgift af 6 Rd. maatte bortfalde, hvilket Kommercekollegiet bevilgede, efter at det havde faaet Privilegiet tilbage samt Attest for, at Fabrikken var ganske nedlagt²⁾. — Han døde 1. September 1847 i Holbæk. Børn: D 1—D 13.

D 1. Søren Christian Mellerup, født 6. Marts 1797 i Thorslunde, Ejer af Ladegaards Mølle ved Roskilde, død 10. April 1860.

Gift 30. Juni 1832 med Inger Marie Schiøler (Datter af Møller Frederik Eiler Schiøler og Maren Hansdatter), død 13. Marts 1873.

D 2. Cathrine Mellerup, døbt 8. Novbr. 1798 i Thorslunde, begr. 20. April 1802 i N. Sandager.

D 3. Frederik Mellerup, født 21. April 1800 paa Gyldensten, Købmand i Holbæk, død 15. Juni 1830.

Gift med Maren Smith.

D 4. Henriette Constance Lovise Charlotte Mellerup, født 8. Juni 1801 paa Gyldensten, begr. 28. April 1808 i Thorslunde.

D 5. Emilie Sophie Mellerup, født 13. Novbr. 1802 paa Gyldensten.

D 6. Hans Christian Mellerup, født 18. Maj 1804 i Thorslunde, 1822 exam. jur., s. A. ansat i Magistraten i Kjøbenhavn. 1839 Kopist sst.,

¹⁾ Skifteprotokol for Ramsø og Thune Herreder 1797—1820. Fol. 49.

²⁾ Rentekammerets Fynske Stifts Kontors Journalsag 1804 Nr. 1048.

1846 Klosterskriver ved det harboeske Enkefruekloster, 1860 Inspektør ved Vartou Hospital og Abel Cathrines Stiftelse, død 5. April 1877.

Gift 1. Gang med Cathrine Magdalene Dorthea Juhler, død 21. Decbr. 1836 i Kjøbenhavn.

Gift 2. Gang 25. Maj 1842 med Anna Marie Caroline Wulff (Datter af Kommandør i Søetaten Hans Emanuel Wulff og Anna Marie Søderberg), født 18. Febr. 1812, død 23. August 1887.

D 7. Magdalene Cathrine Mellerup, født 6. Januar 1806 i Thorslunde, død 30. August 1830.

Gift 7. Oktbr. 1825 i Thorslunde med Jens Christian Ludvig Hammerum, Landmand, Kildebrønde.

D 8. Frands Daniel Mellerup, født 4. S. i Advent 1807 i Thorslunde, begr. 6. Juni 1808.

D 9. Frands Daniel Mellerup, født 7. Januar 1809 i Thorslunde, Gæstgiver i Holbæk, død 3. Juni 1889.

Gift 1. Gang 23. Marts 1838 med Sophie Lind (Datter af Møller Jens Lind og Enke efter Hans Nicolai Herløv), døbt 22. Novbr. 1798 i Vallekilde, død 2. Oktbr. 1849 i Holbæk.

Gift 2. Gang med Ida Sophie Marie Galberg (Datter af Møller Rasmus Peder Galberg og Maren Haurberg), født 1. April 1827 i Udesundby.

D 10. Berthine Lovise Mellerup, født 25. Januar 1811 i Thorslunde, død 7. April 1852 sst. Ugift.

D 11. Christiane Elisabeth Mellerup, født 22. Marts 1812 i Thorslunde.

Gift 4. Maj 1844 i Thorslunde med Niels Thorsøe, Forpagter.

D 12. Mathilde Constancia Mellerup, født 17. Maj 1813 i Thorslunde, død 15. August 1849 i Holbæk.

Gift med Andreas Henrik Herløv, Møller i Sverige.

D 13. Immanueline Charlotte Kirstine Margrethe Mellerup, født 27. April 1816 i Thorslunde.

Gift med Peter Otto Lund, født 23. Juni 1815, Tømmermester i Holbæk, død 28. April 1857.

B 2. Svend Christian Hauberg (Haubierg), født i Raademølle paa Sparresholms Gods, døbt 2. Februar 1755 i Everdrup, var 1774 Møllersvend, kom senere til Storeheddinge, hvor han 19. Oktober 1778 vandt Borgerskab «for at ernære sig af Brændevinsbrønderiet, Værtshusholden samt anden borgerlig Næring.» Hurtigt vandt han sine Medborgeres Tillid, og der blev af den Grund betroet ham flere af Byens offentlige Hverv. Da der saaledes paa Raadstuen skulde antages Borgere til Byens Bestillinger for Aaret 1781, blev Hauberg 11. Januar s. A. valgt til Kæmner, og 21. April s. A. Brandassistent, hvilken Stilling han beklædte i mange Aar. Der foreligger et enkelt Tilfælde, hvoraf det fremgaar, at Hauberg var en Mand, der stod paa sin Ret, og at han ikke var bange for at benytte sig af skarpe Udtryk. Sagen var den, at Byfoged v. Holstein beskyldte ham

for at have overtraadt Brændevinstaksten, og under 19. Decbr. 1789 blev der i den Anledning afsagt følgende Politirets Dom: «Til den producerede Brændevinstakstes Forfærdigelse og Overholdelse ligger i høje Øvrighedernes Ordres saa fuldkommen Autorisation, at det, som Svend Christian Hauberg udi sit Indlæg i de mest uanstændige Terminis beraaber sig paa, ikke de jure kan fritage ham for egenraadig at have overtraadt den ham foresatte Brændevinstakst, hvis foregivende Ubillighed ej er legitimeret; siden altsaa bemeldte Hauberg har imod given Erindring tilsidesat den Pligt, Lovens 3. Bog 4. Kap. 8. Art. fordrer af ham og enhver Borger, saa kendes for Ret: Værtshusmand Svend Christian Hauberg bør efter allegerede Lovens Artikul bøde til Kongen 20 Lod Sølv eller 10 Rdr., for hans i Indlæg brugte usømmelige Skrivemaade til Justitskassen 1 Rdr. og i Sagens Omkostninger 2 Rdr. inden trede Solemærker efter Dommens Forkyndelse under Justitiens videre Befordring.» Denne Dom blev indstævnet for Landstinget, der havde en anden Opfattelse af Sagen, hvilket ses af Landstingsdommen, dat. 9. Juni 1790, saalydende: «Med den under denne Sag producerede Doms Akt er det ikke bevist, at Byfoged Holstein, ved den 9. Decbr. 1789 at sætte Takst for Brændevins Udsalg med videre, har forordnet 2 Mænd til med sig at afgive denne Bestemmelse, som Lovens 3. Bogs 4. Kap. 8. Art. befaler. Den paaankede Politirets Dom af 19. Decbr. 1789, som tilfinder Hauberg for denne Takstes Overtrædelse at bøde til Kongen 10 Rd., til Justitskassen 1 Rd. og Omkostninger 2 Rd. kan saaledes ikke vinde Medhold. Men kendes for Ret: Citanten bør for Hr. Byfoged v. Holsteins Tiltale fri at være. Denne Indstævnings Bekostning betaler Byfoged von Holstein til Citanten med otte Rigsdaler og til Landstingshuset efter Plakaten 3 Rd. inden 15 Dage fra denne Doms lovlige Forkyndelse under Justitiens videre Befordring.»¹⁾ — Med Hensyn til Haubergs pekuniære Forhold kan der gives en hel Del Oplysninger. Saaledes mødte han paa Raadstuen den 11. Oktober 1779 og «fremlagde til Udsletning en af hans Formand (∴ Svigerfader) Christen Pedersen Fich den 8. August 1757 udgiven Panteobligation til Kjøge latinske Skole og Inspektørerne for Fattiges Midler sammesteds, hvilken Obligation med vedfulgte Opsigelse blev paategnet for i Pantebogen at udslettes.» Obligationen lød paa 200 Rdr. 3. Juni 1782 blev for Raadstueretten «fremlagt til Læsning og Protokollation et Gavebrev, udgivet 21. Maj s. A. af Dorothea Kirstine, sl. Fiches Enke, til Sr. Svend Christian Hauberg som hendes Svigersøn, hvorved hun overdrager ham sin Gaard Nr. 45 paa Adelgade og alle hendes Ejendele efter hendes Død» (se Bilag II). Da Haubergs første Hustru var død, anmeldte han for Raadstueretten den 14. April 1789, at han agtede at give Forsikring i sine Ejendomme, beliggende paa Adelgaden, for de 2000 Rd., hans Børn var tilfalden i Mødreneary, «og til den Ende begærede, at disse Ejendomme paa anordnet Maade maatte

¹⁾ Afskrift af Dommen ved Storeheddinge Købstadregnskaber.

være vurderet til Pengelaan.» Retten udvalgte saa 3 Mænd, der d. 20. s. M. indleverede paa Raadstuen deres skriftlige Forretning af 18. s. M. Dette Dokument er ikke indført i Protokollen; men af Pantebrevet, som Hauberg udstedte 29. Juni s. A., faar man den Oplysning, at Ejendommene bleve ansatte for 1495 Rd. (se Bilag V). Brandinspektør Fich udstedte under 27. Januar 1794 et Skøde til Hauberg paa en indhegnet Ejendomsjord paa 18 Tdr. Land, Kosagermarken kaldet, samt Nr. 47 i Adelgaden, bestaaende af 3 Lejevaaninger paa 17 Fag med Haveplads, det hele for en Købesum af 930 Rdr.; men i Følge Skøde af 3. Febr. s. A. solgte Hauberg igen Huset Nr. 47 tillige med Havepladsen for 190 Rd. til Inspektør Kisselhagel¹⁾. — Storeheddinge trængte til et Laan, og ved et Møde paa Raadstuen den 16. Maj 1801 erklærede Hauberg sig villig til at laane Byen 400 Rd., imod at Kapitalen, der skulde staa uopsagt i 8 Aar, blev forrentet. Borgerne gik ind herpaa. — Fra Marken havde Hauberg indflyttet en gammel Bygning, som han igen lod opføre i sin Gaard i Byen; men da Bygningen, der bestod af 4 Fag, paa Grund af Ælde og smaat Tømmer ikke var skikket til at bære Tegtag, ansøgte han Kongen om Tilladelse til at maatte lade den tække med Straa. Skønt det var paabudt, at de for Købstæderne saa skadelige Straatage skulde indskrænkes, blev Ansøgningen dog, da hans Gaard ellers havde Straatag, anbefalet af Stiftamtmanden, til hvem der saa under 20. August 1800 blev udfærdiget en kgl. Ordre om, at Hauberg maatte lade den omhandlede Bygning tække med Straa²⁾. Af foreliggende Oplysninger kan man danne sig et lille Billede af Gaardens Bygninger paa denne Tid. Ved Forordning af 1. Oktober 1802 blev der nemlig paabudt Afgift af faste Ejendomme, i hvilken Anledning der til Regeringen blev indsendt Beretninger om Bygningers og Jorders Beskaffenhed, Værdi o. s. v. fra de i dette Øjemed nedsatte Kommissioner. Af Kommissionsprotokollerne for Storeheddinge ses, at den Hauberg tilhørende Gaard i Adelgaden var takseret i Brandkassen for 2920 Rdr. Gaarden bestod: 1. af en Forbygning, hvis Bredde var $9\frac{3}{24}$ Al. og Længde $81\frac{1}{2}$ Al., hvoraf 66 Al. var indrettet til Beboelse og $15\frac{1}{2}$ Al. til Udhus; 2. af en Halvtagstilbygning til Forbygningen, 14 Al. lang og $6\frac{5}{8}$ Al. bred, som var indrettet til Bryggeri; 3. af den nordre Sidebygning, $21\frac{1}{2}$ Al. lang, hvoraf den ene Halvdel var $8\frac{3}{8}$ Al. bred og indrettet til Beboelse, den anden Halvdel 4 Al. bred, indrettet til Hønsehus og Udenomsbekvemmeligheder; og 4. af to andre Sidebygninger og en Tværlænge, indrettede til Avlsdrift. I Følge samme Kommissionsprotokoller ejede Hauberg af Købstadens Jorder 28 Tdr. Land, Ager og Eng af Hartkorn 3 Tdr. 7 Skp. Værdien blev ansat til 50 Rd. pr. Td. Land. Desuden ejede han af Købstadens Overdrev 11 Tdr. Land, hvis Værdi ligeledes ansattes til 50 Rd. pr. Td. Land.

¹⁾ Justitsprotokol for Storeheddinge Byting 1776—96. Fol. 46, 109, 173, 180, 220, 410 og 515.

²⁾ Kanc. 2. Dept. Reg. Nr. 1383 af 20. Aug. 1800.

— Hauberg var en virksom og flittig Mand, der ved Sparsomhed og god Økonomi samlede sig en ikke lille Formue. Ved sin Død var han en af Byens rigeste Mænd. Af en Ekstrakt af Storeheddinge Panteprotokol for Aaret 1802 over de i faste Ejendomme udsatte Kapitaler, hvoraf der i Følge Forordningen af 17. Juni 1773 skulde svares $\frac{1}{4}$ pCt., kan man se, hvorledes Antallet af Haubergs udestaaende Kapitaler øgedes i Aarenes Løb. Ved det nævnte Tidspunkt 1802 ejede han følgende Obligationer, nemlig: en af 21. Maj 1792 paa 380 Rd., en af 26. Juni s. A. paa 24 Rd., en af 18. Januar 1794 paa 200 Rd., en af 5. Juli s. A. paa 299 Rd., en af 11. Decbr. 1795 paa 98 Rd., en af 4. Juni 1798 paa 500 Rd., en af 12. s. M. paa 100 Rd., en af 16. s. M. paa 700 Rd., to af 22. s. M., den første paa 600 Rd. og den anden paa 450 Rd., en af 31. Juli s. A. paa 300 Rd., en af 11. Decbr. s. A. paa 200 Rd., en af 11. Januar 1799 paa 400 Rd., en af 10. Juni s. A. paa 300 Rd., en af 18. Decbr. s. A. paa 260 Rd., en af 22. Febr. 1800 paa 100 Rd., tre af 11. Juni s. A., den første paa 70 Rd., den anden paa 300 Rd. og den tredje paa 750 Rd., en af 13. Septbr. s. A. paa 300 Rd. samt to af 11. Decbr. s. A., den første paa 299 Rd. og den anden paa 500 Rd. For Fuldstændigheds Skyld skal tilføjes, at han i Følge en Obligation af 29. Juni 1789 skyldte Overformynderiet 600 Rd.¹⁾ Han døde 6. Juli 1804.

Gift 1. Gang 1. Maj 1778 i Storeheddinge med Cathrine Elisabeth Fich (Datter af Christian Pedersen Fich, begr. 13. Maj 1774, og Dorthea Kirstine Lassen) døbt 30. Juni 1758 i Storeheddinge, død 20. Novbr. 1787. Under 16. s. M. havde Hauberg og hans Hustru faaet kgl. Bevilling til for den længstlevende af dem at sidde i uskiftet Bo og at skifte med Samfrænder (se Bilag III). Ved Samfrændeskiftet den 28. August 1788 (se Bilag IV) angav Hauberg Boets Indtægt til 3100 Rd. Da han ikke havde nogen Gæld, tilfaldt der de 2 efterlevende Børn hver 775 Rd. i Mødrenearv; men Faderen gav dem desuden 450 Rd. til Deling, saaledes at de hver fik 1000 Rd. i Arv efter Moderen. Af dette Ægteskab var der 4 Børn: C 1—C 4.

Gift 2. Gang 3. Oktbr. 1788 i Ballerup med Bolette Petersen (Datter af Kroejer Heile Petersen, født 7. Maj 1730, død 16. Novbr. 1795, og Kirstine Margrethe Jacobæus, født 7. Novbr. 1730, død 15. April 1775), født 12. Juni 1769 i Ballerup, død 4. Januar 1835 i Storeheddinge. Under 9. Juli 1804 havde Hauberg og hans sidstnævnte Hustru faaet kgl. Bevilling til for den længstlevende af dem at sidde i uskiftet Bo og at skifte med Samfrænder. Deres Ansøgning af 31. Maj s. A. om denne Bevilling havde deres Svigersønner Lars Christopher Møller og Thyge Lem Olsen givet følgende Paategning: «Siden vores Svigerfader Hr. Svend Christian Hauberg fuldkommen har kontenteret os for, hvad vi paa vore Hustruers Vegne kan tilkomme i Fædrearv, saa have vi ingen Slags Indvendinger imod den ansøgte Bevilgning at nedlægge.» Ved Samfrændeskiftet efter Hauberg den 28. Marts

¹⁾ Storeheddinge Købstadregnskaber.

1815 (se Bilag VI) mødte ikke hans Børn af første Ægteskab, og de lod heller ikke fremsætte noget Krav om Arv. Ved det nævnte Skifte udgjorde Boets Indtægt 30,000 Rd. N. V. Efter at Boets Udgift var dækket, blev der en Rest af 28,962 Rd. 1 fl 10 $\frac{1}{2}$ β i Navneværdi = 15,446 Rd. 3 fl 4 β i Sølvværdi, hvoraf Enken fik den ene Halvdel, og den anden blev delt mellem de 3 efterlevende Børn af andet Ægteskab. Af dette Ægteskab var der i det hele 4 Børn: C 5—C 8.

C 1. Christian Hauberg, døbt 26. Februar 1779 i Storeheddinge, begr. 17. Novbr. s. A.

C 2. Christiane Hauberg, døbt 15. Decbr. 1780 i Storeheddinge, død 28. Juli 1827 i Kjøbenhavn.

Gift 21. Januar 1801 i Kjøbenhavn med Lars Christopher Møller, der 1805 ejede og beboede Karlebo Mølle i Karlebo Sogn og 1808 var Møller i Helsingør. Herfra flyttede han vistnok til Kjøbenhavn, hvor han 11. Juni 1812 købte den hollandske Mølle, kaldet Hahnensmølle eller Nymølle, der laa paa Nørrevold omtrent udfør Teglgaaardsstræde. 5. Aug. s. A. blev han optaget i Møllerlavet. Han døde 28. Juni 1824 i Kjøbenhavn. Ved Skiftet efter ham og hans Hustru udgjorde Boets Indtægt 29,387 Rd. 3 fl 8 β i rede Sølv og 3,217 Rd. 1 fl 3 β i Sedler og Tegn. Efterat Udgifterne vare fradragne blev der en Rest af 14,346 Rd. 1 fl i rede Sølv og 645 Rd. 3 fl 10 β i Sedler og Tegn. Børn: D 1—D 5.

D 1. Bolette Cathrine Elisabeth Møller, født 3. Oktbr. 1801 i Storeheddinge, død 9. Decbr. 1873 i Kjøbenhavn. Ugift.

D 2. Charlotte Amalie Møller, født 17. Febr. 1803 i Kjøge, død 17. April 1874 i Kjøbenhavn.

Gift 25. Septbr. 1824 i Kjøbenhavn med Ole Petersen, født 19. Aug. 1790 i Vraaby ved Kjøge, Møller i Kjøbenhavn, død 30. August 1874.

D 3. Svend Christian Møller, født 1. Novbr. 1805 i Karlebo, var først Møllersvend, senere Melhandler i Kjøbenhavn og blev derefter 1839 Toldasspirant i Flensborg, 1. Novbr. 1840 Toldassistent sst., 19. Oktbr. 1852 Toldkontrollør, 18. Novbr. 1863 Toldinspektør i Husum, 1. Decbr. 1864 afsk., blev 18. Maj 1866 — efter at have været konstitueret fra 1. Maj 1865 — Toldkontrollør i Randers, 17. Januar 1880 Ridder af Dannebrog, 19. Januar 1884 afsk., død 8. Septbr. 1898 i Kjøbenhavn.

Gift 3. Novbr. 1829 med Nielsine Vestine Buch, død 28. Decbr. 1887, 81 Aar gl.

D 4. Peter Larsen Møller, født 31. Juli 1808 i Helsingør, Møller i Kjøbenhavn, død 5. Juni 1875.

Gift 31. Oktbr. 1830 i Kjøbenhavn med Else Marie Nissen, født 3. Juli 1812, død 23. Maj 1881.

D 5. Christian Elias Møller, født 5. Decbr. 1813 i Kjøbenhavn, Urtekræmmer sst., død 13. Maj 1856.

Gift med Mariane Sørensen, født 13. Febr. 1813, død 27. Septbr. 1895 i Hammel.

C 3. Ane Kirstine Hauberg, døbt 26. Marts 1784 i Storeheddinge, begr. 21. Novbr. s. A.

C 4. Ane Kirstine Hauberg, døbt 9. Decbr. 1785 i Storeheddinge, død 28. Novbr. 1862 sst.

Gift 1. Gang 17. Juni 1803 i Storeheddinge med Thyge Lem Olsen (Søn af Købmand Jørgen Olsen og Ane Margrethe Lem), døbt 16. Maj 1781 i Storeheddinge, hvor han 14. Decbr. 1805 tog Borgerskab som Købmand. Ægteskabet var ikke lykkeligt, 15. Maj 1811 blev de separerede, og ved kgl. Bevilling af 5. Aug. 1814¹⁾ blev deres Ægteskab ophævet, og hun fik Tilladelse til at indgaa nyt Ægteskab. I Anledning af Separationen blev der holdt Skifte imellem dem, hvilket begyndte 24. Maj 1811 og blev først sluttet 18. Decbr. 1813. Boets Indtægt udgjorde 41,850 Rd. 3 Ø , og efter at Udgifterne vare dækkede, blev der en Restbeholdning af 31,027 Rd. 1 Ø 4 $\frac{1}{2}$ β , hvilket Beløb blev delt lige imellem dem.

Gift 2. Gang med Jens Nicolaysen, Handelsbogholder i Kjøbenhavn, senere Ejer af en Mølle i Nøddebo, hvor han døde 1. Decbr. 1845.

C 5. Peter Christian Hauberg, født 24. Novbr. 1789 i Storeheddinge, fik allerede 31. Marts 1808 Borgerskab i sin Fødeby som Avlsbruger, ved hvilken Lejlighed han oplyste, at han svarede Skatter og Afgifter af den Jord, der var i hans Besiddelse, og at han i to Aar havde gjort Tjeneste ved det borgerlige Militær i Byen. 11. Novbr. 1815 blev han udmeldt til Taksereborger og 9. Novbr. 1818 valgt til eligeret Borger (Byraadsmedlem). 4. Juni 1821 vandt han nyt Borgerskab som Brændevinsbrænder og var 1824—50 Kirkevæрге. Han nærede megen Interesse for sin Fødeby og tog megen Del i dens Anliggender. Da Byens Torv i Aaret 1836 skulde brolægges, paatog han sig paa Byens Vegne bl. a. at forskaffe Stenpikkere og at leje Arbejdsfolk samt paa det nøjeste at akkordere med dem om Arbejdet²⁾. — Ved Samfrændeskiftet efter hans Fader den 28. Marts 1815 overdrog Moderen ham Boets faste Ejendomme, Gaard og Jorder, det i Gaarden værende Brændevinstøj, Kreaturer m. m. Jorderne, der bestod af Lundemarken, 18 Td. L., Rengemarken, 9 $\frac{1}{2}$ Td. L., Stenrøjlerne, 7 $\frac{1}{4}$ Td. L. og Overdrevet, 14 $\frac{1}{2}$ Td. L., blev tilsammen vurderet til 9725 Rd. N. V. Gaardens Bygninger blev sat til 6975 Rd. N. V., Brændevinstøjet til 1251 Rd. N. V. og Kreaturerne til 2132 Rd. 4 Ø N. V. Den Arvelod, der tilfaldt ham efter Faderen, beløb sig til 3842 Rd. 31 β S. V. — Nogle Aar efter at han havde overtaget sin Fædrenegaard, saa han sig nødsaget til at købe Gaarden Nr. 46 i Adelgade for at redde nogle Penge, han havde staaende i den. I Ejendommen var en Hestemølle, som den tidligere Ejer, Adam Joachim Lund under 22. Maj 1812 havde faaet kgl. Bevilling til at drive. Denne Hestemølle var af en vis Værdi, da den var den eneste i Byen, der var berettiget til at male for alle og

¹⁾ Kanc. 2. Dept. Reg. Nr. 1033 af 5. Aug. 1814.

²⁾ Storeheddinge Raadstueprotokol 1790—1858. Fol. 98, 110, 118 og 161.

enhver. Imidlertid kunde Hauberg ikke drive baade Brændevinsbrænderiet og Hestemøllen, da Anordningerne forbød sliig Forening af Næringsveje. Han fik derfor — efterat have indgivet en Ansøgning til Kongen derom — under 30. Novbr. 1821 kgl. Bevilling¹⁾ til, at han maatte lade Hestemøllen forestaa af en Forpagter, som derpaa vandt Borgerskab, og at han, naar han nedlagde sit Borgerskab som Brændevinsbrænder, selv maatte drive Møllen. — 23. Maj 1812 fik han Arvefæsteskøde paa Kappelsbjerggaard under Universitetets Gods, c. 47¹/₂ Td. L., af Hartkorn 6 Td. 3 Fk. 2 Alb. Denne Gaard havde hans Fader haft i Fæste siden 1797. 28. Decbr. 1821 fik han tillige Arvefæsteskøde paa en Gaard i Sierslev under Gjorslev, c. 57 Td. L., af Hartkorn 7 Td. 1 Skp. 3 Fk. Disse to Gaarde, som han 1835 ansøgte om at nedlægge, hvilket blev afslaaet af Rentekammeret, drev han i Forening med sin Gaard Nr. 55 i Storeheddinge og bragte Jorderne «i en fortrinlig frugtbar Stand». Da der blev anket over, at dette Jordbrug formentlig var ulovligt, fik Hauberg og hans eventuelle Enke i Følge kgl. Resolution af 23. Septbr. 1846 Bevilling til paa Livstid at maatte som hidtil drive de tre Ejendomme i Forening. 1830 opførte han ved sin Gaard i Byen en Ladelænge af Kridtstens Grundmur. Han var blandt Stifterne af «Storeheddinge og Omegns Sparekasse», oprettet 30. Juni 1839. Hans «udbredte Virksomhed og Næringsdrift» omtales med megen Anerkendelse. Han døde 15. Oktbr. 1851 i Storeheddinge.

Gift 1. Gang 1. Febr. 1814 i Storeheddinge med Karen Sophie Wensel (Datter af Bager Johan Jørgen Wensel og Ane Hansdatter) døbt 24. Juli 1789 i Storeheddinge, død 20. Novbr. 1817 sst. Børn: D 1—D 2.

Gift 2. Gang 12. Juni 1818 med Poulina Lovise From (Datter af Skibskaptajn Hans Rasmus From og Karen Dorothea Emmerentze Wellejus), født 21. April 1793, død 18. Septbr. 1860. Børn: D 3—D 4.

D 1. Jørgen Christian Hauberg, født 22. Novbr. 1814 i Storeheddinge, fra Nytaar 1829 til Efteraaret 1832 Discipel paa Ringsted Apotek, 1834 cand. pharm. Efter at have havt Plads i 5 Aar paa Gammel Torvs Apotek i Kjøbenhavn købte han i 1839 Apoteket paa Christianshavn for 48000 Rdl. og overtog dets Drift fra Oktober Flyttedag s. A. 24. Juni 1841 fik han kgl. Bevilling som Apoteker. Ved Apoteket, hvis Forhus han ombyggede i 1845, indrettede han i 1862 Damplaboratorium. Han forsynede Skibe med Lægemedler, og Apotekets Skibskistelevering, til hvilken W. Hornemann henviste i sin Lægebog for Søfarende, var bekendt for sin Godhed. I 1870 solgte Hauberg Christianshavns Apotek for 112000 Rdl. Paa sin Ejendom «Mineslyst» i Ordrup dyrkede han forskellige medicinske Urter. — 1. Januar 1840 blev Apoteket paa Veterinærskolen, som den Gang laa paa Christianshavn, overdraget ham i 5 Aar. Han skulde drive det for egen Regning under Tilsyn af Læreren i Pharmakologi. I Følge den oprettede Kontrakt blev Apoteklokalet med tilhørende Indretninger

¹⁾ Kanc. 2. Dept. Reg. Nr. 1833 af 30. Novbr. 1821.

samt Medicinalhaven paa Sundby Overdrev overladt Hauberg til fri Afbenyttelse for Apotekets Drift uden nogen Godtgørelse til Skolen, der sørgede for Lokalets Vedligeholdelse. Alle Lægemedler, Skolen brugte til Behandling af syge Dyr, skulde den købe i Apoteket til en Takst, der altid beregnedes saaledes, at Simplicia stedse skulde falbydes til de samme Priser, til hvilke Materialisterne i Kjøbenhavn solgte dem. For Tilberedning og Dispensering af Lægemedler fulgtes den af Skolen fastsatte Takst, der udgjorde omtrent $\frac{1}{3}$ af den almindelige Apotekertakst. I Begyndelsen skulde Apoteket holdes aabent ikke alene om Dagen, men om fornødent ogsaa om Natten, og Udsalget foregaa ved en eksamineret Pharmaceut, der tillige maatte assistere vedkommende Lærer ved Elevernes Undervisning i Pharmaci. Da de 5 Aar var forløbne, fik Hauberg atter Apoteket i Forpagtning paa 10 Aar i det væsentlige paa de tidligere Betingelser; dog blev Arealet til Medicinalhaven noget formindsket, og Skolen forbeholdt sig Ret til Opsigelse med et Aars Varsel i Tilfælde af, at den selv vilde overtage Apoteket. Ved Skolens Eksaminer fungerede Hauberg som Censor. — I længere Tid var han Revisor i det pharmaceutiske Understøttelsesselskab. 12. Marts 1860 blev han udnævnt til Assessor pharmaciæ i Sundhedskollegiet og havde Sæde der til 23. Decbr. 1870.

Hans store praktiske Dygtighed og Indsigt i Forbindelse med hans Trang til yderligere Virksomhed førte ham ind paa nye Omraader. Sammen med Brygger, cand. pharm. Peter August Vogelius, anlagde han det bekendte Bryggeri i Rahbeks Allé, der senere blev solgt til et Interessentskab. 1871 købte han, i Forening med Mekanikus J. H. Hellerung, Gamst og Lunds Eftf.s store Maskinfabrik ved Vestervold for 100,000 Rd. Overtagelsen skete 1. Januar 1872. Syv Aar efter udtraadte han af denne Virksomhed og overdrog sin Part af Forretningen til Sønnen S. C. Hauberg. Han var Medstifter af Den private Laanebank, i hvis Bankraad han havde Sæde til sin Død; tillige var han Bestyrelsesmedlem i De forenede Bryggerier.

Han «var, foruden en fra Karakterens Side i høj Grad elskværdig, i alle Livsforhold trofast, godgørende og sympatetisk Personlighed, tillige en meget dygtig og virkelysten Mand.» I høj Grad blev der lagt Beslag paa hans praktiske Sans og Dygtighed i Humanitetens Tjeneste, og velgørende Institutioner nød godt af hans Hjælpsomhed. I en lang Aarrække var han saaledes Forstander for Christianshavns Asyl, Medlem af det kjøbenhavnske Asylselskabs Repræsentantskab, af Direktionen for Døtreskolen paa Christianshavn og af Bestyrelsen af De forenede Kirkeskoler. Desuden var han Kirkeværge for Vor Frelsers Kirke, Medstifter af Christianshavns Bispingsforening og af Foreningen for billige Arbejderboligers Opførelse.

28. Juli 1869 blev han udnævnt til Ridder af Dannebrog og 3. Maj 1891 til Etatsraad. 28. April 1866 stiftede han og hans Hustru «Assessor Haubergs og Hustrus Sølvbryllupslegat» med 1000 Rdl. til Christianshavns Bispingsforening, og 25 Aarsdagen efter oprettede de «Assessor pharmaciæ Jørgen Christian Haubergs og Hustrus Guldbryllupslegat» paa 20,000

Kr., hvis Renter skulde fordeles mellem 8 trængende Borgere eller deres Enker eller faderløse Døtre paa mindst 40 Aar i Storeheddinge. Ved hans Død, der indtraf 11. April 1899, sluttedes et sjældent virksomt Liv, »et Liv, som længe vil erindres af de mange, der har skattet hans Dygtighed og uegennyttige Opofrelse som Menneske.»¹⁾

Gift 28. April 1841 i Kjøbenhavn med Margrethe Sophie Arboe (Datter af Skibskaptajn Thomas Arboe og Elisabeth Dorthea Sonne), født 14. April 1818 i Kjøbenhavn. Børn: E 1—E 11.

E 1. Poulina Louise Hauberg, født 20. Januar 1842 i Kjøbenhavn. Fra hendes Haand foreligger Oversættelser af: F. W. Farrar: Hedenske Sandhedssøgere. 1888, og J. L. Runeberg. Kong Fjalar. 1894.

Gift 24. Novbr. 1866 i Kjøbenhavn med Niels Henrik Cordulus Hoffmeyer (Søn af Oberst, Folketingsmand Andreas Brock Hoffmeyer og Juliane Jensine Emilie Bilfeldt), født 3. Juni 1836 i Kjøbenhavn, blev 1. Novbr. 1852 Kadet, 1. Novbr. 1854 Sekondløjtnant i 3. Jægerkorps, 1. April 1855 Elev i Højskolens yngste Afdeling, 1. April 1857 Elev i ældste Afdeling, 1. April 1859 Sekondløjtnant i Artilleriet, 28. Maj 1863 Premierløjtnant, deltog i Krigen 1864, blev 19. Decbr. s. A. afskediget paa Grund af Sygdom, tilbragte Aarene 1865—66 i Frankrig for at studere Jærnfabrikationen, bestyrede derefter en kort Tid en Jærnfabrik i Kjøbenhavn, modtog i 1868 Ansættelse i Krigsministeriet, blev 30. Juni 1870 Kaptajn i Artilleriets Forstærkning (Kjøbenhavns Væbning), 29. Marts 1878 afskediget af Krigstjenesten, 21. Decbr. s. A. Ridder af Dannebrog.

Under Opholdet i Frankrig vakte hans Interesse for Studiet af Meteorologi, der midt i forrige Aarhundrede gennem komparative Undersøgelser hævede sig til en særegen Videnskab. Niels Hoffmeyer, som med en grundig, naturvidenskabelig Uddannelse forbandt stor praktisk Sans, følte sig særlig tiltalt af denne Videnskab, og det blev ham hurtig klart, at Danmarks Beliggenhed maatte have overordentlig Betydning for Meteorologiens internationale Virksomhed, «Vejrtjenesten», og efter et betydeligt Arbejde lykkedes det ham at faa oprettet en Centralstation for Vejrtjeneste i Kjøbenhavn, «Det danske meteorologiske Institut», hvis første Bestyrer han blev 16. Marts 1872. Og derved var den rette Mand kommen paa den rette Plads. Paa Grundlag af indhentede Oplysninger ikke alene fra en Mængde Observationsposter — de tidligere «Regnstationer», oprettede af den «meteorologiske Komité» — men ogsaa fra alle Punkter i det nordlige Evropa, der have størst Betydning for den danske «Vejrtjeneste», ud-

¹⁾ E. Dam, Christianshavns Apotek. H. C. Tscherning, Efterretn. om den kgl. danske Veterinærskole. Berl. Tid. 18. April 1899 Nr. 86. Nationaltid. 11. April 1899 Nr. 8264. Hver 8. Dag 1899 Nr. 31. Repert. over Legater og milde Stiftelser i Danmark. Udg. af H. R. Hiort-Lorenzen og E. Rosendahl I. S. 320. Samme Værk, udg. af H. R. Hiort-Lorenzen og F. P. G. Salicath. II. S. 299.

arbejdede han et dagligt «Vejrkort» for Nordevropa. Foruden en anselig Række Afhandlinger, fremkomne i Tidsskrifter i Aarenes Løb, udgav han (1874—1880) sammen med «Deutsche Seewarte» i Hamborg de saakaldte «synoptiske Kort», grafiske Fremstillinger af de indvundne meteorologiske Observationer over en stor Del af Jordkloden, som fik universel Betydning for den unge Videnskab. Ved tidlig at inddrage Observationer fra Færøerne, Island og Grønland i sine grafiske Fremstillinger havde han ført Beviset for, at der findes visse konstante Midtpunkter for Luftbevægelsen netop over Havet mellem de nordiske Bilande og Evropas vestlige Kyster, saa at en telegrafisk Forbindelse med hine Bilande, en anden med de azoriske Øer, vilde sætte Meteorologerne i Evropa og i Amerika i Stand til, i det mindste tilnærmelsesvis, at kende Lufttrykkets Gang over Atlanterhavet. Denne geniale Tanke fremsatte han 1880, paa Grundlag af de synoptiske Kort i «Étude sur les tempêtes de l'Atlantique septentr. et projet d'un service télégr. international relatif à cet océan» samt i «Stormene paa Nordatlantehavet» i Tidsskr. f. popul. Fremst. af Naturvid. 1880.

Han oplevede ikke at se dette bragt til Virkelighed; men han gav dog Stødet til, at Tanken om at lægge et Kabel til Island efterhaanden trængte sig frem. Om et lignende genialt Overblik vidner hans andre Undersøgelser over Nordatlantehavets og Middelhavets Vejrforhold («Die Vertheilung des Luftdruckes über den nordatlantischen Ocean während des Winters» 1878, «Distribution de la pression atmosphérique pendant l'hiver» 1878, «Weitere Bemerkungen über die Luftdruckvertheilung im Winter» 1879). Danmarks Klimatologi har han behandlet i «Landbrugs-Ordbogen» 1879 og i «Danmarks Statistik» 1883. Hans videnskabelige og sproglige Kundskaber og hans Tankes Klarhed skaffede ham en fremskudt Plads paa de meteorologiske Kongresser, hvor Grundlaget for den internationale Virksomhed lagdes, og det af ham bestyrede danske meteorologiske Institut naaede snart stor Anseelse. Altfor tidligt og savnet af sine mange inden- og udenlandske Venner kaldtes han bort i sin bedste Alder 16. Febr. 1884 i Kjøbenhavn. Hans Deltagelse i Feltoget 1864 havde lagt Grunden til den Sygdom, der gjorde Ende paa hans Liv. En Medaille er præget til Minde om ham¹⁾.

Foruden ovennævnte større Kortværker og Afhandlinger har han udgivet: «Vejledning til Benyttelsen af det meteorologiske Instituts daglige Vejrmeldelser» 1873 (oversat paa Tydsk af R. Parkinson), «Det danske meteorologiske Instituts Aarbøger» 1874—82, «Le Foehn du Groenland» 1877, samt talrige mindre Afhandlinger i «Tidsskrift for popul. Fremstillinger af Naturvidenskaberne» 1867—80, «Tidsskrift for Landøkonomi» 1870, «Geografisk Tidsskrift» 1878, «Meddelelser om Grønland» 1879, «Tidsskrift for Søvæsen» 1880, «Teknisk Forenings Tidsskrift» 1882—83, «Nordisk Tidsskrift» 1882, «Zeitschrift d. oesterr. Gesellsch. f. Meteorologi» 1878, 79, «Annalen der Hydrographi» 1880.

Ingen Børn.

¹⁾ Dansk biogr. Lex. VII. S. 495. Illustr. Tid. 1884 Nr. 1274. Geogr. Tidsskr. VII. S. 83 ff.

E 2. Thomas William Hauberg, født 3. August 1843 i København, død 24. Decbr. s. A.

E 3. Peter Christian Hauberg, født 29. Septbr. 1844 i København, 1863 Student fra Borgerdydsskolen paa Christianshavn og 1864 cand. phil. Derefter uddannede han sig praktisk til Maskinfaget i nogle Aar; men hans Lyst til at tegne og male førte ham ind paa Kunstnervejen. 1870—71 besøgte han Kunstakademiet og modtog derefter Undervisning af Prof. P. C. Skovgaard. Paa Charlottenborg udstillede han i 1873—76 en Del Billeder, dels Landskaber, dels Strandpartier, mest med Motiver fra Bornholm, der er hans Yndlingsland. Denne Ø har han skildret i sit Skrift «Bornholm, Billeder og Text» (1879, 3. Udg. 1894). Af praktiske Hensyn købte han 1. Marts 1877, med Boghandler Chr. Klewing Evers som Kompagnon og Bestyrer, Hoffensberg, Jespersen og Traps Sortimentsboghandel, som derpaa fortsattes under Firmaet P. Hauberg & Co., selv efter Forretningens Salg 1. Januar 1884.

Fra sin tidligste Ungdom havde Hauberg vist stor Samlerlyst, og navnlig havde han skabt en betydelig Samling ældre Mønter, hvilket efterhaanden førte ham ind paa numismatiske Studier, som gav Anledning til, at han i Septbr. 1885 modtog Ansættelse som Assistent ved den kgl. Mønt- og Medaillesamling. 1887 blev han Inspektør saavel ved denne Samling som ved Dansk Folkemuseum, 1891 Inspektør ved Thorvaldsens Museum og 29. Januar 1892 tillige Inspektør ved Nationalmuseets 2. Afdeling. Da den kgl. Mønt- og Medaillesamling efter Konferentsraad C. F. Herbst's Afgang i 1899 henlagdes under Nationalmuseet, overtog han Administrationen af Samlingen, som han fremdeles bestyrer. Hauberg har i Tidens Løb skrevet en Række større og mindre numismatiske Arbejder, der ere offentliggjorte i «Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie», i «Det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Skrifter» og i udenlandske Skrifter. De omhandle Skandinaviens, særlig Danmarks Møntvæsen i Middelalderen. 1884 begyndte han med en Fremstilling og Ordning af de saakaldte Borgerkrigsmønter fra Tidsrummet 1241—1377, fra Valdemar Sejers Død og indtil Valdemar Atterdag. Dernæst fulgte i 1886 Behandlingen af det følgende Tidsrums Møntvæsen fra 1377—1481, altsaa til Christian I's Død. I 1900 udkom hans Hovedarbejde om Møntforhold og Udmøntninger i Danmark indtil 1146, i hvilket Aar Erik Lam døde. I 1906 kom Afslutningen paa hans Behandling af Danmarks Møntvæsen i Middelalderen, omfattende Tiden fra 1146 til 1241, altsaa til Valdemar Sejers Død. Desuden har han 1891 beskrevet Gullands Møntvæsen, 1895 Skandinaviens Fund af romersk Guld- og Sølv mønt før Aar 550 og endvidere flere større Møntfund. Før denne Række Arbejder fremkom, var Danmarks Mønthistorie i Middelalderen, naar ganske enkelte Afhandlinger undtages, næsten ubearbejdet, og der var derfor paa dette Omraade en rig Mark for Undersøgelser og Slutninger. «Hauberg har ikke alene Kombinationsevnen og Skarpsindigheden, som der hører til for at frembringe et sandt videnskabeligt Værk, men ogsaa

den rolige, nøgterne Evne til aldrig at gaa længere i sine Slutninger, end det kan være fuldt forsvarligt, og man føler sig paa ethvert Punkt vejledet af en sikker Haand. Det er ikke den glimrende Fremstilling, det har været ham om at gøre, men kun Sandheden, saavidt den kan naas.»

Som Inspektør ved Nationalmuseets 2. Afdeling har Hauberg særlig haft sin Interesse knyttet til enkelte, større Opgaver. I en Aarrække har han foretaget Opmaalinger af en stor Mængde Voldsteder og Borgpladser, hvilket Arbejde fremdeles fortsættes. Desuden har hans Virksomhed hovedsagelig været knyttet til Bornholm, hvor han har foretaget de betydelige Udgravningsarbejder af den gamle Kongeborg «Lilleborg» og af Hammershus Slots Ruiner, hvis aarlige Vedligeholdelsesarbejder har været ledet af ham siden 1885. 8. April 1898 blev han udnævnt til Ridder af Dannebrog¹).

Gift 28. April 1874 i Rønne med Michelle Christiane Stender (Datter af cand. jur., Kancelliraad, Stænderdeputeret, Folketingsmand Adolph Schoubye Stender og Karen Elisabeth Arboe), født 12. Novbr. 1852 paa St. Gadegaard i Vestermarie Sogn paa Bornholm. Børn: F 1—F 7.

F 1. Jørgen Christian Hauberg, født 23. Juni 1875 i Rønne, uddannede sig i Bryggerifaget i Kjøbenhavn og i Tyskland, ejede Thor-kildstrup Bryggeri i Voldborg Herred 1896—1900 og har senere haft Agenturforretning.

Gift 18. Febr. 1899 i Vinderød ved Frederiksværk med Nini Birgithe Holck-Thorsen (Datter af Postmester Niels Thorsen og Sophie Holck), født 8. Decbr. 1878 i Hadsund. Børn: G 1.

G 1. Else Sophie Michelle Hauberg, født 4. Juni 1900 i Thorkildstrup, død 21. Juni 1903.

F 2. Adolph Stender Hauberg, født 3. August 1876 i Rønne, 1895 Student fra Frederiksberg Latin- og Realskole, 9. Januar 1906 cand. mag. og bestod i Maj 1908 Prøven i Pædagogik. 1. Januar 1897 blev han ekstraordinær Medhjælper ved Nationalmuseets 2. Afdeling og i Oktbr. 1898 ligeledes ved den kgl. Mønt- og Medaillesamling, men tog i Juli 1908 sin Afsked; blev i August s. A. ansat som Gymnasielærer ved Henrik Madsens Skole paa Frederiksberg.

F 3. Carl Johannes Hauberg, født 17. August 1878 i Rønne, uddannede sig 1895—98 i Sorø til Handelen, lagde sig særlig efter Træimport, opholdt sig 1902—5 i New York og oprettede 1905 en Træforretning i Kjøbenhavn.

Gift 13. Juni 1903 i New York med Maria Albertine Wilhelmine Wennerstrøm (Datter af Værkmester Carl Adolf Wennerstrøm og Hilma Lovisa Ekenstam) født 14. Juni 1876 i Stockholm. Børn: G 1.

¹) Dansk Biogr. Lex. VII. S. 134. Ph. Weilbach, Dansk Kunstnerlex. Boghandlerforeningens Festskrift 1887. S. 131. Historisk Tidsskrift VII R. 3 B. S. 513. Nationaltidende 1906 Nr. 10854.

G 1. Margrethe Louise Michelle Hauberg, født 11. April 1904 i New York.

F 4. Karen Elisabeth Margrethe Hauberg, født 20. Oktbr. 1880 i Kjøbenhavn.

Gift 22. Maj 1901 paa Frederiksberg med Aage Peter Christian Holm (Søn af Kommandør i Marinen Hans Peter Holm og Betzy Madvig), født 22. Marts 1874 i Kjøbenhavn, tog 1892 Adgangseksamen til Søofficersskolen, men gik samme Aar over til Pharmacien og blev 1898 cand. pharm. 1900—5 havde han og Cand. pharm. O. C. Arboe Løveapoteket i Kjøbenhavn i Forpagtning og er siden 1907 Bestyrer af Triers kgl. priv. Medicinalhandel smst. Børn: G 1—G 2.

G 1. Sven Aage Holm, født 15. Juli 1902 paa Frederiksberg.

G 2. Karen Betzy Michelle Holm, født 2. Oktbr. 1904 paa Frederiksberg.

F 5. Peter Michael Hauberg, født 30. Oktbr. 1882 i Kjøbenhavn, tog 1899 4. Klasses Hovedeksamen ved Frederiksberg Latin- og Realskole, uddannede sig til Pharmaceut i Præstø og i Roskilde, tog i April 1904 pharmaceutisk Medhjælpereksamen og blev i Oktober 1906 cand. pharm.

F 6. Niels Ludvig Hauberg, født 5. Septbr. 1885 i Kjøbenhavn, tog 1901 Præliminæreksamen ved Frederiksberg Latin- og Realskole, gik 1901—5 i Murerlære og gjorde Svendeprove; uddanner sig som Elev af Kunstakademiet til Arkitekt.

F. 7 Poul Richard Hauberg, født 19. Septbr. 1887 i Kjøbenhavn, tog 1904 4. Klasses Hovedeksamen ved Frederiksberg Latin- og Realskole, i Septbr. s. A. ansat paa Frederiks Hospitals Apotek og tog i April 1908 pharmaceutisk Medhjælpereksamen.

E 4. Et Drengbarn, født 7. Septbr. 1846 i Kjøbenhavn, død 1. Novbr. s. A.

E 5. Elisabeth Dorthea Hauberg, født 2. Januar 1848 i Kjøbenhavn, død 30. s. M.

E 6. Sophus Christopher Hauberg, født 28. Decbr. 1848 i Kjøbenhavn, gik i Borgerdydsskolen paa Christianshavn og fra Januar 1862 paa Sorø Akademi, blev 1867 Student, 1868 cand. phil. og s. A. stud. polyt. I Foraaret 1871 forlod han den polytekniske Lærestalt og tog Plads ved Forarbejderne til Anlægget af Kallundborgbanen, men opgav at gaa Civilingeniørvejen. 1872 blev han ansat som Konstruktør og Prokurist paa Firmaet Hellerung & Haubergs Maskinfabrik, hvilken Fabrik, der den Gang laa ved Vestervold Nr. 7, hans Fader sammen med Mekanikus Hellerung havde købt af Gamst & Lunds Eftf. 1874—75 foretog han for sin Uddannelses Skyld en Udenlandsrejse til Skotland og arbejdede som Konstruktør paa en større Maskinfabrik «Clutha Iron Works». 1. Januar 1879 udtraadte hans Fader af Firmaet Hellerung & Hauberg og overdrog ham sin Part af Forretningen. I Novbr. 1884 forlod Hauberg Firmaet

og byggede i Løbet af 1885 under Firmaet «S. C. Hauberg» sin egen Maskinfabrik paa Tagensvej, navnlig med elektrotekniske Anlæg som Hovedbranche. I Foraaret 1888 overdrog han sin Fabrik til Aktieselskabet H. Rudolph Koefoed & Co., der havde en større Maskinfabrik i Meinungsgade, og under Navnet «Koefoed & Hauberg» fortsattes Driften af begge Fabrikker med Hauberg som Enedirektør. Efter adskillige heldige Driftsaar, hvori Hauberg navnlig forstod at bringe en af Selskabets Specialiteter — Fabrikationen af Centrifuger — frem til at blive en udmærket Indtægtskilde, gik Firmaet «Koefoed & Hauberg» i Januar 1897 sammen med Firmaet «Marstrand, Helweg & Co.» og dannede Aktieselskabet «Titan», hvori Hauberg vedblev at være Direktør tilligemed Marstrand og Helweg, idet dog Forholdet og navnlig efter Titans Brand d. 15. Marts 1900 blev saaledes, at Hauberg alene overtog Ledelsen af Centrifugefabrikken. Virksomheden i Meinungsgade blev efterhaanden nedlagt og flyttet ud paa Tagensvej.

1889 var Hauberg, der nærede stor Interesse for sit Fags indre Forhold, indtraadt som Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af Fabrikanter i Jærindustrien i Kjøbenhavn og deltog i mange Aar i dens organisatoriske Arbejder. 1900—3 var han Bestyrelsens Formand. I Foraaret 1901, da Jærindustrien endelig stod som fast Organisation, valgtes han tillige til Formand for «Jærindustriens Sammenslutning», en Stilling, han paa Grund af svigtende Kræfter fratraadte i Foraaret 1904.

I Begyndelsen af Halvfemserne deltog han stærkt i Bestræbelserne for at faa en Revision af Toldloven og var i flere Aar Formand for Toldreformforeningen. Skønt han var Industridrivende, var han imod de høje Beskyttelsessatser og en ivrig Tilhænger af en moderat Værditold. — I 1887 erhvervede han Koncession paa Sølvgadens Sporvejslinie og dannede i Begyndelsen af 1888 et Aktieselskab, som fik Linien udført, hvorved Kjøbenhavn fik Fredensbro over Sortedamssøen. Af hans forskellige Hverv kan nævnes, at han er Medlem af Bestyrelsen for det frederiksbergske Sporvejselskab, Det danske Mælkekompagni, Det danske Elektricitets Kompagni og Frederiksholms Teglværk samt Medlem af Bankraadet for Kjøbenhavns Laane- og Discontobank. — I Maj 1906 blev han indvalgt i Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse, og i Maj 1907 valgtes han til Næstformand. I mange Aar har han arbejdet for Arbejdsgivernes Sag, og ofte er han blevet haardt angrebet af Modparten. Grunden hertil er sikkert den, at «han foruden at være en meget dygtig Modstander tillige altid har været en oprigtig Ven af Forhandling og Fred, hvad der selvfølgelig ikke passer dem, for hvem det gælder om at holde Galden flydende.» Vel omfatter han Arbejdsgivernes Sag med den varmeste Interesse; men han er tillige klar paa, «at Arbejdsgivernes Interesser saavel som Arbejdernes bedst varetages under jevnbyrdige modstaaende Organisationers fornuftige Forhandlinger.» Og det bør fremhæves, at han under den langvarige Bygningssnedkerkonflikt 1907 viste at besidde saa udmærkede Evner

som Forhandlings- og Mæglingmand, saa der endog fra selve hans Modstanderes Side blev ydet ham Anerkendelse. 16. Decbr. 1907 blev han udnævnt til Ridder af Dannebrog¹⁾.

Gift 1. Gang 25. Novbr. 1875 i Glasgow med Elizabeth (Lizzie) Thomson Bruce (Datter af Alexander Bruce og Jeannie Thomson), født 23. Febr. 1854 i Wick i Skotland, død 28. Januar 1878 i Kjøbenhavn. Børn: F 1—F 2.

Gift 2. Gang 14. April 1883 i Kjøbenhavn med Ellen Sophie Kastrup (Datter af Grosserer Theodor Peter Christian Kastrup, født 3. Novbr. 1820, død 26. Juli 1880, og Flora Marie Schoustrup, født 15. Aug. 1827, død 11. Novbr. 1881), født 29. Januar 1853 i Kjøbenhavn. Børn: F 3—F 5.

F 1. Jeannie Margaret Hauberg, født 27. August 1876 i Kjøbenhavn.

Gift 27. Novbr. 1902 i Kjøbenhavn med Erik Niels Mørup Rüdinger (Søn af kgl. Kapelmusikus, Prof. Frits Albert Christian Rüdinger og Adelaide Charlotte Mørup), født 11. Oktbr. 1872 i Kjøbenhavn, blev 24. August 1893 Sekondløjtnant i Marinen og 28. August 1898 Premierløjtnant. Børn: G 1—G 2.

G 1. Sophus Christian Rüdinger, født 2. Febr. 1904 i Kjøbenhavn.

G 2. Jørgen Frederik Rüdinger, født 30. Novbr. 1905 i Kjøbenhavn.

F 2. Lizzie Louise Hauberg, født 29. Decbr. 1877 i Kjøbenhavn, død 8. Febr. 1884.

F 3. Henry Theodor Hauberg, født 13. August 1884 i Ordrup, kom først i Smedelære, men gik senere over til Landvæsenet.

F 4. Annie Elizabeth Hauberg, født 21. Septbr. 1885 i Ordrup, sysselsat med dansk og tysk Stenografi og Maskinskrivning.

F 5. Ellen Margaret Hauberg, født 23. April 1892 i Kjøbenhavn.

E 7. Thomas Arboe Hauberg (Tvilling), født 1. Maj 1851 i Kjøbenhavn, lærte 1868—69 Landvæsenet paa Mallingsminde ved Ringsted, var 1870—71 Underforvalter paa Bellinge ved Nykjøbing paa Falster, besøgte 1872 Lyngby Landboskole, var Forvalter 1873—74 paa Øster Teglgård ved Viborg, 1875—76 paa Krogerup ved Humlebæk og 1876—78 paa Engelholm ved Vejle, købte i August 1878 Kiddegaard ved Vejle, solgte den i Januar 1897, købte s. A. Wegenersminde ved Holbæk, afhændede denne Ejendom i Oktbr. 1903 og er siden Septbr. 1905 Ejer af Cathrinedal ved Holbæk.

Gift 18. Maj 1899 i Skamstrup med Marie Elisabeth Malmstrøm

¹⁾ Medlemsblad for Haandværkerforeningen i Kjøbenhavn 1907 Nr. 18. Soransk Tidsskrift 4. B. S. 143.

(Datter af Sognepræst Hans Peter Malmstrøm og Charlotte Marie Florentine Hellesen), født 19. Marts 1868 i Aalborg. Ingen Børn.

E 8. Otto Ernst Hauberg (Tvilling), født 1. Maj 1851 i København, var Discipel paa Nørrebro Apotek, tog 1871 pharmaceutisk Medhjælpereksamen og blev 1874 cand. pharm., havde Plads som Medhjælper paa Lyngby Apotek og som Kandidat paa Faaborg Apotek, Odense Svane Apotek og Vejle Apotek. 19. Maj 1881 købte han Randers Svane Apotek med Varelager, Inventarium og den faste Ejendom for 330,000 Kr., hvilket Apotek han under 14. Juli s. A. fik kgl. Bevilling til at drive, og som han solgte Januar 1909.

Gift 19. Novbr. 1880 i Odense med Alma Gædecken (Datter af Grosserer Emil Optatus Gædecken og Nicoline Quaade), født 19. Maj 1856 i Odense. Børn: F 1—F 5.

F 1. Ellen Elisabeth Hauberg, født 31. Oktbr. 1881 i Randers, død 1. Januar 1882.

F 2. William Hauberg, født 15. Decbr. 1882 i Randers, Student 1901 fra Frederiksberg Latin- og Realskole, 1902 cand. phil., 14. Februar 1908 cand. jur.

F 3. Elna Hauberg, født 11. Juli 1884 i Randers.

F 4. Ebba Hauberg, født 28. Juni 1887 i Randers.

F 5. Jørgen Christian Hauberg, født 29. April 1891 i Randers.

E 9. Jørgen Christian Hauberg, født 6. April 1855 i København, var nogle Aar paa Sorø Akademi og uddannede sig derefter til at være Landmand. 1880 købte han Nidløsegaard ved Sorø, som han solgte i Aaret 1895, efterat han i 1889 havde købt Daurup i Bjergsted Sogn, denne Ejendom solgte han 1902 og flyttede til København, hvor han døde 6. Juni 1907.

Gift 28. Maj 1881 i København med Alvilde Elisabeth Susanne Kastrup (Datter af Grosserer Theodor Peter Christian Kastrup og Flora Marie Schoustrup), født 12. Febr. 1855 i København. Børn: F 1—F 5.

F 1. Ellen Flora Marie Hauberg, født 24. April 1882 paa Nidløsegaard.

F 2. Harald Theodor Christian Hauberg, født 10. Oktbr. 1883 paa Nidløsegaard, tog 1900 Præliminæreksamen ved Roskilde Kate-dralskole, gik i Tømrerlære og gjorde Svendeproeve 1903, kom 1904 paa Kunstakademiet og uddanner sig til Arkitekt.

F 3. Margrethe Sophie Hauberg, født 13. Marts 1885 paa Nidløsegaard.

F 4. Ida Louise Hauberg, født 5. Juni 1886 paa Nidløsegaard.

F 5. Gudrun Elisabeth Hauberg, født 4. Marts 1892 paa Daurup.

E 10. Herman Emmanuel Hauberg, født 3. Oktbr. 1858 i København, død 7. Septbr. 1871.

E 11. Georg Niels Arboe Hauberg, født 9. Maj 1862 i Kjøbenhavn, 1881 Student fra Sorø Akademi, 1882 cand. phil., tog 1883 Afgangseksamen fra Grüners Handelsakademi, blev 1890 Forstkandidat, 1891 Løjtnant, i April 1895 Assistent ved Statsskovvæsenet, Juli 1902 til Juli 1904 konstitueret som Chef for Statens Skovreguleringskontor, 1. Marts 1906 Skovrider for Buderupholms Statsskovdistrikt.

Gift 28. Febr. 1908 i Kjøbenhavn med Julie Henriette Hansen (Datter af Handelsgartner Poul Chr. Hansen og Anna Henriette Edvardine Jacobsen), født 23. Juni 1877 paa Taffelbay i Hellerup. Børn: F 1.

F 1. Svend Hauberg, født 18. Januar 1909 i Aalborg.

D 2. Emma Ane Bolette Hauberg, født 10. Novbr. 1817 i Storeheddinge, død 6. Juni 1847 i Slangerup.

Gift 26. Juni 1846 i Storeheddinge med Herman Peter Arboe (Søn af Konsul og Købmand Otto Henrik Arboe og Barbara Elisabeth Rasch), født 10. Juni 1815 i Rønne, blev 1836 Student fra Rønne Skole, 3. Maj 1842 cand. theol., 26. Juni 1845 pers. Kapellan i Slangerup-Uvelse, 14. Maj 1859 Sognepræst i Hjærlunde, død 9. Novbr. 1883. Børn: E 1.

E 1. Emma Pouline Oliva Arboe, født 1. Maj 1847 i Slangerup, død 13. Januar 1908.

Gift 7. Aug. 1873 i Kjøbenhavn med Orla Fønnesbech-Wulff (Søn af Købmand Peter Vilhelm Wulff og Elise Jacobine Fønnesbech samt Adoptivsøn af Gehejmekonferensraad, Kammerherre og Konsejlspræsident Christian Andreas Fønnesbech og Karen Sophie Hauberg), født 7. Decbr. 1846 i Stubbekjøbing, 1864 Student fra Sorø Akademi, 2. Juni 1870 cand. jur., 1870—71 Volontær paa Holbæk Amtshus, 4. Oktbr. 1871 Volontær i Indenrigsministeriet, 28. Septbr. 1872 Assistent, Foraar 1873 tillige Sekretær hos Indenrigsministeren, 7. Juni 1880 Fuldmægtig, 23. Febr. 1882 afsk., 1. Maj 1883 Forpagter af Hovedgaarden Vesterbygaard i Holbæk Amt, Marts 1886 tillige Forpagter af Avlsgaarden Saltofte i samme Amt, overtog 1907 de to Ejendomme, 24. Maj 1904 Ridder af Dannebrog.

D 3. Hans Christopher Hauberg, født 16. Marts 1819 i Storeheddinge, død 20. Maj 1820.

D 4. Karen Sophie Hauberg, født 28. Septbr. 1820 i Storeheddinge, oprettede et Legat for Trængende af Familierne Fønnesbech og Hauberg, død 29. Januar 1907 i Kjøbenhavn.

Gift 10. Juni 1843 i Storeheddinge med Christian Andreas Fønnesbech (Søn af Silke- og Klædekræmmer Anders Christensen Fønnesbech, død 31. Januar 1842 og Cathrine Marie Rørvig, død 11. Novbr. 1819), født 7. Juli 1817 i Kjøbenhavn, blev 1835 Student fra Borgerdydsskolen, 25. April 1840 cand. juris, var et Par Aar Fuldmægtig paa Byfoged- og Birkekantoret i Hillerød, købte i 1843 Vesterbygaard med Saltofte Vænger i Holbæk Amt af Grev Lerche for c. 160,000 Rd. samt i 1845 2 Bøndergaarde med Ret til at nedlægge dem, hvorefter han af disse og Vængerne dannede Saltoftegaard. Han blev Medlem af Sogneforstanderskabet og

dets Formand, valgtes i 1848 til Medlem af Holbæk Amtsraad, overtog efterhaanden en stor Mængde offentlige Hverv, var saaledes i mange Aar en af de ledende Mænd og Bestyrelsesmedlem i Holbæk Amts økonomiske Selskab og indtil Maanedens før sin Død Formand for Selskabets Sparekasse. I 1863 var han Præsident for den 9. danske Landmandsfor­samling i Odense, og i 1873 var han ligeledes Præsident for den danske Kommission ved Verdensudstillingen i Wien. 14. Juni 1858 valgtes han til Folketingsmand for Sorø Amts 3. Kres, hvilken Kres han beholdt til 1872, da han undlod at stille sig. I 1861 blev han valgt til Medlem af Rigsraadet, til hvilket han genvalgtes 1864, og 1. Oktbr. 1874 blev han valgt til Landstingsmand for 2. Kres. Fra 6. Novbr. 1865 til 28. Maj 1870 var han Finansminister og derpaa Indenrigsminister til 14. Juli 1874, hvorefter han var Konsejlspræsident og Finansminister til 11. Juni 1875. 6. Oktbr. 1854 blev han Jægermester, 10. Juni 1868 Kammerherre og 8. April 1876 Gehejmekonferensraad. 6. Oktbr. 1860 blev han Ridder af Dannebrog, 31. Maj 1866 Kommandør af Dannebrog I, 27. Maj 1870 Storkors af Dannebrog, 15. August 1871 Dannebrogsmænd og fik 9. Juli 1874 Fortjenstmedaillen i Guld. Han blev 10. August 1863 Ridder af den svenske Nordstjerneorden, 7. Juni 1864 Ridder af den franske Æreslegionsorden, 16. Marts 1869 Ridder af den russiske St. Annaorden og 5. Decbr. 1873 Storkors af den østerrigske Jernkroneorden. — Han var en overordentlig elskværdig Mand, agtet og afholdt af alle. I politisk Henseende havde han været i vanskelige og farlige Stillinger, men hans Karakters Hæderfuldhed var gaaet blank og uanfægtet ud af alt. Han var en i mange Retninger begavet Mand og dygtig Personlighed, men fremfor alt en sand Hædersmand¹). Han døde 17. Maj 1880 i Kjøbenhavn. Børn: E 1.

E 1. Thora Fønnesbech, født 4. Maj 1844, død 14. Marts 1846.

Gehejmekonferensraad C. A. Fønnesbech og Karen Sophie Hauberg havde 2 Adoptiv sønner, der var Brødre, nemlig:

1. Orla Fønnesbech-Wulff (se S. 22).

2. Axel Eivind Fønnesbech-Wulff, født 3. April 1850 i Stubbekjøbing, Student 1867 fra Sorø Akademi, 18. Juni 1868 cand. phil., s. A. stud. jur., 28. Septbr. 1875 Sekondløjtnant af Rytteriet, 26. April 1878 Elev i Officeresskolens næstældste Klasse, 1. Maj 1880 Premierløjtnant, 6. April 1892 afsk. og Ritmester af Rytteriets Forstærkning, 12. Aug. 1896 afsk. af Forstærkningen. Ugift.

C 6. Kirstine Elisabeth Hauberg, født 1. Marts 1792 i Storeheddinge, død 26. April 1805.

C 7. Karen Sophie Hauberg, født 2. Marts 1795 i Storeheddinge, død 10. Novbr. 1877.

¹) Dansk biogr. Lex. V. S. 235. V. Topsøe, Polit. Portræstudier. H. Wulff, Den danske Rigsdag. Illustr. Tid. Nr. 198. Søndagsposten Nr. 311.

Gift 2. Januar 1815 i Storeheddinge med Herman Nickolin¹⁾, født 11. Juni 1774, blev Fændrik i norsk Livregiment, 13. Marts 1801 Sekondløjtnant, 10. Juni 1803 Premierløjtnant, 15. Maj 1810 Kaptajns Anciennetet, 1. April 1811 Stabskaptajn, 28. Septbr. 1813 forsat til de annekterede Batailloner, Major, død 31. Oktbr. 1852 i Storeheddinge. Børn: D 1—D 4.

D 1. Olaf Christian Herman Nickolin, født 27. April 1815 i Storeheddinge, blev 1. Januar 1828 Kadet, 1. Maj 1831 (19. Decbr. 1830) Sekondløjtnant i Kongens Regiment, 1. Novbr. 1838 Premierløjtnant i Ingeniørkorpset, 2. Septbr. 1842 Kaptajn II, 8. Febr. 1845 Kaptajn I, død 30. August 1857.

Gift 6. Febr. 1841 i Kjøbenhavn med Inger Jensine Emilie Schoustrup (Datter af Grosserer Johan Henrik Schoustrup og Sophie Elisabeth Petersen), født 13. Septbr. 1820 i Kjøbenhavn, død 19. Juli 1894.

D 2. Emilie Cathrine Henriette Nickolin, født 20. Febr. 1817 i Storeheddinge, død 25. Marts s. A.

D 3. Emilie Cathrine Henriette Nickolin, født 13. Juni 1818 i Storeheddinge, død 15. Septbr. 1870.

D 4. Agathon Stenersen Nickolin, født 27. Novbr. 1826 i Storeheddinge, 1. Maj 1839 Kadet, 1. Novbr. 1844 (1. Novbr. 1843) Sekondløjtnant à la suite i Infanteriet, 1. Novbr. 1845 indtraadt i Nummer i 7. Bataillon, 11. April 1848 Landmaaler, 22. Januar 1849 Premierløjtnant i 1. Reservebataillon, udmærkede sig under Frederiksstads Forsvar, blev 1. Novbr. 1855 à la suite som Skoleofficer ved Landkadetkorpset, 1. April 1860 Kaptajn II i 15. Bataillon, 28. August 1862 Kaptajn I, 1. Oktbr. 1863 ansat i 1. Bataillon, deltog i Forsvaret af Dybbøl og Als, 21. Septbr. 1867 ansat i 21. Bataillon, 20. April 1870 Stabschef ved 1. jydsk Brigade, 17. Febr. 1873 Chef for Krigsministeriets 1. Departement, 6. Juni s. A. Oberst udenfor Nummer, 1. Novbr. 1879 Chef for Livgardens Liniebataillon, 29. Decbr. s. A. Kammerherre, 15. Januar 1883 Chef for 3. Regiment, 31. Januar 1885 Generalmajor og Chef for 1. jydsk Brigade, 15. Oktbr. 1888 Chef for 1. sjællandske Brigade, 25. Marts 1891 Generalinspektør for Fodfolket, 14. Oktbr. 1895 Generalløjtnant og kommanderende General i 2. Generalkommandodistrikt, 21. Novbr. 1896 afskediget fra 27. s. M. Han blev 9. Septbr. 1849 Ridder af Dannebrog, 25. Juli 1875 Dannebrogsmænd, 13. Oktbr. 1879 Kommandør af Dannebrog II, 28. Januar 1886 Kommandør af Dannebrog I, 28. Juli 1894 Storkors af Dannebrog, i Januar 1883 Ridder af den russiske St. Annaorden, 23. Juli s. A. Kommandør af den svenske Sværdorden I, 27. Novbr. s. A. Ridder af den russiske St. Wladimirorden III, 3. Januar 1889 Storkors af den østerrigske Frants Josephsorden²⁾.

¹⁾ Hans første Hustru var Catharina Amalia Schmidt, død 10. Oktbr. 1807.

²⁾ Dansk biogr. Lex. XII. S. 189. Milit. Tid. 1893.

Gift 7. Febr. 1867 i Kjøbenhavn med Harriet Elna Schiødte Philip-
sen (Datter af Silke- og Klædehandler, Grosserer Christian Arnold Philip-
sen og Bella Hanne Sara Emma Schiødte), født 29. Novbr. 1838 i Kjøben-
havn, død 18. Juli 1906.

C 8. Cathrine Elisabeth Hauberg, født 27. Decbr. 1797 i Store-
heddinge, død 18. Novbr. 1854.

Gift 23. Novbr. 1815 i Storeheddinge med Henrik Hoffmeyer (Søn af
Købmand Søren Hoffmeyer og Lovise Broch), født 14. Juni 1776 i Store-
heddinge, Købmand, Brandinspektør og Forligelseskommissær sst., død 1.
Febr. 1845. Børn: D 1—D 8.

(Han gift 1. Gang 23. Novbr. 1798 med Anne Mariager Buch, død 24. Maj
1815 i sit 40. Aar).

D 1. Henrik Hoffmeyer, født 4. Oktbr. 1816 i Storeheddinge,
1835 Student, 16. Januar 1844 cand. theol., Huslærer paa Fejø, død 16.
Juni 1851 i Storeheddinge. Ugift.

D 2. Conrad Christian Hoffmeyer, født 20. Septbr. 1818 i Store-
heddinge, død 14. Juni 1826.

D 3. Svend Hoffmeyer, født 14. Decbr. 1819 i Storeheddinge,
opholdt sig en Del Aar som Konsul paa Sandwichsøerne, kom tilbage der-
fra og blev Direktør ved Sporvejselskabet i Kjøbenhavn, hvor han døde
28. Novbr. 1878.

Gift 27. April 1873 i Kjøbenhavn med Karen Signe Jacobsen (Datter
af Stenstøber Christian Jacobsen og Bertha Larsen), født 5. Januar 1847
i Brønshøj.

D 4. Peter Julius Hoffmeyer, født 22. Juni 1821 i Storeheddinge,
død 13. Novbr. s. A.

D 5. Ane Julie Hoffmeyer, født 11. Januar 1823 i Storeheddinge.
Gift 25. Oktbr. 1842 i Storeheddinge med Jens Peter August Ovesen
(Søn af Forpagter Johannes Nicolaj Ovesen og Sophie Rode¹⁾), født 3. Maj
1815 paa Højstrup, Stevns Herred, Forpagter sst., død 29. Novbr. 1885.

D 6. Ida Sophie Hoffmeyer, født 15. Aug. 1824 i Storeheddinge,
død 20. Marts 1895 i Aalborg.

Gift 25. Juli 1854 i Storeheddinge med Volf Frederik Ovesen (Broder
til fornævnte Forpagter Jens P. A. Ovesen), født 20. Febr. 1822 paa Høj-
strup, Stevns Herred, 1841 Student fra Borgerdydsskolen paa Christians-
havn, 1842 cand. phil., 7. Maj 1849 cand. theol., 17. Septbr. 1853 konst.
Lærer ved Aalborg Kathedralskole, 6. Oktbr. 1854 Adjunkt ved samme
Skole, 17. Septbr. 1877 Overlærer, afsk. 20. Febr. 1897 fra 19. Aug. s. A.,
Medlem af Byraadet i Aalborg, 27. April 1878 Ridder af Dannebrog og
27. Juli 1897 Dannebrogsmænd²⁾.

¹⁾ Stam. over Fam. Neergaard af A. Teilmann.

²⁾ Aalborg Kathedralskole af Hundrup. 1870.

D 7. Conrad Christian Hoffmeyer, født 6. Febr. 1827 i Storeheddinge, tog 6. Juni 1853 Borgerskab som Brændevinsbrænder i sin Fødeby, blev senere Rodemester i Kjøbenhavn, hvor han døde 14. Marts 1888.

Gift 23. Maj 1854 i Holtug med Juliane Marie Caroline Johanne Dibbern (Datter af Forpagter paa Bredeløkke Heinrich Christopher Ulrich Dibbern og Hedvig Margrethe Neergaard)¹⁾, født 23. Maj 1835 paa Fehmern, død 15. Novbr. 1906 i Kjøbenhavn.

D 8. Jens Emil Hoffmeyer, født 11. Marts 1829 i Storeheddinge, 1. Novbr. 1842 Kadet, 1. Novbr. 1847 (1. Novbr. 1846) Sekondløjtnant i 4. Dragonregiment, 22. Juli 1849 Premierløjtnants Karakter og Anciennetet, 24. Decbr. 1854 Premierløjtnant, 3. Aug. 1864 karakt. Ritmester, 21. Septbr. 1867 (15. Oktbr. 1863) Ritmester, død 17. Marts 1868 i Næstved.

Gift 30. Septbr. 1858 i Holtug med Henriette Egbertha Margrethe Dibbern (Søster til fornævnte Juliane M. C. J. Dibbern), født 19. Novbr. 1837 paa Fehmern, død 9. Aug. 1868 paa Bredeløkke i Holtug S., begr. i Storeheddinge.

B 3. Christian Christensen Havreberg, døbt 17. April 1757 i Hellested, var Ejer af Bavelse Mølle, hvor han døde 1787. Ved Skiftet efter ham 3. April s. A.²⁾ blev Møllegaardens Bygninger (34 Fag) og Stampe-møllens Bygninger (25 Fag) med Redskaber samt Vejrmøllen, hvilket alt befandtes at være «i komplet Orden», vurderet for 1700 Rd. Det øvrige Bo vurderedes for 605 Rd. 1 Å 4 β , saa at Boets hele Indtægt beløb sig til 2305 Rd. 1 Å 4 β . Dets Udgift udgjorde 1518 Rd. 3 Å 3 β , hvoraf en Panteobligation paa 1400 Rd. tilhørende den Afdødes Broder, Borger og Brændevinsbrænder Svend Christian Hauberg i Storeheddinge. Efter at Boets Udgift var fradraget dets Indtægt, blev der en Rest paa 786 Rd. 4 Å 1 β , hvortil den Afdødes Enke lagde 13 Rd. 1 Å 15 β , saa at Boets Beholdning blev 800 Rd. Heraf fik hun den ene Halvdel, og den anden tilfaldt Børnene i Fædrenearv.

Gift med Bodil Andersdatter, død 1805. Børn: C 1—C 2.

(Hun gift 2. Gang med Michael Kiersgaard, til hvem Bavelse Mølle blev overdraget. Ved Skiftet efter Bodil Andersdatter 1. Maj 1805³⁾ beløb Boets Indtægt sig til 13924 Rd. 4 Å 12 β , og efter at dets Udgift, der udgjorde 5812 Rd. 1 Å 5 β var fradraget, blev der en Rest paa 8112 Rd. 3 Å 7 β , der blev delt saaledes, at der tilfaldt Enkemanden Michael Kiersgaard den ene Halvdel, og af den anden fik hans Stifdatter Karen Sophie Havreberg 1352 Rd. $9\frac{1}{6}$ β og hans Søn Rasmus M. Kiersgaard, avlet i Ægteskab med Bodil Andersdatter, 2704 Rd. $2\frac{1}{3}$ β .)

¹⁾ Stamt. over Fam. Neergaard af A. Teilmann.

²⁾ Næsbyholm & Bavelse Skifteprotokol 1774—1802. Fol. 210—12.

³⁾ Næsbyholm & Bavelse Stiftsprotokol 1802—1825. Fol. 70—76.

C 1. Karen Sophie Havreberg, født 1784.

Gift med Henrik Petersen Bruun, Vinter Mølle.

C 2. Maren Havreberg, født 1786, død 1796. 1. Oktbr. s. A. blev der holdt Skifte efter hende.

B 4. Else Marie Haurberg, døbt 6. Januar 1760 i Hellested, død 8. Januar 1832 i Ringsted.

Gift 27. September 1785 i Smørum med Peder Pallesen Bidstrup (Søn af Møller Palle Pedersen Bidstrup, begr. 23. Febr. 1757, 36 Aar gl., og Kirstine Hansdatter Holm), døbt 8. Oktbr. 1752 i Havrebjerg, Bager i Ringsted, død 20. Febr. 1819. Børn: C 1—C 6.

C 1. Kirstine Sophie Bidstrup, døbt 23. Novbr. 1787 i Ringsted. Gift 15. Marts 1812 i Ringsted med Joachim Christian Krogh Nørregaard, Handelsmand.

C 2. Marie Cathrine Bidstrup, døbt 11. Decbr. 1789 i Ringsted. Gift med Andreas Galberg, Møller.

C 3. Christian Holm Bidstrup, døbt 1. Juni 1792 i Ringsted, Bager sst., død 16. Oktbr. 1827. Ugift.

C 4. Christiane Bidstrup, døbt 1. Juni 1792 i Ringsted. Gift 1. Gang 14. Novbr. 1823 i Ringsted med Gert Christian Winding, Købmand i Ringsted, død 8. Juli 1827.

Gift 2. Gang 12. Oktbr. 1830 i Ringsted med Hans Christian v. Stöcken, Handelsbetjent.

C 5. Hans Christian Bidstrup, døbt 12. Juli 1793 i Ringsted, Bager sst., død 30. August 1825. Ugift.

C 6. Anna Sophie Bidstrup, døbt 8. Juli 1796 i Ringsted. Gift 14. Novbr. 1823 i Ringsted med Johan Christian Bechmann, Købmand i Ringsted, senere i Kjøbenhavn.

B 5. Mads Hauberg, begr. 9. Marts 1808, 45 Aar gl., i Hellested, havde Hellested Mølle, der tilhørte Grevskabet Bregentved, i Fæste. Ved Skiftet efter ham 26. April 1810¹⁾ blev Boet vurderet til 1805 Rd. 1 $\frac{1}{2}$ 8 β . Efter at Udgifterne vare fradragne, blev dets Beholdning 1382 Rd. 5 $\frac{1}{2}$ 4 β , hvoraf Enken fik den ene Halvdel og Børnene den anden, saaledes at en Broderlod beløb sig til 197 Rd. 3 $\frac{1}{2}$ 10 $\frac{1}{2}$ β og en Søsterlod til 98 Rd. 4 $\frac{1}{2}$ 10 $\frac{1}{2}$ β . Enken gav imidlertid saa meget af sin Part, at en Broderlod blev 200 Rd. og en Søsterlod 100 Rd.

Gift 24. Juni 1790 i Hellested med Birthe Kirstine Gemynthe (Datter af Møller Daniel Johansen Gemynthe), døbt 28. Febr. 1773 i Hellested, død 14. Decbr. 1832 sst. Børn: C 1—C 8.

(Hun gift 2. Gang 13. Juli 1810 i Hellested med Henning Larsen, født 11. Novbr. 1777, død 23. Marts 1843, Møller i Hellested).

¹⁾ Skifteprotokol for Juellinge, Tryggevælde og Alslev Gaardes underliggende Gods 1810—29. S. 9.

C 1. Karen Sophie Hauberg, født 28. Februar 1792 i Hellested, død 4. Maj 1849 sst.

Gift 20. Juni 1828 i Hellested med Jens Nielsen Steen, født 11. Febr. 1804, Skolelærer i Arnøje i Hellested, død 24. Novbr. 1854. Børn: D 1.

D 1. Niels Christian Steen, født 24. August 1835 i Arnøje i Hellested.

C 2. Marie Kirstine Hauberg, døbt 14. August 1793 i Hellested, begr. 5. Maj 1798.

C 3. Johanne Elisabeth Hauberg, døbt 2. Oktbr. 1795 i Hellested, død 3. Juli 1830 i Ringsted.

Gift 3. August 1821 i Hellested med Eiler Gemynthe, født 1789, Møller i Ringsted, død 7. Decbr. 1857 i Kværkeby Sogn. Børn: D 1—D 4.

D 1. Christian Ludvig Gemynthe, født 19. April 1822 i Ringsted.

D 2. Mads Laurids Gemynthe, født 6. Maj 1824 i Ringsted.

D 3. Johan Henrik Gemynthe, født 2. Juli 1826 i Ringsted.

D 4. Marie Kirstine Gemynthe, født 2. Juni 1829 i Ringsted, død 16. Oktbr. s. A.

C 4. Christiane Hauberg, døbt 2. Febr. 1798 i Hellested, død 30. Maj 1880 i Snoldelev.

Gift 30. Novbr. 1832 i Hellested med Peter Michael Aagaard, døbt 13. Febr. 1801 i Brøndbyvester, Ejer af Nygaard i Snoldelev Sogn, død 24. Febr. 1878.

C 5. Daniel Johansen Hauberg, døbt 27. Novbr. 1801 i Hellested, Ejer af Viby Mølle i Syv Sogn, død 1. Juli 1861.

Gift 28. Juni 1836 i Hellested med Sophie Amalie Schiølert (Datter af Møller Søren Eilersen Schiølert og Ane Marie Sørensdatter), hjemmedøbt i Storeheddinge 8. Septbr. 1810, død 23. Septbr. 1863 i Viby, Syv Sogn. Børn: D 1—D 5.

D 1. Henning Peter Hauberg, født 11. Juli 1837 i Viby, Syv Sogn, Pharmaceut.

D 2. Henrik Christian Hauberg, født 27. Septbr. 1842 i Viby, Syv Sogn, Ejer af Nygaard i Snoldelev Sogn.

Gift 4. Oktbr. 1872 i Roskilde med Emma Vilhelmine Kirstine Meyer (Datter af Urmager Andreas Christian Godske Meyer og Cathrine Reuter), født 1. Septbr. 1852 i Roskilde. Børn: E 1—E 4.

E 1. Astrid Sophie Cathrine Meyer-Hauberg, født 30. Novbr. 1873 i Snoldelev.

Gift 5. Septbr. 1905 i Snoldelev med Peter Landboe Christensen (Søn af Murermester Christen Mikkelsen Landboe og Mette Kirstine Pedersen), født 9. Febr. 1871 i Sjørring ved Thisted, Stationsforstander, Gadstrup. Børn: F 1—F 2.

F 1. Aage Henrik Peter Landboe Christensen, født 18. Juli 1906 i Gadstrup.

F 2. Erik Christian William Landboe Christensen, født 24. Maj 1908 i Gadstrup.

E 2. Aage Michael Meyer-Hauberg, født 26. Febr. 1876 i Snoldelev, Forvalter.

E 3. Helga Berthea Meyer-Hauberg, født 29. Juni 1884 i Snoldelev.

E 4. Johan Christian William Meyer-Hauberg, født 28. August 1886 i Snoldelev, Pharmaceut.

D 3. Christine Marie Hauberg, født 15. August 1846 i Viby, Syv Sogn, død 10. Januar 1885 i Vemmetofte.

Gift 1. Gang med Hans Charles Wulff Jacob Johansen (Søn af Kammeraad, Landinspektør Poul Winther Johansen, død 7. Novbr. 1850, og Caroline Augusta Wulff, død 31. Juli 1880), født 10. Maj 1832 i Kjøbenhavn, blev 18. Juli 1853 Landmaaler og 16. April 1855 Landinspektør, Kæmner i Slagelse, hvor han døde 8. Juni 1874.

Gift 2. Gang med Hans Petersen Moes, Købmand i Vemmetofte.

D 4. Hanne Vilhelmine Hauberg, født 24. Juli 1850 i Viby, Syv Sogn.

Gift 27. Septbr. 1882 i Snoldelev med Vilhelm Bagger Rosenørn, født 3. Marts 1856, Mejeriejer i Rusland.

D 5. Berthea Sophie Mariane Hauberg, født 30. Januar 1853 i Viby, Syv Sogn, død 24. August 1880.

Gift 1. Oktbr. 1875 i Snoldelev med Gotfred Valdemar Rumler, født 28. Februar 1847, Skovfoged paa Stampenborg.

C 6. Anne Kirstine Hauberg, født 20. Marts 1804 i Hellested, død 1. Maj 1873 i Jersie.

Gift 16. April 1830 i Hellested med Jens Rasmus August Cappelen (Søn af Skolelærer og Kirkesanger Christen Smidt Cappelen og Ane Dorothea Nordenberg) født 24. Maj 1800 i Hvidovre, 1821 dimit. fra Jonstrup Seminarium, 1. Oktbr. 1824 Skolelærer i Stubberup, 1832 Skolelærer og Kirkesanger i Freslev og 1838 i Jersie, 1. Oktbr. 1874 Dannebrogsmænd, 1. Januar 1876 afsk., død 20. Decbr. 1885 i Roskilde. Børn: D 1—D 5.

D 1. Johan Cappelen, født 18. Januar 1836 i Freslev, død 22. s. M.

D 2. Anna Dorthea Cappelen, født 17. Januar 1837 i Freslev, død 15. Maj s. A.

D 3. Marie Elisabeth Cappelen, født 22. Septbr. 1838 i Jersie, død 8. Oktbr. 1859 sst.

D 4. Dorthea Kirstine Sophie Cappelen, født 6. Septbr. 1841 i Jersie.

D 5. Johanne Elisabeth Cappelen, født 5. Juni 1844 i Jersie, død 26. Januar 1850.

C 7. Alexander Christian Hauberg, hjemmedøbt 1. Juni 1806 i Hellested, begr. 28. Juni 1807.

C 8. Marie Hauberg, hjemmedøbt 30. Juni 1808 i Hellested, død 14. April 1825.

A 4. Johannes Svendsen, født c. 1728.

DEN DANSKE SLÆGT

ARBOE

Poul Thomsen, Borger i Viborg, begr. 18. Maj 1688, 58 Aar gl.
Børn: I—II.

I. Peter Poulsen Arboe¹⁾, født 1656 i Viborg, April 1678—Juni 1679
Konduktør i Landskrona, 1680 Overkonduktør paa Kronborg og 1682 i
Kjøbenhavn, 5. Febr. 1684 Ingeniørkaptajn i Danmark, 6. Novbr. s. A.
Kaptajn ved 4. Kompagni, 1685 ved 3. Kompagni og 1686 ved 2. Kom-
pagni, 10. Decbr. 1687 Generalkvartermesterløjtnant og Chef for Fortifika-
tions-Etaten i Danmark. Han skal have undervist Kronprins Frederik i
Fortifikation. 1688 var han paa Bornholm i Anledning af, at Rønne skulde
befæstes. De nye Fæstningsværker ved Kjøbenhavn var han med til at

¹⁾ Generalkvartermesterløjtnant Peter Poulsen Areboe og Konduktør Otto Johan Poulsen (Arboe), som i Følge gamle Familieoptegnelser vare Brødre, kom 12. Maj 1688 til Bornholm for at forestaa Bygningen af Kastellet og Anlægget af Grave og Volde ved Rønne. Peter Poulsen Areboe, den ældste af Brødrene, var født 1656 i Viborg; men naar og hvor Otto Johan Poulsen (Arboe) var født, og hvem der var Fader til de to Brødre, har man tidligere ikke vidst noget om. For at faa dette Slægtskabsforhold oplyst laa det nær at ty til Kirkebøgerne i Viborg. I Sortebrødre Sogns Kirkebog, som begynder 1656 — Kirkebøgerne for Domkirke og Graabrødre Sogne ere ikke bevarede saa langt tilbage i Tiden — blev der søgt efter Peter Poulsen Areboes Daab 1656, men forgæves. Derimod fandt jeg, at Poul Thomsens Søn Otto Johan blev døbt 17. Juni 1666. Sammenstillingen «Otto Johan» forekommer paa den Tid meget sjældent, og man tør derfor antage, at Poul Thomsens Søn maa være identisk med ovennævnte Otto Johan Poulsen (Arboe), især naar man gaar ud fra, at han ligesom sin ældre Broder er født i Viborg. Som Følge heraf maa Poul Thomsen ogsaa være Fader til Peter Poulsen Areboe. De bevarede Skifte-, Skøde- og Panteprotokoller for Viborg ere ikke saa gamle, at man i dem kan vente at faa nogen Oplysning om Poul Thomsen og hans Børn. — Af hvilken Grund hans Efterkommere tog Navnet Arbo eller Arboe vides ikke. Peter Poulsen Areboe, Stamfaderen til den norske Slægt «Arbo», skrev sig og kaldtes som oftest Poulsen. Enkelte Gange, f. Eks. i den kgl. Bevilling, i Følge hvilken hans Lig maatte begraves om Aftenen, kaldes han Areboe. I Norge blev han et Aarhundrede efter sin Død kaldt Arrebau v. Arriebau; men dette Navn synes han ikke at have baaret i levende Live. Otto Johan Poulsen (Arboe), Stamfaderen til den danske Slægt «Arboe», skrev sig altid Poulsen og blev kun kaldt saaledes.

anlægge. Han døde 30. Marts 1689 i Kjøbenhavn og blev begravet 19. April Kl. 7 om Aftenen i Holmens Kirke, ved hvilken Højtidelighed Sangklokkerne i Følge kgl. Bevilling maatte «gaa en Time» over den ordinære Tid. Gift 2. Decbr. 1687 i Kjøbenhavn med Susanne Røyem (Datter af Amtmand Claus Nielssøn Røyem og Else Marie Christensdatter Dopp), født c. 1670, begr. 12. Juni 1730 i Strømsø. Børn: A 1.

(Hun gift 2. Gang 3. Novbr. 1702 med Lastehandler Mads Jensen Wiel, begr. 28. April 1716 i Strømsø)¹⁾.

A 1. Peter Arbo, født 12. Juni 1689 i Kjøbenhavn, rejste med Moderen til Norge, hvor hendes Forældre boede i Christiansand, blev 13 Aar gl. sendt til Amsterdam for blandt andet at lære Bogholderi og Matematik, var en Tid Fører af et Skib og derefter Handelsmand i Strømsø, hvor han døde 25. Novbr. 1761.

Gift 16. Marts 1716 med Anne Cathrine Wiel, født 11. Marts 1696, død 12. Juli 1746 i Strømsø. Fra dette Ægtepar, der havde 14 Børn, nedstammer den norske Slægt Arbo. (En Stamtavle over denne Slægt er trykt i Norske Stamtavler, udg. af W. Lassen).

II. Otto Johan Poulsen (Arboe), døbt 17. Juni 1666 i Viborg, 1686 Værkbasse i Danmark, 1687 Underkonduktør, 11. Januar 1689 Konduktør. Sammen med Broderen kom han til Rønne 1688 i Anledning af denne Bys Befæstning. Her har han opholdt sig 4 Aar. 28. Novbr. 1692 overleverer han til Amtskriver og Ridefoged paa Bornholm Hans Henrik Schor de «Materialier, som mig haver været i Hænde givne til Arbejdets Fortsættelse ved Rønne Taarn og Fæstning.» Alt tyder paa, at han i Slutningen af Aaret 1692 har forladt Bornholm. 31. Decbr. 1698 blev han Sekondløjtnant ved Generalløjtnant Schacks Regiment; men allerede Aaret efter er han afgaaet fra Regimentet²⁾ Hans senere Liv er ubekendt. I Følge Familieoptegnelserne skal han være død i den brabantiske Krig.

Gift 24. Septbr. 1689 i Rønne med Karen Onsbjerg (Datter af Sten- og Billedhugger Esber Larsen Onsbjerg og Karen Pedersdatter), født 23. Septbr. 1670. Børn: A 1.

A 1. Poul Ottosen Arboe, født 5. Januar 1691 i Rønne, hvor han 4. Marts 1719 tog Borgerskab som Snedker. Han levede vistnok i smaa Kaar. 14. Oktober 1727 solgte han 6 Skæpper Land Bygjord gammelt Maal for 78 Dlr., hvilken Jord hans Hustru havde arvet efter sin Mormoder Barbra Christopher Hansens. 3. Januar 1733 laante han 131 Dlr., for hvilket Beløb han satte sit Hus i Pant³⁾. Han blev begr. 9. Juli 1772.

¹⁾ Tychsen, Fortifikations-Etaten og Ingeniørkorpset 1684—1884 Nr. 9. P. Hesselberg, Efterretn. ang. Strømsø By. Chrania 1780. S. 116. Sjæll. aab. Brev af 16. April 1689 Nr. 86. Nationaltid. 25. Januar 1894 Nr. 6384. Bornholmske Saml. 3 B. S. 174.

²⁾ Tychsen, Fortifikations-Etaten og Ingeniørkorpset 1684—1884 Nr. 46. Bornholms Amts Regnskab 1688—92. Rønne Fæstnings Materialregnskab 1692—94.

³⁾ Rønne Skøde- og Pantebog 1720—35. Fol. 148. 243.

Gift 31. August 1718 med Barbara Jensdatter, født 1. Febr. 1697, død 31. Maj 1778. Ved Skiftet efter hende den 10. Juni s. A. udgjorde Boets Indtægt 758 Dlr. 3 β , og dets Udgift beløb sig til 123 Dlr. 3 z 12 β , hvorefter Beholdningen blev 634 Dlr. 7 β ¹⁾. Børn: B 1—B 6.

B 1. Otto Poulsen Arboe, født 3. April 1719 i Rønne, hvor han var Urmager og «en af Borgerskabets Formænd». De Urmagerredskaber, han selv havde brugt, overlod han i levende Live til sine Brodersønner Jørgen, Poul og Mads. Den Gaard, han boede i, og som laa paa den vestre Side af Store Torv, fik han Skøde paa den 8. Decbr. 1759. Gaarden bestod af 2 Længer: Stuehuset paa 11 Fag med Tegltag og den nordre Længe paa 9 Fag, til Dels teglhængt. Ved Gaarden laa en Have med Frugttræer, og ud mod Torvet stod nogle Piletræer. 30. April 1753 købte han et Stykke Jord paa 2 Td. Land norden for Byen for 266 Dlr.²⁾ 2. Febr. 1773 købte han tillige et Stykke Jord, Møllebakken kaldet, paa 3 Td. Land sønden for Byen. Ved Skiftet efter ham blev Gaarden vurderet for 500 Dlr., det første Stykke Jord for 300 Dlr. og det andet for 411 Dlr. Han var meget driftig og virksom, og ved sin Død var han efter de lokale Forhold en ret velstaaende Mand. I Følge de Pantebreve og Panteobligationer, der fandtes i hans Dødsbo, havde han en hel Del smaa Summer tilgode. Da det kan bidrage til at give et Billede af Mandens Virksomhed, anføres de Pantebreve, han efterlod sig, nemlig: 1 af 6. Juli 1750 paa 140 Dlr., 1 af 31. Oktbr. 1760 paa 149 Dlr., 1 af 14. Januar 1763 paa 330 Dlr., 1 af 29. April 1766 paa 100 Dlr., 1 af 2. Juni s. A. paa 70 Dlr., 1 af 16. Marts 1767 paa 60 Dlr., 1 af 9. April s. A. paa 50 Dlr., 1 af 26. Septbr. s. A. (Beløbet ikke angivet), 1 af 31. Marts 1768 paa 149 Dlr., 1 af 15. Decbr. s. A. paa 140 Dlr., 1 af 11. Decbr. 1770 paa 100 Dlr. og 1 af 18. Januar 1773 paa 60 Dlr. Af Panteobligationer fandtes 2 i Boet, nemlig: 1 af 30. Novbr. 1769 paa 120 Dlr. og 1 af 19. Febr. 1770 paa 70 Dlr. — Boets hele Indtægt udgjorde 3293 Dlr. 3 z 10 β , og dets Udgift beløb sig til 860 Dlr. 2 z 3 β . Af Beholdningen 2433 Dlr. 1 z 7 β arvede Moderen 695 Dlr. 1 z 6 β , og Resten blev delt mellem hans efterlevende Søsken og hans afdøde Broders Børn³⁾. Han døde 19. August 1773. Ugift.

B 2. Jens Arboe, født 29. Maj 1721 i Rønne, død 3. April 1722.

B 3. Barbara Arboe, født 13. Marts 1723 i Rønne, død 9. April 1787⁴⁾. Gift 9. Novbr. 1747 i Rønne med Ole Pedersen von Kiempen (Søn af Peder Geertsen von Kiempen)⁵⁾, født 1722 i Rønne, hvor han 1. Febr. 1748

¹⁾ Rønne Skifteprotokol 1753—80. Fol. 450.

²⁾ Rønne Skøde- og Pantebog 1747—59. Fol. 163.

³⁾ Rønne Skifteprotokol 1753—80. Fol. 369.

⁴⁾ Rønne Skifteprotokol 1784—91.

⁵⁾ Hollænderen Geert Jacobsen von Kiempen anlagde efter kgl. Bevilling af 4. Aug. 1680 det første Farveri paa Bornholm.

tog Borgerskab som Pottemager. Paa Hjørnet af Søndergade og Almegade ejede han et Hus, der ved Skiftet efter ham 19. Juni 1772 blev vurderet til 250 Dlr. Løsøret blev sat til 150 Dlr.; men da Gælden beløb sig til 400 Dlr., blev der intet til Deling mellem hans efterladte Enke og Børn¹⁾. Han blev begr. 3. April 1772. Børn: C 1—C 6.

C 1. Maren Kirstine Olsdatter, døbt 8. August 1751 i Rønne. Gift 15. Febr. 1775 i Rønne med Niels Isak Grønbech, Pottemager i Rønne.

C 2. Peder Olsen v. Kiempen, døbt 24. Febr. 1754 i Rønne, begr. 25. Novbr. 1757.

C 3. Jens Olsen (Arboe), døbt 20. Juni 1756 i Rønne, Pottemager, død 9. Septbr. 1826.

Gift med Bodil Jonsdatter, begr. 9. Decbr. 1800, 39 Aar gl.

C 4. Poul Arboe v. Kiempen, døbt 8. Oktbr. 1762 i Rønne, begr. 3. Decbr. s. A.

C 5. Otto Olsen Arboe, døbt 7. Juli 1765 i Rønne, Pottemager sst., begr. 18. Juli 1800.

Gift 25. Novbr. 1789 i Rønne med Johanne Pedersdatter.

C 6. Barbara Olsdatter, døbt 16. Oktbr. 1768 i Rønne.

B 4. Peter Poulsen Arboe, født 19. April 1726 i Rønne, tog 17. Novbr. 1750 Borgerskab som Urmager i sin Fødeby. Han og hans ældre Broder Otto var de første Urmagere paa Bornholm. Omtrent 1750 strandede der et engelsk Skib ved Rønne, hvis Ladning blandt andet bestod af Ure. De bjærgede Ure skulde tørres, renses og smøres, og blandt de Personer, der paatog sig dette Arbejde, var de to Brødre Arboe. De tog Modeller af Urene, først i Træ og siden i Metal, og lagde sig efterhaanden efter at forarbejde Ure, «de bornholmske Ure», som paa Øen kaldes «Slagklokker». De to Brødre skal have været de første, som naaede størst Færdighed i denne Industri²⁾.

Peter Poulsen Arboe ejede først den saakaldte Heidegaard i Rønne, som han solgte 3. Febr. 1752 for 700 Dlr.³⁾. Derefter købte han 30. Septbr. s. A. en Gaard paa Storegade, bestaaende af 15 Fag Stuehus med Tegtag, en Ladelænge paa 9 Fag, og en mindre Længe paa 4 Fag, begge med Straatag. Sønden og østen for Gaarden var Haveplads. I denne Gaard, der ved Skiftet efter ham blev vurderet for 500 Dlr., døde han i sin bedste Alder den 13. Maj 1766. Samme Dag indfandt Skifteretten sig i den Af-dødes Bolig, og skønt Enken, som var frugtsommelig, gjorde Indsigelser, begyndte Retten dog straks at registrere og vurdere Boet. For at give et lille Bidrag til et Billede af det Hjem, hvori den ene af Bornholms første

¹⁾ Rønne Skifteprotokol 1753—80. Fol. 363.

²⁾ Fr. Thaarup, Kort Oversigt over Bornholms Amt. S. 81.

³⁾ Rønne Skøde- og Pantebog 1747—59. Fol. 152.

Urmagere boede, hidsættes nogle Uddrag af Registrerings- og Vurderingsforretningen.

I den bedste Stue eller Stadsstuen var der Gardiner for Vinduerne. I det Hele fandtes der 16 Stk. hjemmegjorte Nettetdugsgardiner med tilhørende 8 Kapper (2 Dlr.)¹⁾ og 5 Stk. Kartungsgardiner med Kapper (2 Dlr. 2 fl). I Værelset stod en Seng fyldt med Sengeklæder, som Enken beholdt uden Vurdering. 1 Fyrbord med 2 Fløje (3 Dlr.), 1 Lænestol med Læderovertræk (1 Dlr. 2 fl), 4 Bagstole med «Ryslæder» (3 Dlr.) og 1 Egeskatol med Beslag (12 Dlr.). I Skatollet laa 120 Dlr. i rede Penge samt 1 Obligation, dat. 31. Oktbr. 1757, paa 200 Dlr. og 1 Pantebrev, dat. 19. Febr. 1760, paa 180 Dlr. Paa Væggene hang 1 blaamalet «Peramide» (2 fl), 1 «Nynnenberg» Spejl (2 fl) og 3 Skilderier (6 β). Af Dækketøj fandtes blandt andet: 1 fin Damaskes Drejlsdug 3 Al. lang (3 Dlr.), 1 Drejlsdug $3\frac{1}{2}$ Al. lang (3 Dlr.), 1 dito 3 Al. lang (2 Dlr.), 1 dito mrkt. H. K. Fr. C. D. 1677, 3 Al. lang (3 Dlr.), 3 gamle Servietter (2 fl) og 1 Drejlshaandklæde 4 Al. lang (2 fl). Endvidere var der 1 Tinthe kande (1 Dlr.), 1 Kobberthemaskine (1 Dlr. 2 fl), 1 dito Kaffekande (1 Dlr.) og 1 Kaffemølle (2 fl). 4 Sølvskeer (10 Dlr.) m. m.

I Dagligstuen lagde man først Mærke til en stor Himmelseng med Lærredsomhæng og fyldt med Sengeklæder. I Baggrunden tronedede 1 Kakkelovn af Ryttermønster (18 Dlr.) og i Kakkelovnskrogen 1 Lænestol med Læderovertræk og dertil hørende Hynde (1 Dlr.). Ved Vinduerne stod 1 Slagbænk (4 Dlr.) og foran denne 1 Slagbord med 2 Fløje (3 Dlr.). Langs Væggene: 6 Bagstole med «Guldælær» (à 2 fl), 1 dito med sort Læder (1 fl 8 β), 1 liden Spindestol med Overtræk (1 fl) samt 1 Spindestol med «Spaanebord» (8 β) og 1 lidet Thebord (2 fl). Paa Væggene hang 1 Pyramide (1 fl 8 β), 3 smaa Spejle (à 2 fl), 4 gl. Skilderier (à 2 β) og 1 Fiol med Bue (2 fl) m. m.

I Køkkenet: 1 Brændevinspande med Hat, Piber og Tønde (24 Dlr.), 1 Kobberkedel (3 Dlr. 1 fl 8 β), 1 mindre dito med Jærngreb (2 Dlr. 3 fl), 1 Kobberpotte (1 fl 8 β), 1 Messingfyrbækken (1 Dlr. 1 fl), 1 Vaffeljærn (2 fl), 1 Kobber Thekedel (2 Dlr.), 1 stor Jærngryde (1 Dlr. 1 fl), 1 Pandejærn (2 fl), 1 Rist med Kødgaffel (1 fl), 1 Træmorter (2 fl), 1 Jærnbradepande (1 fl 8 β), 1 Puster (8 β), 1 Hjemmekværn med Hus (2 Dlr.), 1 Dusin Tallerkener af Kjøbenhavns Kronetin vog 17 fl (à fl 1 fl), 1 Fad af engelsk Tin vog $3\frac{3}{4}$ fl (1 Dlr. 4 β), 3 Tinfade vog $13\frac{1}{2}$ fl (à fl 14 β), 1 Tinskaal med Laag (2 fl) og 1 Tinølkande (3 fl).

I Urmagerværkstedet: 1 Urmagerdrejbænk med Skive (3 Dlr.). «Det øvrige Urmagerværk hører Sønnen Jørgen Peter Arboe til og en Del Hans Jørgen Ibsen.» 1 Bord med Stangfod og Skive (2 fl), 1 «Puckebret» (4 β), 1 Parykblok (4 β), 1 Jærnkakkelovn (10 Dlr.), 1 Egekiste med Beslag (3 Dlr.), 1 Seng med Sengeklæder m. m.

¹⁾ Vurderingssummerne staa i Klammer.

I Laden: 1 blakket Ko (6 Dlr.), 1 Slæde med Dræt (2 R), 1 blaa anstrøgen Kane med Seletøj (8 Dlr.) m. m. I Pakhuset: Salt, Brædder og forskellige andre Genstande.

Til Slutning skal anføres den sal. Mands Gangklæder, nemlig: 1 sort Kjol og Vest (12 Dlr.), 1 blaa vendt Klædeskjol uden Vest (5 Dlr.), 1 hvid «couleur» Kjol (5 Dlr.), 1 «Rocoleur» med rød Multum (6 Dlr.), 1 blaa Klædes «Sertut» med rød Multum (2 Dlr.), 1 hjemmegjort Kaseking (1 Dlr. 2 R), 1 blaa vendt Klædesvest (1 Dlr.), 1 Par Sølvkospænder (3 Dlr. 2 R) og 1 Par Sølvknæspænder (1 Dlr. 2 R).

I Byvangen ejede Boet 3 Stk. Jord, det ene paa 2 Td. Land (200 Dlr.), det andet, hvis Størrelse ikke angives (170 Dlr.) og det tredie paa $\frac{1}{2}$ Td. Land (40 Dlr.).

Boets samlede Indtægt udgjorde 1645 Dlr.; men Gæld og Udgift beløb sig til 1574 Dlr., saa at der kun blev en Rest af 70 Dlr. 3 R 9 β til Deling mellem Enken og den Afdødes Børn¹).

Gift 1. Gang 10. Decbr. 1748 i Rønne med Dorthea Magdalene Jørgensdatter (Datter af Jørgen Andersen og Dorthea Magdalene Høg), begr. 28. Juni 1759, 33 Aar 7 Maaneder gl.²). Børn: C 1—C 5.

Gift 2. Gang 14. Decbr. 1759 i Rønne med Kirstine Ibsen (Datter af Mathias Ibsen og Kirsten Hansdatter), født 22. Maj 1743, begr. 30. Januar 1784 i Nexø³). Børn: C 6—C 9.

(Hun gift 2. Gang 18. Januar 1768 i Rønne med Sømand Niels Jensen Hals).

C 1. Jørgen Peter Arboe, født 9. Maj 1749 i Rønne, begyndte som Dreng at hjælpe sin Fader paa Værkstedet, og ved dennes Død, da han kun var 17 Aar gl., havde han allerede anskaffet sig en hel Del Urmagerværktøj. Han skulde nu sørge for sig selv, og hans Hu stod til at blive en dygtig Urmager. Vel skortede det ham paa theoretiske Kundskaber; men ved praktisk Øvelse og ihærdigt Arbejde naaede han efterhaanden en vis Grad af Fuldkommenhed i Forfærdigelse af Stueure. Som Urmager var han «en af de bedste Arbejdere», hedder det om ham. 1787 fik han af det kongl. danske Landhusholdningsselskab en Præmie af 25 Rd. for et Stueur, der var baade af bedre Arbejde og havde lettere Lodder end de almindelige bornholmske Urværker og af et kortere Perpendikulsving. 1790 fik han atter af det samme Selskab en Præmie af 25 Rd., fordi han med Attester havde bevist, at han siden 1787, da han vandt Præmie for Ure, som dreves med 11 Punds Vægt, havde forfærdiget og til billige Priser afsat 67 Ure, som dreves med 6 Punds Vægt. — Men Urene blev solgte til for billige Priser, og derfor kunde hverken Jørgen Peter Arboe, der var den dygtigste Urmager i sin Slægt, eller de andre Bornholmere, som var syssel-

¹) Rønne Skifteprotokol 1753—80. Fol. 283.

²) Samme Protokol. Fol. 154.

³) Nexø Skifteprotokol 1767—1811. Fol. 56.

satte med Urindustrien, lægge noget til Side. I Almindelighed havde de Gæld og levede i smaa Kaar. En meget flittig Urmager kunde forfærdige et Urværk om Ugen — ellers regnedes der sædvanlig 14 Dage til et almindeligt Urs Forarbejdelse — og han havde da, hvis Uret straks blev solgt, en ren Fortjeneste af 4 à 5 Rd. Skønt det pekuniære Udbytte ved Forfærdigelsen af de bornholmske Ure saaledes ikke var saa glimrende, troede dog den bekendte Hofurmager Jean Abraham Armand, at der paa Bornholm var noget at gøre for hans Søn Johan Vilhelm Armand, og han indgav derfor et Forslag til Kongen om, at Sønnen maatte forundes en aarlig Understøttelse af 200 Rd. for at undervise Urmagerne paa Bornholm i Kunstens rette Haandgreb og finere Arbejde. Den unge Armand, hvem Faderen havde sendt derover, fik Arboe tilligemed nogle andre Urmagere i Rønne til at indgive en Ansøgning samtidig med Hofurmagerens Forslag til Kongen om at faa fri Undervisning i Urmagerarbejde af det finere Slags. Denne Ansøgning, der er dat. 5. Oktbr. 1794, og underskrevet af Jørgen Peter Arboe — han staar først — Niels Sonne, Thomas Arboe, Frederik Sonne, Christian Bistrup, Jens Diderich Bech, Jens Dræyer, Christian Døue og Cristian Ipsen, lyder saaledes: «Allerede i lang Tid har adskillige af dette Steds Indbyggere givet sig af med at forfærdige Stueure og derved erhvervet deres Levebrød. Dette Arbejde, som i Begyndelsen var meget ufuldkommen, er Tid efter anden bleven forbedret og bragt til en vis Grad af Fuldkommenhed, hvortil de af det kongl. Landhusholdningsselskab udsatte Præmier ikke lidet have bidraget. Med alt dette arbejde vi blot efter praktisk Øvelse og uden theoretiske Kundskaber, og hvis disse sidste ikke fejlede os, skulde vi være i Stand til at forfærdige lige saa fuldkomne Ure af dette Slags som andre Nationer; men da vi, som sagt, mangle disse Kundskaber, afholdes vi ogsaa fra at gøre Taffel- og Lommeure, hvorved der er langt mere at fortjene end ved det grovere Arbejde. Ved Forordningen til Yppighedens Indskrænkelse er vel fremmede Ures Indførsel forbuden. Virkelig en velgørende Lov for de Urmagere, som bo i Landet! hvorved dem gives Lejlighed at finde Afsætning paa deres Arbejde, naar de kun vare i Stand til at holde Pris med Fremmede; men dette vil neppe ske, saa længe denne Profession kun drives paa saadanne Steder, hvor alle til Livets Ophold behøvende Ting ere dyre, og hvor Luksus og Adspredelser lægge uovervindelige Hindringer i Vejen for lave Priser. Skulde Urmagerarbejde nogensinde komme til Flor i de danske Stater og findes her lige saa godt og lige saa godt Køb som i andre Lande, saa maatte samme, som for Eksempel i Schweiz, forfærdiges paa Landet i en saadan Provins, hvor Levnetsmidlernes Priser ere lette, hvor Flid og bestandig Virksomhed er Vane, og hvor den største Simplicitet i Levemaaden hersker.

Et saadant Sted tør undertegnede allerunderdanigst forsikre, at vores liden By er.

Vi have længe ønsket at finde Leilighed at afgive os med det finere

Urmagerarbejde og at kunne forfærdige Lomme- og Taffelure af alle Slags; men da den hertil udfordrende Theori mangler os, vi heller ikke retteligen vide de fordelagtigste Haandgreb i de behøvede Metallers Behandling, har vi hidindtil maattet lade det blive. Imidlertid tilbyder sig nu en Lejlighed.

Den kongelige Hofurmager Armand i Kjøbenhavn har nylig sendt sin Søn herhid og ladet sig ved ham hos os forespørge, om vi vare tilbøjelige til at lære Urmagerarbejdet af det finere Slags, naar vi herudi kunde faa Underretning uden Betaling. Da ikke alene undertegnede og deres Efterkommere derved kunde sættes i Stand til at forfærdige bedre Ure af alle Slags, men og deraf i Tiden vilde udspringe en Næringskilde, hvorved flere Mennesker kunde finde Brød og Underholdning, samt fremmede Ures Indførsel ved Snighandel forebygges, og derved betydelige Summer for Staten spares, saa erklære vi herved, at vi ere tilbøjelige og villige til at modtage Undervisning i de os endnu fejlende Kundskaber i Urmagerprofessionen, naar vi dertil ved Deres kongelige Majestæts Naade maatte forhjælpes, og vores allerunderdanigste Bøn er, at Deres kongelige Majestæt vilde lade os denne allerhøjeste kongelige Naade vederfares¹⁾.)»

I Anledning af denne Ansøgning, hvis Slutning er ganske karakteristisk, indgav Generallandøkonomi- og Kommercekollegiet under 28. April 1795 en længere Forestilling til Kongen. «Det er bekendt,» hedder det i denne, «at Stueures Forfærdigelse udgør paa Bornholm en ikke ubetydelig Nærings- og Handelsegren, der underholder mange Familier paa Landet og i Købstæderne, siden de bornholmske Stueure formedelst deres Akkuratesse og ringe Priser finde villige Købere i den mindre formuende Borgerstand overalt i Danmark. Et engelsk Skibs Stranding, som iblandt andre Varer havde en Del Stueure inde, har der paa Øen været den første Anledning til denne Industri, da en Drejer først eftergjorde et saadant Ur i Træ og forplantede denne Kunst i sin Familie, hvorefter Arbejdet udbredede sig til Eftergørelse i Metal, som vel paa Landet er bleven temmelig almindelig, men i den Ufuldkommenheds Grad, der er en nødvendig Følge af Mangel paa Vejledning og Kundskab om Kunstens nyere Opfindelser og Forbedringer. Især staa de bornholmske Ure saa meget tilbage i den udvortes Anseelse, at deres Brug, om de ej snart opnaa nogen større Fuldkommenhed, omsider vil blive indskrænket til den fattigste Klasse af Nationen, hvis Indkøb alene bestemmes af ringe Priser.»

«Forudsat altsaa,» fortsættes der i Forestillingen, «at den yngre Armand besidder den fornødne Duelighed i sit Fag . . . kan hans Undervisning i de finere Dele af Urfabrikationen ikke andet end blive til Fordel for de bornholmske Urmagere, af hvis Vejledning til en rigtig Theori og fabrikmæssig Fremgangsmaade man med saa meget større Grund kan vente de bedste Følger, som disse Øboeres Lyst og Bekvemhed til Urfabrika-

¹⁾ Generallandøkonomi- og Kommercekollegiets Journ. R. R. Nr. 193.

tionen allerede synes at have gjort denne Beskæftigelse til en national Industri uden anden Vejledning end den, som til Dels beskadigede Modeller hændelsesvis have forskaffet dem.»

Efter Kollegiets Indstilling resolverede Kongen den 6. Maj s. A., at Urmager Armand «maa for det første i 2 Aar med 200 Rd. aarlig Godtgørelse af Kommercens Fonds i bemeldte Tid antages til at give de nationale Urmagere paa Bornholm den tiltrængende Undervisning og Vejledning til en rigtig Theori og bedre Arbejdsmethode af alle Slags Ure, men især for det første til Forbedring og større Fuldkommenhed af det Slags Ure, i hvis Forarbejdelse de bornholmske Urfabrikanter allerede have naaet den største Fuldkommenhed¹⁾.» Armand, hvis Understøttelse endogsaa blev forlænget ud over de 2 Aar, fik ogsaa en Del Elever; «men væsentlig Indflydelse paa Udviklingen [af den bornholmske Urindustri] formaaede han dog ikke at øve.» Derimod er det sikkert, at Arboe ved sin Flid og Opfindsomhed ikke alene bragte denne Industri paa Bornholm et godt Skridt fremad, men endog frembragte noget nyt og godt paa dette Omraade. Og det synes derfor ikke at være — naar der tales og skrives om Urmageriet paa Bornholm — den yngre Armands, men Jørgen Peter Arboes Navn, der bør drages frem i første Række.

Det er foran bemærket, at den bornholmske Urmager kunde ved at forfærdige et Ur have en ren Fortjeneste af 4 à 5 Rd. Men skulde hans Arbejde f. Eks. sendes til Kjøbenhavn eller andre Steder for at sælges, blev det pekuniære Udbytte endnu mindre. For at kunne opnaa bedre Priser fattede Arboe derfor en Plan, der blandt andet gik ud paa at faa oprettet et Udsalg af Ure i Kjøbenhavn; men da han manglede Penge til Planens Iværksættelse, indgav han 1. Septbr. 1800 en Ansøgning til Kongen om et Laan. Denne Ansøgning, i hvilken der gives et levende Billede af Urmagernes uheldige Forhold, lyder saaledes:

«Det vil være Deres Majestæt bekendt, at Urmageriet er, uden nogen-
sinde at have kostet Staten end det ringeste, blevet en national Industri
paa Bornholm, som ernærer alene i Byen Rønne nogle og fyrretyve Ur-
magere, foruden endnu adskillige andre Steder paa Landet, hvorved der
forarbejdes paa Bornholm en 1000 til 1200, ja maaske flere Stueure, der
afsættes i og udenfor Deres Majestæts Stater, hvilken Industri derved inde-
holder i Staten eller ligefrem fortjener fra Udlændinge en Kapital af mere
end 20,000 Rd. aarlig, der ellers gik ud af den indenlandske Cirkulation
og ernærede andre Nationers Vindskibelighed.

Saa vigtig som nu denne sande national Industri er og synes end
mere lettelligen at maatte kunne blive, saa sørgelig en Sandhed er det, at
den er, om ej sin Undergang nær, dog i virkelig Aftagende. Bornholm er
befolket af vindskibelige Mennesker, som med Virksomhed søger deres
Næring, og ved denne Virksomhed hel almindeligen vinder en vis Grad af

¹⁾ Generallandøkonomi- og Kommercekollegiets Forestillingsprot. for 1795 Nr. 17.

almindelig Velstand. Men Rigdom i samlet Masse er sjelden paa denne Ø, og Handel og Agerdyrkning medtager og sysselsætter alle de Kapitaler, som Besidderne ej selv bruge i deres indskrænkede Næringsvej. Kunstneren og Haandværkeren finder det derfor indtil Umulighed vanskeligt at skaffe sig en til hans Industris Udvidelse anvendelig Kapital. Ikke en eneste af alle Landets Urmagere vides at eje nogen anden Formue end den, der staar i hans tarvelige Bolig og hans lidet Værksted. Enhver arbejder med egne Hænder, og saasnart en Dreng er oplært til nogenlunde at forarbejde et Ur efter den gamle Methode, nedsætter han sig selv som Mester. Derved er Forarbejdningen af de bornholmske almindelige Stueure, især i de sildigere Aaringer, bleven større, end at der med Vished og Hurtighed findes Afsætning for dem.

Ogsaa Handelen paa Bornholm og med Bornholm saavel Kunst- som Naturprodukter drives smaaligen og næsten ene af Skippere, som med deres meget smaa Fartøjer sejle til Kjøbenhavn og de nærmeste østersøiske Havne og uden at staa i Forbindelse med de Handlende paa nogen fremmed Handelsplads end mindre paa eller udenfor Landet at have Oplag sælge fra Skibsborde det, de paa deres Fartøjer medbringe. Paa denne Maade afsætte de og vore Ure. Ingen af os har Evne til selv at holde Oplag af vort Fabrikat for at haandhæve det i en ernærende Pris. Vi maa sælge vore Ure, efterhaanden som de ere færdige, til Skipperne; og disse medtage paa deres Rejser eet eller nogle faa, og i Havnene, hvor de komme hen, hænge Urkassen paa Stavnen saalænge, til en Køber af Hændelse indfinder sig, da faar man modtage den Pris, han kan faa.

Uagtet vore Ure almindeligen ere saa gode som de, Urmagerne andensteds overalt faa betalte med nogle og tredive til nogle og fyrretyve Rigsdaler, og de oftest i Kjøbenhavn og andensteds imellem Mand og Mand betales med 24 til 30 Rd., saa maa dog ofte Skipperne i Kjøbenhavn sælge dem for 15—16 Rd. om ej mindre, og endda, fordi der af intet Oplag til jevn og ordentlig Søgning haves, risikere ej at faa dem afsatte.

Men derfor betale Skipperne os Urmagere ogsaa oftest et saadant Ur ikkun med 12 højt 14 Rd., en Pris, ved hvilken vi umuligen kunne bestaa; thi Kassen koster os til Snedkeren og Maleren 4 til 5 Rd., og Materialet i Messing, Bly, Jærn og Klokkemetal 6 til 7 Rd., hvorved vi ialt i Arbejdsløn for Uret selv almindeligen neppe fortjene 3 à 4 Rd., ofte mindre, fornemmelig naar vi ere nødte til, for Materialier og Levnetsmidler at gøre Gæld hos den Skipper, som siden skal afkøbe os Urene, da vi maa modtage det, hvormed han betaler os, for hvad Pris han selv vil sætte derpaa. En Følge heraf er, at der paa et Arbejde, som saa slet betaler sig, Tid efter Tid anvendes mindre og mindre Flid. Af vore Ure blive derfor efterhaanden mange slettere end de almindeligen før have været. De komme derved i Miskredit, og gaar det kort Tid saaledes frem, saa faa de ej engang til den slette og ringe Pris Købere længer. Den allerede vantrivende Næring vil da omsider ganske uddø og ophøre.

Kun tvende Midler lader sig tænke, hvorved den opblomstrede alle-rede med Undergang truende Industri igen kunde oplives, sættes i en endnu tryggere blomstrende Forfatning og ernære ej alene det Antal, som endnu derved finder kummerligt Ophold, men sandsynligen mange flere.

Det første og vigtigste var, om vi kunne forsynes med Evne til at forskaffe os Oplag af Ure i Kjøbenhavn og endnu maaske flere Steder, og det saa at vi kom ud af Dependancen af Skipperne.

Det andet, at vi istedenfor blot de almindelige Stueure kunne levere Ure af mere indbydende og mere varieret Form især skønne og nette Taffelure.

Deres Majestæt har igennem Sit Generallandøkonomi- og Kommercekollegium for nogle Aar siden bekostet en i Urmageriets Finheder og dets sande Kunst kyndig Urmager ved Navn Vilhelm Armand etableret i Rønne. Denne duelige Kunstner har meddelt en Del af Landets Urmagere sin Kunst, og have vi forfærdiget Ure, som viser, at vi ere fuld vel i Stand til at gøre urmagersk Kunstarbejde af sandt Værd. Men saalænge vi leve i den indskrænkede Forfatning og den Afhængighed af Skipperne, saa er denne os meddelte Kunst os til ingen Nytte. Skipperne afkøbe os ikke de finere Ure, som koste os meget mere Arbejde, med en Pris, som vi kunne leve ved; thi ingen, der vil have et fint Ur eller et, der er skikket til Pragtmøbel, søger det paa den lille Skude ved Stranden, hvor der udsælges tilligemed Urene, Flæsk, Kød, Gryn, Laks, Gæs osv. Vi maatte have Oplag, kunne taale at oppebie den fordelagtige Afsætning, desuden bekoste os skønne Kasser, Modeller til dem som de neufchatelske, parisiske eller wienske; ellers er det kun de ordinære, vi kan vente at faa afsatte og dem endda for en ringe Pris.»

For at kunne ophjælpe det bornholmske Urmageri havde han derfor ansøgt Generallandøkonomi- og Kommercekollegiet om et Laan. Kollegiet havde svaret, at det ikke selv var forsynet med de fornødne Fonds, som dertil kunde anvendes, men havde henvist ham til Finanskollegiet. Derefter fortsætter han: «Det hvortil jeg ville anvende dette Laan er:

a) Indkøb af Materialier til et Antal af Ure saasom: Messing, Urfjære, smukke Cifferplader; allerede dette ville medtage nogle hundrede Rigsdaler.

b) Forarbejdelsen af smukke og smagfulde Urkasser, fornemmeligen til Taffelure; hertil ville især i Førstningen fordres Bekostningen af nogle Modeller til deslige Kasser, da vore bornholmske Arbejdere kun ved gode Mønstres Beskuelse kunne lære selv at arbejde deslige med Skønhed og Smag.

c) Omkostningen paa at holde et Antal Dreng og i Tiden Svende, uden straks, og ej førend et klækkeligt Forraad var oparbejdet, at bort-sælge, for hvad Pris der i Hast kunne erholdes, de forfærdigede Ure. Der maatte nemlig stedse have et Forraad af Ure af forskelligt Udseende og Værd, hvoraf Køberen paa enhver Tid kunne vælge; hid hørte da og, at

opkøbe for passelig Pris nogle af de af andre bornholmske Urmagere forfærdigede bedre og skønnere Ure til Forhandling i Magasinet.

d) Omkostningen paa i Kjøbenhavn — i Tiden ogsaa maaske paa andre Handelspladser — at holde et saadant Magasin eller Forhandlingssted.

Til nogenlunde Hensigtens Opfyldelse ville jeg neppe med mindre end 2000 Rd. kunne udføre denne Plan.» Som Kavtionist tilbyder han Herman Bohne Rasch i Rønne, «hvis Vederheftighed for en langt større Sum er notorisk.»

Efter at have henvist til, at de højeste Embedsmænd paa Bornholm understøtte hans Ansøgning, og at han tvende Gange har vundet det kgl. Landhusholdningsselskabs hædrende Belønning, skriver han til Slutning, «at alle mine Venner opmuntre mig til at søge at drive en Plan igennem, der meget mere vil bringe mit Fødeland, saavel nu som i Fremtiden, belønnende Frugt end mig selv, som i den modnende Alder vel ej uden Møje men dog til Tarvelighed ved mit Arbejde ernærer mig; alt dette giver mig Mod og Dristighed til at anbefale dette mit og mit Fædrelands Anliggende til Deres Majestæts Naade og til at haabe allernaadigst Bønhørelse.»

De højeste Embedsmænd paa Bornholm anbefalede denne Ansøgning paa en, som Arboe udtrykker sig, «mig højlig smigrende Maade». Saaledes kalder Amtmand Heiberg ham «denne duelige og til Kunstens Forædling virksomme Mand.» Landsdommer Rogert gør opmærksom paa, at Arboes Arbejder «ogsaa i Udlandet have vundet Anseelse og villig Afsætning». Og han udtaler Ønsket om, «at Arboes Ure kunde vedblive i deres Kredit ved hans større Driftighed, da han ellers staar Fare for, at Fuskerne ved at sætte hans Navn paa deres ufuldkomne Fabrikater vil undergrave den Afsætlighed baade inden og uden Landet, som Arboes Arbejder hidtil have erhvervet sig». Rektor Andresen bevidner, «at denne Mand baade er en flittig og duelig Kunstner og den første Urmager her paa Stedet, der efter gode og rigtige mekaniske Kundskaber har indrettet og forbedret sine Ure. Han lever her paa Stedet blandt en talrig Flok af Fuskere; thi enhver sætter sig ned her, naar han lyster og det stundom uden at have erholdt de fornødne Indsigter, eller blot naar han nogle Aar har arbejdet som Dreng.» Byfoged Gad giver Arboe det Vidnesbyrd, at han «er unægtelig af de Professionister Bornholm haver ikke aleneste den driftigste, men udmærker sig endog ved ikke at blive staaende ved det gamle. Han har været den første, som gav os bornholmske Ure med hvide Skiver; han var den første her paa Landet, som opfandt Urenes Gang med mindre Lodder, hvorfor han og er hædret 2 Gange med Landhusholdningsselskabets Præmie; han var den første, som under Hr. Urmager og Mekanikus Armands Anvisning arbejdede et astronomisk Ur¹⁾, hvilket skal have fundet

¹⁾ Dette Ur blev forevist for Generallandøkonomi- og Kommercekollegiet.

meget Bifald, og han er virkelig den eneste, som har Mod og Kundskab til at frembringe Ure af en moderniseret Smag og forbedret Indretning.» Endelig skal tilføjes, at alle de ovennævnte Embedsmænd ere enige om, at den Maade, paa hvilken Urene afsættes, er meget uheldig, idet Urmaagerne maa nøjes med den Pris, som bydes dem af «Urhøkerne» (∴ Skipperne), der se mere paa godt Køb end gode Varer.

Finanskollegiet, der havde Sagen til Behandling, indgik med en Forestilling til Kongen, der under 4. Novbr. 1801 bevilgede Arboe et Laan af 2000 Rd. imod vedbørlig Kavtion af Herman Bohne Rasch og en Obligations Vedlæggelse paa 2000 Rd., lydende paa 1. Prioritets Panteret i en Bondegaard til en Værdi af i det ringeste 3000 Rd., og imod at Laanet forrentes med 4 Procent og efter 3 Aars Forløb betales et aarligt Afdrag af 100 Rd. samt Arboes Forpligtelse til at holde et Oplag i Kjøbenhavn af bornholmske Ure til Salg til en Værdi af 500—1000 Rd.

Efterat Finanskollegiet havde meddelt Arboe Indholdet af denne Bevilling, indgav han 27. Decbr. s. A. en ny Ansøgning til Kongen, hvori han tillader sig allerunderdanigst at forestille: «Naar alle disse Vilkaar skulde opfyldes, saa paalagdes mig langt haardere Forbindtligheder end nogen privat Mand affordrer. Naar denne faar Sikkerhed og sine Renter til sin bestemte Tid, fordrer han ikke mere. Jeg kunde aldeles ikke undvære nogen Soulagement, især det var ikke blot egen Fordel, men det almindeliges Vel jeg intenderte. Derfor søgte jeg Deres Majestæts Naade for at faa et Laan med Eftergivelse af Renter; uden at nyde dette bliver det for det første umuligt for mig at udrede Renter, da jeg i det første og andet Aar næppe kan høste nogen Fordel, og Renternes Svarelse vilde synke mig saa dybt under Armod, at jeg aldrig kunde rejse mig. Jeg drister mig derfor at ansøge, at jeg maatte aldeles fritages for Renter de første 3 Aar og for Eftertiden de følgende Aaringer kun svare 2 Rd. Procent. Eller saaledes som er bestemt med Hjælpelaanekassen. Skulde jeg vente at kunne opfylde de øvrige Indgaaelser, vover jeg ikke anderledes at bestemme mig, haaber derfor allernaadigst Bønhørelse.»

Som Svar paa denne Ansøgning modtog han Finanskollegiets Skrivelse af 30. Oktbr. 1802, i Følge hvilken Kollegiet ikke ser sig i Stand til «at gøre noget allerunderdanigst Forslag til Hans Majestæt om nogen Fravigelse fra de ved Laans Bevilgelse af Finanskassen vedtagne Grundsætninger¹⁾.»

Arboe blev 26. Maj 1784 Fændrik reformé ved Rønne Borgerkompagni, 15. Novbr. 1793 virkelig Fændrik, 18. Juni 1802 Løjtnant og 23. Decbr. 1803 Kaptajn og Kompagnichef. 10. Juli 1813 fik han efter Ansøgning sin Afsked paa Grund af Alder og Svaghed. — Han har skrevet et saakaldt Slægtregister, der særlig indeholder Oplysninger om Fødselsdage, og

¹⁾ Finanskollegiets Journ. 1800 Nr. 1741, 1801 Nr. 2005 og 1802 Nr. 349.

som for de ældre Slægtleds Vedkommende er benyttet i dette Skrift. — 8. Marts 1771 fik han Skøde paa en Gaard i Nørre Kvarter paa Store Torv i Rønne. Denne Gaard, der bestod af Stuelænge paa 17 Fag og Ladelænge paa 10 Fag med Have og Løkke, solgte han 12. Oktbr. 1781 for 1450 Dlr. og købte derefter 2. April 1782 en Gaard i Vester Kvarter beliggende i Grønnegade for 700 Dlr. Men han havde Gæld, og kort før sin Død skriver han, at hans «Kaar ere ganske ringe og uformuende». «Denne agtværdige Olding» døde 22. Juni 1820 i Rønne.

Gift 30. Novbr. 1774 i Rønne med Marie Sophie From (Datter af Sognepræst Thomas Jacobsen From og Margrethe Sophie Rigelsen), født 5. Januar 1756 paa Christiansø, død 30. Januar 1816 i Rønne. Børn: D 1—D 12.

D 1. Thomas Arboe, født 3. Januar 1776 i Rønne, hjalp som Dreng sin Fader i Urmagerværkstedet, kom efter eget Ønske 1791 i sin Fødebys latinske Skole og gjorde i kort Tid ypperlig Fremgang. Imidlertid følte han stærkere Lyst til Søen end til Bogen og gik derfor efter Faderens Samtykke til Søs. Ved hans Bortgang fra Skolen gav Rektor C. S. Andresen ham det Vidnesbyrd, at «han havde et aabent Udseende, hvoraf fremskinnede hans uskyldige Hjertes Godhed og Oprigtighed, Sundhed og Raskhed; han kunde svømme som en Sælhund og havde Kræfter som en Bjørn». — I Aaret 1796 var Arboe Matros paa Briggen «Langeland», ført af Kaptajn Christian Pedersen Rønne. Midt i September forlod Skibet St. Petersborg. Foruden Besætningen, der bestod af 9 Mand, var der 4 Passagerer, nemlig: Italieneren Osterino, som havde været Theatersanger, hans Hustru, der var Søster til en Vinhandler Peter Møller paa Christianshavn, og deres Barn samt en Jomfru. Efterat Skibet havde passeret den finske Bugt, mødte det en voldsom Storm, der varede 4 à 5 Dage. Den 28. Septbr. Kl. 3 om Natten strandede Skibet paa den præjsiske Kyst 12 Mil fra Danzig. I Løbet af faa Minutter var Skibsbaaden og Jollen skyllet bort fra Skibet, det meste af Skibsdækket brækket op, Stormasten falden over Bord og 3 Matroser druknede. Kaptajnen, Styrmanden og 2 Matroser krøb op i Formastens Mers. Arboe og en Nordmand derimod forblev paa Dækket, hvor Bølgerne hvert Øjeblik slog over deres Hoveder. I Kahytten, der var aflaaet og næsten fyldt med Vand, sad de 4 Passagerer og Skibsdrengen. Da det blev lys Dag, viste det sig, at Skibet stod en Fjerdingvej fra Land. Arboe kastede Klæderne, undtagen Bukserne, en tynd Trøje og Kasketten, og sprang i Vandet tilligemed Nordmanden for at svømme i Land. Nordmanden druknede. Arboe derimod, der kunde svømme som en Sælhund, lykkedes det efter en Times Kamp i det oprørte Hav og efter at have faaet fat i en Skibsplanke at naa den øde Strandbred. Han var frelst. Efter nogen Søgen fandt han et beboet Hus, hvor Folk strømmede til, da de hørte om Strandingen. Han bad dem om at skaffe en Baad for at kunne redde de 9 Mennesker, der var paa Skibet; men «de barbariske Indvaanere ytrede ganske aabenhjertet det Ønske, at det var raadeligst at lade de Ulykkelige hensove, da man desto lettere kunde bemægtige sig de

Druknedes Efterladenskaber.» Han bød dem god Betaling for at hente en Baad, men fik det Svar, at der var 2 Mil til nærmeste By, hvor en saadan fandtes, og saa trøstede de ham med, at «han maatte skattere sig lykkelig ved at være falden i saa fromme Hænder. Var han strandet 1 Mil vestligere, var han faldet i nogle Indvaaneres Klør, som ufejlbar havde dræbt ham og alle hans Kammerater.» Imidlertid var han uforsagt, og endelig lykkedes det ham ved Løfte om god Betaling at faa et Bud sendt til Byen efter Baaden. 7 lange Timer varede det, før Hjælpen kom. 8 Mand — de vilde ikke have Arboe med — sejlede ud til Skibet og vendte tilbage med en eneste Mand. Rasende herover sprang Arboe i Baaden, fik nogle Folk med og frelste de 3 Mand, som endnu sad i Merset. Udmattet og afmægtig sank han nu om paa Strandbredden, medens Baaden for 3. Gang gik ud til Vraget og reddede de 4 Passagerer. Skibsdrengen var omkommen. Ene og alene skyldes det Arboes Energi og Uforsagthed, at 8 Mennesker saaledes blev frelste fra den visse Død. Han havde udført en ædel Daad. — 26. Novbr. kom han til Kjøbenhavn med tomme Lommer og havde ikke mange Klæder paa Kroppen, hvorfor han besluttede at rejse hjem til Bornholm. Imidlertid fik han Bud fra Vinhandler Peter Møller paa Christianshavn, der ønskede at tale med ham. Arboe gik ud til Vinhandleren, blev modtaget paa det kjærligste, traf de reddede Passagerer og fik til Belønning for sin raske Færd 40 Rd. til at tage Styrmandseksamen for¹⁾. Denne Eksamen fik han 27. Januar 1797 med megen Ære og kunde nu «stille sin Kurs, hvorhen han agtede». I nogle Aar sejlede han som Styrmand. Imidlertid havde han gjort Bekendtskab med den rige Grosserer Hans Peter Koefoed paa Christianshavn, der blev hans Reder. 14. Novbr. 1804 vandt Arboe Borgerskab i Kjøbenhavn som Skipper, og allerede 23. s. M. udfærdigede Magistraten hans Skibspapirer. Som Kaptajn paa Skibet «William & Samuel», der var 106 Læster drægtig og tilhørte nævnte Grosserer H. P. Koefoed, sejlede han til St. Croix og St. Thomas. Med dette Skib foretog han flere Rejser til Vestindien. 1815 købte han Galeasen «Anne Marie», 51 Læster drægtig og bygget 1806 i Stettin. Med dette Skib sejlede han paa Riga til 1825, hvorefter hans Broder Peter Christian blev dets Fører. Fra 1826 til sin Død førte Thomas Arboe Briggen «Johanne», hvis Reder var Handelshuset Suhr & Søn. — 14. Decbr. 1808 blev Arboe optaget i en Frimurerloge i Boston og overførtes senere til Logen i Kjøbenhavn. I en Aarrække var han Medbestyrer af «Bombebøssen». — 21. Febr. 1825 købte han Stedet Nr. 24 i Nyhavn for 9000 Rdl. Denne Ejendom, der nu er nedbrudt, blev 8. Septbr. 1829 vurderet for 18,400 Rdl. i Kjøbenhavns Brandforsikring. I Følge Taksationsforretningen bestod Stedet af:

¹⁾ Minerva. April 1797. S. 29—44.

1. Et til alle Sider grundmuret Hjørnehus, inddelt i 7 Fag, 18¹/₄ Al. langt, 16 Al. dybt, 3 Etager højt og gebrokket Heltag, hvori til Gaden 3 halvrunde Tagvinduer, takseret for 9870 Rdl.
2. Til venstre Side i Gaarden ud mod Mynten et grundmuret Sidehus, inddelt i 2 Fag, 6¹/₄ Al. langt, 8¹/₄ Al. dybt, 4 Etager højt med Heltag, takseret for 1600 Rdl.
3. Til højre Side i Gaarden et Sidehus af Mur- og Bindingsværk, inddelt i 2 Fag, 6¹/₄ Al. langt, 3¹/₄ Al. dybt, 3 Etager højt med Halvtag, takseret for 600 Rdl.
4. Et til alle Sider grundmuret Pakhus, 18¹/₄ Al. langt, 12 Al. dybt, 5 Etager højt med Kvist, Heltag, takseret for 6200 Rdl.
5. En Portion fersk Vand med Opstander og Jærnpumperedskab, takseret for 80 Rdl.
6. Vandkummens Indretning, takseret for 50 Rdl.

Arboe døde 12. Septbr. 1836 i Kjøbenhavn. «At min inderligen elskede Mand», hedder det i Enkens Bekendtgørelse om Dødsfaldet¹⁾, hensov «efter 34 Aars lykkeligt Ægteskab, blev det min sørgelige Lod herved at bekendtgøre for fraværende Slægt og Bekendtere. Minder om hans ædle og retskafne Vandel skal stedse med dyb Følelse bevares hos hans efterladte Familie. Overbevisningen om Manges Deltagelse vil være mig en nogenlunde beroligende Trøst i denne min billige Sorg.»²⁾

Gift 28. April 1802 i Kjøbenhavn med Elisabeth Dorothea Sonne (Datter af Urmager Edvard Sonne og Karen Gummeløs), født 15. Marts 1776 i Rønne, død 18. Juli 1853 i Kjøbenhavn. Børn: E 1—E 13.

E 1. Edvard Christian Arboe, født 10. Januar 1803 i Kjøbenhavn, død 23. Maj s. A.

E 2. Hans Peter Arboe, født 9. Maj 1804 i Kjøbenhavn, død 21. Novbr. 1806.

E 3. Jørgen Peter Arboe, født 9. Maj 1806 i Kjøbenhavn, død 26. Juli 1807.

E 4. Marie Sovie Arboe, født 17. April 1808 i Kjøbenhavn, død 15. Febr. 1883. Ugift.

E 5. Edvard Christian Arboe, født 12. Febr. 1809 i Kjøbenhavn, død 5. Marts 1821 sst.

E 6. Karen Elisabeth Arboe, født 1. Febr. 1810 i Kjøbenhavn, død 1. Septbr. 1882 i Rønne.

Gift 19. Oktbr. 1836 i Kjøbenhavn med Adolph Schoubye Stender,

¹⁾ Kbhvns. Adressekont. Efterretn. 1836 Nr. 219.

²⁾ Paa hans Ligsten staar følgende Linier:

Retsindig, trofast, ædel, from
Han var, hans Daad hvad Pligten bød,
Derfor en agtet Helligdom
Er Urnen her i Jordens Skød.

(Søn af Købmand Jørgen Stender i Rønne, født 21. Juni 1761, begr. 9. Septbr. 1811, og Michelle Christiane Müller, født 1. Juni 1769, død 11. Maj 1830), født 3. April 1803 i Rønne, blev 1823 Student fra Rønne Skole og 31. Oktbr. 1833 cand. juris. 1837 købte han 43. Selvejergaard, Store Gadegaard i Vestermarie Sogn, blev 29. Marts 1842 Medlem af Bornholms Amtsraad, 10. Febr. 1847 Stænderdeputeret for Øernes 19. Landdistrikt og mødte 1848 ved Stænderforsamlingen i Roskilde, blev 5. Oktbr. s. A. valgt til Medlem af den grundlovgivende Rigsforsamling for Bornholms 1. Valgdistrikt. Desuden var han Landvæsenskommissær. I sine Stillinger vandt han almindelig Anerkendelse, idet han ved Opoffrelse af Tid og Kræfter søgte at fremme enhver gavnlig Foranstaltning. Han var agtet og afholdt af Alle paa Bornholm, og paa Grund af hans juridiske Kundskaber søgte Mange hans Hjælp og Raad, som han stedse var villig til at give. 6. Oktbr. 1862 blev han udnævnt til Kancelliraad; men denne Udnævnelse naaede ham ikke i levende Live; thi han var død 30. Septbr. s. A. Børn: F 1—F 4.

F 1. Elisabeth Dorothea Agnes Stender, født 10. Oktbr. 1837 i Vestermarie Sogn, død 15. Juni 1895 i Rønne. Ugift.

F 2. Jørgen Stender, født 6. Juli 1839 i Vestermarie Sogn, Løjtnant, ejede først Pluggegaard i Nyker Sogn, boede derpaa nogle Aar i Rønne og var senere Ejer af Ditlevshøj ved Ringsted, død 4. December 1891. Gift 28. April 1875 i Rønne med Jacobine Frederikke Marie Hanson (Datter af Redaktør Johan David Christian Hanson og Hanne Grethe Lundstrøm), født 15. April 1836 i Roskilde, død 15. Novbr. 1905 paa Frederiksberg. Børn: G 1—G 2.

(Hun gift 1. Gang med Konsul Herman Bohn Rasch i Rønne, født 24. Juni 1820, død 7. August 1870).

G 1. Adolph Schoubye Stender, født 23. Juni 1876 i Rønne, 1895 Student fra Frederiksberg Latin- og Realskole, 1896 cand. phil., 27 Febr. 1902 cand. jur., 1. Decbr. 1903 Kopist i Landsover- samt Hof- og Stadsretten.

Gift 28. Decbr. 1905 i Ordrup med Eva Emilie Lassen (Datter af Kaptajn Laurits Lassen og Anna Cathrine Balslew), født 29. Juli 1880 i København. Børn: H 1.

H 1. Jørgen Stender, født 8. Novbr. 1906 i København.

G 2. Orla Johannes Stender, født 27. Juni 1877 i Rønne, tog 1894 Præliminæreksamen fra Frederiksberg Latin- og Realskole, 1. Febr. 1895 Toldkontorist, 1. Juni 1906 Toldfuldmægtig og 1. Marts 1909 Toldassistent i København.

Gift 5. Marts 1909 i København med Johanne Louise Weihe (Datter af Fabrikant, Kaptajn Louis Edvard Weihe og Margrethe Angelica Malvilda Bodin), født 8. Oktbr. 1881 i København.

F 3. Thomas Arboe Stender, født 14. April 1841 i Vestermarie Sogn, var først Ejer af 43. Selvejergaard, Store Gadegaard i Vestermarie Sogn og senere af Nygaard ved Glostrup, nu bosat i København.

Gift med Vincentine Anette Christine Schwings (Datter af Apoteker Adolph Christian Windersleff Schwings og Frederikke Adolphine Windersleff), født 7. Febr. 1846 i Kjøge. Børn: G 1—G 2.

G 1. Karen Frederikke Stender, født 4. Juli 1877 i Vestermarie Sogn.

G 2. Gerda Michelle Stender, født 2. Juni 1885 paa Nygaard.

F 4. Michelle Christiane Stender, født 12. Novbr. 1852 i Vestermarie Sogn.

Gift 28. April 1874 i Rønne med Peter Christian Hauberg (Søn af Etatsraad, Assessor pharm., Apotheker Jørgen Christian Hauberg og Margrethe Sophie Arboe), født 29. Septbr. 1844 i Kjøbenhavn, Museumsinspektør (se S. 16).

E 7. Anna Cathrine Arboe, født 25. Marts 1811 i Kjøbenhavn, død 8. Septbr. 1877 sst.

Gift 4. Juni 1836 i Kjøbenhavn med Jens Christian Sonne (Søn af Skipper Hans Sonne og Kirstine Poulsdatter), født 28. Septbr. 1797 i Kjøbenhavn, tog 6. Aug. 1827 Borgerskab i sin Fødeby som Skibskaptajn, død 13. August 1842. Børn: F 1—F 2.

F 1. Thomas Arboe Sonne, født 14. April 1837 i Kjøbenhavn, Sømand, død 9. Febr. 1855 paa Søen.

F 2. Emma Christine Elisabeth Sonne, født 13. Febr. 1840 i Kjøbenhavn, død 6. Maj 1909 sst. Ugift.

E 8. Georgine Adolphine Arboe, født 26. Septbr. 1812 i Kjøbenhavn, død 20. Septbr. 1884 sst.

Gift 27. August 1836 i Kjøbenhavn med Jørgen Henrik Tuxværd (Søn af Skibskaptajn Casper Henrik Togsværd, døbt 17. Januar 1768, død 13. April 1847, og Else Marie Folkmann, født 17 Decbr. 1780, død 12 Decbr. 1857), født 5. Decbr. 1804 i Kjøbenhavn, blev i April 1819 Volontær i Revisionskontoret for Kjøbenhavns Told- og Konsumtionsregnskaber, 28. Septbr. 1830 Kopist under Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet, 10. Marts 1841 Fuldmægtig, 6. April 1844 Toldkontrollør i Helsingør, 30. Septbr. 1852 Kammerassessor, 28. April 1862 Toldkasserer i Helsingør, 5. Oktbr. s. A. Kammerraad, 7. August 1869 Justitsraad, 5. Maj 1873 Toldkasserer i Kjøbenhavn, 7. Maj 1875 Ridder af Dannebrog, og fik 16. Juli s. A. Afsked. Ved Testamente af 18 Decbr. 1883 stiftede han og hans Hustru et Legat¹⁾ med 2000 Kr., hvis Renter uddeles i 2 lige store, livsvarige Portioner til trængende Enker eller ugifte Døtre af Mænd ved Helsingør Toldetat eller andre Embedsmænd i Helsingør. Legatet, hvis Fundats af 2. Febr. 1886 blev stadfæstet 13. Maj s. A., bestyres af Magistraten. Han døde 20. Oktbr. 1885 i Kjøbenhavn. Børn: F 1—F 6.²⁾

¹⁾ Repertorium over Legater og milde Stiftelser i Danmark. Udg. af H. R. Hjort-Lorenzen og F. P. G. Salicath II. S. 128.

²⁾ H. Grandjean, Stamt. over Fam. Toxværd.

F 1. Casper Henrik Tuxværd, født 4. Oktbr. 1837 i Kjøbenhavn, død 3. Maj 1842 sst.

F 2. Thomas Arboe Tuxværd, født 6. August 1839 i Kjøbenhavn, død 14. Juli 1859 i Helsingør.

F 3. Axel Otto Georg Tuxværd, født 10. August 1843 i Kjøbenhavn, blev 1861 Student fra Frederiksborg Skole, 27. Januar 1868 cand. juris, s. A. Assistent i Finansministeriet, 27. Maj 1873 Fuldmægtig, 20. Marts 1878 Kontorchef, 29. Juli 1885 Ridder af Dannebrog, 28. Juli 1894 Dannebrogsmænd, 8. Oktbr. 1895 Amtsforsvalter for Kjøbenhavns Amtstuedistrikt, varetog Domænevæsenets Forretninger for Kjøbenhavns Distrikt og var Skovkasserer for 2. Kjøbenhavns Distrikt, Lystskovdistriktet samt en Del af 1. Kjøbenhavns Distrikt. — Forskellige Tillidshverv blev i Tidens Løb overdraget ham. Han var saaledes Repræsentant i «Kjøbenhavns Brandforsikring» samt Medlem af Bestyrelserne for «det søsterlige Velgørenhedsselskab», «det kjøbenhavnske Asylselskab», «Bikuben» og «St. Croix Sukkerfabrik». — Han var en elskværdig og imødekommende Mand, trofast af Karakter og stiltfærdig i sin Optræden, i høj Grad agtet og afholdt, altid rede til at bistaa med Raad og Daad saavel indenfor sin Slægts store Kres som overfor sine mange Venner. Død 9. Septbr. 1905.

Gift 1. Gang 6. Maj 1873 i Kjøbenhavn med Christiane Frederikke Frost (Datter af Distriktslæge Christian Frederik Frost og Caroline Sophie Bentzen), født 18. Febr. 1851 i Præstø, død 1. Marts 1874 i Kjøbenhavn. Ingen Børn.

Gift 2. Gang 28. April 1877 i Kjøbenhavn med Anna Henriette Holm (Datter af Konferentsraad, Borgmester Johan Peter Holm og Alvilda Davina Ebbesen), født 22. Decbr. 1854 i Kjøbenhavn. Død 1. Juli 1899 sst. Børn: G 1—G 4.

G 1. Johan Peter Tuxværd, født 22. Marts 1878 i Kjøbenhavn, bosiddende i New York.

Gift 1905 i Antwerpen med Oda Krogh. Børn: H 1.

H 1. Johanne Tuxværd, født . . .

G 2. Georg Henrik Tuxværd, født 6. Juli 1880 i Kjøbenhavn, Snedkermester sst.

G 3. Alvilda Davina Tuxværd, født 3. Marts 1882 i Kjøbenhavn.

Gift 10. Juni 1906 i Ordrup med Harald Elmquist (Søn af Provst, Sognepræst Thorvald Jørgen Adolph Elmquist og Sophie Marie Ring), født 17. Oktbr. 1881 i Ry, 1900 Student fra Frederiksberg Latin- og Realskole, 1904 cand. polit., først ansat i Statens statistiske Bureau og 1906 i det kongl. octroierede Brandassurance Kompagni. Sekondløjtnant.

G 4. Karen Tuxværd, født 19. Septbr. 1887 i Kjøbenhavn.

F 4. Elisabeth Dorothea Marie Georgine Tuxværd, født 27. Maj 1848 i Helsingør.

Gift 16. Juli 1874 i Kjøbenhavn med Casper Johan Jensen (Søn af

Købmand Jens Jensen og Anna Margrethe Bruun), født 26. Decbr. 1832 i Fredericia, blev 1853 exam. juris, var derpaa Herredsfuldmægtig i Frederikshavn, kom 1869 til Helsingør, hvor han 31. Marts 1870 fik Bestalling som Prokurator og oparbejdede hurtigt en betydelig Sagførervirksomhed. I mange Aar var han Medlem af Oversundhedskommissionen og af Direktionen for Sparekassen for Helsingør og Omegn. «Han spillede en fremtrædende Rolle i Helsingørs kommunale Liv; hans klare, skarpe Forstand gjorde ham til et ganske udmærket Medlem af Stadens Byraad, hvor han havde Sæde i en Aarrække. Han talte skarpt og vittigt, altid ud fra et sagligt Synspunkt» og var «et af de betydeligste Byraadsmedlemmer, Helsingør nogensinde har haft¹⁾». 12. Aug. 1902 Justitsraad. Død 9. Septbr. 1907 i Helsingør. Børn: G 1— G 3.

G 1. Henriette Margrethe Georgine Jensen, født 16. Decbr. 1876 i Helsingør.

G 2. Axel Arboe Jensen, født 16. Sept. 1878 i Helsingør, død 21. April 1886 sst.

G 3. Johanne Elisabeth Jensen, født 13. Novbr. 1880 i Helsingør.

Gift 26. Juni 1909 i Kjøbenhavn med Kai Hellborn (Søn af Arkitekt Frits Chr. Hellborn og Karen Kirstine Petersen), født 2. Januar 1879 i Kjøbenhavn, 1896 Student fra Metropolitanskolen, 1904 cand. med., Kandidat ved Aarhus Sindssygeanstalt, ved Diakonissestiftelsen, ved Frederiksberg Hospital, 1909 Læge i Mesinge.

F 5. Jørgine Henriette Adolphine Tuxværd, født 8. Novbr. 1850 i Helsingør.

Gift 28. April 1885 i Kjøbenhavn med Jens Jørgen Holm (Søn af Konferentsraad, Borgmester Johan Peter Holm og Alvilda Davina Ebbesen), født 29. Marts 1845 i Kjøbenhavn, blev 1863 Student fra Borgerdydskolen paa Christianshavn, 1864 cand. phil., købte afdøde Georg Chr. Ursins Boghandel, som han fortsatte fra 1. Januar 1873 under Firmaet, Georg Chr. Ursins Efterfølger. Fra 1. Juli 1876 forenede han Gartner Priors Boghandel med sin Forretning, som han solgte 1. Januar 1898. Repræsentant i «det kjøbenhavnske Asylselskab».

F 6. Anna Sophie Tuxværd, født 9. Juni 1854 i Helsingør.

E 9. Elisabeth Dorteia Arboe, født 6. Novbr. 1813 i Kjøbenhavn, død 11. Oktbr. 1879 sst. Ugift.

E 10. Jørgen Peter Arboe, født 21. Juni 1815 i Kjøbenhavn, tog 29. Novbr. 1834 Styrmandseksamen og fik 25. August 1841 Borgerskab i sin Fødeby som Skibskaptajn. 1842 blev han Fører af Briggen «Herman», der samme Aar var bygget paa Bornholm. Dette Skib, som hans Moder var Medreder af, førte han i en længere Aarrække. 1852 blev han selv dets Reder. 12. Juni 1854 fik han Udlægsskøde paa Ejendommen

¹⁾ Nordsjælland 1907 Nr. 208.

Nr. 24 i Nyhavn, som hans Forældre havde ejet, og som hans Medarvinger overdrog til ham. Denne Ejendom blev assureret i Københavns Brandforsikring 23. Septbr. 1854 for 21000 Rd. og 20. Juli 1875 for 53500 Kr. (se S. 45). Arboe, der var en dygtig Mand, æret, agtet og afholdt af sine Standsfæller, døde 12. Juli 1899 i København¹⁾.

Gift 3. Febr. 1844 i Rønne med Franzisca Kirstine Grønbech (Datter af Købmand Hans Madsen Grønbech og Margrethe Kirstine Bidstrup), født 24. Novbr. 1819 i Rønne, død 4. Novbr. 1891 i København.

Skibskaptajn J. P. Arboe og Franziska Kirstine Grønbech havde en Adoptivdatter, nemlig:

1. Emilie Arboe, født 8. Maj 1850 i København.

Gift 2. Maj 1873 i København med Wilhelm August Sophus Weincke (Søn af Malermester Carl Wilhelm Ludvig Weincke og Lovise Margrethe Weyle), født 22. April 1848 i København, Grosserer sst., etableret 1874 under Firma Wilhelm Weincke. Børn: a—e.

a. Carl Jørgen Peter Arboe Weincke, født 23. Februar 1874 i København, cand. polyt., Bygningsingeniør.

Gift 24. April 1902 i København med Ella Bjerre Knudsen, født 23. Juli 1873 i København, Violinistinde.

b. Sophus Emil Weincke, født 4. Septbr. 1875 i København, Grosserer sst., indtraadt 1. Januar 1903 i Firmaet Wilhelm Weincke.

c. Ingeborg Franzisca Weincke, født 5. Juni 1878 i København, død 14. Januar 1880 sst.

d. Ingeborg Emilie Weincke, født 25. Marts 1881 i København.

Gift 9. Novbr. 1907 i København med Gustav Johannes Møller, født 1. August 1879 i København, Apotheker i Thisted.

e. Niels Arboe Weincke, født 9. Marts 1886 i København, Kontorist.

E 11. Thomas Arboe, født 21. Septbr. 1816 i København, Købmand og Skibsreder i Riga, hvor han døde 5. Januar 1861.

Gift 14. Marts (russ. Tid) 1858 i Riga med Mathilde Emilie Tambellini (Datter af Købmand Joseph Tambellini og Frederikke T.), født 1. Febr. 1839. Børn: F 1—F 2.

F 1. Anna Adelhaide Mathilde Arboe, født 5. Febr. (rus. Tid.) 1859 i Riga, død 10. Juni (r. T.) 1900 sst.

Gift 1880 i Riga med Otto Lohse, født 5. Septbr. (r. T.) 1858 i Tyskland, Kapelmester i Riga. Børn: G 1—G 5.

G 1. Max Wolfgang Carl Lohse, født 9. August (r. T.) 1881 i Riga.

G 2. Margarete Elisabeth Therese Frederikke Lohse, født 11. Novbr. (r. T.) 1882 i Riga.

¹⁾ Nationaltid. 17. Juli 1899 Nr. 8360.

G 3. Hermann Thomas Jørgen Joseph Lohse, født 19. Marts (r. T.) 1886 i Riga.

G 4. Gustav Edmund Richard Lohse, født 23. April (r. T.) 1888 i Riga.

G 5. Elisabeth Johanna Lohse, født 2. Juli (r. T.) 1892 i Riga.

F 2. Elisabeth Dorteia Arboe, født 14. Januar 1861 i Riga. Gift med Richard Sommer-Horst, født 17. Aug. (r. T.) 1864, Købmand i Riga. Ingen Børn.

E 12. Margrethe Sophie Arboe, født 14. April 1818 i Kjøbenhavn.

Gift 28. April 1841 i Kjøbenhavn med Jørgen Christian Hauberg (Søn af Købmand Peter Christian Hauberg og Karen Sophie Wensel), født 22. Novbr. 1814 i Storeheddinge, Etatsraad, Assessor pharm., Apoteker, død 11. April 1899 i Kjøbenhavn (se S. 12).

E 13. Niels Arboe, født 11. Septbr. 1819 i Kjøbenhavn, blev 1. Maj 1858 ansat som Assistent i Kjøbenhavns Magistrats 3. Afdeling og fik 1. Maj 1898 efter Ansøgning sin Afsked. Med en sjælden Samvittighedsfuldhed og Flid røgtede han den ham betroede Gerning og vilde være bleven forfremmet til en højere Stilling i Magistraten, dersom han ikke selv havde udtalt Ønsket om at maatte vedblive at være Assistent. 17. Septbr. 1889 blev han Kammerassessor og 27. Maj 1898 Kancelliraad. Død 7. Septbr. 1902 i Kjøbenhavn. Ugift.

D 2. Peter Christian Arboe, født 12. Januar 1778 i Rønne, død 7. Febr. 1787 sst.

D 3. Margrethe Sophie Arboe, født 16. Marts 1780 i Rønne, død 28. Febr. 1830 sst.

Gift 30. Decbr. 1802 i Rønne med Niels Sonne (Søn af Urmager Edvard Sonne og Karen Gummeløs), døbt 26. August 1768 i Rønne, Løjtnant, Urmager i Rønne, død 17. Juni 1839. Børn: E 1—E 9¹⁾.

E 1. Karen Sophie Sonne, født 8. Novbr. 1803 i Rønne, død 24. Febr. 1880 sst.

Gift 1. Oktbr. 1822 i Rønne med Mogens Sommer (Søn af Skipper Hans Andersen Holm og Christine Sommer, Søster til Dr. theol. Mogens Sommer), født 18. Novbr. 1791 i Nexø, kom 1810 i Roskilde Kathedralskole, 1812 Student, tog 1813 den philologiske Eksamen, blev 6. Oktbr. 1818 Adjunkt ved den lærde Skole i Rønne, ved hvilken han tillige var Kasserer og Regnskabsfører, 28. Oktbr. 1846 afsk. efter Ansøgning, død 8. Juli 1883 i Rønne²⁾.

E 2. Jørgen Peter Sonne, døbt 28. Septbr. 1805 i Rønne, begr. 5. Juni 1806.

¹⁾ Jul. Bidstrup, *Stamt. over Fam. Koefoed A.* S. 142—43.

²⁾ Hundrup, *Lærerstanden ved den lærde Skole i Rønne.*

E 3. Jørgen Peter Sonne, døbt 6. April 1807 i Rønne, Skibskaptajn, død 15. Novbr. 1880. Ugift.

E 4. Edvard Sonne, døbt 10. Novbr. 1809 i Rønne, død 1827.

E 5. Thomas Sonne, født 13. Febr. 1812 i Rønne, Skibskaptajn, senere Grosserer i Kjøbenhavn, Medstifter af Dampskibsselskabet «Danmark», død 11. April 1875.

Gift med Anna Cathrine Smidt, født 18. Septbr. 1819, død 24. Juli 1901.

E 6. Hans Christian Sonne, født 18. Aug. 1815 i Rønne, død 10. Decbr. s. A.

E 7. Et dødfødt Pigebarn 16. Decbr. 1816.

E 8. Et dødfødt Drengbarn 16. Decbr. 1817.

E 9. Hans Christian Sonne, født 25. Oktbr. 1819 i Rønne, Plantageforvalter paa Sect. Croix, død 1840. Skiftet efter ham 8. Maj s. A.

D 4. Dorthea Magdalene Arboe, født 16. August 1782 i Rønne, død 6. Januar 1783 sst.

D 5. Dorthea Magdalene Arboe, født 26. Novbr. 1783 i Rønne, død 10. Januar 1785 sst.

D 6. Otto Henrik Arboe, født 26. Novbr. 1785 i Rønne, hvor han 1. Aug. 1809 købte en Gaard med Have og Plads Nr. 319 paa Storegade for 1500 Rd. af Amtmand Fr. Thaarup. 30. Decbr. s. A. fik han Borgerskab som Skipper og Handlende i sin Fødeby. Han drev en stor Købmandshandel, var Strandingskommisær, blev 19. Oktbr. 1827 svensk-norsk Vicekonsul, 2. August 1833 fransk Vicekonsul og Konsularagent og 9. Maj 1837 svensk-norsk Konsul. 24. Maj 1834 fik han Tilladelse til at bære den ham af den svenske Konge skænkede Hæders- og Belønningsmedaille i det med samme fulgte grønne Baand. Han døde 6. August 1853 i Rønne.

Gift 1. Gang 5. Oktbr. 1810 i Rønne med Barbara Elisabeth Rasch (Datter af Borgerkaptajn Herman Jessen Bohn Rasch og Ingeborg Olsdatter) døbt 29. Juni 1788 i Rønne, død 18. Januar 1824 sst. Børn: E 1—E 3.

Gift 2. Gang 1. Juli 1826 i Bodilsker med Oliva Elisabeth Saxtorph (Datter af Sognepræst Ole Christian Saxtorph og Johanne Borch), født 19. April 1801 i Bodilsker Sogn, død 1. Febr. 1862 i Rønne¹). Børn: E 4—E 9.

E 1. Marie Sophie Arboe, født 23. Oktbr. 1812 i Rønne, død 18. Decbr. 1876 sst.

Gift 20. Marts 1839 i Rønne med Jacob Ancher Jespersen (Søn af Kancelliraad, By- og Herredsskriver Peder Dam Jespersen og Barbara Kirstine Bohn), født 12. Febr. 1808 i Nexø, Ejer af Splitsgaard i Clemensker Sogn, død 26. Decbr. 1880 under et Ophold i Linköping i Sverige. Børn: F 1—F 8²).

¹) Hundrup, Stamt. over Christen Saxtorphs Descendenter, S. 12.

²) J. Bähr, Stamt. over den bornholmske Fam. Jespersen. (Ny Udgave 1909 af H. Jespersen). Jul. Bidstrup, Stamt. over Fam. Koefoed B. S. 61.

F 1. Otto Peder Herman Jespersen, født 4. Januar 1840 i Clemensker Sogn, gik 1849—52 i Rønne lærde Skole, Ejer af Splitsgaard i Clemensker Sogn, nu bosat i Rønne, Formand for Bornholms «Land-økonomiske Forening» 1880—82, Landvæsenskommissær, Medlem af Statsdyrskuekommissionen, af Overskatteraadet, af Oversundhedskommissionen og af Amtsrådet. Han staar som «Foregangsmanden i den bornholmske Højlyngs Indlægning under Plov og Forvandling til Sædemarker.» Ved Indkøb af Lyngjord, i hvis Opbrydning, Dræning og Mærgling han lagde et stort Arbejde, øgedes Splitsgaard fra 140 Td. Land med 30 Køer til en Ejendom paa 400 Td. Land med 160 Køer (1866—99). Gaarden Lyngholt grundede han helt af den nyvundne Agerjord 1899. 15. Januar 1888 blev han Ridder af Dannebrog.

Gift 1. Gang 12. Marts 1868 i Knudsker med Barbara Kirstine Margrethe Jespersen (Datter af Proprietær Jesper Nicolai Jespersen og Hansine Petrea Colberg), født 29. Septbr. 1842 i Vestermarie Sogn, død 10. April 1873 i Clemensker Sogn.

Gift 2. Gang 4. Maj 1875 i Knudsker med Nanna Marie Jespersen (Søster til hans første Hustru), født 5. Marts 1847 i Vestermarie Sogn.

F 2. Hans Peter Marius Jespersen, født 13. Juni 1841 i Clemensker Sogn, cand. pharm., Brygger i Kallundborg, derefter Ejer af «Bogholdergaarden» ved Kjøbenhavn, senere bosat i Kjøbenhavn, død 6. Febr. 1905.

Gift 26. April 1871 med Marie Andrea Caroline Schwings (Datter af Apoteker Adolf Christian Windersleff Schwings og Frederikke Adolphine Windersleff), født 12. Juli 1834 i Kjøge, død 8. Juli 1902.

F 3. Christian Barbaro Jespersen, født 2. Novbr. 1844 i Clemensker Sogn, Forpagter af Hagelbjerggaard ved Ringsted.

Gift 4. Juni 1890 i Rudkjøbing med Olavia Christiane Sophie Rasmussen (Datter af Mølle ejer Jørgen Otto Joakim Rasmussen og Emilie Andrea Christiani), født 16. Januar 1866 i Rudkjøbing.

F 4. Herman Julius Jespersen, født 7. Juli 1849 i Clemensker Sogn, død 27. s. M.

F 5. Emma Cathrine Jespersen, født 26. Januar 1851 i Clemensker Sogn.

Gift 1. Gang 27. Marts 1875 med Hans Severin Munch (Søn af Gaardejer P. Munch og Johanne Sorth), født 18. Febr. 1840, Proprietær til Svie stad ved Linköping i Sverige, død 15. Aug. 1879.

Gift 2. Gang 23. Juli 1885 med Alexander (Zander) Hanzon (Søn af Landmand Hans Persson og Regina Magdalena Axelsdotter), født 2. Febr. 1840, Landmand, derefter Husejer i Helsingborg.

F 6. Barbara Kirstine Jespersen, født 1. Aug. 1852 i Clemensker Sogn.

Gift 14. Maj 1884 med Anders Müller Høyer (Søn af Proprietær Jens Julby Høyer og Elise Høyer), født 24. Juli 1850, Jærnstøber i Viborg.

F 7. Karen Oliva Jespersen, født 1. Febr. 1854 i Clemensker Sogn, død 1. Marts 1902.

Gift 18. Juni 1881 i Clemensker med John Daniel Söderström (Søn af Konrektor ved Vesterås Latinskole Daniel Söderström og Johanna Gustava Söderström), født 23. Oktbr. 1851, Kancellist i Linköping, død.

F 8. Marie Sophie Jespersen, født 15. Septbr. 1855 i Clemensker Sogn.

Gift 14. Maj 1884 med Niels Christian Viggo Reimer (Søn af Snedkermester i Nakskov Johan Christian Reimer og Karen Birgitte Andersen), født 17. Decbr. 1856, 1878 exam. jur., 1880 Fuldmægtig ved Lollands Nørre Herred, 1895 adm. Direktør for Lollands Spare- og Laanebank, Medlem af Byraadet i Nakskov.

E 2. Herman Peter Arboe, født 10. Juni 1815 i Rønne, blev 1836 Student fra Rønne Skole, 3. Maj 1842 cand. theol., 26. Juni 1845 pers. Kapellan i Slangerup-Uvelse og 14. Maj 1859 Sognepræst i Hjørlande. Han var en højst agtværdig Karakter, der med levende Nidkærlighed for sit Kald og Alvor i Gerningen forenede Kærlighed og Besindighed i Forhold til sine Medmennesker. I Kirken, hvor han prædikede baade til Opvækelse og til sand Opbyggelse, havde han stadig mange Tilhørere og var meget afholdt af sine Sogneboere, hvilket ogsaa kom stærkt til Orde ved hans Begravelse fra Hjemmet, hvor der i en Tale i smukke og anerkendende Ord blev bragt ham Menighedens varme Tak for, hvad han som Sjælesørger havde været for den. I kirkelig Henseende hørte han til den grundtvigske Retning. Død 9. Novbr. 1883 i Hjørlande¹⁾.

Gift 1. Gang 26. Juni 1846 i Storeheddinge med Emma Ane Bolette Hauberg (Datter af Købmand Peter Christian Hauberg og Karen Sophie Wensel, se S. 22), født 10. Novbr. 1817 i Storeheddinge, død 6. Juni 1847 i Slangerup. Børn: F 1.

Gift 2. Gang 17. Septbr. 1850 i Slangerup med Axelline Theresia Hansen (Datter af Konsistorialraad, Sognepræst Peter Hansen og Marie Nicoline Schou), født 7. Novbr. 1825 i Slangerup, død 15. Januar 1883 i Hjørlande. Ingen Børn.

F 1. Emma Pouline Oliva Arboe, født 1. Maj 1847 i Slangerup, død 13. Januar 1908.

Gift 7. August 1873 i Kjøbenhavn med Orla Fønnesbech-Wulff (Søn af Købmand Peter Vilhelm Wulff og Elise Jacobine Fønnesbech samt Adoptivsøn af Gehejmekonferensraad, Kammerherre og Konsejlspræsident Christian Andreas Fønnesbech og Karen Sophie Hauberg), født 7. Decbr. 1846 i Stubbekjøbing, Godsejer (se S. 22).

E 3. Jørgen Christian Arboe, født 20. April 1818 i Rønne, død 4. Maj 1826 sst.

¹⁾ Nationaltid. 1883 Nr. 2705.

E 4. Johanne Barbara Arboe, født 29. Marts 1827 i Rønne, død 27. April 1866 sst.

Gift 5. Septbr. 1851 i Rønne med Fritz Adolph Schmiegelov (Søn af Læge, Krigsassessor Joachim Friedrich David Schmiegelov og Anne Mathea Edebold Bøtcher), født 13. Septbr. 1819 i Fuirendal Sogn, blev 1843 cand. pharm. og fik 23. Januar 1851 kgl. Bevilling til at drive Apoteket i Rønne med tilhørende Filialapotek i Nexø, som han havde købt. Død 11. Oktbr. 1862 i Rønne. Børn: F 1—F 6.

F 1. Anna Oliva Schmiegelov, født 14. Decbr. 1852 i Rønne, død 8. Decbr. 1883 i Kjøbenhavn. Ugift.

F 2. Frederikke Schmiegelov, født 19. Septbr. 1854 i Rønne.

F 3. Oliva Elisabeth Schmiegelov, født 17. April 1856 i Rønne, død 31. August 1904 i Kjøbenhavn.

Gift 2. Oktbr. 1883 med Moritz Peter Frigast (Søn af Købmand Johan Peter Frigast og Anna Christine Hørup), født 26. Marts 1857 i Nykjøbing paa Falster, Grosserer i Kjøbenhavn.

F 4. Otto Henrik Schmiegelov, født 6. Maj 1857 i Rønne, Administrator paa St. Croix, folkevalgt Medlem af Kolonialraadet. 24. Septbr. 1907 Ridder af Dannebrog.
Gift med Kate Skeoch.

F 5. Christian Frederik Joachim Schmiegelov, født 4. Septbr. 1859 i Rønne, Skibskaptajn, senere Direktør i Østasiatisk Kompagni, Kjøbenhavn.

Gift 25. August 1893 med Thyra Ingeborg Viola Meyer (Datter af Grosserer Ferdinand Meyer og Marie Anna Benedictsen), født 18. Marts 1873 i Kjøbenhavn, død 12. Oktbr. 1905.

F 6. Fritz Adolph Schmiegelov, født 1862 i Rønne, død 13. Juli 1864.

E 5. Ole Christian Arboe, født 1. Marts 1831 i Rønne, gik til Søs, tog 8. Decbr. 1856 Borgerskab i Kjøbenhavn som Skibskaptajn og fik samme Aar Skonnerten «Navigationen» at føre. 1864 gik han som Frivillig med i Krigen og deltog i Slaget ved Helgoland. Efter Krigen blev han Fører af Dampskibet «Hroar», der forliste under en Orkan i Nordsøen. I Anledning af dette Forlis blev han omtalt i Bladene med stor Anerkendelse som Skibsfører. 1866 førte han Dampskibet «Danmark» og senere Dampskibet «Rolf», med hvilket han gjorde en Rejse igennem Suezkanalen til Bagindien. «Rolf» skal være det første danske Koffardiskib, der passerede den nyaabnede Kanal. Tilsidst var han Fører af Dampskibet «Absalon». Han var en meget anset og dygtig Skibsfører. Død 22. Novbr. 1873 i Kronstadt.

Gift 26. Juni 1859 i Aarhus med Thora Helene Frederikke Rudolphine Krabbe (Datter af Kammerherre, Amtmand Ludvig Vilhelm Henrik Krabbe og Thora Alvilda Christiane Elmquist), født 14. August 1838, død 25. Juli 1901 i Lyngby. Børn: F 1—F 6.

F 1. Ludvig Otto Adolph Krabbe Arboe, født 30. April 1860 i Rønne, Handelskommis, død i Juli 1891 i Buenos Ayres. Ugift.

F 2. Otto Henrik Arboe, født 5. Maj 1863 i Kjøbenhavn, stod 1877—81 i Tømrerlære i Odense og gik der paa teknisk Skole. Derefter rejste han i 3 Aar som Tømrersvend i det sydlige Evropa og Ægypten. Efter sin Hjemkomst fik han Plads hos Etatsraad Dahlerup og derpaa hos Etatsraad Herholdt. Hos denne var han Konduktør ved Opførelsen af polyteknisk Lærestanstalt. 1885—88 besøgte han Kunstakademiet. Han forestod Opførelsen af de nye Kirker i Nykjøbing paa Mors og i Løgstør samt af flere offentlige Bygninger. 1893 tog han Borgerskab i Kjøbenhavn som Tømrermester. Efter den Tid har han blandt andet forestaaet Udførelsen af Tømrerarbejdet ved Christianskirkens Ombygning paa Christianshavn, spiritistisk Menighedshus, Østerbros Banegaard, Godsbanegaarden og Udsigtstaarnet i Zoologisk Have. Han er Formand for Kjøbenhavns Roklub samt Medlem af Repræsentantskabet i Dansk Arbejderbank og af Kontrolkomiteen i Kjøbenhavns Hypotekforening.

Gift 1. Juni 1895 i Karby paa Mors med Dagmar Poulsen (Datter af Proprietær Frederik Juul Poulsen og Elvine Sørensen), født 18. Januar 1872 paa Movetofte ved Thisted. Børn: G 1—G 8.

G 1. Ole Christian Arboe, født 1. April 1896 i Kjøbenhavn.

G 2. Gerda Astrid Arboe, født 17. Juni 1897 i Kjøbenhavn.

G 3. Thora Dagny Arboe, født 18. Maj 1899 i Kjøbenhavn.

G 4. Erik Ove Arboe, født 6. Novbr. 1900 i Kjøbenhavn, død 6. Novbr. 1903.

G 5. Henning Arboe, født 22. Oktbr. 1901 i Kjøbenhavn.

G 6. Ingrid Karen Arboe, født 21. Decbr. 1902 i Kjøbenhavn.

G 7. Knud Arboe, født 29. Decbr. 1903 i Kjøbenhavn.

G 8. Svend Arboe, født 12. Febr. 1905 i Kjøbenhavn.

F 3. Thora Alvilda Christiane Arboe, født 13. Aug. 1865 i Kjøbenhavn, død 13. August 1866.

F 4. Christian Arboe, født 8. Febr. 1869 i Kjøbenhavn, 1886 ansat ved Statsbanerne og har gjort Tjeneste som Assistent paa forskellige Stationer, saasom: Hillerød, Frederikshavn, Hjørring, Hadsten, Aarhus og Kjøbenhavn.

Gift 25. Maj 1893 i Galten med Emmy Læssøe (Datter af Sognepræst Christian Frederik Læssøe og Elisabeth Dorothea Pingel), født 20. Juli 1869 i Kvong (se S. 71). Børn: G 1—G 4.

G 1. Bergliot Arboe, født 7. April 1894 i Kjøbenhavn.

G 2. Hugo Kay Læssøe Arboe, født 26. Marts 1896 i Kjøbenhavn.

G 3. Lily Thora Agnethe Arboe, født 12. Juli 1899 i Hellerup.

G 4. Eigil Læssøe Arboe, født 28. April 1901 i Kjøbenhavn.

F 5. Oliva Elisabeth Arboe, født 17. Juni 1870 i Kjøbenhavn.

Gift 6. April 1900 paa Frederiksberg med Kay Esbensen (Søn af Forpagter Andreas Esbensen og Levine Mathilde Esbensen), født 22. Novbr. 1870 i Ellitshøj Sogn, 1889 Student fra Aalborg, 30. Januar 1896 cand. jur., 31. Maj 1898 Assistent i Finansministeriet, 28. Septbr. 1905 Fuldmægtig. Børn: G 1—G 3.

G 1. Poul Esbensen, født 11. Januar 1903 i Kjøbenhavn.

G 2. Børge Andreas Esbensen, født 26. Septbr. 1905 i Kjøbenhavn.

G 3. Karen Margrethe Thora Esbensen, født 16. Marts 1907 i Kjøbenhavn.

F 6. Frida Louise Arboe, født 18. Juni 1873 i Kjøbenhavn, død 4. Novbr. 1880 sst.

E 6. Henrik Georg Arboe, født 3. Juni 1833 i Rønne, gik i sin Fødebyes lærde Skole fra 1842—47, kom derefter i Handelslære og blev derpaa Købmand i Rønne, død 22. Septbr. 1877.

Gift 6. Maj 1859 i Rønne med Annine Sandrine Colberg (Datter af Konsul, Købmand Hans Andersen Colberg, født 10. Januar 1803, død 25. Septbr. 1864, og Marie Hansine Koefoed, født 7. Septbr. 1808, død 20. April 1875), født 22. Januar 1833 i Rønne, død 14. Septbr. 1885 paa Rejse til New York. Børn: F 1—F 7.

F 1. Marie Elisabeth Arboe, født 11. Juli 1860 i Rønne, død i Oktbr. 1886 i Brooklyn.

Gift med Peter Gerhard Petersen (Søn af Landmand Johan Ferdinand Petersen og Diderikke Marie Louise Dige), født 23. April 1851 paa Skovgaard ved Viborg, var Maler, rejste til Amerika, hvor han døde 20. April 1888 i Brooklyn. Børn: G 1.

G 1. Wilhelm Thomas Reche Petersen, født 23. Febr. 1886 i Brooklyn.

F 2. Otto Henrik Arboe, født 10. Febr. 1862 i Rønne, gik i sin Fødebyes lærde Skole fra 1871—76, lærte derefter Handelen i 5 Aar, var dernæst Kommis i 7 Aar og blev 1888 Bogholder og Korrespondent hos Firmaet Simonsen & Weels Efterfølger. Fra 8. Oktbr. 1889 var han Detailhandler og tog 21. Januar 1892 Borgerskab som Grosserer i Kjøbenhavn. Han startede sammen med Ferd. Andersen «Asiatisk The Compagnie» for Export af The til Norge, Sverige, Finland og Rusland og var Firmaets merkantile og faglige Leder. Fra 1. Januar 1903 fungerer han hovedsagelig som General-Depositaire for engelske og franske Handels-huse.

Gift 26. Oktbr. 1890 i Skibby med Caroline Nielsen (Datter af Gaard-

ejer Jens Nielsen og Ane Andersen), født 7. August 1869 i Enhøj ved Skibby. Børn: G 1—G 3.

G 1. Annine Alexandrine Arboe, født 10. Novbr. 1891 i Kjøbenhavn, død 12. Febr. 1899 sst.

G 2. Julie Henriette Arboe, født 4. Juni 1893 i Kjøbenhavn, død 30. August 1904 sst.

G 3. Ellen Marie Arboe, født 15. Juli 1895 i Kjøbenhavn, død 28. April 1902 sst.

F 3. Hans Christian Arboe, født 30. Marts 1864 i Rønne, gik i sin Fødebys lærde Skole fra 1874—77, kom derefter til Handelen og tog Borgerskab som Grosserer i Kjøbenhavn, død 10. April 1908.

Gift 20. Juni 1893 i Odense med Fanny Knutzen (Datter af Vinhandler Johan Søren Peter Knutzen og Sophie Christence Prange), født 12. April 1869 i Odense. Børn: G 1—G 3.

G 1. Sophie Arboe, født 11. Febr. 1895 i Kjøbenhavn.

G 2. Gudrun Arboe, født 23. April 1898 i Kjøbenhavn.

G 3. Georg Arboe, født 21. Juli 1899 i Odense.

F 4. Georg Andreas Arboe, født 27. Januar 1866 i Rønne, gik i sin Fødebys lærde Skole fra 1877—80, kom derefter i Malerlære i Aalborg, hvor han døde i Marts 1886.

F 5. Julie Johanne Arboe, født 9. Febr. 1868 i Rønne, død 3. Oktbr. 1892 paa Sumatra.

Gift 9. Juli 1889 i Kjøbenhavn med Hjalmar Bjerring (Søn af Oberst Peter Stephan Bjerring og Charlotte Christina Müller), født 18. August 1861 i Kjøbenhavn, søgte — efter at være bleven Student — Uddannelse som Handelsmand i en Agenturforretning i Raatobakker, rejste derefter til Sumatra, hvor han først var Assistent og senere Administrator paa Tobaksplantager. Børn: G 1.

(Han gift 2. Gang med Christine Pedersen).

G 1. Ina Julie Arboe Bjerring, født 28. Juni 1891 paa Sumatra.

F 6. Axel Georg Arboe, født 1870 i Rønne, død 4. August 1872 sst.

F 7. Thomas Arboe, født 5. Oktbr. 1872 i Rønne, opholder sig i Amerika.

E 7. Thomas Arboe, født 22. Septbr. 1836 i Rønne, gik i sin Fødebys lærde Skole fra 1846—53 og rejste derefter til Kjøbenhavn for at uddanne sig til Arkitekt. I 5 Aar nød han Undervisning hos Professor Hetsch og fik derefter i nogle Aar en videre Uddannelse hos Professor Nebelong. Samtidig hermed gennemgik han Kunstakademiets Arkitektur- og Ornamentalskoler, hvorfra han i 1861 bestod Afgangsprøven til Medailleklassen¹⁾. Derpaa indtraadte han som Officersaspirant i den militære Ud-

¹⁾ Ph. Weilbach, Nyt dansk Kunstnerlex. 1896.

dannelsesskole og blev 14. August 1862 udnævnt til Løjtnant og deltog samme Efteraar i den store Troppesamling ved Dannevirke i Overværelse af Kong Frederik VII. Efter Hjemkomsten herfra begyndte han at konkurrere til Kunstakademiets Sølvmedaille; men i Efteraaret 1863 blev han afbrudt heri ved Indkaldelse til Hæren i Anledning af Krigen, i hvilken han deltog som Officer ved 8. Brigades 9. Regiment. 3. Febr. 1864 var han med i Kampen foran Dannevirke og paa Retræten, hvor Regimentet, som en Del af Armeens Arrieregarde, var i heftig Kamp ved Oversø med østerrigsk Rytteri og Artilleri. Regimentet blev fra Sønderborg overført til Fredericia, hvor han var med under Bombardementet. Fra 6. Febr. gjorde han Tjeneste som Premierløjtnant ved Kompagniet, og i Kampen paa Dybbøl den 18. April kom han til at føre Kompagniet i det berømmelige og blodige Angreb, som Brigaden foretog, og hvor Regimentet mistede næsten alle sine Officerer. En Tid derefter var han Regimentsadjutant. — 22. Septbr. 1868 blev han efter Ansøgning afskediget af Krigstjenesten. 26. Maj 1892 fik han, der 23. April 1890 var bleven Ridder af Dannebrog, et nyt Afskedspatent som Kaptajn.

Efter Hjemkomsten fra Krigen forekom det Arboe, at al Udsigt til Erhverv som Arkitekt i Kjøbenhavn kun var ringe, og han rejste derfor til Jylland, hvor han straks blev sysselsat. I 30 Aar udfoldede han en rig Virksomhed som Arkitekt ved de danske Statsbaner og ved de fleste Privatbaner i Jylland og Fyen. Saaledes forestod han Opførelsen af de nye Stationshovedbygninger paa Banegaardene i Nyborg, Odense, Aarhus, Viborg, Hobro, Nibe og Aalborg samt af Statsbanernes Administrationsbygning, Værkstedbygninger og Lokomotivremiser i Aarhus. Grænsestationsbygningen ved Vedsted, der er 600 Fod lang, er ogsaa opført under hans Overledelse¹⁾.

Samtidig med alle disse Arbejder omfattede Arboes Virksomhed adskillige andre baade offentlige og større private Bygninger, saasom: Ting- og Arresthusene i Hobro og Løgstør, Post- og Telegrafstationsbygningerne i Horsens og Frederikshavn, Apotekerne i Rønne og Hobro, Toldkammerbygningen i Sæby, en stor Del Amtssygehuse i Jylland samt Kommunehospitalet i Aarhus. Dette Hospital, hvori der er Plads til 160 Syge, og som blev indviet ved en stor Højtidelighed den 20. Oktbr. 1893, er uden Tvivl Arboes smukkeste og mest vellykkede Arbejde²⁾. — Af private Bygninger i Aarhus forestod han blandt andre Opførelsen af Grosserer Hans Broges store nye Ejendom og Professor Tage-Hansens Villa og Klinik.

I 1896 blev Arboe kaldt til Kjøbenhavn for som Statsbanedriftens Arkitekt tillige at forestaa Opførelsen af Bygninger ved de sjællandske Statsbaner. Under hans Ledelse ere saaledes de nye Bygninger ved Klampenborg Station og den nye smukke tiltalende Hovedbygning ved Charlottenlund Station opførte.

¹⁾ Aftenposten, 8. Febr. 1899 Nr. 8935.

²⁾ Aarhus Stiftstid. 20. Oktbr. 1893 Nr. 285.

1. Febr. 1904 fratraadte han — paa Grund af en forandret Ordning af Statsbanedriftens Arkitektassistance — sin Stilling som Arkitekt ved Statsbanedriften.

Gift 9. Septbr. 1867 i Gjentofte med Charlotte Amalie Petersen (Datter af Møllejer Ole Petersen og Charlotte Amalie Møller; se S. 10), født 14. Maj 1832 i Kjøbenhavn. Børn: F 1—F 3.

F 1. Olaf Henrik Arboe, født 12. Septbr. 1868 i Hobro, udgik 1885 af Aarhus Latinskoles 4. Klasse, tog 1887 Adgangseksamen til Officersskolens næstældste Klasse, 1895 cand. polyt., derefter i 3 Aar Ingeniørassistent ved Statsbaneanlægene og Statsbanedriften og derpaa Ingeniør ved Portland Cement Fabrikken i Aalborg, fra Marts 1903 Driftsbestyrer for den Nederlandske Portland Cement Fabrik i Vaals i Holland, 1906 Direktør for en Cementfabrik i Heming i Lothringen, 1908 bosat i Berlin som Repræsentant for det danske Ingeniørfirma F. L. Smidth & Co. Gift 10. Maj 1896 i Kjøbenhavn med Ida Amalia Bengtsson (Datter af svensk Statsbaneembedsmand Gustav Gunnar Bengtsson og Bengta Nilsson), født 2. Decbr. 1874 i Malmø. Børn: G 1—G 3.

G 1. Ida Charlotte Arboe, født 21. Febr. 1897 i Hellerup.

G 2. Thomas Gustav Arboe, født 30. Novbr. 1901 i Aalborg.

G 3. Ada Charlotte Arboe, født 15. Juni 1907 i Heming i Lothringen.

F 2. Oliva Charlotte Arboe, født 21. Maj 1870 i Frederikshavn.

Gift 26. August 1896 i Aarhus med Aage Ørum (Søn af Kaptajn Jacob Gustav Emil Valdemar Ørum og Olivia Lind), født 17. Januar 1863, blev 28. Marts 1883 Sekondløjtnant, 1. Oktbr. s. A. Premierløjtnant, 23. Marts 1898 Kaptajn. Børn: G 1—G 6.

G 1. Rolf Aagesøn Ørum, født 18. Juni 1897 i Aalborg.

G 2. Otto Aagesøn Ørum, født 12. Septbr. 1898 i Aalborg.

G 3. Marie Ørum (Tvilling), født 18. Novbr. 1899 i Aalborg, død 6. Maj 1900 sst.

G 4. Edith Vilhelmine Ørum (Tvilling), født 18. Novbr. 1899 i Aalborg, død 6. Maj 1900 sst.

G 5. Torben Plough Aagesøn Ørum, født 12. Juli 1901 i Aalborg.

G 6. Aage Aagesøn Ørum, født 13. Decbr. 1904 i Hellerup.

F 3. Julie Gyrithe Arboe, født 6. August 1873 i Aarhus.

E 8. Thorvald Elieser Arboe, født 14. Febr. 1838 i Rønne, gik 1851—52 i sin Fødebys lærde Skole, var 1852—56 Discipel paa Apoteket i Rønne, og efter at være bleven exam. pharm. var han til 1858 paa Apoteket i Hjørring og derefter til 1861 paa Apoteket i Storeheddinge, da han overtog Pladsen som Lagerforvalter hos Apoteker Alfred Benzon i Kjøbenhavn. Denne Plads forlod han 1868 og rejste til Vejle, hvor han

oprettede en Material- og Kolonialforretning, som han drev til 1888, da han afstod den og flyttede til København, hvor han begyndte en Agentur- og Kommissionsforretning med Apotekerverer. 1893 tog han Borgerskab som Grosserer. Død 22. Septbr. 1908.

Gift 1. Gang med Hansine Nicoline Guldberg (Datter af Tømrermester Joachim David Grabe Guldberg og Jensine Christiane Rademacher), født 12. August 1842 i København, død 15. August 1885 i Vejle. Børn: F 1—F 6.

Gift 2. Gang 26. August 1893 i København med Jenny Nathalie Gylche (Datter af Grosserer Oluf Christian Gylche og Hansine Marie Widberg), født 6. Febr. 1851 i Flensborg. Ingen Børn.

F 1. Helga Oliva Christiane Arboe, født 15. August 1865 i København.

Gift 26. Febr. 1901 i Lilleheddinge med Bendix Heseler Winding (Søn af Proprietær Andreas Winding og Christine Marie Volquartsen), født 6. Decbr. 1844 paa Villegaard i Møgeltønder, Proprietær til Højgaard ved Kolding. Ingen Børn.

F 2. Otto Johannes David Arboe, født 3. Juni 1867 paa Frederiksberg, gik 1875—81 i Latinskolen i Vejle og stod derefter i 4 Aar i Manufakturhandlerlære i Horsens. Senere har han specielt uddannet sig i Fabrikation af Dameudstyr og tog 1903 Borgerskab i København som Grosserer. Medindehaver af Firmaet «Skandinavisk Modeklub».

Gift 10. Marts 1900 i København med Margrethe Sophie Wilhelmine Kuhlenhencke (Datter af Teglværks- og Driftsbestyrer Frederik Hermann Kuhlenhencke og Marie Petersen), født 15. Novbr. 1877 i Karlebo. Børn: G 1—G 2.

G 1. Erik Guldberg Arboe, født 7. Januar 1901 i København.

G 2. Knud Guldberg Arboe, født 22. Oktbr. 1906 i København.

F 3. Orla Christian Arboe, født 30. Septbr. 1870 i Vejle, gik 1877—85 i sin Fødebys Latinskole og tog 4. Klasses Hovedeksamen. 1885—1889 Discipel paa St. Pauls Apotek i København, tog i Januar 1889 pharmaceutisk Medhjælpereksamen og fungerede derefter til August 1891 som Apotekermedhjælper. 1892 cand. pharm. 1893—1895 var han Kandidat paa Løveapoteket i København, 1895—1896 Kandidat paa Apoteket i Taarbæk og derefter igen paa Løveapoteket i København. 1900—5 havde han og cand. pharm. A. P. C. Holm sidstnævnte Apotek i Forpagtning (se S. 18). Efter den Tid har Arboe været Bestyrer paa Svaneapoteket i København.

Gift 11. Febr. 1899 i København med Anna Marie Jensen (Datter af Skibsfører Vilhelm Seminus Jensen og Margrethe Kirstine Philrot), født 21. Januar 1871 i Aalborg. Børn: G 1—G 3.

G 1. Svend Aage Arboe, født 31. Juli 1899 i København.

G 2. Otto Guldberg Arboe, født 18. Febr. 1901 i Kjøbenhavn.

G 3. Karen Margrethe Guldberg Arboe, født 24. Oktbr. 1907 i Kjøbenhavn.

F 4. Holger Thorvald Arboe, død 1. August 1872, 8 Uger gl. i Vejle.

F 5. Svend Aage Arboe, født 3. Juli 1878 i Vejle, gik 1884—88 i sin Fødebys Latinskole og derefter i Lyceum i Kjøbenhavn, hvor han 1894 tog 4. Klasses Hovedeksamen. Derpaa stod han i 4 Aar i Manufakturhandlerlære i Vejle og var dernæst Handelsrejsende til 1903, da han tog Borgerskab i Kjøbenhavn som Grosserer. Medindehaver af «Skandinavisk Modeklub».

Gift 21. Novbr. 1908 paa Frederiksberg med Kamma Marie Kolbeck (Datter af Husejer Carl Frantz Ferdinand Kolbeck og Lauritze Claudine Olesen), født 11. Maj 1886 i Kjøbenhavn.

F 6. Elna Helene Arboe, født 22. Decbr. 1879 i Vejle.
Gift 10. Marts 1909 i Lübeck med Felix Brandt (Søn af Johann Friedrich Ferdinand Theodor Brandt og Martha Claudine Antoinette Stave), født 30. Marts 1882 i Lübeck, Cigarfabrikant sst.

E 9. Otto Bernhard Arboe, født 29. Januar 1842 i Rønne, gik 1851—56 i sin Fødebys lærde Skole, Landmand, var i flere Aar Ejer af Grønnegaard ved Herløv. Ugift.

D 7. Marie Sophie Arboe, født 10. Maj 1788 i Rønne, død 26. April 1792 sst.

D 8. Peter Christian Arboe, født 21. Januar 1791 i Rønne, gik til Søs og var efter nogen Tids Forløb saa uheldig at falde i engelsk Fangenskab i Tiden 1807—14 under Krigen imellem Danmark og England. Beslaglæggelsen af Skibet, han sejlede med, og som laa ved en engelsk Havn, varede omtrent 2 Aar. Det var ham strengt forbudt at komme i Land. For at fordrive Tiden gav han sig til at skrive og tegne. Hans Familie ejer endnu en stor tyk Bog, han udarbejdede under sit Fangenskab. Den indeholder en Mængde geometriske Tegninger med tilhørende Forklaringer, altsammen angaaende Navigationen. — 28. Oktbr. 1815 tog han Styrmandseksamen, og 15. Oktbr. 1823 fik han Borgerskab i Kjøbenhavn som Skibskaptajn. Fra 1826 førte han Galeasen «Anne Marie», der tilhørte Broderen Thomas, og 1837 var han Fører af Briggen «Johanne», som han selv ejede. Han sejlede paa Riga, hvor Fenger & Comp. altid forsynede ham med Fragt. — Han var Ejer af Nr. 12 i Lille Torvegade paa Christianshavn, der 10. Oktbr. 1838 blev takseret for 8500 Rd. — Han var meget agtet og afholdt. Om Vinteren, naar Skibet laa i Havn, samlede han sine Venner til et muntert Lag for at fejre sin Fødselsdag, i hvilken Anledning der blev skrevet og trykt Sange til hans Ære. Han døde 18. Januar 1840 i Kjøbenhavn. I Bekendtgørelsen om hans Død skrev Enken: «Hvad jeg og vore 7 uforsørgede Børn har tabt i ham

som kærlig Ægtefælle og Fader, vil enhver, som kendte hans ædle Hjerter og retskafne Vandel, kunne indse¹⁾.»

Gift 22. Novbr. 1822 i Kjøbenhavn med Hendrikgine Meselle (Mecilie) Tuxværd (Datter af Skibskaptajn Casper Henrik Tuxværd og Else Marie Folkman²⁾), født 14. April 1803 i Kjøbenhavn. 5. Marts 1875 stiftede hun et Legat³⁾ med 4000 Kr., hvilket Legat hun skænkede Sømandsforeningen paa de Vilkaar, at af dets Renter $\frac{1}{4}$ anvendes til Understøttelse for Sømænd, $\frac{1}{4}$ til Sømænds Efterladte, $\frac{1}{2}$ tilfalder Foreningens Byggefond med Ret for Legatstifterinden og et af hendes dalevende Børn til at besætte en Fribolig. — Hun døde 19. Febr. 1886 i Kjøbenhavn. Børn: E 1—E 9.

E 1. Jørgen Peter Arboe, født 11. Marts 1823 i Kjøbenhavn, Urmager, død 8. Marts 1871 sst. Ugift.

E 2. Caspar Henrik Arboe, født 11. August 1825 i Kjøbenhavn, død 30. August 1842 sst.

E 3. Thomas Arboe, født 21. August 1827 i Kjøbenhavn, død 15. Oktbr. 1849 sst.

E 4. Marie Sophie Arboe, født 27. Novbr. 1829 i Kjøbenhavn. Ved Testamente af 4. Marts 1874 stiftede hun et Legat⁴⁾ kaldet: «Skibskaptajn Peter Christian Arboes og Hustrues Legat for ugifte Døtre af Skibskaptajner», med 30,000 Kr., hvis Renter uddeles i Portioner paa 100 Kr. Hun døde 15. Decbr. 1879 i Kjøbenhavn. Ugift.

E 5. Hans From Arboe, født 25. Novbr. 1831 i Kjøbenhavn, gik 1841—42 i Rønne lærde Skole, kom derefter igen til Kjøbenhavn og besøgte Efterslægtens Skole. Efter sin Konfirmation gik han efter eget Ønske til Søs. 17. Novbr. 1856 tog han Borgerskab i Kjøbenhavn som Skibskaptajn og fik 1857 Barkskipet «Lovise» at føre. Senere var han Fører af Briggen «Herman». Imidlertid havde han tjent sig saa mange Penge, at han for egen Regning lod sig bygge et Skib, som blev kaldt «P. C. Arboe» efter hans Fader. Dette Skib solgte han 1870 i Amerika og hørte derefter op med at sejle. Sammen med Skibskaptajnerne Strandgaard og Rasmussen dannede han Søassuranceselskabet «Den danske Lloyd», der efter faa Aars Forløb gik ind. Han var en af Stifterne af «Den almindelige danske Skibsførerforening af 1874» og blev i en længere Aarrække valgt til Medlem af dens Bestyrelse. Sø- og Handelsretten i Kjøbenhavn benyttede ham i flere Aar som Besigtelsesmand ved Søulykker. 1886 købte han Ejendommen Nr. 18 B paa Nørrebrogade, hvilken han ejede ved sin Død. — Hans gode Humør, spillende Vid og usædvanlig store Tjenstagtighed skaffede ham mange Venner. Han døde 12. Febr. 1893 i Kjøbenhavn.

¹⁾ Kbhvns Adressekont. Efterretn. 1840 Nr. 19.

²⁾ H. Grandjean, Stamt. over Fam. Toxværd.

³⁾ Repertorium over Legater og milde Stiftelser i Danmark. Udg. af H. R. Hjort-Lorenzen og E. Rosendahl. VI. S. 107.

⁴⁾ Samme I. S. 274.

Gift 21. Januar 1860 i København med Anna Dorothea Nielsen (Datter af Byfoged Jørgen Nielsen og Nicoline Christine Øllgaard), født 4. Januar 1841 i Aarhus. Børn: F 1—F 7.

F 1. Anna Marie Louise Arboe, født 12. April 1861 i København.

Gift 15. Januar 1890 i København med Georg Christian Elmquist (Søn af Sognepræst Alfred Hjalmar Elmquist og Georgine Christine Nielsen), født 30. Juni 1856 i Aarhus, 1874 Student fra Randers lærde Skole, 1885 cand. med., s. A. konst. Kandidat ved Frederiks Hospital, Januar—Juni 1886 Kandidat ved Børnehospitalet, nedsatte sig i August s. A. som prakt. Læge i Malling.

(Han gift 1. Gang 3. Novbr. 1886 med Emmy Walter, født 12. Maj 1853, død 17. Juli 1887).

F 2. Marie Sophie Arboe, født 30. April 1863 i København.

F 3. Peter Christian Arboe, født 5. Septbr. 1866 i København, død 17. Juli 1877 sst.

F 4. Valdemar Arboe, født 22. Febr. 1869 i København, død 8. Juni s. A. sst.

F 5. Harald Regnar Arboe, født 13. Maj 1872 i København, død 8. Oktbr. 1873 sst.

F 6. Hans From Arboe, født 26. Decbr. 1874 i København, død 25. Juni 1893 sst.

F 7. Elisabeth Dorothea Arboe, født 24. Marts 1876 i København.

E 6. Elisabeth Dorothea Arboe, født 11. August 1834 i København, død 29. Decbr. 1850 sst.

E 7. Henrikine Michelle Arboe, født 21. Septbr. 1836 i København, død 27. Maj 1850 sst.

E 8. Otto Arboe, født 24. Juni 1840 i København, død 13. Oktbr. s. A.

E 9. Peter Christian Arboe, født 24. Juni 1840 i København, død 10. April 1842 sst.

D 9. Jørgen Peter Arboe, født 26. Marts 1792 i Rønne, død 20. Decbr. 1796 sst.

D 10. Marie Magdalene Arboe, født 24. Oktbr. 1794 i Rønne, død 9. April 1872 sst.

Gift 1. Gang 28. August 1824 med Thomas Bernhard From (Søn af Skibskaptajn Hans Rasmus From og Karen Dorothea Emmerentze Welles), født 1795, Snedkermester i København, senere Ejer af Bukkegaard i Nyker Sogn, hvor han døde 23. Juni 1831. Børn: E 1.

Gift 2. Gang 26. Januar 1834 i Nyker med Jørgen Bidstrup Thorn (Søn af Sandemand, Gaardejer Anders Larsen Thorn og Ane Marie Westh), født 24. August 1809 i Nylarsker Sogn, Ejer af Bukkegaard i Nyker Sogn, død 5. Novbr. 1880 i Rønne.

E 1. Marie Sophie From, født 16. Juni 1825 i København, død 18. Juni 1892 i Rønne.

Gift 12. Marts 1858 i Nyker med Hans Peter Ingerslev (Søn af Sognepræst Hans Ingerslev og Christiane Margrethe From), født 1. Novbr. 1828, Forpagter af Bukkegaard i Nyker Sogn, senere Lærer i Jylland. Død 4. Novbr. 1877 i Aalborg. Børn: F 1.

F 1. Christine Jørgine (Regine) Marie Sophie From Ingerslev, født 30. August 1859 i Rønne, har i mange Aar været sysselsat med og givet Undervisning i Kunstvævning (har bl. a. modtaget Diplom og Broncemedaille paa Udstillingen i Chicago 1893).

Gift 18. Juni 1881 i Rønne med Hans Christian Koefoed (Søn af Ritmester Peder Hansen Koefoed og Sophie Mathilde Dam), født 3. Januar 1852 i Pedersker Sogn, gik 1866—70 i Rønne lærde Skole, 1875 exam. jur., 1876 Assistent under Københavns Magistrat, 1891 Fuldmægtig.

D 11. Karen Kirstine Arboe, født 19. April 1797 i Rønne, død 4. Maj 1855 sst. Ugift.

D 12. Hans Peter Arboe, født 13. April 1799 i Rønne, død 7. Juli s. A. sst.

C 2. Barbara Kirstine Arboe, døbt 21. Novbr. 1751 i Rønne, død 15. Juli 1790 sst.

Gift 1. Gang 5. Febr. 1780 i Rønne med David Davidsen, der 3. Oktbr. 1780 tog Borgerskab i Rønne som Kandestøber og Sejlingsmand. Død 18. Marts 1786, 36 Aar gl. Børn: D 1—D 2.

Gift 2. Gang 15. Decbr. 1786 i Rønne med Hans Henrik Nielsen. Børn: D 3—D 4.

D 1. Bodil Kirstine Davidsdatter, døbt 24. Novbr. 1782 i Rønne, død 11. Oktbr. 1788 sst.

D 2. Peter Arboe, døbt 20. Marts 1785 i Rønne, begr. 25. Febr. 1786 sst.

D 3. Martha Margrethe Hansdatter, døbt 31. August 1788 i Rønne, død lille.

D 4. David Hansen, døbt 23. Juli 1790 i Rønne, begr. 11. Septbr. s. A. sst.

C 3. Karen Arboe, døbt 7. Juli 1754 i Rønne, begr. 13. April 1756 sst.

C 4. Poul Petersen Arboe, døbt 18. Febr. 1757 i Rønne, Urmager sst., begr. 12. Juni 1809 (Broderen Jørgen Peter betalte hans «Udfærd»). Gift med Gunild Aagesdatter, begr. 6. Juni 1810, 58 Aar gl. Børn: D 1—D 4.

D 1. Dorthea Malene Arboe, døbt 7. Decbr. 1788 i Rønne, begr. 17. Novbr. 1789.

D 2. Dorthea Malene Arboe, døbt 12. Septbr. 1790 i Rønne, død 16. Juni 1836 sst.

Gift 6. Juni 1812 i Rønne med Adolph Kofoed, Snedker i Rønne.

D 3. Christine Arboe, døbt 9. Novbr. 1794 i Rønne, begr. 4. Decbr. s. A.

D 4. Peter Christian Arboe, døbt 10. Juli 1796 i Rønne, tog 13. Juni 1818 Styrmandseksamen, fik 30. Septbr. 1825 Borgerskab i Kjøbenhavn som Skibskaptajn. 1827 førte han Skonnerten «Zerline», der forliste. Han selv omkom ved Skibbruddet.

C 5. Mads Høg Petersen Arboe, født 6. Juni 1759 i Rønne, tog 1782 dansk juridisk Eksamen. I 3 Aar bestyrede han Embedet for Byfoged Prahll i Hasle paa Grund af dennes Sygdom og Svaghed, i hvilken Anledning Stiftamtmand Brockenhuus gav Arboe den bedste anbefaling. 3. Oktober 1783 blev Arboe udnævnt til Prokurator paa Bornholm. Af Landsdommer Rogert fik han den Attest, «at han som Prokurator saavel i publike som private Sager at udføre har vist utvivlbare Prøver paa Indsigter og Duelighed i dette sit Kald.» «Hans Befordring», fremhævede Landsdommeren videre, skulde godtgøre, «at gode og retskafne Prokurores kan gøre sig et grundet Haab om Befordring, tillige tjene til Opmuntring for duelige og redelige Subjekts at paatage sig slige Forretninger, og Rettergangen igen ved dette Middel blive lykkelig befriet fra at hjemses af Lovtrækkere og Vinkelskrivere.» Og Stiftamtmand Haxthausen gav Arboe den bedste Vidnesbyrd «som den, der forener med en god moralsk Karakter en udfordrende Theorie med en vel anvendt Øvelse i Lovkyndigheden.» 17. August 1787 blev Arboe udnævnt til Byskriver i Hasle og Herredsskriver i Nørre Herred samt Birkeskriver i Hammershus Birk, hvilket Embede han havde søgt, fordi hans Kræfter, som han skrev i sin Ansøgning, paa Grund af Sygdom vare saa aftagne, at han mægtede ej de Rejser, et Prokurorembede, naar han skulde leve, medføre. Sit Embede røgtede han til sine Overordnedes fulde Tilfredshed, og han fik et meget fordelagtigt Vidnesbyrd af Amtmændene Heiberg og Mandix, der begge roste ham for hans Flid, Duelighed, Konduite, Virksomhed og Nøjagtighed. I flere Aar havde han været Strandingskommissionær. Fra Forligelsesvæsenets Indretning — i Følge Forordning af 10. Juli 1795 — var han Forligelseskommissær i Vester og Nørre Herreder, og i den — efter Forordningen af 1. Oktober 1802 — nedsatte Skattekommission for Bornholms Amt var han første Kommissarius og udførte disse Forretninger til «Rentekammerets Fornøjelse». 19. Decbr. 1806 blev han udnævnt til Byfoged i Hasle, Herredsfoged i Nørre Herred og Birkedommer i Hammershus Birk samt Skifte-skriver i Nørre Herred, og 9. Januar 1807 blev han beskikket til tillige at være Vejer og Maaler i de hans Embeder underlagte Distrikter. (Hans Formand, Byfoged Gad, der ogsaa havde været Vejer og Maaler, indberettede til Amtet om denne Tjeneste, at den «har aldrig noget Aar importeret mere end 2 Rd., men som oftest 10 à 12 β uden i Vragtilfælde», da den selvfølgelig indbragte mere, i hvilken Anledning Amtmanden bemærkede, at Gad hverken havde haft Vægt eller Maal, men i indtræffende Tilfælde laante disse Redskaber). 25. April 1809 indtraadte Arboe som

Medlem af Overkriminalretten paa Bornholm, og 7. April 1820 blev han tillige Bestyrer af Overformynderiet i Hasle. 23. Januar 1811 udnævntes han til virkelig Kancelliraad, og 1815 blev der overdraget ham det hæderlige Hverv at møde som Deputeret for Bornholm ved Kongens Kroningsfest. Fra Ungdommen af havde Arboe været svagelig, og da Alderen gjorde sig gældende, tog hans Svaghed saaledes til — i 3 Aar kunde han paa Grund af Stær hverken se at læse eller skrive — at han havde Vanskelighed ved at bestyre sine Embeder og saa sig derfor nødsaget til at søge om sin Afsked, hvilken han fik 28. Juni 1826¹⁾. Han døde 15. Febr. 1827 i Hasle.

Gift 28. Decbr. 1784 i Hasle med Ane Dorthea Bidstrup (Datter af Kaptajn Niels Bidstrup og Christiane Sandbye), født 9. Maj 1748 i Hasle, død 28. April 1830 sst. Børn: D 1—D 3.

(Hun gift 1. Gang med By- og Herredsfoged Jens Christian Jacobsen Prahll, født 1. Aug. 1728, begr. 26. Febr. 1783).

D 1. Dorthea Magdalena Arboe, døbt 18. Juni 1786 i Hasle, død 3. Novbr. 1821 i Rønne.

Gift 18. Febr. 1812 i Hasle med Christian Gottfred Ditlev Lohmann (Søn af Løjtnant, Toldinspektør Hans Christian Lohmann og Anna Cathrine From), født 16. Decbr. 1785 i Rønne, blev 2. Aug. 1805 Sekondløjtnant i nordre sjæll. Landeværns Regiment, 10. Januar 1808 Premierløjtnant i danske Livregiment, 24. Novbr. 1810 kommanderet til Tjeneste ved sjæll. Skarpskytterkorps' 2. (annekerede) Bataillon som à la suite, 2. Juli 1811 karakt. Kaptajn, 3. Decbr. s. A. adjung. Toldinspektør paa Bornholm, 3. Juni 1814 Toldinspektør sst., 11. s. M. afskediget af Krigstjenesten, 30. s. M. Kancelliraad, død 18. April 1829 i Rønne. Børn: E 1—E 5. (Han gift 2. Gang 29. Septbr. 1826 med Elisabeth Cathrine Wassard, født 1792, død 22. Marts 1876).

E 1. Anine Cathrine Dorthea Lohmann, døbt 26. Febr. 1813 i Rønne, død 28. Decbr. s. A. sst.

E 2. Mathea Arboe Lohmann, født 3. Decbr. 1814 i Rønne, død 30. Septbr. 1881. Ugift.

E 3. Anine Christine Lohmann, født 7. April 1817 i Rønne, død 11. Novbr. 1847.

Gift med Mathias Wassard (Søn af Grosserer Hans Wassard og Anna Marie Munk), født 2. Febr. 1815 i Kjøbenhavn, 1833 Student fra Vordingborg Skole, 6. Maj 1840 cand. jur., Ejer af Mørdrup i Uggerløse Sogn, død 20. Febr. 1879 paa Frederiksberg.

¹⁾ Sjæll. aab. Br. Nr. 761 af 3. Oktbr. 1783. Sjæll. aab. Br. Nr. 665—66 af 17. Aug. 1787. Kanc. 3. Dept. Reg. Nr. 939 af 19. Decbr. 1806. Reg. Nr. 5 af 9. Januar 1807. Reg. Nr. 1874 af 28. Juni 1826.

E 4. Anna Dorothea Lohmann, født 24. April 1819 i Rønne, død 7. April 1848. Ugift.

E 5. Hans Christian Lohmann, født 23. Septbr. 1821 i Rønne, gik 1830—35 i sin Fødebys lærde Skole, købte i Decbr. 1844 Tvillinggaard i Vestermarie Sogn, hvor han boede til 1872 og tog derefter Bopæl i Rønne. Han var en virksom og retskaffen Mand, hvem der efterhaanden blev betroet mange offentlige Tillidshverv. Han var saaledes: Sogneraad-medlem, Kirkevæрге, Landvæsenskommissær, Medlem af Bestyrelsen af Rønne Sparekasse, Repræsentant og Agent for Østifternes Kreditforening, Formand for Bornholms Brandforsikringsselskab, Medlem af Bornholms Amts- og Skoleraad samt af Rønne Byraad, Bestyrer af Kjøbenhavns Handelsbanks Filial i Rønne, Medstifter af Bornholms Dampskibsselskab af 1866, hvis Formand han var i en længere Aarrække. Ved sit Guldbryllup blev han Æresmedlem af Rønne Handelsforening. Han døde 11. Febr. 1906 i Rønne.

Gift 22. Septbr. 1846 med Magdalene Christine Elisabeth Ipsen (Datter af Krigsassessor, Prokurator Jeppe Peter Ipsen og Hedevig Berg), født 27. Maj 1826 i Svaneke, død 20. Oktbr. 1905 i Rønne.

D 2. Janusine Christiane Arboe, født 7. Januar 1789 i Hasle, død 18. August 1836 i Rønne.

Gift 1. Gang 18. Juli 1813 i Hasle med Johan Henrik Valentin August Kohl (Søn af Kaptajnløjtnant og Interimskommandant paa Christiansø Andreas August Kohl, født 22. Juni 1726, død 6. Juni 1795, og Johanne Sophie Hassel), født 2. Septbr. 1763, blev 1786 Sekondløjtnant, 8. Oktbr. 1790 karakt. Premierløjtnant, 6. Marts 1795 Garnisonsløjtnant, 29. Januar 1796 Interimskommandant paa Christiansø, 10. Oktbr. 1798 karakt. Kaptajnløjtnant, 8. August 1800 virkelig Kommandant paa Christiansø, 31. Oktbr. 1806 karakt. Kaptajn, 28. Januar 1809 Ridder af Dannebrog, 5. Febr. 1811 Afsked med Titel af Generalkrigskommissær. Han udmærkede sig gentagne Gange som en tapper Forsvarer af Christiansø. Han var en modig og behjertet Mand. Under Krigen med England afslog han 24. Oktober 1808 et Angreb paa Fæstningen af 2 Linieskibe, 1 Fregat, 3 Bombarderskibe og 2 mindre Fartøjer. Skønt han blev saaret, førte han dog Kommandoen, indtil Kampen var bragt hæderligt til Ende. Flere Gange forestod han Redningen af Skibbrudne fra Fartøjer, der strandede paa den farlige Klippekystr, og modtog forskellige Belønninger herfor. Kongen gav ham Medaillen «pro meritis» i Guld, Grosserer Societetet skænkede ham en stor Sølvthekande og Sukkerskaal med seks Guldskeer, og af den svenske Konge fik han en Guldsnustobaksdaase med ædle Perler¹⁾.

¹⁾ Dansk biogr. Lex. IX B. S. 342. Dagen 1808 Nr. 185. C. V. Hertel, Christiansø. 1809. S. 75—87. Thaarup, Bornholm og Christiansø. 1839. S. 339.

Han døde 13. Juli 1820 i Rønne¹⁾. Børn: E 1—E 4.

(Han gift 1. Gang 21. Maj 1802 med Petronelle Poulsen. Dette Ægteskab ophævedes 26. Marts 1813).

Gift 2. Gang 7. Januar 1823 i Rønne med Jacob Claudius Pingel (Søn af Sognepræst Jacob Severin Pingel, født 4. April 1747, død 21. Marts 1832, og Elisabeth Kühl), født 3. Marts 1784 i Søby ved Odense, blev 1802 Student fra Odense Skole, 17. Januar 1806 cand. jur., 26. Febr. 1808 Fændrik i Marineregimentet, 1. Maj s. A. forsat til Kjøbenhavns Infanteriregiment, 21. Juni 1809 Sekondløjtnant i Kongens Regiment, 22. Novbr. 1813 Premierløjtnant, fik 13. Febr. 1820 Afsked af Krigstjenesten, 18. s. M. udnævnt til Byfoged i Rønne samt Herredsfoged og Skifteskriver i Vester Herred, 25. s. M. Kancelliraad. Død 23. Juni 1835 i Rønne. Børn: E 5—E 8.

E 1. Andreas August Kohl, født 18. Juli 1814 i Nexø, blev 1831 Student fra Rønne lærde Skole, 22. April 1839 cand. jur., derefter Volontær i Kontoret for islandske og færøske Sager. 23. April 1837 blev han Sekondløjtnant ved Kongens Livkorps, 12. Januar 1840 Premierløjtnant, 16. Febr. 1843 Kaptajn og Kompagnichef. Efter Krigen, som han deltog i, blev han ansat som Assistent i islandske Departement og udnævntes 21. April 1853 til Sysselmand i Vestmannø Syssel. Død 22. Januar 1860.

Gift med Poulina Marie Baltzartine Christensen (Datter af Skibskaptajn Poul Christensen og Mette Marie Madsen), født 27. Novbr. 1817 i Kjøbenhavn. I Forening med Kaptajn Frederik Nicolaj Pingel oprettede hun et Legat, kaldet: «Enkefru Poulina von Kohls Legat til St. Stephans Kirke» i Kjøbenhavn, med 1600 Kr., hvis Renter skal anvendes til Fordel for Kirkens Alter- og Orgeltjeneste²⁾. Hun døde 6. Novbr. 1891 i Kjøbenhavn.

E 2. Mathias Frederik Gustav Kohl, født 13. Novbr. 1815 i Rønne, blev 1833 Student fra Rønne lærde Skole, 20. April 1841 cand. jur., 7. Januar 1847 Assistent ved Øresunds Toldkammer, entl. 1857, derefter Assistent i Kjøbenhavns Overformynderi, fik 20. Januar 1863 Bevilning til at være Translatør og Tolk i Fransk og Italiensk. Han døde 13. Oktbr. 1877 i Rønne.

Gift med Marie Catharine Werning.

¹⁾ Paa hans Ligsten paa Rønne Kirkegaard staar bl. a. følgende Indskrift:

Han var	Hans tidlige Død
Kongens tro Mand,	gav hans Hustru og Børn
Fædrelandets djærve Forsvarer,	en Sorrig, som kun
sine Medmenneskers ædle Velgører.	Fornuft og Tid kan lindre.

²⁾ Repertorium over Legater og milde Stiftelser i Danmark. Udg. af H. R. Hiort-Lorenzen og E. Rosendahl. I. S. 138.

E 3. Johanne Marie Sophie Kohl, født 4. August 1818 i Rønne, død 18. August 1840.

E 4. Anna Dorthea Kohl, født 13. April 1820 i Rønne, død 9. Januar 1821 sst.¹⁾.

E 5. Jacob Claudius Pingel, født 12. Febr. 1824 i Rønne, blev 1844 Student privat, tog 1852 juridisk Eksamen i Flensborg og fik 1855 Bestalling som Underretsadvokat i Sønderborg. 1867 tog den prøjsiske Regering Bestallingen fra ham paa Grund af hans Vægning ved at aflægge Eden. 1868 oprettede han Bladet «Dybbølposten» og begyndte at drive en Boghandel i Sønderborg; men 1875 opgav han begge Dele og flyttede til Kjøbenhavn, hvor han 1876 blev Klasselotterikollektor. 1879 udgav han «Pragfredens Artikel V og Traktaten af 11. Oktbr. 1878», 1883 «Brændende Spørgsmaal», 1885 «Provisoriet» og «Om foreløbige Love» samt 1887 «Venstres sidste Skanse». Han døde 18. Januar 1898 i Kjøbenhavn²⁾.

Gift 1. Gang med Clara Rosalia Petersen, født 1816, død 1853.

Gift 2. Gang 8. Novbr. 1861 med Anna Henrichsen, født 2. Juli 1837, død 6. Oktbr. 1900.

E 6. Elisabeth Dorothea Pingel, født 4. Oktbr. 1825 i Rønne. Gift 14. Juni 1845 i Farum med Christian Frederik Læssøe (Søn af Havnekontrollør Niels Frederik Læssøe, født 27. Oktbr. 1775, død 9. Juni 1831, og Margrethe Juliane Signe Abrahamson, født 30. Maj 1781, død 24. Juli 1870), født 1. Febr. 1813 i Frederikshavn, blev 1833 Student fra Borgerdydskolen i Kjøbenhavn, 22. April 1841 cand. theol., var 3 Aar Lærer ved Fattigvæsenets Skoler i Kjøbenhavn og blev derefter 1845 Skolelærer i Udby i Holbæk Amt, hvor han efter Opfordring af Kammerherre Castenskjold paa Hørbygaard indførte den villarske Undervisningsmaade. 5. Oktbr. 1857 blev han Sognepræst i Kvong og Lyne, forflyttedes 3. Marts 1866 til Daubjerg, Mønsted og Smollerup og 2. Oktbr. 1874 til Galten og Vissing. 23. Septbr. 1889 Ridder af Dannebrog. Han døde 19. Juli 1901 i Galten (se S. 57).

E 7. Johan Christian Pingel, født 9. Decbr. 1826 i Rønne, blev 1844 Student privat, 10. Marts 1849 Sekondløjtnant i Infanteriets Krigsreserve, 25. Aug. 1850 (1. Novbr. 1849) forsat til Linien (13. Bataillon), 11. Marts 1862 Premierløjtnant, 7. August 1863 Ridder af Dannebrog, 21. Septbr. 1867 Kaptajn i 23. Bataillon, 26. Novbr. 1870 forsat til 2. Bataillon, 1. Novbr. 1878 til 23. Bataillon, 21. Oktbr. 1879 til Raadighed for Generalstaben, 1. August 1881—30. Novbr. 1895 Bibliothekar ved Garnisonsbibliotheket i Kjøbenhavn, 6. Decbr. 1881 afskediget, 24. s. M. Kaptajn i

¹⁾ Paa hendes Ligsten paa Rønne Kirkegaard staar:

Her en Maanedrose,
Hisset en Evighedsblomst.

²⁾ Dansk biogr. Lex. XIII. S. 119.

Fodfolkets Forstærkning (35. Bataillon), 29. Aug. 1883 forsat til 37. Bataillon, 12. Decbr. 1888 afskediget som Oberstløjtnant. Død 29. Oktbr. 1908 paa Frederiksberg.

Gift 6. Juli 1854 i Kjøbenhavn med Marie Elisabeth Dreyer (Datter af Premierløjtnant Heinrich Dreyer og Anna Margrethe Jacobsen), født 16. Oktbr. 1835 i Kjøbenhavn.

E 8. Frederik Nicolai Pingel, født 21. Maj 1830 i Rønne, blev 1. Novbr. 1844 Kadet, 31. Juli 1850 (1. Novbr. 1849) Sekondløjtnant i 1. Bataillon, 5. Maj 1861 karakt. Premierløjtnant, 22. April s. A. ansat i 22. Bataillon, 22. Decbr. s. A. Premierløjtnant i 1. Regiment, 17. April 1864 Ridder af Dannebrog, 22. Novbr. 1866 til Tjeneste hos Generalinspektøren for Infanteriet, 21. Septbr. 1867 Kaptajn og (indtil 31. Marts 1869) Stabschef hos Generalinspektøren for Fodfolket, 17. Febr. 1870 ansat i 30. Bataillon, 1. Juni s. A. udenfor Nummer, 4. Decbr. 1871 indtraadt i Nummer i 23. Bataillon, 22. Febr. 1876 forsat til 2. Bataillon, 15. Decbr. 1877 til 4. Bataillon, 27. Marts 1883 til Raadighed for 4. Regiment, 2. Aug. s. A. afskediget. Oprettede i Forening med Enkefru Poulina v. Kohl et Legat (se S. 69). Død 25. Septbr. 1905.

Gift 1. Gang 9. Decbr. 1864 med Siri Augusta Helga Poulina Kohl (Datter af Sysselmand Andreas August Kohl og Poulina Marie Baltzartine Christensen), født 20. April 1841, død 18. Januar 1866.

Gift 2. Gang 24. Decbr. 1896 med Emilie Magdalene Mogensen (Datter af Tømrer Niels Mogensen og Ane Kirstine Christensdatter), født 10. Maj 1863 i Odense.

D 3. Niels Peter Arboe, født 2. Marts 1791 i Hasle, blev 1809 Student privat, 10. Juni 1814 cand. juris og udnævntes 23. Oktober 1816 til Underretsprokurator paa Bornholm. Kommandantskabet konstituerede ham nogle Gange som Auditør ved Bornholms Militi, og han fik ved den Lejlighed en Sag af største Vigtighed til Behandling. I de kongelige militære Magasiner paa Hammerens Artilleripost var der nemlig begaaet Indbrud, Tyveri og Krudtforfalskning. I Anledning af disse Forbrydelser rejste der sig i Begyndelsen af 1818 ved den militære Jurisdiktion paa Bornholm en vidtløftig Justitssag, hvori Arboe under Overkrigskommissær Raschs Sygdom kom til at fungere som Auditør, hvilket Hverv han udførte til Kommandantskabets største Tilfredshed, hvorom man faar det fyldigste Indtryk af Kommandant Hoffmanns Udtalelser. I disse hedder det blandt andet, at Arboes «Duelighed som Jurist og hans Iver og Utrættelighed har man for største Delen at takke for, at Gerningsmændene i Tide bleve opdagede, hvorved muligt store Ulykker for Landet bleve forebyggede. Som Aktuarus i den allernaadigst beskikkede Krigskommission, der videre undersøgte og dømte i denne Sag, vandt han hele Kommissionens Bifald og største Tilfredshed, og havde Kommissionen den Fornøjelse, at dens afsagte Dom ved allernaadigst Resolution i alle Punkter blev stadfæstet. Det er mig derfor en behagelig Embedspligt,» slutter Kommandanten,

«allerunderdanigst at anbefale denne videnskabelige, talentfulde, moralske, unge Mand, der i enhver Henseende er duelig og værdig til at beklæde Embede i Staten, til sin Konges allerhøjeste Naade og Tilfredshed og Befordring efter Fortjeneste.» I Auditor Vibes Fraværelse havde Arboe ogsaa i nogen Tid bestyret hans Forretninger som Auditor og Notarius publicus paa Christiansø, i hvilken Anledning Kommandant Wulff meddelte ham «det bedste Vidnesbyrd og fortrinlig Anbefaling for hans Duelighed, udmærkede Flid og Paapassenhed.» — Den Forlegenhed, hvori Kommandanten paa Bornholm (paa Grund af Øens isolerede Beliggenhed) befandt sig, hver Gang et saadant Tilfælde indtraf som det i 1818, gjorde det ønskeligt, at der paa Øen stedse fandtes en Embedsmand, som uden speciel Konstitution kunde assistere den virkelige Auditor. Da Arboe ved den forannævnte Sags Behandling «havde udvist Retskaffenhed, Duelighed og Flid», og efterat han for Generalauditør Bornemann — senere Justitiarius i Højesteret — havde «aflagt en tilfredsstillende Prøve paa sin Kundskab i den militære Ret» med den Erklæring at ville, saa længe han var bosat paa Bornholm, uden Løn forrette Auditørens Embede paa Øen, hver Gang Omstændighederne maatte gøre det nødvendigt, blev han under 30. Juni 1819 udnævnt til Auditor i Armeen. Dette Embede kunde han ikke leve af, og da det i Følge Generalauditørens Udtalelser var af stor Vigtighed for den militære Jurisdiktion at beholde ham paa Øen, blev dette opnaaet derved, at Arboe — efter forgæves at have ansøgt om Byfogedembedet i Rønne og Embedet som Assessor i Københavns Politiret — under 23. Februar 1822 fik Udnævnelse som Byfoged i Nexø og Aakirkeby samt Herredsfoged i Sønder Herred. 24. August 1824 blev han udnævnt til tillige at være Overauditør, og 1835 beskikkedes han til at være Landvæsenskommissær. Ikke alene som Embedsmand, men ogsaa som privat Mand udfoldede han megen Virksomhed og søgte ved Hjælp af sine egne Midler at fremme mange almenyttige Foretagender. Saaledes foranstaltede han til Dels paa egen Bekostning et udvidet Brandvæsen i Nexø, og i 1832, da der var Mangel paa Medikamenter, anskaffede han for sine egne Penge 4 Kasser Medicin til fri Afbenyttelse for sit Herreds Beboere. Han virkede for Skolevæsenets Forbedring, for Udvidelsen af Havnen i Nexø og for denne Bys Arbejdsanstalt, i hvilken henved 100 Mennesker om Vinteren fik Arbejde. 18. Septbr. 1832 stiftede han en Forening til Hesteracens Forædling paa Bornholm. I 4 Sogne ledede han Jordernes Udskiftning. Amtmand Krabbe, der giver ham det bedste Vidnesbyrd, udtaler ved given Lejlighed blandt andet, at Arboe har «en sand Fortjeneste af Vejvæsenet i sin Jurisdiktion, hvor han for at skaffe gode Veje har været ligesaa utrættelig som heldig med at overvinde de Vanskeligheder, som hans Bestræbelser i denne Henseende have mødt.» Men særlig fremhæver Amtmændene, at Arboe som Inkvisitor, Dommer og Politimester var den dygtigste og virksomste blandt Embedsmændene i Amtet. Som Følge af disse rosende Udtalelser falder det ganske naturligt, at Kancelliet ansaa Arboe

for den mest kvalificerede Embedsmand til at fortsætte de paabegyndte vidtløftige Forhør i Anledning af nogle tumultariske Optrin i Rønne den 11. og 12. August 1834. Anledningen til disse Optrin blev foraarsaget af en Borger, der ved Generalmønstringen havde begaaet Insubordination, hvorfor han idømtes 4 Dages Fængsel. En stor Del af Byens Indvaanere vilde befri ham af Fængslet, og da dette ikke lykkedes, slog de Vinduerne ind hos hans Dommere. Efterat Arboe havde sluttet Forhørene, blev han Medlem af den Kommission, der i Følge allerhøjeste Ordre blev nedsat den 21. April 1835 til at dømme i Sagen.

Arboes literære Virksomhed indskrænkede sig til, at han i «Bornholms Avis» for 1829, Nr. 25—29, skrev nogle Artikler: Om Oprindelsen til det ulige Hartkorn paa Bornholm og de deraf svarende jorddrottlige Afgifter, samt om og hvorvidt disse give Bønderne nogen Ret til Almindingen, Højlyngen og Udmarkerne. — 3. Maj 1840 fik Arboe Udnævnelse som Byfoged i Hillerød og Birkedommer i Frederiksborg Distrikt¹⁾. I sit nye Embede bestræbte denne dygtige og nidkære Embedsmand sig for med Omhyggelighed at udføre sit Kald og at bestyre sit Embede til sine Foresattes Tilfredshed. 28. Juni 1840 blev han virkl. Justitsraad, 1848 Ridder af den svenske Vasaorden, 16. April 1850 Ridder af Dannebrog, 1. Januar 1860 Etatsraad og 23. Oktober 1866 — efterat have været Embedsmand i 50 Aar — Konferensraad. 1. November s. A. fik han efter Ansøgning sin Afsked. Død 8. Juni 1867 i Kjøbenhavn.

Gift 23. Juni 1822 i Gjentofte med Johanne Kilde (Datter af Justitsraad, Kontorchef i Admiralitetet, Henrik Christian Kilde, døbt i Gjestelev paa Fyen 9. Januar 1754, død 15. April 1835, og Cathrine Elisabeth Bevier, død 19. Februar 1841), født 16. Februar 1794 i Kjøbenhavn, død 3. August 1869 i Vigsnæs. Børn: E 1—E 8.

E 1. Mathias Høg Arboe, født 20. Maj 1823 i Nexø, gik 1832—36 i Rønne latinske Skole, Student, var syg i mange Aar, død i Maj 1906 paa Oringe.

E 2. Cathrine Elisabeth Arboe, født 15. August 1825 i Nexø, død 7. Decbr. s. A.

E 3. Henrik Christian Arboe, født 6. Februar 1827 i Nexø, Student, 16. Marts 1849 (20. April 1848) Sekondløjtnant i Infanteriets Krigsreserve, 25. August 1850 forsat til Linien (6. Reservebataillon), 4. Septbr. 1860 ansat i den vestindiske Hærstyrke, 5. Maj 1861 reserveret Premierløjtnants Anciennitet, 9. Maj 1864 Premierløjtnant i 14. Bataillon, 17. Maj 1866 forsat til 9. Bataillon, 21. September 1867 Kapitajn i 30. Bataillon, 5. September 1868 forsat til 9. Bataillon, 8. April 1876 Ridder af Dannebrog, 3. Februar 1882 afsk., død 24. Februar 1883 i Faaborg.

Gift 18. Oktober 1853 i Hillerød med Anna Emilie Kjerulf (Datter af

¹⁾ Kanc. 3. Dept. Reg. Nr. 948 af 23. Oktbr. 1816. Reg. Nr. 213 af 27. Febr. 1822. Kanc. 2. Dept. Reg. Nr. 265 af 3. Maj 1840. Erslevs Forfatterlex.

spansk Regimentslæge, Dr. med. Christian Pingel Kjerulf, født 14. Juni 1800, død 16. Novbr. 1849, og Cathrine Nielsen, død 22. Septbr. 1832), født 25. December 1830 paa Manila, død 23. August 1870 i Aalborg.

E 4. Anna Dorothea Arboe, født 5. April 1828 i Nexø, død 26. Oktbr. 1909 i Kjøbenhavn. Ugift.

E 5. Lorentz Berthelsen Arboe, født 2. April 1830 i Nexø, død 13. Juni s. A.

E 6. Anker Wilhelm Frederik Bornemann Arboe, født 15. December 1831 i Nexø, død 18. Juli 1834.

E 7. Cathrine Elisabeth Arboe, født 5. Marts 1834 i Nexø. Gift 29. Maj 1858 i Hillerød med Sophus Heinrich Octavius Bauditz (Søn af Generalmajor Carl Gustav Heinrich Bauditz, født 29. Juni 1780, død 11. Decbr. 1849, og Sophie Dorothea Frederikke Jahn, død 1. Maj 1848), født 11. Oktober 1829, blev 30. April 1848 Sekondløjtnant i Infanteriets Krigsreserve, 19. August 1849 forsat til Linien (2. Forstærkningsjægerkorps), 6. Januar 1850 forsat til Livgarden til Fods, 6. Oktober 1852 Kammerjunker, 16. Juli 1857 Premierløjtnants Karakter og Anciennitet, 5. Decbr. 1859 Premierløjtnant, 26. Maj 1867 Ridder af Dannebrog, 21. Septbr. s. A. Kapitajn, 24. Juli 1875 Ridder af den svenske Sværdorden, 13. Januar 1883 Ridder af den russiske Wladimirden, 2. August s. A. afsk., 5. Marts 1890 karakt. Oberstløjtnant, død 6. Juli 1896. Børn: F 1—F 3.

F 1. Carl Gustav Heinrich Wolff Bauditz, født 13. Aug. 1859 i Kjøbenhavn, død 12. Oktbr. s. A. sst.

F 2. Niels Peter Gustav Bauditz, født 25. Septbr. 1860 i Kjøbenhavn, død 31. Oktbr. s. A. sst.

F 3. Niels Peter Adolph Bauditz, født 12. Januar 1863 i Kjøbenhavn, 1885 Forstkandidat, 1885—90 sysselsat med Planlægningsarbejder ved Privatskove, købte 1890 en Landejendom i Rørvig, 6. Febr. s. A. Jagtjunker.

Gift 4. Juni 1890 i Kjøbenhavn med Vilhelmine Mathilde Bornemann (Datter af Kammerherre, Højesteretsassessor Cosmos Bornemann og Vilhelmine Constance Walterstorff), født 23. Januar 1865, Besidderinde af det 5. Raben-Levetzau-Bornemannske Fideikommis.

E 8. Caroline Amalie Arboe, født 25. Oktbr. 1835 i Nexø, ægtede i en meget ung Alder daværende Kaptajn Holten. Besjælet af en utrættelig Trang til Virksomhed lededes Fru Holten af sit gode Hjerte tidlig ind paa Velgørenhedsarbejde, og det er dette Værk, der som en rød Traad gaar gennem hendes Liv og har gjort hende særlig bekendt for Offentligheden. Paa de mange Opraab og Henvendelser til Publikums Velgørenhed nøjedes hun aldrig med blot at være blandt Underskriverne. Med utrolig Energi virkede hun for sit Forehavende og ydede ved sit personlige Arbejde et vægtigt Bidrag til dets heldige Udfald. Hendes muntre, spøgefulde, djærve Væsen og store Personalbekendtskab gjorde

hende selvskreven til at være blandt Lederne af en Række store offentlige Velgørenhedsfester, af hvilke kan nævnes Vintermarkedet i Februar 1893 til Indtægt for Friskolebørns Bispising og Mindefesten i Kongens Have 1898 til Fordel for trængende Underofficerers Enker. Resultatet af hendes uegennyttige Anstrængelser blev bestandig et meget betydeligt Overskud.

Fru Holten har altid interesseret sig stærkt for den dramatiske Kunst og har selv været Sjælen i en Række dels private, dels offentlige Forestillinger. I «Abekatten», der blev opført paa Folketheatret i velgørende Øjemed, spillede hun flere Gange sammen med Phister og Frk. Scholl (senere Fru Tüchsen). Fru Holtens dramatiske Evne gik nærmest i Retning af at fremstille «Madammer», og hun havde «ikke ringe Talent til med faa raske Linier at variere groteske Billeder af denne Type.» 1891 optraadte hun sidste Gang offentlig i Koncertpalæet. 1895 blev hun valgt til Formand for den dramatiske Del af «Kvindernes Udstilling» og forestod de tre Forestillinger, der blev givne paa Dagmartheatret.

Da Fru Holten i Anledning af sin 70aarige Fødselsdag efter Opfordring fortalte lidt om de mange Aar, ytrede hun til Slutning: «Hjertensgodheden tror jeg paa, mere end paa alt andet. Den kan bære Mennesker saa langt, saa langt¹⁾.»

Gift 10. August 1852 i Hillerød med Christian Frederik Holten (Søn af Konferensraad, Gehejmekabinetsarkivar, norsk Kammerherre Carl Henrik Holten, født 7. Aug. 1775, død 5. Juli 1862, og Elisabeth Alida Augusta Behagen, født 25. Febr. 1787, død 23. Maj 1874), født 11. Marts 1817 i Odense, 1. Januar 1830 Kadet, 1. Maj (1. Febr.) 1837 Sekondløjtnant i Livgarden til Fods, 2. Novbr. 1839 Kammerjunker, 27. April 1844 Premierløjtnants Karakter og Anciennitet, 27. Septbr. s. A. Premierløjtnant, 28. Juli 1848 Kapitajn II, 5. Decbr. 1849 Kapitajn I, 6. Oktbr. 1850 Ridder af Dannebrog, 15. Septbr. 1852 Ridder af den svenske Sværdorden, 7. April 1858 à la suite som Adjudant hos Kong Frederik VII, 11. Novbr. 1859 Ridder af den norske St. Olafsorden, 28. Marts 1860 Major à la suite, tiltraadte 30. Decbr. 1863 Tjenesten som Adjutant hos Kong Christian IX, 7. Oktbr. 1864 Oberstløjtnant à la suite, 28. s. M. Dannebrogsmænd, 26. Maj 1867 Kommandør af Dannebrog II, 13. Juni (19. Januar) s. A. Oberst à la suite, 31. August 1868 Kommandør af den svenske Sværdorden, 28. Juli 1869 Kommandør af Dannebrog I, 30. Aug. 1871 Storofficer af den græske Frelserensorden, 18. Septbr. 1876 Ridder af den russiske St. Annaorden II i Diamanter, 10. Septbr. 1880 Chef for Kongens Adjutantstab, 11. Marts 1882 Afsked som Generalmajor, 1892 Erindringstegn om Kong Christian IXs og Dronning Louises Guldbryllup. I sit Otium nedskrev han sine interessante Erindringer²⁾. Han døde 3. Decbr. 1898. Børn: F 1—F 3.

¹⁾ Nationaltid. 25. Oktbr. 1905 Nr. 10626. Dannebrog 25. Oktbr. 1905 Nr. 4794. København 22. Oktbr. 1905 Nr. 292.

²⁾ Generalmajor C. F. Holtens Erindringer. Udg. af Will. Bloch.

F 1. Holger Christian Carl Isebrand Holten, født 28. Juni 1853 i Kjøbenhavn, 1871 Student fra Metropolitanskolen, 1872 cand. phil., Fuldmægtig i Privatbanken, 15. Novbr. 1888 Kammerjunker. Han har skrevet nogle Farcer, hvori der altid er indlagt en pudsig «Madamme»-Rolle, som hans Moder har spillet.

F 2. Niels Arboe Hooglant Holten, født 29. Juli 1856 i Kjøbenhavn, død 17. April 1859 sst.

F 3. Johanne (Jeanne) Elisa Hoogland Holten, født 23. Decbr. 1863 i Kjøbenhavn.

Gift 12. Maj 1898 i Kjøbenhavn med Vilhelm Otto Victor Lindholm (Søn af Kammerherre, Oberst Vilhelm Lindholm og Caroline Ottilde Frederikke Vilhelmine Elisabeth Hedemann), født 25. Juli 1860, 1. Aug. 1882 Sekondløjtnant, 1. Oktbr. 1887 Premierløjtnant, 3. Maj 1891 Kammerjunker, 8. Novbr. 1893 Ridder af den russiske St. Stanislausorden, Bogholder ved den kgl. Civilliste. Død 24. Febr. 1900.

C 6. Jep Jørgen Petersen Arboe, døbt 20. Marts 1761 i Rønne. Hans Levnet ubekendt.

C 7. Otto Petersen Arboe, døbt 19. Juni 1763 i Rønne, Sømand, forulykkede paa Søen 4. Novbr. 1780.

C 8. Mathias Ipsen Petersen Arboe, født 10. Novbr. 1764 i Rønne, først Tømmermand, senere Farver i Nexø. Han døde 11. Oktbr. 1835¹⁾. Gift 1. Gang 2. Maj 1795 i Nexø med Enken Anna Marie Falk Prahll, sal. Løvings (Datter af Degn Samuel Jacobsen Prahll, født 22. Septbr. 1730, død 7. Aug. 1819, og Anna Clausdatter Funch), født 17. Novbr. 1763 i Øster Marie Sogn, død 6. Januar 1807 i Nexø²⁾. Børn: D 1—D 2.

Gift 2. Gang 8. April 1807 i Aaker med Johanne Margrethe Riis (Datter af Gaardejer Hans Nielsen Riis, begr. 4. Marts 1782, 47 Aar gl., og Maren Kirstine Sonne, døbt 19. Febr. 1744, begr. 3. Marts 1786), født 21. Oktbr. 1774 i Aaker Sogn, død 14. Febr. 1837. Børn: D 3.

D 1. Kirstine Margrethe Arboe, født 3. Juni 1796 i Nexø, død 6. Novbr. 1871.

Gift 25. Januar 1821 i Nexø med Lass Mahler Sonné (Søn af Løjtnant, Gaardejer Ole Edvard Sonne, født 12. Febr. 1767, død 16. April 1810, og Anna Cathrine Mahler, født 10. Maj 1772, død 23. Marts 1847), født 17. Marts 1795 i Aaker Sogn, Stabskaptajn ved Borgerkompagniet i Nexø, Snedker, boede i mange Aar i Nexø og derefter i Svaneke, hvor han døde 2. Januar 1849. Børn: E 1—E 8.

E 1. Ole Edvard Sonne, født 15. Maj 1821 i Nexø, nedsatte sig i Febr. 1837 som Farver i sin Fødeby, hvilken Næring han drev til 1866. Senere har han haft et Granitbrud og Stenhuggeri samt været Avlsbruger. Fra sin Ungdom af interesserede han sig levende for Politik og

¹⁾ O. E. Sonne, Lauegaardsfamilien. Jul. Bidstrup, Stamt. over Fam. Koefoed A.

²⁾ P. B. Grandjean, Stamt. over Præsten Jacob N. Prahls agnatiske Descendents.

offentlige Anliggender. 1852—55 var han Folketingsmand for Bornholms 2. Valgkreds og 1863—74 Landstingsmand for Bornholm. I Januar 1847 blev han Medlem af Byraadet i Nexø og i 1853 Medlem af Bornholms Amtsraad. I flere Aar var han Formand for Nexø Sparekasse og for «Det østbornholmske Dampskibsselskab». 1838 blev han Underofficer ved Bornholms Militi og forfremmedes senere til Kaptajn og Chef for Borgerkompagniet i Nexø. 26. Maj 1892 Ridder af Dannebrog.

Gift 17. Marts 1843 i Aaker med Signe Johanne Kofoed (Datter af Major, Stænderdeputeret, Folketingsmand Hans Madsen Kofoed, født 18. Marts 1792, død 17. April 1868, og Maren Kirstine Sonne, født 9. Juni 1797, død 24. Novbr. 1869), født 10. Septbr. 1820, død 23. Novbr. 1903.

E 2. Mathias Otto Arboe Sonne, født 23. Novbr. 1822 i Nexø, Farver, derefter Købmand og Avlsbruger i Svaneke, hvor han i mange Aar var Medlem af Byraadet og havde flere offentlige Tillidshverv. Død 26. Juli 1891.

Gift 26. Novbr. 1849 i Aaker med Christine Kofoed (Søster til Broderen Ole Edvard Sonnes Hustru), født 24. Septbr. 1826 i Poulsker Sogn, død 4. Marts 1899.

E 3. Alfred Marius Sonne, født 27. Novbr. 1824 i Nexø, Skibsfører, død 8. Febr. 1877 i Riga.

Gift 19. Febr. 1850 i Windau med Caroline Elisabeth Louise Steinberg, født 28. August 1829.

E 4. Anna Marie Sonne, født 5. Maj 1828 i Nexø, død 19. August 1874.

Gift 27. Febr. 1850 i Ibsker med Wævest Peter Dam, født 22. Septbr. 1815 i Olsker Sogn, Teglværksejer i Ibsker Sogn, død 20. Febr. 1863.

E 5. Johanne Cathrine Sonne, født 18. Maj 1830 i Nexø, død 24. Oktbr. 1835.

E 6. Peter Johan Randers Sonne, født 11. Febr. 1832 i Nexø, Skibsfører, død 20. Novbr. 1894 i Nexø.

Gift 1. Gang 18. Decbr. 1864 i Svaneke med Marie Johanne Holst (Datter af Købmand Ole Nicolai Holst og Bertha Rasmussen), født 13. Maj 1836 i Svaneke, død 25. Febr. 1866.

Gift 2. Gang 15. Novbr. 1867 med Caroline Margrethe Rebekka Funch (Datter af Styrmand Poul M. Funch og Marie Charlotte Dam), født 5. Septbr. 1845 i Nexø.

E 7. Johanne Cathrine Sonne, født 7. April 1836 i Nexø, død 20. Decbr. 1872 i Kjøbenhavn. Ugift.

E 8. Hans Christian Constantin Sonne, født 2. Januar 1842 i Svaneke, Sømand, druknede 20. Januar 1863 i den spanske Sø.

D 2. Peter Johan Arboe, født 15. Novbr. 1798 i Nexø, tog 1819 dansk juridisk Eksamen og blev 2. Juni 1826 beskikket til Prøveprokurator i Holbæk Amt, hvor han udførte en Mængde offentlige Sager og derved aflagde «Prøve paa Duelighed, Redelighed og Retskaffenhed i sit

Kald.» Den Flid, hvormed han udførte de ham betroede Forretninger, den klare Fremstilling, der fremlyste i hans Procedure, og de Kundskaber, han derved lagde for Dagen, gav i Forbindelse med hans aabne og elskværdige Karakter «de mest grundede Forhaabninger, at han vil vorde en fortrinlig, duelig og agtværdig Sagfører.» 12. August 1828 blev han beskikket til Prokurator ved Underretterne i Sjælland¹⁾, tog Bopæl i Holbæk, var anset som en dygtig Jurist og udøvede Sagførervirksomheden lige til sin Død. Foruden denne Virksomhed varetog han i en hel Del Aar Godsforvalterforretningerne paa Aastrup og Holbæk Ladegaards Godser. Ved deres Guldbryllup modtog han og hans Hustru mange Beviser paa deres Medborgeres Agtelse og Hengivenhed, og der blev i den Anledning afholdt en Fest paa «Postgaarden» i Holbæk til Ære for dem. Fireaarsdagen efter Guldbrylluppet døde han 27. Juli 1881 i Holbæk²⁾.

Gift 27. Juli 1827 i Holbæk med Marie Kirstine Pedersen (Datter af Købmand Rasmus Pedersen og Sidsel Jensen), født 8. Juli 1802, død 20. Oktbr. 1882 i Holbæk. Børn: E 1—E 4.

E 1. Anna Cecilie Margrethe Arboe, født 10. Juni 1829 i Holbæk, død 5. Maj 1906 i Kjøbenhavn.

Gift 19. Novbr. 1864 i Holbæk med Niels Rasmussen (Søn af Gartner Niels Rasmussen og Elise Christine Hjort), født 1. Decbr. 1834 paa Bygholm, tog 1859 Skolelærereksamen ved Lyngby Seminarium, blev 22. April 1860 Lærer ved Friskolen i Holbæk, 16. Oktbr. 1881 Førstelærer, 1. Novbr. 1888 Overlærer og 16. Febr. 1901 Ridder af Dannebrog. 1. Maj 1904 tog han sin Afsked og flyttede til Kjøbenhavn. Børn: F 1.

F 1. Niels Peter Arboe Rasmussen, født 1. April 1866 i Holbæk, 1884 Student fra Roskilde Skole, 24. Januar 1890 cand. theol., 5. Novbr. s. A. Sognepræst til Gjøl og 23. Juni 1897 til Skibsted og Lyngby i Viborg Amt. Han har udgivet: «Daab og Trosbekendelse» 1906 og «De sidste Blade af Jesu Livshistorie» s. A. Desuden har han offentliggjort nogle Artikler i kirkelige og politiske Blade.

Gift 17. Decbr. 1890 i Nyborg med Emmy Vilhelmine Andrea Birkerod (Datter af Distriktslæge Hans Valdemar Birkerod og Angelique Sophie Simmelhag), født 20. Oktbr. 1864 i Kjøge.

E 2. Rasmus Mathias Christian Grønbech Arboe, født 9. August 1831 i Holbæk, blev 1851 Student privat, var Huslærer 1853—58 og havde derefter en Privatskole i Nykjøbing paa Mors til Efteraaret 1862. 1860 tog han Skolelærereksamen som Privatist ved Ranum Seminarium og blev i Oktbr. 1862 Skolelærer og Kirkesanger i Jyllinge. 1. Januar 1903 Dannebrogsmænd. Død 8. Oktbr. 1909 i Thisted.

Gift 17. Maj 1863 i Nykjøbing M. med Anina Marence Elina Diderikke Calundan (Datter af Prokurator Jens Mathias Birkerod Calundan

¹⁾ Kanc. 2. Dept. Reg. Nr. 537 af 15. August 1828.

²⁾ Holbæk Amts Avis 1877 Nr. 171 og 1881 Nr. 172.

og Andriette Martine Gimlinge), født 29. Oktbr. 1836 i Mariesminde paa Mors. Børn: F 1—F 2.

F 1. Jens Peter Emanuel Arboe, født 6. Juli 1864 i Jyllinge, blev 1885 Student fra Roskilde Skole og i Januar 1894 cand. theol. Fra 1. Maj 1894 til 31. Decbr. 1895 var han ansat som Lærer ved Helsingør Borger- og Almueskole og blev 17. Marts 1896 Sognepræst til Sønderhaa og Hørsted.

Gift 3. Juni 1896 i Kjøbenhavn med Marie Frederese Agathe Reiffenstein (Datter af Konsul Niels Christian Reiffenstein og Emma Georgine Ernestine Engholm), født 19. Decbr. 1863 i Helsingør. Børn: G 1—G 3.

G 1. Et dødfødt Pigebarn 12. April 1897.

G 2. Frants Christian Reiffenstein Arboe, født 7. Decbr. 1898 i Sønderhaa.

G 3. Rigmor Agathe Arboe, født 26. Septbr. 1902 i Sønderhaa.

F 2. Johannes Marce Andreas Arboe, født 11. Febr. 1866 i Jyllinge, Handelskommis, død 5. Decbr. 1889 i Jyllinge. Ugift.

E 3. Augusta Vilhelmine Marie Arboe, født 6. Juli 1833 i Holbæk, død 20. Januar 1880 i Vordingborg. Ugift.

E 4. Niels Frederik Arboe, født 11. August 1835 paa Aastrup, kom 15 Aar gl. i Handelslære i Roskilde, nedsatte sig 1862 som Købmand i Vordingborg, flyttede 1890 til Kjøbenhavn, hvor han er Handelsagent.

Gift 1. Maj 1863 i Roskilde med Ane Grethe Marie Thomsen (Datter af Møllejer Peter Thomsen og Ane Marie Petersen), født 1. Maj 1834 i Hedemølle ved Roskilde. Død 15. April 1907. Børn: F 1—F 5.

F 1. Anne Marie Arboe, født 8. April 1864 i Vordingborg, død 21. s. M. sst.

F 2. Marius Peter Thomsen Arboe, født 8. August 1865 i Vordingborg, Gartner.

F 3. Margrethe Marie Caroline Arboe, født 5. Maj 1867 i Vordingborg, tog 1891 Almuelærerindeeksamen.

Gift 5. Maj 1899 i Kjøbenhavn med Ole Larsen (Søn af Gaardejer Lars Peter Petersen og Maren Olsdatter), født 14. Maj 1866 i Jersie, Student 1885 fra Roskilde Skole, 1898 cand. theol., Skolebestyrer i Kjøbenhavn.

F 4. Thyra Frederikke Marie Arboe, født 8. April 1872 i Vordingborg, død 10. Oktbr. 1875 sst.

F 5. Otto Skat Thomsen Arboe, født 11. April 1879 i Vordingborg, Garver, var en Tid sysselsat paa en Læderfabrik i Jerla ved Stockholm, nu bosat paa Frederiksberg.

Gift 26. Juni 1903 i Jerla med Alma Erika Anderson, født 4. Decbr. 1883 i Glasberga Sødertelja. Børn: G 1—G 2.

G 1. Otto Erik Arboe, født 10. Marts 1904 i Jerla.

G 2. Niels Erik Arboe, født 18. Oktober 1908 paa Frederiksberg.

D 3. Hans Otto Arboe, født 13. Novbr. 1811 i Nexø, død 12. April 1812 sst.

C 9. Peter Petersen Arboe, døbt 5. Septbr. 1766 i Rønne, begr. 24. Febr. 1769.

B 5. Poul Poulsen Arboe, født 8. Septbr. 1729 i Rønne, blev 1752 Student fra Helsingør Skole, 27. Maj 1754 cand. theol., 1767 Hører ved Rønne latinske Skole, 14. August 1770 pers. Kapellan i Aaker Sogn og ord. 19. Oktbr. s. A. Som saa mange af Tidens Præster interesserede han sig for Havevæsen. I Aakirkeby laa en gammel Have, hvori der groede en Del gamle ufrugtbare Træer, der ikke duede til andet end Brænde. Jorden var fuld af Stene og Ukrudt, og Stengærdet omkring Haven var saa lavt, at det næppe kunde holde Kreaturerne ude, og Haven var saaledes til ingen Nytte; men Arboe, hvem Ejermanden gav Tilladelse til at benytte sig af den, saa meget han lystede, fik den indhegnet med et højt, bredt, dobbelt Stengærde, hvortil Stenene, der laa i Haven, blev benyttede. Alle de gamle Træer lod han udrydde, «Jorden planere og opgødne, Haven anlægge i visse Kvarterer efter Symetri med Hække af Ribstræer og Rosen-træer og Stikkelsbærtorne omkring ved Gærderne for at kvæle Ukrudtet, en hel Mængde unge Frugttræer af alle Slags Sorter indføre og sætte paa deres behørigte Steder. Han lod ogsaa tvende Lysthuse ved Løntræer anlægge.» «Jorden giver nu [1780] af sig Kaal, Rødder, Perleløg, som her paa Landet ellers er ubekendt, og andre Madurter, Blomster og Svibler i Mængde, og Træerne Frugter i Overflødighed efter deres Alder.» Det fremhæves, «at denne Have bør sættes iblandt de nyttigste og smukkeste» paa Bornholm. Alt dette havde Arboe «næst Himmelens Velsignelse med sine egne Hænder udrettet,» naar undtages det groveste Arbejde, endskønt man ogsaa «har set ham hele Timer om Dagen at grave med en Spade i Haven, og dog alligevel gør han sit præstelige Arbejde som en Mand.» Mange havde været Vidne til hans udviste Flid med den velindrettede Have, og man var overbevist om, at han, naar der gaves ham Lejlighed, vilde «i det større |: udi Marken nemlig :| ligesom i det mindre hidtil blive et følgeværdigt Eksempel for en Menighed i Flittighed og Arbejdsomhed i det timelige Kald. Hvad hans præstelige Bekvemhed angaar,» hedder det videre, da er det en Sandhed, at han fra den Tid af, han var Hører i Rønne latinske Skole, har der «i Menigheden megen Yndest. Det er ogsaa vist, at hans egne Medbrødre holder ham for en af de mest begavede Mænd.» Hans Præken «var ej alene ordentlig og opbyggelig, men endog rørende og forfattet i en, skønt jævn, dog saa smuk Stil, at den ligesom de Gaver, den blev udført med, røbede den flittige, nidkære og retskafne Sjælesørger, som enhver Menighed kunne ønske sig.» Hans Levnet «er saa ustraffeligt, at saare faa af hans Medbrødre ligne ham. I Gaver, i Grundighed og Tydelighed paa Prædikestolen udmærker han sig besynderligen fremfor andre. Han kan og benytte sig af flere Hjælpe-midler hertil end andre hans Lige; thi han forstaar det tyske, franske og

engelske Sprog, hvortil kommer og de gode Indsigter, han har i andre Videnskaber. Som Student har han nogen Tid opholdt sig saavel i Danmark som i Norge og formodentlig derved faaet Smag paa mange nyttige Ting, hvoraf hans Landsmænd ej vide meget, og dette har maaske gjort meget til, at hans Tænkemaade er langt anderledes end den bornholmske i Almindelighed. I det økonomiske har han allerede aflagt saadanne Prøver, at man kunde sikkerligen haabe, at han endog herudi vilde blive et godt Eksempel for Almuen, om han fik Lejlighed at vise sin Kundskab.» Disse rosende Udtalelser om Arboe hidrøre fra de Vidnesbyrd, der foreligge bl. a. fra Landsdommer, Justitsraad Peder Hersleb Graah, og fra Amtsforvalter Thomas Georg Münster. Den Attest, som Mag. Oluf Andersen Borrebye, Sognepræst i Vestermarie Sogn og Medlem af det kongl. Landhusholdnings-selskab giver Arboe, lyder saaledes: «At være en god Økonom og tillige en opbyggelig Lærere tror jeg vist under vor vise Regering reflekteres paa i Præstekalds Bortgivelse. Men beklageligt baade for Kongen og hans tro Raad, at fordi det er dem umuligt at kende alle, og fordi Recommendationer og Attestationer ofte ere interesserede og mere lignende smigrende Lovtaler end sandfærdige Vidnesbyrd, derfor kan den bedste Konge og de redeligste Ministre forfejle i Valget. En snaksom Diotrepthes kan drages frem, og den retskafne Johannes kan forblive i sit Obscuro blandt Græshopperne i Ørken. At Velærværdige Hr. Arboe gaar paa Nedtrinene af sit Lives Trappe og maa begynde sit Alders halve Seculum som Capellan pro Persona er ikke, som om ham fattedes requisita boni pastoris, men ham fattes den Lykke at blive kendt. Han burde personlig fremstille sig og lade sig høre af dem, der ere Guds Redskaber til andres Befordring. Men lidt for megen undselig Timidité, virkelig res angusta domi og Skræksomhed ved de baltiske Bølger holder ham tilbage. At Hr. Arboe er en god Økonom, derom vil jeg ikke drage Vidnesbyrd af hans Haveanlæg eller vittige Samtaler, men deraf, at han selv fattig giftede sig med en Kone uden Midler og dog in hocce decennio luxuriante, da saa mange klage over virkelige Embeders Ringhed, har han uden Klage honnet ernæret sig, sin Kone og sine Børn. Men allermest ønsker jeg, at det allernaadigst maatte komme i Betragtning, at Manden besidder gode Indsigter, holder, som jeg ofte har hørt, kærnefulde opbyggelige Prækner, og fremfører et jævnt Sprog, et rent Mæle, passende Gestus, en rørende Svada og tydelige dona docendi, som tillige udenfor Kirken forenes med et stille Væsen og gudfrygtig Opførsel.» — Arboe var i 10 Aar Kapellan i Aaker, og i den Tid søgte han forgæves flere Embeder. Under 17. Maj 1780 indgav han en Ansøgning til Kongen om at blive Sognepræst i Hasle og Rutsker. «Skal mine Ansøgninger herefter som hidindtil vorde frugtesløse,» skriver han i denne, «da maa jeg frygte, at jeg i min tiltagende Alder maa se mig med min Hustru og smaa Børn i kummerlige og trykkede Omstændigheder.» Hans Ansøgning, der ledsagedes af de ovenfor anførte Vidnesbyrd, blev paa det bedste anbefalet af Sognepræsten i Østermarie

Sogn, Provst Marcus Ludvig Hiorth, der fremhæver, at Arboe i sine Embeder «har vist sig tro, flittig og retskaffen saa og bestandigen ført et ærbart, stille og eksemplarisk Levnet,» og hertil følger Biskop L. Harboe, at det er Arboes «Hovedsag og Øjemærke at befordre Guds Kundskab blandt Gamle og Unge,» og han «ønsker derfor inderlig, at denne retsindige Mand, som er vel øvet i Embedets Førelse, til videre Befordring i Naade maa vorde anset¹⁾.» Denne Gang havde Arboe Held med sig. 9. Aug. 1780 blev han kaldet til at være Sognepræst i Hasle og Rutsker. Embedet, hvis aarlige Indkomster beløb sig til 290 Rd., skulde han nyde med lige Retlighed som hans Formand, «dog at den forhen hafte Udvisning af Brænde herefter ophører.»

Medens han var Præst i Hasle og Rutsker faldt det ind med daarlige Tider paa Bornholm. I Aarene 1783—85 var det ualmindelig tørre Somre, hvorfor der herskede Misvækst og var Mangel ikke alene paa Foder og Korn, men ogsaa paa Penge. Det var forbudt at udføre Heste og Svin fra Øen, og ved kgl. Resolution af 26. Oktbr. 1785 blev det ligeledes forbudt Bønderne at brænde Brændevin til deres eget Forbrug, hvilket de før havde haft Tilladelse til. Under saadanne Forhold var det umuligt for dem at betale Skatter og Afgifter, og Amtsforvalter Münster, der skulde opkræve en Del af disse, forfattede en Promemoria til Kongen, i hvilken han skildrede den store Nød, og for at lindre denne foreslog han, at det ovennævnte Forbud mod Udførsel af Heste og Svin samt Brændevinsbrænden maatte blive hævet. Men førend han indsendte sin Promemoria til Regeringen, lod han den cirkulere mellem Øens Præster, der efter hans Anmodning afgav deres skriftlige Erklæringer desangaaende. Arboes Erklæring lyder saaledes: «Det maa tilstaa, at en fri Hestehandel fra Bornholm til fremmede Steder vilde blive Bonden til nogen Fordel og med Tiden indbringe en Del Penge, som her nu er saa stor Mangel paa. Ligeledes vilde det og blive Bonden tjenligst, om han fik Tilladelse igen at brænde sit Brændevin selv, som forhen, til sit Huses Fornødenhed; thi da kunde han have det for ringere Pris end at købe det hos Kromanden, bruge Dranken eller Bærmen til sine Kreaturer, spare en Del Sæd og sættes i Stand til at sælge noget mere. Men derimod, skulde hans Brændevinsbrænderi strække sig saa vidt, at han derved fik Tilladelse at drive Handel enten med levende Svin eller Flæsk til fremmede, er det at befrygte, at Lejligheden, som vel kunde have en god Hensigt, vilde gribe videre om sig, end man ønskede, og uagtet al fornøden Indskrænkning al Ting gaa op i Brændevin og Flæsk, saa her sjelden vilde blive nogen Sæd til fals for Købstæderne. Borgeren vilde se sig nødt til, da saavel som nu i disse manglende Tider, at lade det fornødne hente fra andre fremmede Steder, og Pengene, som kunde komme ind i Landet ved en Kanal, vilde løbe ud igen ved en anden. Desforuden vilde Fødevarerne staa bestandig i

¹⁾ Sjæll. aab. Br. af 23. Aug. 1780 Nr. 517.

saa høj Pris, at den fattige lidet eller intet kunde købe; Betleriet, som nu har taget Overhaand baade i By og paa Bøjgd, sent eller aldrig faa Ende. Jeg er Præst baade for Bønder og Borgere og har troet, man burde se saa vel paa den enes som den andens Gavn, at ikke nogen skulde lide derved. Dette indstilles til nøjere Eftertanke¹⁾.»

Alle Præsterne paa en nær anbefalede Amtsforvalterens Forslag, som derefter blev tilstillet Regeringen, og ved en ny kgl. Resolution af 23. August 1786 blev Forbudet af 26. Oktbr. 1785 hævet.

Arboes Embedsførelse i Hasle og Rutsker roses for at have været «meget god». Han døde 10. Septbr. 1786 i Hasle. Ved Skiftet efter ham, hvilket begyndte 13. Oktbr. s. A., blev Bygaarden i Hasle, som han havde købt 7. Febr. 1781 for 1500 Dlr., vurderet — paa Grund af de daarlige Tider — til kun 800 Dlr. Hans efterladte Bogsamling var saa stor, at der blev forfattet et særskilt Katalog over den. Boets Indtægt beløb sig i det hele til 1192 Dlr. 3 $\frac{1}{2}$ 2 $\frac{1}{2}$; men efter at Udgifter og Gæld var dækket, blev der ikke meget tilbage. I Fædrearv fik den ældste Søn 30 Dlr. og Faderens Lommeur, der var indlagt i et forsejlet Gemme, den yngste Søn fik ligeledes 30 Dlr. og et Skatol og Datteren 20 Dlr. og en Seng med Klæder og Tilbehør²⁾.

Gift 14. Maj 1771 i Aaker med Johanne Cathrine Whitte (Datter af Sognepræst Hans Severin Whitte, født 20. April 1716, død 5. Juli 1786, og Cathrine Sophie Seest, født 1728, begr. 29. Juni 1797), født 5. Septbr. 1750 i Nylarsker Sogn, død 1. Decbr. 1821 i Rønne. Børn: C 1—C 5.

C 1. Sophie Ottilia Arboe, døbt 23. Marts 1772 i Aaker, begr. 23. Juni s. A. sst.

C 2. Poul Whitte Arboe, begr. 5. Maj 1773, 24 Timer gl. i Aaker.

C 3. Sophie Ottilia Arboe, døbt 22. Juni 1774 i Aaker, død 27. Oktbr. 1832 i Rønne. Ugift.

C 4. Hans Severin Arboe, døbt 16. Marts 1776 i Aaker, gik i Rønne latinske Skole, hvorfra han 1796 dimitteredes til Universitetet og blev derefter Kopist ved den kgl. Kreditkasse i Kjøbenhavn. Død 19. Marts 1811 i Kjøbenhavn. Ugift.

C 5. Poul Otto Arboe, døbt 18. Decbr. 1781 i Hasle, blev Bogtrykkersvend i Kjøbenhavn, tjente i Livjægerkorpset under Kjøbenhavns Belejring 1807 og paadrog sig ved Krigens Strabadser en uhelbredelig Sygdom, hvoraf han døde kort efter i Kjøbenhavn. Ugift.

B 6. Jens Arboe, født 13. Oktbr. 1733 i Rønne, død 5. Marts 1740 sst.

¹⁾ Thaarups Bornholmiana 6. Rigsarkivet.

²⁾ Bornholms gejstlige Skifteprotokol 1781--1807. Fol. 11.

TILLÆG

I.

SLÆGTEN

HAUREBERG (HAUERBERG)

Slægterne Haureberg (Hauerberg) og Hauberg stamme fra samme Egn i Sjælland, antog vistnok omtrent samtidig deres Slægtnavn og skrev det i tidligere Tid i mange Tilfælde ens. For at Forveksling ikke skal finde Sted mellem de to Slægter, meddeles her nogle Oplysninger om de ældste Led af den førstnævnte Slægt (se S. 1).

Mads Nielsen, Møller i Staunstrup i Everdrup Sogn. Børn: A 1—A 2.
A 1. Mads Madsen (Hauerberg), Møller i Staunstrup i Everdrup Sogn, død 5. Marts 1813, 86 Aar gl., sst.

Hans første Hustrus Navn kendes ikke. Børn: B 1—B 10.

Gift 2. Gang 21. Januar 1774 i Everdrup med Nille Marie Quist, død 17. Maj 1831, 88 Aar gl., i Roskilde. Børn: B 11—B 17.

B 1. Helene Elisabeth Madsdatter, døbt 3. April 1757 i Everdrup. Gift med Johan Christian Lund, Møller i Slagelse.

B 2. Ane Sophie Madsdatter, døbt 18. Juni 1758 i Everdrup.

B 3. Otto Christopher Haureberg, døbt 1. Januar 1760 i Everdrup, var først Ejer af Jernberg Mølle ved Slagelse og fik 1789 ved Arvefæste overdraget den St. Peders Sognekald i Slagelse tilhørende Mensaljord¹⁾, blev senere Ejer af Lille Ladegaards Mølle i St. Jørgensbjerg ved Roskilde; død 2. Novbr. 1803.

Gift 18. Juni 1783 i Slagelse med Maren Hansdatter (Datter af Møller

¹⁾ Sjæll. Miss. af 9. Oktbr. 1789 Nr. 738.

Hans Jensen og Maren Madsdatter), døbt 13. Septbr. 1765 i Slagelse.
 Børn: C 1—C 2.
 (Hun gift 2. Gang 9. Oktbr. 1805 i Roskilde med Møllebygger Frederik Eiler Schiølerlert).

C 1. Karen Marie Haureberg, født 27. Marts 1784 i Slagelse, død 18. Febr. 1855 i Roskilde.

Gift 2. Oktbr. 1802 i Roskilde med Jens Peder Kornerup (Søn af Stads-kaptajn og Købmand Peder Kornerup, født 18. Febr. 1725, død 17. Juni 1782, og Kirstine Abel), født 28. Novbr. 1776 i Roskilde, Ejer af Hove Mølle og Aagerup Kirke, død 23. April 1846¹).

C 2. Maren Haureberg, født 15. Marts 1788 i Slagelse.

Gift 18. Oktbr. 1811 med Rasmus Peder Galberg, Møller i Udesundby.

B 4. Else Madsdatter, døbt 25. Oktbr. 1761 i Everdrup.

B 5. Maren Madsdatter, døbt 4. Septbr. 1763 i Everdrup.

Gift 8. Juni 1787 i Everdrup med Søren Møller, Skoleholder i Mern.

B 6. Karen Marie Madsdatter, døbt 27. Maj 1765 i Everdrup.

B 7. Christiane Madsdatter, døbt 19. Januar 1767 i Everdrup.

B 8. Christiane Madsdatter, døbt 3. Juli 1768 i Everdrup.

B 9. Mads Haureberg, døbt 21. Marts 1770 i Everdrup.

B 10. Kirstine Marie Madsdatter, døbt 15. Septbr. 1771 i Everdrup.

B 11. Mads Haureberg, døbt 9. Oktbr. 1774 i Everdrup, Møller og Fæster af Bregnegaard i samme Sogn; død 4. Maj 1810.

Gift med Inger Johanne Groth. Børn: C 1—C 4.

C 1. Ottine Anne Marie Haurberg, født 10. August 1802 i Everdrup Sogn.

Gift 20. Maj 1836 med Christian August Nielsen, Grovsmed i Kjøbenhavn.

C 2. Louise Johanne Frederikke Haurberg, født 24. Febr. 1805 i Everdrup Sogn.

Gift med Jacob Emike Mariager Sivertsen, Guldsmed i Kjøbenhavn.

C 3. Ole Groth Haurberg (Tvilling), født 31. Oktbr. 1810 i Slagelse.

C 4. Mads Haurberg (Tvilling), født 31. Oktbr. 1810 i Slagelse.

B 12. Maren Madsdatter, døbt 14. Juli 1776 i Everdrup.

Gift 3. Novbr. 1797 i Everdrup med Rasmus Liese, Handskemager i Stubbekjøbing.

B 13. Peder Haureberg, døbt 19. Oktbr. 1777 i Everdrup.

B 14. Peder Haureberg (Hauerberg), døbt 7. Marts 1779 i Everdrup, tog 3. August 1808 Borgerskab som Møller i Roskilde, hvor han 6. Decbr. s. A. lejede en Stubmølle i 6 Aar for en aarlig Afgift af 600 Rd. og 11. s. M. købte en hollandsk Vejrmølle for 16000 Rd.²), paa hvilken han i

¹) Hundrup, Stamt. over fire roskildske Familier Borch, Bruun, Brønnicke og Kornerup.

²) Roskilde Skøde- og Panteprotokol Nr. 7 Fol. 191.

Følge kgl. Bevilling af 1. Juli 1823¹⁾ maatte tillige male Malt og Skraa, imod at han ikke benyttede sin Hestemølle, som han under 24. Maj 1822²⁾ havde faaet kgl. Bevilling til at anlægge; død 4. Septbr. 1831 i Roskilde. Gift 6. Maj 1809 i Roskilde med Karen Augustine Jensen, født 8. April 1790, død 13. Febr. 1880 i Roskilde. Børn: C 1—C 5.

C 1. Marie Sophie Haureberg, født 8. April 1810 i Roskilde, død 11. Marts 1892 sst. Ugift.

C 2. Jens Peder Haureberg, født 16. Januar 1812 i Roskilde, Ejer af Store Mølle sst., som han solgte 1847 og flyttede til København, hvor han, efter at have været Melhandler i 5 Aar, anlagde et Brændevinsbrænderi, hvilket han solgte 1877. Død 22. Juli 1892 i København. Gift 14. Januar 1837 med Sidse Sophie Melchiorsdatter (Datter af Skovfoged Melchior Frederiksen og Cathrine Krøyer), født 6. Maj 1817 i St. Jørgensbjerg ved Roskilde, død 1. Juni 1893 i København. Børn: D 1—D 5.

D 1. Anne Hansine Petrine Haureberg, født 8. Novbr. 1837 i Roskilde.

Gift. 22. Januar 1859 i København med Carl Johan Ludvig Wrisberg (Søn af Superkargo, Borgerkaptajn Georg Frederik Wrisberg og Anne Margrethe Carlsen), født 8. Juni 1828 i København, Vekselmægler sst. Død 12. Januar 1896.

D 2. Peter Kruse Haureberg, født 17. Marts 1839 i Roskilde, Urtekræmmer i København, senere Grosserer sst.

Gift 10. Febr. 1882 i København med Emilie Henningsen (Datter af Guldsmed Laurits Vilhelm Henningsen og Elise Rasmussen), født 19. Septbr. 1844 i København.

D 3. Frederik Sophus Haureberg, født 22. Marts 1841 i Roskilde, uddannede sig til Ingeniør, har bl. a. bygget Hammerens Fyr paa Bornholm, Romsø Fyr og Silkeborg Banegaard samt forestaaet Inddæmningen af Saltbækvig, var derefter 16 Aar i Grønland som Driftsbestyrer ved Ivigtut Kryolithbrud, nu bosat i København.

Gift 28. Decbr. 1899 i København med Cathrine Albertine Schlichtkrull (Datter af Grosserer Adolph Schlichtkrull og Sophie Christiane Fischer), født 16. August 1849 i København.

D 4. Cathinca Olivia Alvilda Sophie Haureberg, født 25. Januar 1845 i Roskilde.

Gift 24. Oktbr. 1871 i København med Christian Julius Voigt, født 11. Marts 1838 i Odense, Købmand sst.; død 6. Septbr. 1878.

D 5. Vilhelm Heinrich August Kranold Haureberg, født 22. Febr. 1853 i København, Løjtnant i Rytteriet, senere Violinist, død 23. April 1905 i Amerika.

¹⁾ Kanc. 2. Dept.s Reg. af 1. Juli 1823 Nr. 842.

²⁾ Kanc. 2. Dept.s Reg. af 24. Maj 1822 Nr. 689.

Gift 1892 med Agnes Sara Levin, født 1. Oktbr. 1865 i Kjøbenhavn.

C 3. Otto August Haureberg, født 31. August 1814 i Roskilde, Landmand.

Gift med Mariane Rosen.

C 4. Lovise Dorothea Haureberg, født 21. April 1816 i Roskilde, død 3. Febr. 1891 sst. Ugift.

C 5. Maren Elisabeth Frederikke Haureberg, født 26. Maj 1818 i Roskilde, død 9. Juli 1898.

Gift 12. August 1859 i Roskilde med Peter Jessen (Søn af Bygningsinspektør Peder Krogh Bonsach Jessen og Magdalene Dorthea Willerup), født 4. Oktbr. 1818 i Kjøbenhavn, Student 1836 fra Metropolitanskolen, 28. April 1843 cand. theol., 8. Juli 1845 Lærer ved Søetatens Drengeskole i Kjøbenhavn, 1847 Overlærer, 16. Marts 1851 Kateket ved Holmens Kirke, 29. Aug. 1858 res. Kapellan ved Trinitatis Kirkes nordre Sogn, 20. April 1869 Sognepræst i Everdrup Sogn, død 26. Decbr. 1871.

B 15. Karen Kirstine Madsdatter, døbt 10. Decbr. 1780 i Everdrup. Gift 15. Maj 1801 i Kjøbenhavn med Rasmus Jensen Colding, Vinhandler sst.

B 16. Lovise Johanne Madsdatter, døbt 1. Decbr. 1782 i Everdrup. Gift 9. Febr. 1803 i Everdrup med Diderich Meding, Gaardmand i Hammer Sogn.

B 17. Lars Frederik Haureberg (Hauerberg), døbt 26. Decbr. 1784 i Everdrup, først Møller sst., forpagtede derefter en Hestemølle i Roskilde, hvor han 25. Marts 1812 tog Borgerskab som Møller, købte 6. April 1814 Clara Mølle for 11500 Rd. S. V. ¹⁾. Død 17. Maj 1830 i Roskilde.

Gift med Anne Cathrine Andkiær (Datter af Kromand Søren Andkiær og Dorothea Frederikke Hansen), født 1782 i Herstedvester Sogn, død 4. Oktbr. 1865 i Roskilde. Børn: C 1—C 7.

C 1. Søren Haureberg, døbt 9. Juni 1811 i Everdrup, Snedker-svend, død 23. April 1830 i Roskilde.

C 2. Dorothea Marie Haureberg, født 12. Marts 1813 i Roskilde. Gift 18. Januar 1834 i Roskilde med Frederik Juel Dons Steenstrup, født 1807 i Tromsø i Norge, Slagtermester i Roskilde.

C 3. Otto Madsen Haureberg, født 19. Septbr. 1815 i Roskilde.

C 4. Jens Peter Haureberg, født 4. Decbr. 1817 i Roskilde, Slagtermester sst.

Gift 8. Oktbr. 1842 i Roskilde med Ane Marie Jensen, født 19. Marts 1819 i Roskilde, død 20. Juli 1883. Børn: D 1—D 4.

D 1. Oline Cathinca Christine Charlotte Haureberg, født 3. Marts 1843 i Roskilde.

D 2. Laurine Frederikke Petrine Haureberg, født 16. Novbr. 1845 i Roskilde.

¹⁾ Roskilde Skøde- og Panteprotokol Nr. 7. Fol. 462.

D 3. Elise Marie Adolphine Haureberg, født 29. Maj 1852 i Roskilde.

D 4. Jens Peter Otto Haureberg, født 11. Marts 1858 i Roskilde.

C 5. Lovise Sophie Frederikke Haureberg, født 16. Novbr. 1819 i Roskilde.

Gift 12. Novbr. 1842 i Roskilde med Carl Vilhelm Sørensen, født 26. Marts 1818 i Roskilde, Skomagermester sst.

C 6. Karen Kirstine Haureberg, født 16. August 1822 i Roskilde, død 12. Maj 1856 sst.

Gift 28. Maj 1844 i Roskilde med Otto Andreas Lund, født 28. April 1822 i Roskilde, Slagtermester sst.

C 7. Thine Madsine Anne Elisabeth Haureberg, født 1. Januar 1826 i Roskilde, død 16. Maj 1833 sst.

A 2. Anne Sophie Madsdatter, begr. 8. Januar 1796, 63 Aar gl., Smørum.

Gift 1. Gang med Christian Svendsen (Hauberg) (Søn af Møller og Tømmermand Svend Hansen og Maren Hansdatter), Møller, boede 1752 i Staunstrup i Everdrup Sogn, 1755 i Raademølle i samme Sogn og fra 1757 til sin Død i Hellested Mølle, Hellested Sogn, begr. 3. Juli 1765, 42 Aar 3 M. gl. (se S. 2). Børn: B 1—B 5.

Gift 2. Gang 3. Januar 1766 i Hellested med Jørgen Christian Lund, Møller, boede 1768—71 i Rønnebæksholms Mølle, 1774—77 i Bavelse Mølle og fra 1788 til sin Død i Hove Mølle i Smørum Sogn, begr. 29. Januar 1796, 56 Aar gl. (se Bilag I). Børn: B 6—B 8.

B 1. Hans Christian Haurberg, født i Staunstrup og døbt 17. Septbr. 1752 i Everdrup, Møller, boede 1776—77 i Suserup Mølle i Lyngge, ejede 1787 Hedemølle ved Roskilde, havde senere den nederste Vandmølle i Thorslunde i Fæste, død 16. Decbr. 1802 (se S. 3).

Gift med Ane Cathrine Galberg, død 25. August 1829, 78 Aar gl., Thorslunde.

B 2. Svend Christian Hauberg (Haubierg), født i Raademølle, døbt 2. Febr. 1755 i Everdrup, Brændevinsbrænder i Storeheddinge, død 6. Juli 1804 (se S. 6).

Gift 1. Gang 1. Maj 1778 i Storeheddinge med Cathrine Elisabeth Fich (Datter af Christian Pedersen Fich og Dorthea Kirstine Lassen), døbt 30. Juni 1758 i Storeheddinge, død 20. Novbr. 1787 sst.

Gift 2. Gang 3. Oktbr. 1788 i Ballerup med Bolette Petersen (Datter af Kroejer Heile Petersen og Kirstine Margrethe Jacobæus), født 12. Juni 1769 i Ballerup, død 4. Januar 1835 i Storeheddinge.

B 3. Christian Christensen Havreberg, døbt 17. April 1757 i Hellested, Ejer af Bavelse Mølle, død 1787 (se S. 26).

Gift med Bodil Andersdatter, død 1805.

B 4. Else Marie Haurberg, døbt 6. Januar 1760 i Hellested, død 8. Januar 1832 i Ringsted (se S. 27).

Gift 27. Septbr. 1785 i Smørum med Peder Pallesen Bidstrup (Søn af Møller Palle Pedersen Bidstrup og Kirstine Hansdatter Holm), døbt 8. Oktbr. 1752 i Havrebjerg, Bager i Ringsted, død 20. Febr. 1819.

B 5. Mads Hauberg, begr. 9. Marts 1808, 45 Aar gl., Møller i Hellested (se S. 27).

Gift 24. Juni 1790 i Hellested med Birthe Kirstine Gemynthe (Datter af Møller Daniel Johansen Gemynthe), døbt 28. Febr. 1773 i Hellested, død 14. Decbr. 1832 sst.

B 6. Christian Frederik Jørgensen (Lund), døbt 27. Decbr. 1766 i Hellested, begr. 17. Septbr. 1768.

B 7. Jørgen Christian Jørgensen Lund, døbt 12. Juli 1769 i Rønnebæk, Ejer af Hove Mølle i Smørum Sogn (se Bilag I).

Gift med Sophie Buch.

B 8. Christian Jørgensen Lund, født 6. Januar 1771 i Rønnebæksholms Mølle, Møller i Lyngby, død 6. Marts 1840.

Gift 28. Juni 1809 med Karen Kirstine Kornerup (Datter af Stadskaptajn og Købmand Peder Kornerup og Kirstine Abel), født 8. Septbr. 1780 i Roskilde¹⁾.

¹⁾ Hundrup, Stamt. over fire roskildske Familier Borch, Bruun, Brønnicke og Kornerup.

II.

SLÆGTEN FROM

Jacob From, hvis Forældre og Fødested ikke kendes, blev 1676 ansat ved Holmen og hos Generalkommissarius for Søetaten, 6. Febr. 1686 Materialforvalter ved Holmen, 5. Januar 1697 Amtsskriver og Ridefoged over Antvorskov og Korsør Amter samt Proviand-, Ammunitions- og Materialforvalter paa Korsør Slot. — I Kjøbenhavn ejede han en Gaard i Størrestræde ud for Holmen, som han i Følge Skøder af 10. Septbr. 1683, 17. Juni 1689 og 15. Januar 1698 solgte til Tolder Anders Arentsen, der under 31. Januar 1698 udstedte et Pantebrev til ham paa 1000 Rd. mod Sikkerhed i den solgte Ejendom¹⁾. Mens From boede paa Antvorskov, havde han i nogle Aar Borupgaard i St. Mikkels Landsogn, Slagelse Herred, der tilhørte Kaptajnløjtnant, senere Admiral Anders Rosenpalm, i Forpagtning. Desuden var han Ejer af Orebogaard i Stenlille Sogn, Merløse Herred. Denne Gaard (Hartkorn: Ager og Eng 14 Tdr. og Skov 6 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk.) blev solgt ved Avktion 20. August 1712 for 4500 Rd. og Løsøret for 587 Rd. 5 $\frac{1}{2}$ β ²⁾. — Under Frederik IV var det vanskelige Tider for mange af Embedsmændene. Den store nordiske Krig, de slette Finanser og Pengemanglen, Staten led under, havde bl. a. til Følge, at Kongen ved de mange mindre Embeder rundt om i Landet kneb paa Skillingen. Var den Løn, Embedsmanden fik, jammerlig lille, saa var til Gengæld de Skatter og Afgifter, han skulde svare, desto større, alene i Krigsskat f. Eks. maatte han udrede 20—30 pCt. af Indtægten³⁾. Paa

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomatarium, udg. af O. Nielsen. VIII. S. 259. Sjæll. aab. Br. af 13. Aug. 1712 Nr. 193. Alfabetisk Udskrift af Kjøbenhavns Bys Pantebøger 1680—1700. Rigsarkivet.

²⁾ Antvorskov og Korsør Amters Regnskab 1711.

³⁾ E. Holm, Danmark—Norges Hist. (1720—1814) I. S. 303.

Grund af disse pekuniære og andre uheldige Forhold var der mange Oppøbelsembeds mænd, hvis Regnskaber kom i Uorden. Den derved opstaaede Gæld til Staten, som de ikke kunde betale, bevirkede, at de fik deres Afsked. Paa en lignende Maade gik det ogsaa From. Af hans Regnskaber for Aarene 1705—11 fremgik det, at han efterhaanden var kommen til at skyldte Staten et større Beløb. Til sit Forsvar anfører han bl. a., at «han ved de mange Viderværdigheder, som ham i nogle Aar er tilstødt, er kommen i større Vidtløflighed med hans Regnskaber, end han selv kan udfinde eller vide, hvorudi det egentlig bestaar; saa ved han dog, at det ej kan befri ham, at han jo skal betale de kongl. Pretensioner, som han og kan gøre, efterdi man ser, at hans sekvestrede Bo mest bliver dertil tilstrækkelig, saafremt Hans kongl. Maj.¹ allernaadigst vilde bevilge, at Avktionen paa Orebogaards og Brorups Besætning maatte opsættes til en belejliger og bedre Tid, end som det nu er.» «Saa frygter han og,» hvad der jo lyder lidt mærkeligt, «at Utøj |: som A^o 1709 var kommen i en Skuffe, som de betalte Assignationer med Specifikation derpaa laa i Bevaring, og havde opædt og fordærvet noget Papir til smaa Smuler, saa ingen kunde se, hvad det var :| haver gjort ham stor Skade.» Disse og flere andre Grunde, han fremførte til sit Forsvar, gjorde imidlertid ikke den tilsigtede Virkning. 21. April 1712 mistede han «sine Bestillinger», og man ventede ikke med at sælge hans Ejendele til «en belejliger og bedre Tid»¹).

I Rentekammerets Forestilling til kongl. Resolution af 17. Januar 1730 vedrørende hans Gæld hedder det om ham, at han «nu udi armelig Tilstand ved Døden er afgangen»²); men der anføres ikke, hvor og naar han er død.

Gift 30. Maj 1688 i Kjøbenhavn med Else Rosenfeldt (Datter af Amtsskriver Hans Rosenfeldt og Bodil Iversdatter). Børn: A 1—A 16.

A 1. Johanne From, døbt 8. April 1689 i Kjøbenhavn.

A 2. Sophie From, døbt 1. Juni 1690 i Kjøbenhavn.

Gift 10. Januar 1713 i Slagelse med Jacob Riber.

A 3. Thomas From, døbt 7. Decbr. 1691 i Kjøbenhavn.

A 4. Hans Christopher From, døbt 5. Decbr. 1692 i Kjøbenhavn.

A 5. Johan Gotfred From, døbt 3. Juli 1694 i Kjøbenhavn.

A 6. Eggert Christopher From, døbt 30. August 1695 i Kjøbenhavn, islandsk Købmand sst., begr. 7. Maj 1746³).

Gift 1. Gang 8. April 1729 i Kjøbenhavn med Anne Kirstine Pedersdatter, begr. 30. Marts 1733.

Gift 2. Gang 7. April 1734 i Kjøbenhavn med Kirstine Dorthea Rabe. Børn: B 1—B 4.

¹) Antvorskov og Korsør Amters Regnskab 1711.

²) Rentekammerets Relations- og Resolutionsprotokol 1730.

³) Meddelt af Hr. Oberstløjtn. H. Grandjean.

B 1. Elsebeth From, døbt 17. Septbr. 1735 i Kjøbenhavn.

B 2. Cecilie Dorthea From, døbt 8. Oktbr. 1737 i Kjøbenhavn, begr. 10. Febr. 1740.

B 3. Jacob From, døbt 16. Januar 1741 i Kjøbenhavn.

B 4. Cecilie Dorthea From, døbt 6. Septbr. 1743 i Kjøbenhavn.

A 7. Bodil (Bolette) Cathrine From, født 15. Septbr. 1696 i Kjøbenhavn, død 10. April 1788.

Gift med Gustav Ludvig v. Klenau (Søn af Kommandant Jørgen Christopher v. Klenau og Eleonore Magdalene Wittorp), døbt 17. August 1703, Page hos Kong Frederik IV, 4. Oktbr. 1720 Kadet, 28. Juni 1728 Sekondløjtnant, 23. Juni 1734 Premierløjtnant, 1748 Kaptajn ved Landeværnsregimentet i Bergen, 1756 Kaptajn og Kompagnichef i Kjøbenhavn, 16. Oktbr. 1760 karakt. Major, død 8. Decbr. 1772.

A 8. Else Jacobine From, født 1. Novbr. 1697 paa Antvorskov, død 21. Juni 1774 i Gjentofte Sogn.

Gift 17. Maj 1731 i Draaby med Jacob Baden (Søn af Rektor Torkil Baden og Karen Lachmand), født 30. Marts 1704 i Holbæk, blev 13. Maj 1723 Baccalaureus, 11. Decbr. 1725—11. Decbr. 1730 Alumnus paa Borchs Kollegium, blev 1730 konst. Rektor ved den lærde Skole i Vordingborg, 1731 Rektor og tog 20. Juli 1732 Magistergraden. Han har udgivet et Par Skrifter. Død 27. Januar 1738 i Vordingborg¹⁾. Børn: B 1—B 2.

B 1. Torkil Baden, døbt 28. Maj 1734 i Vordingborg, blev 1754 Student fra Vordingborg Skole, tog 1755 filosofisk Eksamen og Baccalaurigraden, var 1761—62 Assistent ved de geographiske Opmaalinger under Professor P. Koefoeds Ledelse og blev 1763 Hovmester hos Grev Bernstorff og senere Forvalter paa dennes Gods ved Kjøbenhavn. 23. Januar 1771 blev han kgl. Inspektør ved det vordingborgske Distrikt, afsk. 2. Septbr. 1773. 23. Oktbr. 1780 virkl. Kammerraad. 17. Aug. 1785 blev han Forvalter ved Baadesgaards Gods paa Laaland, afsk. 30. Decbr. 1789. Han var korresponderende Medlem af det kgl. danske Landhusholdnings-selskab og «en varm Talsmand for Gennemførelsen af de store Landbo-reformer i Slutningen af det 18. Aarhundrede.» Han har udgivet: «Agerbruget og Landvæsenet i Sjælland i Henseende til dets Udspring og indbyrdes Forhold» og flere andre Skrifter vedrørende Landbruget. Død 14. Novbr. 1805 i Gjentofte Sogn²⁾.

Gift 1. Gang 23. Juni 1768 i Gjentofte med Johanne Sørensen.

Gift 2. Gang 1798 med Charlotte Helene Riisbright, død 14. Januar 1851, 91 Aar gl., paa Bredelandsgaard.

B 2. Jacob Baden, født 4. Maj 1735 i Vordingborg, blev 1750 Student fra Vordingborg Skole, 1752 Alumnus paa Ehlers Kollegium, 17. Marts 1754 cand. theol., rejste 1756 udenlands, studerede i Göttingen og i Leip-

¹⁾ J. G. Burman Becker, Efterretn. om Fam. Baden.

²⁾ Dansk biogr. Lex. I. S. 409.

zig, kom hjem 1760, blev 4. Aug. 1761 Magister, 20. Decbr. 1762 Rektor ved Pædagogiet i Altona, 19. Septbr. 1766 Konrektor og designeret Rektor ved den lærde Skole i Helsingør, 1767 Medlem af Selskabet til de skønne Videnskabers Forfremmelse i Kjøbenhavn, 1770 Rektor i Helsingør, 1774 Professor extraordinarius og 1780 Professor eloquentiæ ved Kjøbenhavns Universitet, s. A. Sekretær i Selskabet for de skønne Videnskabers Forfremmelse. Han var «en af sin Tids dygtigste og anseteste Skolemænd.» Hans Grammatikker i det tyske, latinske og græske Sprog, hans tyske og latinske Lexikon samt hans Oversættelser af latinske Forfattere «have dannet en betydelig Del af det Grundlag, hvorpaa Undervisningen i de lærde Skoler i et langt Tidsrum har hvilet.» Hans «Grammatica Latina», der udkom 1782, var saa godt som eneherkende ved Undervisningen i Latinskolerne indtil 1840, da Madvig udgav sin Grammatik. Som dansk Sprogmand udfoldede Baden en ikke ringe Virksomhed, der for sin Tid var af den største Betydning. Han søger at berige Sproget med nye Ord og Vendinger, og han henviser Skriftsproget til «at hente ny Styrke fra det rige Væld, som flyder saa vel i daglig Tale i By og paa Land som i den ældre danske Litteratur før Holberg.» Hans Hovedbedrift som dansk Sprogmand var dog de Forelæsninger over Modersmaalets Grammatik, som han uden for sin Embedsgerning for første Gang holdt ved Kjøbenhavns Universitet, og som noget omarbejdede foreligge i hans «Forelæsninger over det danske Sprog eller ræsonneret dansk Grammatik» 1785. Han var i det hele en meget frugtbar Forfatter. «Hans dygtige Kritikker,» der fremkom i hans kritiske Journal og senere i Kjøbenhavns Universitets Journal, «øvede betydelig Indflydelse.» — For det praktiske, udadventede Liv manglede han fuldstændig Sans. Midt under Slaget paa Reden sad han fordybet i en latinsk Digter. Da en Ven traadte ind til ham, fremhævede han et Digts Skønhed. «Men, min Gud, hvor kan Du dog tænke paa saadanne Smaating nu, da Kanonerne tordne os om Ørene?» «Aa,» svarede Baden, «hvad bryder jeg mig derom? Det lader jeg være Statens Sag.» Han døde 5. Juli 1804¹⁾.

Gift 4. Febr. 1763 med sit Søskendebarn Sophie Louise Charlotte Klenau (Datter af foran nævnte Major Gustav Ludvig v. Klenau og Bodil (Bolette) Cathrine From), født 21. Novbr. 1740 i Kjøbenhavn; hendes Faders Slægtning — Prinsesse Charlotte Amalies Hofmesterinde Anna Sophie v. d. Osten — sørgede for hendes Opdragelse og fik hende i Huset først hos Baronesse v. Sølenthal, derpaa hos Fru Rolff i Nyborg og senere hos Grevinde Sponeck. Efter sit Giftermaal med Baden optraadte hun som Forfatterinde og har bl. a. udgivet «Den fortsatte Grandisson». Hun døde 6. Juni 1824²⁾.

¹⁾ Dansk biogr. Lex. I. S. 401. Hundrup, Helsingørs lærde Skole. G. L. Baden, Bidrag t. J. Badens Levnet.

²⁾ Dansk biogr. Lex. I. S. 407. Birch, Billedgalleri for Fruentimmer I. S. 270

A 9. Sidsel Marie From, døbt 17. Oktbr. 1698 i Slagelse.

A 10. Thomas Jacobsen From, født 20. Septbr. 1699 paa Antvorskov, blev 1721 Student fra Sorø, 9. August 1729 cand. theol., 3. Oktbr. s. A. pers. Kapellan i Rønne og Knudsker og 22. Maj 1730 Præst paa Christiansø. I Aaret 1744 rejste der sig «en Disput» imellem ham og Garnisonsfelt-skærer Langhorn. Denne, der Aaret i Forvejen havde staaet offentlig Skrifte og selv bekendt, at Drukkenskab havde været Aarsag til al hans Fortrædelighed, beskyldte Præsten bl. a. for: at have forset sig ved Alterens Sakramentes Administration, at have været drukken, at have spillet Kort Søndag Eftermiddag, at have slaaet Børn med Tamp i Kirken, at have solgt Vin og Brændevin o. s. v. Ved det i den Anledning afholdte Krigsforhør, hvoraf det fremgaar, at Præsten var almindelig afholdt af sin Menighed, blev det oplyst, at han en eller maaske to Gange for nogle Aar tilbage i Distraktion havde rakt en Altergæst Kalken før Brødet, uden at vedkommende Person dog havde nydt noget af Vinen. Præsten tilstod, at han i Selskab havde spillet Kort «dog deraf ej gjort en Vane eller Haandværk.» Naar Drengene ikke vilde være stille i Kirken og agte paa hans Ord, havde han et Par Gange stødt til dem «med Næven.» Ingen havde set Præsten drukken, og han havde kun overladt Vin, som han havde købt fra et strandet Skib, til Folk, der bad ham derom, for samme Pris, han selv havde givet. Efter Krigsforhørets Slutning resolverer Kongen at General-Admiralløjtnant, Grev Frederik Danneskiold Samsø lader Felt-skærer Langhorn «reprimandere for hans slette Forhold og især brugte Animositet imod Præsten og sig derfor herefter under haard Straf at vogte, men beflicte sig paa et kristeligt Levnet og i Stilhed at forrette sit Embede,» og

at Biskop Hersleb «tilrettesætter Præsten From især for de begangne Forseelser ved Alterens Sakramentes Administration og derfor dikterer ham en billig Mulkt» samt advarer ham om de øvrige Beskyldninger.

Om Feltskæreren hedder det ellers, at han «er et meget uregerligt Menneske, opfyldt især af Had og Hævn imod Præsten, den han i Ord og Gerning, ja, vel og med dragen Kaarde forfølger og truer at gøre Ulykke paa,» hvorfor han flere Gange har været arresteret. Præsten derimod skildres som en omgængelig, retsindig og omhyggelig Mand i sit Embede. Ved Visitatserne har der ingen Klage været over ham, og der gives ham i Almindelighed det Vidnesbyrd, at han fører et ærligt, kærligt og kristeligt Levnet¹⁾. 16. Juli 1756 blev han Sognepræst i Clemensker, hvor han døde 24. Januar 1771.

Gift 1. Gang 14. Novbr. 1732 paa Christiansø med Anna Cathrine Krabbe (Datter af Regimentskvartermester Hans Krabbe og Margrethe Eleonora Klein), født 1719; død 1. Maj 1749 paa Christiansø. Børn: B 1—B 6.

¹⁾ General-Kirkeinspektionskollegiets Kopibøger 1741—44 og 1745—50. Sjæll. Miss. af 28. Oktbr. 1746. Nr. 176 og 179.

Gift 2. Gang 30. Oktbr. 1749 i Kjøbenhavn med Margrethe Sophie Rigelsen (Datter af Købmand Lorents Rigelsen og Ellen Kirstine Munk), født 1719. Børn: B 7—B 12.

B 1. Else Margrethe From, døbt 11. Marts 1734 paa Christiansø, begr. 25. Maj s. A.

B 2. Hans Jacob From, døbt 24. Novbr. 1735 paa Christiansø.

B 3. Mette Michelle From, døbt 24. Juli 1737 paa Christiansø, død 16. August 1816 i Rønne.

Gift 26. April 1754 paa Christiansø med Jørgen Togsværd (Søn af Sognepræst Ole Frantsen Togsværd og Elisabeth Jørgensdatter Zardin), døbt 2. S. e. Paaske 1725 i Østerlarsker, 1747 Student fra Roskilde, 1749 cand. theol., 31. August s. A. Degn paa Christiansø, død 2. Juni 1775 sst.¹⁾.

(Han gift 1. Gang 23. April 1751 paa Christiansø med Elsebeth Holsbroe, begr. 18. Oktbr. 1753).

B 4. Margrethe Eleonora From, døbt 3. Septbr. 1739 paa Christiansø, begr. 25. Novbr. 1803 i Clemensker.

Gift 6. Novbr. 1759 i Clemensker med Jørgen Koefoed (Søn af Proprietær Hans Koefoed til Simblegaard og Anna Koefoed), født 26. Decbr. 1731 i Clemensker Sogn, 1748 Student fra Frederiksborg, 16. Januar 1755 cand. theol., 25. Marts 1771 Sognepræst i Clemensker, afsk. 15. Oktbr. 1808, død 27. Marts 1813 i Rønne²⁾).

B 5. Else Cathrine From, døbt 5. Oktbr. 1741 paa Christiansø, begr. 31. Januar 1786.

Gift 5. Marts 1765 i Clemensker med Peder Koefoed (Broder til foran nævnte Sognepræst Jørgen Koefoed), født 1734 i Clemensker Sogn, Kaptejn ved Dragonerne, Sandemand, Ejer af Splitsgaard i Clemensker Sogn, senere af Lille Kannikegaard i Bodilsker Sogn, død 1797. Skiftet efter ham 28. Decbr. s. A.

(Han gift 2. Gang med Anna Margrethe Kaas).

B 6. Casper Henrik From, døbt 12. Novbr. 1742 paa Christiansø, begr. 7. Febr. 1743.

B 7. Lorentz Henrik From, døbt 14. Januar 1751 paa Christiansø, 26. August 1785 Auditør paa Christiansø, død 9. Decbr. 1786 sst.

Gift 14. Febr. 1777 i Rønne med Anne Margrethe Siemsen, død 22. August 1836 i Rønne.

B 8. Hans Rasmus From, døbt 20. Maj 1753 paa Christiansø, Skibskaptajn i asiatisk Kompagni, tog senere Ophold i Bagsværd, død 21. Septbr. 1820 i Kjøbenhavn.

Gift 1787 med Karen Dorothea Emmerentze Wellejus (Datter af Sognepræst Poul Thomsen Wellejus og Anna Gjertrud Fritz), født 1760 i Herlufmagle Præstegaard, død 30. Marts 1822 i Storeheddinge. Børn: C 1—C 3.

¹⁾ H. Grandjean, Stamt. over Fam. Toxværd.

²⁾ Jul. Bidstrup, Stamt. over Fam. Koefoed B. S. 84.

C 1. Ane Sophie From, født 20. Juni 1788 i Kjøbenhavn, blev opdraget og undervist af Digteren Christian Winthers Forældre i Fensmark Præstegaard, hvor der var Pensionat for unge Piger¹⁾, død 25. Novbr. 1868 i Kjøbenhavn.

Gift 12. August 1815 med Christopher Foss (Søn af Skibskaptajn i asiatisk Kompagni Mathias Henrik Foss, født 1732, begr. 24. Aug. 1789, og Dorthea de Place, født 1745, begr. 23. Marts 1799), født 12. August 1785 i Kjøbenhavn, blev under Moderens Svagelighed efter Faderens Død opdraget tilligemed Broderen Mathias i Huset hos Biskop Fabricius, Sognepræst ved Vor Frelsers Kirke paa Christianshavn, en samvittighedsfuld og kundskabsrig Mand, der forstod at vække Interesse paa forskellige Omraader hos det unge Menneske. 1801 blev Foss Student privat, deltog under Kjøbenhavns Bombardement i Studenterkorpsets Vagtjeneste paa Volden og blev ved en Fejltagelse opført som falden istedetfor sin Side-mand. 19. Oktbr. 1808 blev han cand. jur., 1811 Underkancellist i Danske Kancelli, 25. Juli 1815 Kancellisekretær, 6. Decbr. s. A. Kancellist, 11. Juli 1821 virkl. Kancelliraad, 1. Novbr. 1826 Departementssekretær, 1. August 1829 virkl. Justitsraad, 22. Marts 1844 afsk., død 16. August 1865. Han var en finttænkende, stilfærdig Mand, i Besiddelse af en mangesidig Dannelse og med en ikke almindelig Lethed til at skrive Vers. Ved de forskellige Festligheder, i Familien og blandt Venner, fandtes gerne en Sang af ham. I sit og Hustruens hyggelige Hjem samlede de ofte deres trofaste Vennekres, i hvilken fandtes flere af Datidens fremragende Personligheder. Deres Guldbryllup den 12. August 1865, hans 80aarige Fødselsdag, fejredes med en Fest paa Bellevue. Fire Dage efter afgik han ved Døden paa Landstedet «Bonne Esperance» ved Charlottenlund²⁾.

Justitsraad Foss og hans fortræffelige, virksomme og trofaste Ægtefælle stod i varmt Venskabsforhold til Kaptajn Thomas Arboe og hans Hustru, hvis talrige Børneflokk de gennem hele Livet omfattede med den største Hengivenhed og Kærlighed. I deres Testamente betænkte de flere af Arboes Døtre og indsatte Svogeren Peter Chr. Haubergs Søn, Assessor pharm. J. Chr. Hauberg og Hustru Margrethe Sophie, født Arboe, til deres Universalarvinger.

C 2. Pouline Lovise From, født 21. April 1793 i Herlufmagle Præstegaard, blev ligesom Søsteren opdraget og undervist af Digteren Christian Winthers Forældre i Fensmark Præstegaard, tog efter Mandens Død Op-hold i Kjøbenhavn, hvor hun døde 18. Septbr. 1860.

Gift 12. Juni 1818 med Peter Christian Hauberg (Søn af Brændevins-

¹⁾ N. Bøgh, Christian Winther, I. S. 45—46.

²⁾ Paa hans Ligsten paa Assistens Kirkegaard staar:

Han var retsindig i Tænkemaade,
Hæderlig i Vandel,
Trofast i Kærlighed og Venskab.

brænder Svend Christian Hauberg og Bolette Petersen), født 24. Novbr. 1789 i Storeheddinge, Købmand sst., død 15. Oktbr. 1851 (se S. 11).

C 3. Thomas Bernhard From, født 1795, Snedkermester i Kjøbenhavn, senere Ejer af Bukkegaard i Nyker Sogn, hvor han døde 23. Juni 1831. Gift 28. August 1824 med Marie Magdalene Arboe (Datter af Borgerkaptajn, Urmager Jørgen Peter Arboe og Marie Sophie From), født 24. Oktbr. 1794 i Rønne, død 9. April 1872 sst. (se S. 65).

B 9. Ellen Kirstine From, døbt 29. Septbr. 1754 paa Christiansø, død 28. Aug. 1755 sst.

B 10. Marie Sophie From, født 5. Januar 1756 paa Christiansø, død 30. Januar 1816 i Rønne.

Gift 30. Novbr. 1774 i Rønne med Jørgen Peter Arboe (Søn af Urmager Peter Arboe og Dorthea Magdalene Jørgensdatter), født 9. Maj 1749 i Rønne, Borgerkaptajn, Urmager sst., død 22. Juni 1820 (se S. 36).

B 11. Anna Cathrine From, født 11. Septbr. 1759 i Clemensker Sogn, død 19. Novbr. 1823 i Rønne.

Gift 9. Novbr. 1784 i Kjøbenhavn med Hans Christian Lohmann, Løjtnant, 2. Novbr. 1784 Toldinspektør paa Bornholm, død 19. Marts 1820, 70 Aar gl., i Rønne (se S. 68).

B 12. Christian Frederik From, døbt 22. August 1760 i Clemensker, død 29. Decbr. s. A.

A 11. Johanne Sophie From, døbt 31. Juli 1702 i Slagelse.

A 12. Frederikke Kirstine From, døbt 19. Novbr. 1703 i Slagelse.

A 13. Rebekka Malene From, døbt 15. Januar 1705 i Slagelse, begr. 12. Oktbr. 1742 i Skørtinge.

Gift med Niels Laursen Walther, 1719 Sogndegn for Tirsted, Skørtinge og Vejleby, begr. 18. Oktbr. 1748.

A 14. Christian Vilhelm From, døbt 16. Febr. 1706 i Slagelse, fik 15. Novbr. 1732 Borgerskab som Skipper i Nakskov, begr. 12. Januar 1740 i Kirken sst. Skiftet efter ham 21. Marts s. A.¹⁾

Gift med Abigael Marie Samuel (Datter af Sognepræst Jan Pedersen Samuel og Charlotte Sophie Müller), begr. 7. Marts 1757 i Nakskov. Børn: B 1—B 3.

B 1. Charlotte Sophie From, døbt 4. August 1737 i Nakskov, begr. 25. Marts 1807 sst.

Gift 1. Gang 13. April 1764 i Nakskov med Henrik Jochumsen Holm, døbt 15. April 1731 i Nakskov, fik 4. Febr. 1757 Borgerskab som Snedker i sin Fødeby, var Ejer af Langø i Nakskov Fjord²⁾, begr. 16. Januar 1784 i Nakskov.

Gift 2. Gang 1. Febr. 1786 i Nakskov med Carl Rudolph Kukfahl, der 30. Novbr. 1785 fik Borgerskab som Snedkermester i Nakskov.

¹⁾ Nakskov Skifteprotokol 1736—43. Fol. 668.

²⁾ P. Rhode, Saml. t. Laalands og Falsters Hist., udg. af J. J. F. Friis I. S. 541.

B 2. Else Cathrine From, døbt 6. Marts 1739 i Nakskov.

B 3. Christina Vilhelmina From, døbt 19. August 1740 i Nakskov, død 30. Maj 1764 sst. Ugift.

A 15. Johan Peiter From, døbt 23. April 1707 i Slagelse, 1731 Student fra Nysted Skole, s. A. Degn i Døllefjelde, begr. 12. August 1748¹⁾. Skiftet efter ham 30. Septbr. s. A.²⁾.

Gift med Sophie Gottlieb Sembach (Datter af Skovridder Hans Georg Sembach, død 1750³⁾), og Elsebeth Hansdatter, død 1761). Børn: B 1—B 7.

B 1. Else Marie From, døbt 22. S. e. Trin. 1734 i Døllefjelde.

B 2. Hans Jacob From, døbt 28. Febr. 1737 i Døllefjelde, død før Faderen.

B 3. Karen Lerche From, født 1738.

B 4. Jacob From, døbt 13. S. e. Trin. 1740 i Døllefjelde.

B 5. Hans Jørgen From, døbt 16. Decbr. 1743 i Døllefjelde, død før Faderen.

B 6. Christian Vilhelm From, døbt 5. Marts 1745 i Døllefjelde.

B 7. Hans Jørgen From, døbt 3. Maj 1747 i Døllefjelde.

A 16. Johan Georg From, døbt 9. Juni 1708 i Slagelse, begr. 2. April 1710.

¹⁾ Meddelt af Hr. Oberstløjtn. H. Grandjean.

²⁾ Musse Herreds gejstl. Skifteprot. 1744—68. Fol. 158.

³⁾ Krenkerup Godsers Skifteprot. 1747—60. Fol. 166.

III.

UDDRAG

AF

HEILE PETERSEN'S FAMILIEOPTEGNELSER

Peder Heilesen, hvis Fader hed Heile, boede paa Gaarden «Sunsted» i Børglum Sogn, hvor han døde 1763 i sit 75 Aar. Gift med Else Heilesdatter (hendes Fader hed ogsaa Heile til Fornavn). Hun døde 1770, 70 Aar gl. De havde flere Børn, af hvilke Sønnen Heile Petersen¹⁾, født 7. Maj 1730 i Børglum Sogn. I sin Ungdom forlod han Hjemmet, blev Skriverdreng og senere Fuldmægtig hos en Hr. Rantzau i Aalborg. Derefter kom han til Generalbygmester de Thurah paa Holtegaard i Søllerød Sogn. Disse to Herrer tjente han i Følge sine Optegnelser i 13 Aar og derover. 1. Maj 1756 «tiltraadte» han Brygger- og Brændevinsbrænderiet ved Holtegaard for en aarlig Afgift af 300 Rd. i 3 Aar. Da disse Aar var gaaet, købte han 4. Juli 1759 Ballerup Kro i Ballerup Sogn for 1710 Rd. Skødet er dat. 11. Decbr. s. A. 14. April 1760 fik han kgl. Bevilling til Krohold. 2. Decbr. 1767 købte han et lille Stykke Jord i Ballerup Sogn for en aarlig Afgift²⁾. 10. Febr. 1771 fik

¹⁾ Han har optegnet en hel Del Oplysninger om sig selv og sin Familie, dels i et lille Hæfte og dels i en lille Bog, som han ogsaa har benyttet som Regnskabsbog. De af hans Efterkommere, der have haft Bogen og Hæftet i deres Eje, have ligeledes deri nedskrevet Oplysninger om Familien. Købmand Peter Christian Hauberg, der 28. Novbr. 1832 fik Bogen af sin Moder, skriver bl. a. paa et foran i Bogen indhæftet Blad, at han har modtaget den i «ikke god Tilstand» — flere Blade var dels klippede, dels revne ud — og han tilføjer: «Fortsættelsen af vores Families Tilvær har jeg indført i samme og vil bede fremdeles opbevaret som en kær Erindring om de Hedenfarne ved Gennemlæsning af de Efterlevende.» Bogen og Hæftet tilhører nu Hr. Museumsinspektør P. C. Hauberg.

Oplysningerne om Heile Petersens Efterkommere fra den nyere Tid skyldes Udg.

²⁾ Københavns Rytterdistrikts Birks Skøde- og Pantebog 1752—70. Fol. 339 og 781.

han Skøde paa Halvdelen af Niels Larsens Gaard Nr. 3 efter Krigsjørdebogen i Ballerup Sogn af Hartkorn: 3 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. Købesummen var 66 Rd. 4 $\frac{1}{2}$. Den anden Halvdel af Gaarden — ligeledes af Hartkorn: 3 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. — købte han 5 Aar efter, Skødet er dat. 16. Septbr. 1776, af Niels Larsens Enke, Bodil Larsdatter. Hun fik 40 Dlr. i Penge; desuden forbeholdt hun sig Stuehuset og Haven til Beboelse, Brug og Nytte for hende og hendes Fæstemand, Børge Jørgensen, paa Livstid. Endvidere skulde hun i 10 Aar nyde Høet af en Eng samt Jord til 2 Skp. Rug og 2 Skp. Byg Sæd¹⁾. Heile Petersen, der synes at have faaet den hele Gaard for en billig Pris, vedblev at bo i Kroen indtil kort Tid før sin Død.

Gift 1. Gang 25. August 1757 i Søllerød med Hedevig Marie Brunow (Datter af Premierløjtnant, senere By- og Herredsfoged Mathias Hansen Brunow, død 11. Maj 1745, 47 Aar gl., i Nexø, og Catharina Bertelsdatter Møller, død 21. Febr. 1766), født 23. April 1729 i Rønne. I Anledning af sit Bryllup med hende skrev han i det lille Hæfte:

«O, give det Gud!
Vi efter dine Bud
Kunde os saa skikke tilsammen,
At vi med Dig
Evindelig
I Himmerig kunde leve i Salighed. Amen.»

Efterat have født ham 6 Børn døde hun, og han skriver da:

«Anno 1765 d. 28. April, som var Søndag Formiddag Klokken 9 Slæt, behagede det den gode Gud ved en sød og salig Død at bortkalde min Hustru til den evige Ro og Hvile i Abrahams Skød, efterat hun havde levet i denne Verden i 36 Aar 4 Dage 17 $\frac{1}{2}$ Time og den meste Tid været svagelig især det sidste halve Aar lagt bestandig ved Sengen, saa hendes Ønske var at fare her fra og være med Christo. Hun blev begravet i Ballerup Kirkegaard d. 4. Maj. Gud give hende med alle tro udvalgte en glædelig Opstandelse og det evige Liv. Amen.

Gravskrift.

Kom hid og se,
Om Du kan nu
Som mig tilforn kende.
Det jeg er nu,
Det bliver Du
Og det paa sidste Ende.
O, Gud ske Lov, jeg slap her fra
Fra Verdens Sorg og Møje,
Nu sjunger jeg Halleluja
Hos Gud udi det Høje.
Amen.»

¹⁾ Kjøbenhavns Rytterdistrikts Birks Skøde- og Pantebog 1770—82. Fol. 103 og 377.

Gift 2. Gang 16. August 1765 i Slagslunde med Kirstine Margrethe Jacobæus (Datter af Sognepræst Christopher Jacobæus og Bolette Broch). Efterat have optegnet, at Brylluppet stod i Slagslunde Præstegaard, fortsætter han:

«Gud unde os at leve saa,
Naar vi af denne Verden gaa,
Vi maatte af Hjertet være glade.
For alle Guds Gaver takke da
Saa frydefuld ind i Himmelen gaa
Ved Jesum Christum allesammen,
Det unde os Gud Fader. Amen.»

Deres Ægteskab, der blev velsignet med 5 Børn, synes at have været lykkeligt, i alt Fald tyder hans Optegnelser ved hendes Død derpaa. Han skriver saaledes:

«Anno 1775 d. 15. April om Formiddagen Klokken 8^{1/2} Slæt behagede det den gode Gud ved en sød og salig Død at bortkalde min Hustru til den evige Glæde i Himmelen, hvorpaa hun af den barmhjertige Gud endog i dette Liv og i hendes store Svaghed nød en stor Forsmag. Hun laa syg i 16 Dage, og Palmesøndag blev hun delagtiggjort i Herrens Nadvere, og Skærtorsdag aflagde hun paa en ubegribelig Maade og med en inderlig Bøn sit Synderegnskab for Gud og dernæst beskikkede sit Hus med mig og hendes 3 smaa Børn. Hun laa saa stille og taalmodig og ventede hvert Øjeblik paa sin Forløsnings Time, hvilken og indfaldt Paaskelørdag, da hun 2 Gange bad mig Farvel, kyssede mig og rakte mig sin Haand, hvorpaa hun straks sov hen og gav et dybt Suk. Hendes afsjælede Legeme blev Fredagen d. 21. April til sit Hvilested christelig bestediget. Indgangen var tagen af Psalmen 16. V. 5 og 6. Teksten var tagen af den 116 Psalme V. 7. 8. og 9.

Gravskrift.

Her under gemmes det Dødelige af salig Kirstine Margrethe Petersen, født Jacobæus i Slagslunde Præstegaard d. 7. November 1730, levet et dydigt Ægteskab med Sr Petersen i Ballerup fra 16. August 1765 til 15. April 1775, da hun salig i Herren hensov til en ærefuld Opstandelse.

Amen.»

Og han tilføjer: «Jeg mistede en gudfrygtig, dydig, stræbsom og kærlig Kone, en øm Moder for sine smaa Børn, som med mig maa klage.» Derefter anfører han nogle Skriftsteder, hvori han søger Trøst i sin store Sorg.

Gift 3. Gang 14. Juli 1775 «efter Guds beskikkede Raad» med Anna Elisabeth Nielsen, født 9. December 1742 i Roholte Sogn. Brylluppet stod paa Cathrineberg. I dette Ægteskab fødtes 1 Barn.

Hans sidste Optegnelse lyder saaledes:

«A^o 1795 den 14. Oktober flyttede min dydige og kære Kone ud af Ballerup Kro med mig op i vores ny Bolig, «Sunsted» kaldet, for der i

en stille Hengivenhed under Guds naadige Villie at tilendebringe vores af Gud foresatte Løbebane.»

En af hans Børn har derefter skrevet: «1795 d. 16. November døde min uforglemmelige Fader Klokken 11 om Formiddagen efter at have boet i sit nye opbygte Hus 4 Uger og 5 Dage. Han var syg, førend han flyttede derind; men Sygdommen tog hver Dag til, og de sidste 9 Dage maatte han bestandig holde Sengen. Gud skænkede ham sin Forstands fulde Brug lige til sit Yderste. Altsaa blev han 65 Aar 6 Maaneder og 5 Dage gammel; besynderlig hans Fødegaard hed Sunsted, og det Sted, han døde paa, hed Sunsted. Han var den sidste af sine Brødre.» Hans tredie Hustru blev begr. 10. Febr. 1804 i Ballerup. Heile Petersen havde i sine 3 Ægteskaber 12 Børn: A 1—A 12.

A 1. Engelke Christence Petersen, født 29. Maj 1758 i Søllerød Sogn.

A 2. Peter Petersen, født 9. December 1759 i Ballerup Sogn.

A 3. Anna Kirstine Petersen, født 26. Novbr. 1760 i Ballerup Sogn, død 6. Juni 1761.

A 4. Et dødfødt Barn 9. Novbr. 1761.

A 5. Ane Christine Petersen, født 22. Januar 1763 i Ballerup Sogn, død 6. April 1833 i Bredsten Sogn.

Gift 22. Juli 1790 med res. Kapellan Frederik Petersen. Deres Bryllup stod hos Konditor Aagaard i Kjøbenhavn «og bestod af 22 Personer à 2 Rd. Smukt beværtet.» Frederik Petersen (Søn af Skrædder Laurits Petersen og Else Buchholt), født 24. Oktbr. 1759 i Kjøbenhavn, 1774 Student privat, 6. April 1785 cand. theol., 22. Oktbr. 1788 Skibspræst, 25. Juni 1790 res. Kapellan i Tversted, Uggerby og Bindslev, 27. Decbr. 1793 Sognepræst i Bredsten, hvor han døde 2. Juni 1823. Ingen Børn.

A 6. Mathias Petersen, født 6. Juni 1764 i Ballerup Sogn, købte 1791 Vejrsmøllekroen ved Roskilde Landevej i Herstedvester Sogn for 4100 Rd. og fik 2. Maj 1792 kgl. Bevilling til at drive Krohold. Han døde 6. Maj 1807 i Herstedvester Sogn.

Gift 23. Septbr. 1791 med Inger Andreasen i Farum, hvor Brylluppet blev holdt «i omtrent 70 fornemme gode Venners Nærværelse og Forbøn for Brudeparret.» Hun døde 4. Maj 1820, 50 Aar gl., i Herstedvester Sogn. Børn: B 1—B 8.

(Hun gift 2. Gang 20. Novbr. 1807 med Zacharias Jacobsen, som overtog Vejrsmøllekroen og fik 9. April 1808 kgl. Bevilling til Gæstgiveri og Krohold).

B 1. Jens Peter Petersen, født 29. Juli 1792.

B 2. Niels Petersen, født 29. Juni 1793 i Herstedvester Sogn, Snedkermester i Kjøbenhavn, død 3. Maj 1835.

Gift med Christiane Marie Rohleder. Børn: C 1—C 3.

C 1. Sophie Inger Jacobine Petersen, født 16. Januar 1826 i Kjøbenhavn.

C 2. Carl Mathias Vilhelm Petersen, født 2. Maj 1828 i Kjøbenhavn.

C 3. Gustav Ludvig Petersen, født 30. August 1833 i Kjøbenhavn, 1851 exam. polyt., 1857 cand. polyt., 20. Febr. 1861 konst. Adjunkt, 21. Febr. 1862 Adjunkt ved Frederiksborg lærde Skole, afsk. 11. Maj 1895, død 8. Novbr. 1903 i Hillerød.

Gift 2. Maj 1863 i Næstved med Desirée Frederikke Friess (Datter af Ritmester, Kammerjunker Frederik Friess og Jørgine Vilhelmine Ulrikke Weitzmann), født 18. Febr. 1837, død 6. August 1908 i Hillerød.

B 3. Andreas Christian Petersen, født 25. Novbr. 1794 i Herstedvester Sogn, Handelsbetjent, død 15. Juli 1817 i Kjøge. Ugift.

B 4. Peter Petersen, født 17. Oktbr. 1797 i Herstedvester Sogn.

B 5. Sophie Elisabeth Petersen, født 29. Decbr. 1798 i Herstedvester Sogn, død 17. Marts 1850 i Kjøbenhavn.

Gift 8. Febr. 1816 med Johan Henrik Schoustrup (Søn af Grosserer Jens Schoustrup og Anne Kirstine Pedersdatter Horn), født 27. April 1789 i Kjøbenhavn, tog 17. Febr. 1813 Borgerskab som Urtekræmmer, 30. Marts 1833 tillige som Eddikebrygger, Grosserer sst., Ejer af Heinstrupgaard i Gundsømagle Sogn, købte 25. Novbr. 1814 i Forbindelse med sin Broder Peder Gaarden Nr. 3 paa Amagertorv af deres Fader for 45000 Rbdlr. Sølvværdi (= 84,375 Rbdlr. i Sedler)¹⁾, hvilken Gaard han efter Broderens Død 1818 blev Eneejer af. Han døde 30. Septbr. 1844 i Kjøbenhavn.

B 6. Juliane Marie Petersen, født 1800 i Herstedvester Sogn.

B 7. Peter Petersen, født 24. August 1802 i Herstedvester Sogn, købte 2. Decbr. 1827 Vestre Oliemølle i Sundbyvester paa Amager, hvilken han under 1. Septbr. 1838 fik kgl. Bevilling til at drive; død 31. Oktbr. 1869 i Kjøbenhavn.

Gift med Marie Theresia Casse, død 9. Juni 1850, 43 Aar gl., i Kjøbenhavn.

B 8. Christian Petersen, født 1805 i Herstedvester Sogn.

A 7. Christopher Petersen, født 18. Decbr. 1766 i Ballerup Sogn, død ugift²⁾.

A 8. Holger Petersen, født 16. April 1768 i Ballerup Sogn, overtog Ballerup Kro efter Faderen. I 1809 solgte han Kroen for 19000 Rd. og flyttede til Kjøbenhavn, hvor han købte Hornemannus Gaard for 6000 Rd. Senere boede han i nogen Tid i Storeheddinge, men tog igen til Kjøbenhavn, hvor han døde 20. Febr. 1819.

Gift 7. Oktbr. 1795 med Anna Cathrine Lüders. Deres Bryllup stod i Pilemølle i Helsing Sogn «i mange fornemmes og paarørendes Nærværelse til største Glæde og Fornøjelse paa alle Sider,» skriver hans Fader, og derpaa fortsætter han: «Gud unde dem Naade, Lykke og Velsignelse, at

¹⁾ Nyt hist. Tidsskr. V. S. 270.

²⁾ Kjøbenhavns Amts Birks Skifteprotokol 1810—15. Fol. 17.

de maa frygte og tjene Gud alle deres Livs Dage og heller aldrig glemme den store Naade og faderlige Kærlighed, som vores allernaadigste og milde Regering har sørget for, at vi har boet saa tryggelig i den velsignede Fred i disse nordiske Lande, hvor hver Undersaat besidder sine Ejendomme under Lovenes trygge Beskærmelse. Gud give os Fred og Rolighed fremdeles.» Holger Petersens Hustru blev begr. 1. Januar 1808, 38 Aar gl., i Ballerup. Børn: B 1—B 5.

B 1. Heile Petersen, født 1796, Vintappersvend i Kjøbenhavn.

B 2. Peter Petersen, født 1797, Sømand.

B 3. Frands Diderik Petersen, født 19. Januar 1801 i Ballerup Sogn, Sadelmager i Ledøje Sogn.

B 4. Kirstine Margrethe Petersen, døbt 22. Juni 1802 i Ballerup, død 26. Januar 1878 i Storeheddinge.

Gift 23. Decbr. 1826 i Storeheddinge med Søren Henrik Hoffmeyer (Søn af Købmand, Brandinspektør, Forligelseskommissær Henrik Hoffmeyer og Anne Mariager Buch), døbt 24. Oktbr. 1799 i Storeheddinge, Købmand og Kæmner sst., død 13. Juni 1838.

B 5. Sophie Petersen, født 1805 i Ballerup Sogn.

A 9. Bolette Petersen, født 12. Juni 1769 i Ballerup Sogn, død 4. Januar 1835 i Storeheddinge.

I Anledning af hendes Bryllup skriver hendes Fader: «1788 den 3. Oktober behagede det Gud ved en kærlig Ægteforening med Enkemand Svend Christian Haurberg fra Storeheddinge med min yngste Datter Bolette ved en christelig Kopulation her i Ballerup Kro. Brudeteksten af 1. Mosebogs 24. Kap. 50, 57 og 58 V.» Selv skriver hun i det lille Hæfte: «1788 d. 3. Oktober havde jeg Bryllup med S. C. Haverberg; d. 6. Oktober rejste vi til Storeheddinge.» Hun har derefter optegnet, naar hendes 4 Børn ere fødte, og naar hendes Mand døde (se S. 9).

A 10. Else Petersen, født 11. Septbr. 1770 i Ballerup Sogn. død 22. s. M.

A 11. Heile Petersen, født 22. August 1772 i Ballerup Sogn, død 29. Septbr. s. A.

A 12. Niels Petersen, født 17. Septbr. 1777 i Ballerup Sogn, død 9. Januar 1779.

BILAG

I

Skifte efter Jørgen Christian Lunds Hustru Anne Sophie Madsdatter Haurberg.

Anno 1796 den 9. Januar indfandt Hans Excellence Hr. Gehejmerraad og Amtmand Scheel Plessen sig ved undertegnede udi Hove Mølle, Smørum Sogn paa Vartou Hospitals Gods, men nu Strøgods under Kjøbenhavns Amt, for i Følge i Dag fra Ejeren af bemeldte Mølle Jørgen Lund indløben Pro Memoria af Gaars Dato, der herved tages ad acta, hvori han melder, at hans Hustru Anne Sophie Madsdatter Haurberg ved Døden er afgaaet, samt begærer, at Skifteforvalteren vil træde til og dele hans og afdøde Hustrus Bo mellem ham og den Afdødes Arvinger, der vel alle ere myndige og i Dag nærværende, men ellers andensteds her i Landet bosat, for at foretage denne Skifteforretning; ved Forretningen var nærværende Enkemanden Jørgen Christian Lund, der tilkendegav, at hans afdøde Hustru Anne Sophie Madsdatter Haurberg efterlader sig følgende Livsarvinger:

- a) En Søn, Hans Christian Haurberg, Fæster af Thorslunde Mølle paa Kjøbenhavns Amt,
- b) En Søn, Svend Haurberg, boende i Storeheddinge, hvor han er Borger og Brændevinsbrænder,
- c) En Søn, Christian Haurberg, Ejer af Bavelse Mølle paa Vordingborg Amt, men død og efterladt sig en umyndig Datter,
- d) En Søn, Mads Haurberg, boende i Helsted Mølle paa Tryggevælde Amt,
- e) En Datter, Else Marie Haurberg, i Ægteskab med Borger og Bager Bidstrup i Ringsted.

Disse 5 Børn har den Afdøde avlet i Ægteskab med Christian Svendsen Hauberg.

Af Ægteskabet med Enkemanden efterlader den Afdøde sig følgende Arvinger:

- a) En Søn, Jørgen Jørgensen Lund, 26 à 27 Aar gl., opholdende sig her paa Stervbostedet,
- b) En ditto Christian Jørgensen Lund, 25 Aar gl. dette Aars Helligtrekongersdag, ligesaa her paa Stedet.

Flere Arvinger har den Afdøde af sine 2 Ægteskaber ej efterladt sig.

Af disse den Afdødes Arvinger var nærværende Sønnen Svend Haurberg fra Storeheddinge, Mads Haurberg fra Helsted Mølle og Bager Bidstrup fra Ringsted paa sin Hustru Else Marie Haurbergs Vegne, samt Sønnerne Jørgen Jørgensen

Lund og Christian Jørgensen Lund. Saa var og som Vidner nærværende Gaardmændene Hemming Jensen og Peder Pedersen, begge af Hove. Dernæst blev med den agtende Skifteforretning saaledes i benævnte Vedkommendes Hus og Overværelse begyndt og fortløbet, dog fremlagde Enkemanden forinden et af Arvingen Hans Christian Haurberg i Thorslunde Mølle den 30. Dec. 1793 udstedt Afkald, hvorved han for den ham udbetalte Summa 350 Rd. deklarerer at være fuldkommen godtgjort og udbetalt den Arv, han i Tiden kunde tilkomme efter sin Moder Anne Sophie Madsdatter, hvilket Afkald er paategnet den 27. Jan. 1794 at være læst inden Kjøbenhavns Amts Birkeret; bemeldte Afkald blev taget ad acta ved denne Forretning, og har denne Arving, som en Følge af berørte sit udstedte Afkald, ej noget at fordrø i dette Stervbo. Ligeledes fremlagde Enkemanden et af den Afdødes Søn Christian Haurberg i Bavelse Mølle den 27. November 1780 udstedt Afkald, hvorved han for den ham udbetalte Summa 350 Rd. deklarerer at fuldkommen være godtgjort og udbetalt den Arv, han i Tiden kunde tilkomme efter sin Moder Anne Sophie Madsdatter, hvilket Afkald den 27. Jan. 1794 efter sin Paategning er læst inden Kjøbenhavns Birkeret; bemeldte Afkald blev taget ad acta ved denne Forretning, og har som en Følge heraf denne Arving, som nu er død, hans Datter ej nogen Arv at fordrø i dette Bo. Endvidere var nærværende Arvingen Hans Christian Haurberg i Thorslunde Mølle ved sin Hustru Cathrine Galberg, hvilken, efterat være forevist berørte af hendes Mand for sin Mødrenearv den 30. Dec. 1793 udstedte Afkald, vedkendte sig sammes Rigtighed i alle Dele.

Enkemanden Jørgen Christian Lund maatte, førend med den agtende Skifteforretning i Henseende til Boets Deling begyndtes, proponere følgende for hans Stedbørn og egne Børn i Henseende til den Arv, som efter hans afg. Hustru kan tilkomme nemlig.

Han vil foreslaa Boets Indtægt at ansættes til følgende Værdi:

a) Ham tilhører Hove Møllens Bygninger med tilhørende Vejr- og Vandmølle, samme vil han ansætte til Værdi.....	6000 Rd.
b) Tilhører ham 11 Tdr. Hartkorns Jorder fra Hove By, som han for ongefær 9 Aar siden købte af daværende Gaardmand Ole Hansen, hvoraf svares aarlig Undentag til Ole Hansen og Hustru deres Levetid efter derom mellem ham sc. Enkemanden og Ole Hansen den 14. Juni 1788 indgaaet Kontrakt, hvilken Kontrakt in copia Enkemanden nu foreviste og deraf afleverede bekræftet Kopi, samt blev Originalkopien med Forevisnings Paategning tilbageleveret; disse 11 Tdr. Hartkorn ansætter Enkemanden til Værdi.....	2200 Rd.
c) Et paa berørte Gaards Hartkorn opbyggt Hus, samme ansætter Enkemanden til Værdi.....	250 Rd.
d) Stervboets Møbler og Effekter vurderes til.....	1000 Rd.
e) Torsken og utorsken Sæd samt Toldkorn ansættes til Værdi.....	500 Rd.
f) Besætningen af Bester og Kør og andre Kreaturer samt Avlsredskaberne ansættes til Værdi.....	300 Rd.

Er Stervboets hele Indtægt 10,250 Rd.

Hvorfra afgaar, som Enkemanden er skyldig til Hans Majestæts Cassa, og som i Følge de Vilkaar, berørte 11 Tdr. Hartkorn er købt, bestandig i samme skal blive staaende, og hvoraf svares aarlig Rente til Hans Majestæts Cassa den Summa.....

556 Rd. 5 $\frac{1}{2}$ β
Bliver igen Boets Behold den Summa..... 9693 Rd. ,, $\frac{1}{2}$ β
Hvoraf Enkemanden tilkommer det halve Bo med..... 4846 Rd. 3 $\frac{1}{4}$ β
og den Afdødes Arvinger den anden halve Del med..... 4846 Rd. 3 $\frac{1}{4}$ β

Enkemanden tilkendegav, at da han nu var en gammel Mand og ej agtede at indlade sig i Ægteskab, ønskede han at tillægge sine Stedbørn efter deres Moder hans afdøde Kone og sine Børn efter hende og sig selv saadan Arv:

- a) Hans Stedsøn Svend Hauerberg i Storeheddinge i Arv efter sin afdøde Moder..... 1000 Rd.
 b) Hans Stedsøn Mads Haurberg af Helsted Mølle i Arv efter sin afdøde Moder 1000 Rd.
 c) Hans Steddatter Else Marie Haurberg i Ægteskab med Borger og Bager Bidstrup i Ringsted i Arv efter sin afdøde Moder..... 500 Rd.
 d) Hans yngste Søn Christian Jørgensen Lund i Arv baade efter sin afdøde Moder og hans Fader, nemlig Enkemanden, den Summa..... 4000 Rd.

I alt den Arv, som af Boet i det hele skal udbetales den Summa 6500 Rd. siger seks Tusinde og fem Hundrede Rigsdaler. Disse 6500 Rd. forlanger Enkemanden i Stervboet til hans Død skal blive indestaende, da hans ældste Søn Jørgen Jørgensen Lund saa skal tiltræde Hove Mølle med dens tilliggende 11 Tdr. Hartkorns Jorder og alt, som Boet er beregnet til Indtægt for den Summa 10250 Rd.; af berørte Arveparter 6500 Rd. skal ej til Enkemandens Død svares Rente til Arvingerne; men til Sikkerhed for Arvingerne for berørte deres Arveparter maa denne Skifteafhandling, naar den er sluttet, i Udskrift ved vedkommende Ting læses og protokolleres, paa det Arvingerne derved i Tiden for berørte deres Arveparter i Hove Mølle med alt dens tilhørende kan have første Prioritets og Panterets Sikkerhed næst efter berørte til Hans Majestæts Cassa paa de 11 Tdr. Hartkorn hæftende 556 Rd. 5 $\frac{1}{2}$ β , saa at ingen Panteforskrivning, om samme herefter maatte udstedes, skal komme berørte Arvinger til mindste Præjudice for deres Arveparter, og i Tilfælde han som meldt skulle i berørte Ejendomme optage Laan, maa samme dog ikke ske uden med hans ældste Søn Jørgen Jørgensen Lunds udtrykkelige Samtykke som den, der i Tiden skal udbetale berørte Arveparter til hans Medarvinger; endvidere maatte Enkemanden tilføje, at han ønsker berørte Arveparter saavel til sin egen Søn som sine Stedbørn ej udbetalt førend til næste halve Aars Termin efter hans dødelige Afgang, og at der af disse Arveparter til Terminen næste halve Aar efter hans Død ej svares Renter, men om samme længere bliver henstaende i Hove Mølle, skal deraf svares lovlig Rente.

I Henseende til Sønnen Christian Jørgensen Lund, da om han forinden hans Enkemandens Død skulle se sig et Levebrød og huslig ville bosætte sig, skal han, naar Enkemanden i dette hans Foretagende er enig og ser, det kan være til hans Gavn og Bedste, af ham sc. Enkemanden dertil erholde af berørte hans Arv 4000 Rd. udbetalt to Tusinde Rigsdaler, dog skal denne Udbetaling ej kunde fordres, uden Enkemanden forud til berørte Christian Jørgensen Lunds Foretagende og Forandring har givet sit udtrykkelige Samtykke; skulle Sønnen Jørgen Jørgensen Lund bortdø uden at efterlade sig Enke og Livsarvinger førend Enkemanden, da tiltræder Sønnen Christian Jørgensen Lund efter hans Fader sc. Enkemandens Død paa samme Vilkaar, som forhen er anført for Sønnen Jørgen Jørgensen Lund, Hove Mølle med alt dens tilhørende og forhen til Værdi indsatte 10,250 Rd. med den derpaa hæftende Gæld 556 Rd. 5 $\frac{1}{2}$ β imod til hans Halvsøskende paa samme Vilkaar, som forhen er bestemt for Jørgen Jørgensen Lund, at udbetale den for dem bestemte Arv 2500 Rd. Skulle Sønnen Jørgen Jørgensen Lund før hans Fader sc. Enkemanden ved Døden afgaa og efterlade sig Enke og Livsarvinger, da skal Enken, om hun forlanger det, eller Jørgen Jørgensen Lunds Arvinger, om de ere myndige eller de Umyndiges Værger, om de for sine Myndlinger det forlanger, ene og alene til fuldkommen Ejendom beholde Hove Mølle med alt dertil forhen specificeret for den derpaa satte Sum, uden at Arvingen Christian Jørgensen Lund kan forlange anden end den forhen ommeldte Arv 4000 Rd., der paa den forhen

meldte Maade bliver ham at udbetale; endvidere tilbød Enkemanden, foruden de forhen udlovede Arveparter, at ville betale Skiftets Bekostning, hvorhos han og ved Underskrift forbinder sig til i alle Maader at holde Skifteforvalteren fri for al Ansvar i Henseende til Boets Gæld, da han ikke vidste, nogen saadan hæftede paa Boet; skulle dog samme eksistere mere end den meldte prioriterede, vil han til Vedkommende udbetale samme, uden at den enten skal komme Skifteforvalteren til Ansvar eller Arvingerne til mindste Last i Henseende til den for dem herved udlovede Arv.

For de tilstedeværende Arvinger blev det hidtil passerede, og altsaa Enkemandens Deklaration om Boets Forfatning og den Arv, han har tiltænkt dem, oplæst, der alle svarede: at være fornøjet med den Arv, Enkemanden har tiltænkt dem efter deres Moder og Fader, som og i Henseende til den Tid, disse Arveparter til dem skal udbetales; dog forlangte Arvingen Christian Jørgensen Lund, at i Fald han om kort eller lang Tid skulle forlade sin Faders Hus og tage Tjeneste hos Fremmede, ham da efter den Tid aarlig at udbetales af sin Fader eller Broder Jørgen Jørgensen, i Steden for Renter af hans Arv 4000 Rd., 40 Rd., siger fyrgetyve Rigsdaler til hvert Aars 11. Juni Termin; men skulle han have paa den Maade, forhen er bestemt, faaet 2000 Rd. af sin Arv udbetalt, da bortfalder disse 40 Rd. aarlige Udbetaling, saa at han alene, paa den Maade er bestemt, har 2000 Rd. tilgode her i Boet, som udbetales ham til den oftmeldte beskrevne Tid, udi hvilket Forlangende Arvingens Fader og Broder var enige. Videre vidstes ej at erindre undtagen at beregne Skiftets Bekostning, og samme bliver da nu for Tiden saaledes:

- a) Skiftesalarium 1 proCt. af Boets Beholdning 9693 Rd. $\frac{1}{2}$ β 96 Rd. 5 g 9 β
 b) Skifteskriver ditto $\frac{1}{3}$ proCt. 32 Rd. 1 g $13\frac{2}{3}$ β
 c) Til de i Kancelliet for Skifterne oprettede Revisionskontorer efter Forordningen af 13. Jan. 1792 $\frac{1}{3}$ proCt. 32 Rd. 1 g $13\frac{2}{3}$ β

Herforuden bliver Skiftetbrevets Ekspedition og stemplet Papir dertil at betale. Enkemanden og Arvinger bad Skifteforvalteren i Dag ville slutte dette Skifte, da Enkemanden ville indestaa og holde Skifteforvalteren fri for alt Ansvar i Henseende til det passerede i alle Maader, hvorhos Enkemanden udbad sig Skifteafhandlingen i Udskrift beskrevet saa hastig ske kan for som bestemt at lade samme til Arvingernes Sikkerhed tinglæse og Panteprotokollen tilføre; Skifteforvalteren efter Enkemandens og Arvingernes Begæring, og da ej nogen fremkom med Erindring herimod, sluttede og tilendebragte herved dette Skifte og paa de Vilkaar, her i denne Skifteafhandling er bestemt, ekstraherede Enkemanden Jørgen Lund Boets specificerede Ejendele til fri Disposition samt bevilgede Enkemandens Skifteafhandlingen i Udskrift beskrevet meddelt imod at betale Skifteomkostningerne og Skifteafhandlingens Ekspedition, som han belovede; Enkemanden maatte for det første i Henseende til Skiftetbrevet alene begære sig en verificeret Udskrift af Skifteprotokollen for at erholde samme tinglæst i den forhen bestemte Hensigt, som blev bevilget.

Datum ut supra.
 Jørgen Lund.

Paa Hr. Skifteforvalterens Vegne:
 Bregendahl.

Paa min Mand Hans Christian Haubergs Vegne:
 C. GALBERG.

S. C. Haubierg. Mads Haubierg. P. Bidstrup. Jørgen Jørgensen Lund. C. J. Lund.
 Som overværende Vidner:
 Hemming Jensen. Peder Pedersen.

(Kjøbenhavns Amts Skifteprotokol 1795—99. S. 199—208).

II

Dorothea Kirstine sl. Fichs Gavebrev til Svigersønnen Svend Christian Hauberg.

Jeg underskrevne Dorothea Kirstine sl. Fichs tilstaar og hermed vitterlig gør, at jeg med fri Villie og velberaad Hu, samt med min Lavværges Samtykke, at efter min Død at have skænket og givet til min kære Svigersøn Sr. Svend Christian Havberg, Borger og Værtshusholder i Storeheddinge, min iboende Gaard, beliggende her i Storeheddinge paa den saakaldede Adelgade imellem velædle Hr. Inspektør Brasches paa nordre og Hans Jensen Skræders iboende Hus paa søndre Side, som er bestaaende udi Bygning af 32 Fag med tilhørende Gaards Rum, Have og Vænge, bem^{te} Gaard, som er under N° 45 i den almindelige Brandforsikringskasse assureret for 1650 Rdr., item Inventarium til benævnte Gaard, er 2de Jernkakkellovne, samt et Kobberbrændevinsværk med sit fulde Behør, samt Bryggerredskab, og endelig alle mine Mobilier og Kreaturer, rørendes og urørendes, af hvad Navn nævnes og haves kan paa følgende Konditioner: 1) at jeg nyder mit Ophold hos min Svigersøn min Levetid; 2) naar jeg ved Døden afgaaer, besørger han mig en hæderlig og anstændig Begravelse, og for det 3^{die} betaler min retmæssige Gæld, om nogen skulde imod Formodning efter min Død have noget at fordre. Saaledes som meldt maa oftnævnte min Svigersøn Sr. Svend Christian Havberg og Arvinger samme eje, nyde og bruge, og efter min Død til evig Tid beholde uden mindste Prætention af mig eller Arvinger i nogen Maade at lade formere, men reserverer mig, at bem^{te} Gavebrev in originali skal være og forblive under mit Gæmme og Forvaring, saa længe jeg lever. Saaledes maa dette mit Gavebrev inden Storeheddinge Bytings Ret læses, paaskrives og protokolleres uden nogen foregaaende Varsel mig eller Arvinger derom at lade anmelde. Dets til Stadfæstelse haver jeg dette mit udgivne Gavebrev med mine 3de Navne Bogstaver egenhændig med paaholden Pen underskrevet, samt formaet min sl. Mands Broder Hr. Peder Fich, som min antagne Lavværges tillige med mig at underskrive og forsegle. Til ydermere Bekræftelse haver jeg ombudet 2de gode Mænd, navnlig Jørgen Povelsen og Marcus Brinch, begge Borgere i Storeheddinge dette til Vitterlighed at underskrive. Datum Storeheddinge den 21de Maj 1782.

Dorothea D: K: F: Kirstine sl. Fichs Navn.

Som Lavværges Peder Fich.

(L. S.)

Til Vitterlighed efter Begæring underskriver. Datum ut supra.

J. Poulsen. M. Brinch.

(Storeheddinge Panteprotokol 1768—87. Fol. 173).

III

Bevilling for Svend Christian Hauberg og hans 1. Hustru Catharine Elisabeth, født Fich, til for den længstlevende af dem at sidde i uskiftet Bo og at skifte med Samfrænder.

Anno 1787 den 20de November meldte underskrevne kongelig Majestæts Byfoged og Byskriver sig udi Stervboet efter Borger Sr. Svend Haubergs ved Døden afgangne Hustru Catharine Elisabeth Fich for at tage samme under Behandling; men som Enkemanden og Børnenes fød[te] Værge Morbroderen Sr. Peder Fich anmodede at med videre Forretning maatte bero til 30te Dagen i Henseende at her kun er fælles Børn, nemlig: en Datter Christiane Havberg 8te Aar og en Datter Anna Kirstine Havberg 2 Aar, og Enkemanden lovede, at Boet i alle Maader skulle blive uforrykket, samt forsikret, at ingen Gæld hæfter paa Boet, saa kunde Retten i Medfør af Lovens 5 Bogs 2 Kap. 2 Art. ikke andet end bevilge det forlangte. Datum ut supra. Holstein.

Som Enkemand: S. C. Hauberg. Som Børnenes Formynder: Peder Fich.
Til Vitterlighed underskriver: J. Hansen. M. Brinch.

C 7^{mus}
1787. Fire Rigsdaler.

Vi Christian den Syvende af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers Hertug udj Slesvig, Holsteen, Stormarn, Ditmarsken og Oldenburg: Gøre alle vitterligt, at Vi efter Svend Christian Havberg og Hustru Catharina Elisabeth Fich af Vor Købstæd Storeheddinge, deres herom allerunderdanigste gjorte Ansøgning og Begæring, allernaadigst have bevilget og tilladt saa og hermed bevilge og tillade, at naar en af dem ved Døden afgaar, den efterlevende da foruden Rettens Middels Forsegling, Registrering og Vurdering efter Loven med deres fælles sammenavlede umyndige Børn udi uskiftet Bo maa blive besiddende, saalænge den i enlig Stand forbliver; og om fornævnte længstlevende imidlertid skulle blive til Sinds at skifte og dele, maa den selv indbyrdes med Samfrænder handle og slutte en Skifteforhandling om den Arv, som bemeldte deres Børn efter den først afdøde enten Fader eller Moder kan tilkomme, som den med dennem til Børnenes Gavn bedst kunde forenes foruden Rettens Middels Overværelse eller videre Registrering og Vurdering efter Loven. Dog have bemeldte Samfrænder et skriftligt Instrument derover at forfatte, som billigt kan være, og de i Fremtiden, naar Børnene komme til deres myndige Aar, eragte at kunde forsvare. Og ville Vi herhos

allernaadigst have befalet dem, som dette Skifte i saa Maade forrettendes vorder, at de i alle Maader holde sig den første Artikul udi den om adskillige Justitien vedkommende den 31. Marts 1719 allernaadigst udgangne Anordning allerunderdanigst efterrettelig, hvilket og skal ske af den Øvrighed og Rettens Betjent, som det ellers kunde tilkomme samme Skifte at forvalte, for saa vidt bemeldte Artikul dem angaar, som og derover intet udi deres Rettighed skal afgaa. Forbydende alle og enhver herimod, eftersom foreskrevet staaer at hindre eller i nogen Maade Forfang at gøre. Under Vores Hyldest og Naade.

Givet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores kongelige Residentstad Kjøbenhavn den 16. Novbr. 1787.

Under Vort Signet

(L. S.)

Efter Hans kongelige Majestæts allernaadigste Befaling.

Schack Ratlau. Luxdorph. P. Aagaard.

Svend Christian Havberg og Hustru af Storeheddinge, Bevilling at sidde i uskiftet Bo og i sin Tid at skifte og dele med Samfrænder.

(Avktions- og Skifteprotokol for Storeheddinge Købstad 1763—1798. Fol. 374).

IV

Samfrændeskifte efter Svend Christian Haubergs 1. Hustru Catharine Elisabeth, født Fich.

No 33. C 7^{timus}

1788. Seksten Rigsdaler.

Müller. Sander.

Anno 1788 d. 28. August vare vi underskrevne forsamlede hos Sr. Svend Christian Havberg udi hans iboende Gaard, for som Samfrænder med ham og hans ved Døden den 20de November afgangne Hustru og med deres fælles sammenavlede umyndige Børn at holde Skifte og Deling i Følge Hans kongelige Majestæts aller-naadigste Bevilling af dato 16. November 1787 saaledes lydende:

NB. er forhen indført Fol. 374, og derpaa skete Paategning er af saadan Indhold:

Mig forevist d. 3de December 1787 og deraf leveret ligelydende Genpart tilligemed 20 Rd., som skal være en Rekognition for Skiftesalarium. Men da samme ikke findes passende med Boets Formue, saa vil jeg forbeholde mig min Ret til Svend Hauberg, for hvad videre han i Henseende til Skifte- og Skriversalarium kan blive mig skyldig ved Skifteforretningens endelige Fuldbyrdelse i sin Tid.

Adam Caspar von Holstein.

Hvorved var tilstede Enkemanden Sr. Svend Christian Havberg, som for os angav det fælles Bos Formue at bestaa i følgende:

1. Sølv	50 Rd.
2. En Panteobligation	1400 Rd.
3. En ditto	300 Rd.
4. En ditto	200 Rd.
5. En ditto	50 Rd.
6. Gaarden med derudi værende Brændevinsværk og 3 ^{de} Jernkakkellovne anslaaes til den Summa	600 Rd.
7. Linned	100 Rd.
8. Kreaturer	100 Rd.
9. Møbler	300 Rd.

Summa Boets Indgæld 3100 Rd.

Derimod angav han aldeles at være fri for al Gælds Paahæftelse, følgelig ikke noget anføres til Boets Udgæld, men alt, som oven er meldt, til Boets Indgæld at

blive til Deling. Endydermere giver jeg hver af mine Døtre foruden ovenmeldte deres tilfaldne Mødrenearv hver 225 Rd. Og som de fælles Børn efter Enkemandens Angivende ere følgende:

1) En Datter Christiane 8 Aar gammel,
2) En ditto Anna Kirstine 3 Aar gammel, saa bliver forommeldte Boets beholdne Formue saaledes at skifte og dele:

1) Enkemanden nyder det ham tilkommende halve Bo	1550 Rd.
2) En Datter navnlig Christiane	775 Rd.
3) En Datter Anna Kirstine	775 Rd.

Der saaledes udgør Boets Beholdning 3100 Rd.
For hvilken Børnenes tillagte Arvekapital 1550 Rd. tilligemed de 450 Rd., som jeg haver givet dennem, ialt den Summa 2000 Rd., anbød bemeldte deres Fader at stille denne Bys Overformynderi paa høje og velædle Magistratens vedbørlig Forsikring, nemlig:

1) Min iboende Gaard. 2) Et derudi staaende Kobberbrændevinsværk, omtrent 6 Tønder med alt sit fulde Behør, samt 3de udi Stuen staaende Jernkakkellovne etc. Ligesom han iøvrigt har lovet og forpligtet sig til, det han og ved sin herved givne Underskrift stadfæster, for de aarlige Renter af denne hans Børns Mødrenearv at forsyne dem med alt fornødent Underhold og anstændig Opdragelse, indtil de bliver gift, og endelig at holde dem saavelsom os, der have forrettet dette Skifte, fri for alt Ansvar og Tiltale i alle Maader. Og saaledes sluttes dette Skifte med samtlige vore Hænders Underskrift og Forsegling.

Storeheddinge ut supra.

S. C. Haubierg.

Som Samfrænder:

Peder Fich (L. S.). J. Hansen (L. S.).

Mig forevist d. 3. Octbr. 1788 og deraf Kopi leveret.
Ballerup Præstegaard ut supra.

J. Halling.

Nota. Først indleveret til mig d. 6te April 1789.

Holstein.

(Avktions- og Skifteprotokol for Storeheddinge Købstad 1763—1798. Fol. 410).

V

Panteobligation, udstedt af Svend Christian Hauberg.

Jeg underskrevne Svend Christian Hauberg, Borger og Værtshusmand i Storeheddinge, tilstaar herved, at i Henseende at mine tvende Døtre Christiane og Anna Kirstine Havberg ved Samfrændeskifte sluttet den 28de August 1788 efter deres Moder Catharine Elisabeth, født Fich, ere tillagte hver 1000 Rd. i Arv, der udgør for dem begge 2000 Rd., og den fød[te] Værges Sr Peder Fich samt Overformynderiet have indvilget i Medfør af Skiftebrevet, at disse to Tusinde Rigsdaler uden Renter, imod at jeg besørger Børnenes Opdragelse, hos mig maa blive indestaaende. Saa paa det samtlige forbenævnte af mig og Arvinger kan nyde tilbørlig Sikkerhed for ovenberørte to Tusinde Rigsdaler, pantsætter jeg herved med første og eneste Prioritets Rettighed: 1) Min Panterettighed erhvervet den 2^{den} Juni 1783 af Christian Hauberg i Bavelse Mølle, Inventarium og Gaard, takseret den 10de Maj d. A. til Værdi 2000 Rdr. og til den Ende transporterer for her, med paaberaabte Taksations Tingsvidner, at vedhæftes benævnte Christian Haubergs Panteobligation for 1400 Rdr., hvis Beløb og Rettigheder nu inddrages under denne Forskrivning. Ligesaa for det 2^{det} overdrager jeg med første og eneste Prioritets Rettighed min iboende og paa Adelgaden beliggende Gaard N° 72 med deri værende 4re Jernkakkellovne og et komplet Brændevinsværk paa 5^{1/2} Td. med Malmhane, en stor Kobberbryggerkedel paa 2^{1/2} Td., et Egemæskekar med 3 Jernbaand paa 30 Td., et Egestøbekar paa 30 Td. med 3 Jernbaand, tvende ditto med Jernbaand af forskellig Størrelse, samt den vesten for Gaarden beliggende Have og Vænge med Plankeværk indhegnet paa den nordre Side, hvilket alt under 18de April d. A. er vurderet til 1495 Rigsdaler. Og ligesom da disse Ejendomme stedse skal blive holdte i saa forsvarlig Stand, at de kan svare til deres nærværende Værdi, naar Eftersyn derom agtes fornøden, forbinder jeg mig og herved i Følge udgangne Anordninger, hvert 3de Aar paa min Bekostning at besørge optaget og Overformynderiet overleveret en speciel Besigtelse over Panternes Istandholdelse.

Dets til Bekræftelse maa denne min Panteobligation, af mig selv underskreven og forsejlet, inden behørig Retter paa min Bekostning læses og protokolleres uden mig dertil at indkalde.

Storeheddinge den 29de Juni 1789.

S. C. Hauberg (L. S.).

15*

Jeg haver ikke noget imod, at indmeldte Gaard, som jeg ved tinglyst Gavebrev haver givet til min Svigersøn Svend Hauberg til hans Ejendom efter min Død, herved vorder pantsat til Sikkerhed for min afdøde Datters Børns Arv, hvilket herved under min og Lavværges Haand tilstaaes.

Datum ut supra.

Dorthe D: K: F: Kierstine sl. Fichs. Som Lavvæрге: H. Møller.

(Storeheddinge Panteprotokol 1787—1805. Fol. 12).

VI

Samfrændeskifte efter Svend Christian Hauberg.

Anno 1815 den 28de Marts indfandt jeg undertegnede mig efter Anmodning af Madame Hauberg for at bestyre Samfrændeskiftet efter hendes Mand Brændevinsbrænder Svend Christian Hauberg, der har efterladt sig 3de i Ægteskab med Enken Madame Bolette Pedersen avlede Børn, Sønnen Hr. Peter Hauberg, Datteren Karen Sophie i Ægteskab med Hr. Kaptajn Nickolin ved Norske Liv Regiments 4de Bataillon 2. Kompagni, Cathrine Lisbeth hjemme hos Moderen. Ved Forhandlingen var tilstede Enken med Lavværge Hr. Kordegn Poulsen, Hr. Peter Hauberg og Hr. Kaptajn Nickolin paa sin Hustrus og hendes umyndige Søsters Vegne, for hvilken Hr. Kaptajnen erklærede sig under denne Skifteforhandling at paatage sig Værgemaalet og at paase hendes Tarv, hvorefter passerede saaledes som følger:

Forinden videre blev forhandlet, blev fremlagt den allernaadigste Bevilling for Enken til at have hensiddet i uskiftet Bo, der er s: 1:¹⁾

A. I Henseende til Boets Indtægtssumma, da blev fremlagt en paa Arvingernes og Enkens Forlangende af d'Hrr. Major Holstein, Købmand Hoffmeyer, Hr. Brændevinsbrænder Erik Bentsen, alle her af Byen, og Hr. Bech af Holtuggaard den 31te Januari 1815 foretagen Vurderingsforretning over Boets Ejendele, saavel Jorderne som Bygningerne, Brændevinstøjet, Kreaturer og Avlsredskaber, samt Vogne m. v., tillige og Kornvarer, hvilken Forretning bliver Skiftetbrevet at vedhæfte og er efter samme ansat til følgende Vurdering saaledes:

1.	Jorderne, der bestaa af Lundemarken 18 Tdr. Land, Rengemarken 9 ¹ / ₂ Tdr., Stenrøjlerne 7 ¹ / ₄ Tdr., Overdrevet 14 ¹ / ₂ Tdr., anslaaet i alt for Værdi 9725 Rbd. N. V.			
2.	Gaardens Bygninger : samtlige : 	6975	—	—
3.	Brændevinstøjet med der tilhørende.....	1251	—	—
4.	Kreaturerne:			
	a. Heste	1108	Rbd.	2 ½
	b. Kvæg	748	—	2 -
	c. Svin og Faar	276	—	„ -
				2132 — 4 ½
5.	Vogne, Avlsredskaber m. v. i Gaarden Ind- og Udbo.....	121	—	„ -
6.	Kornvarer:			
	a. I Laden.....	990	Rbd.	
	b. Paa Loftet	3130	—	2 ½
				4120 — 2 -
				24,325 — „ -

¹⁾ Ikke indført i Protokollen paa dette Sted.

Og da Vurderingssummen for Vogne og videre i 5te Post
bliver efter Forretningen endnu at tillægge 1892 Rbd. ,, $\frac{1}{2}$ N. V.
Bliver altsaa den totale Vurderingssum 26,217 Rbd. ,, $\frac{1}{2}$ N. V.

B. Endvidere bliver at tage til Indtægt
følgende Boet tilhørende Obligationers Indhold:

- a. En Panteobligation, udstedt af Niels Larsen
i Gjorslev Bøgeskov, dateret 14de Juni 1794
paa Kapital 98 Rbd., omskrevet den 11te Juni
1813 til 98 Rbd. S. V.
- b. En ditto, udstedt af Tømmermand i Byen
Jens Nielsen, dateret 11te Juni 1801 paa Ka-
pital 750 Rbd., omskrevet til. 375 — —
- c. En ditto udstedt af Hemming Mathiesen paa
Kapital 300 Rbd., dateret 15de December 1800,
omskrevet den 11te 1813 til 300 — —
- d. En Panteobligation, udstedt af Skoleholder
Barkmann i Frøsløv, dateret 11te Januar 1798
paa Kapital 62 Rbd., omskrevet den 11te Juni
1813 til 62 — —

835 Rbdr S. V.

I Navneværdi 1565 Rbd. 3 $\frac{1}{2}$ 12 β
27,782 Rbd. 3 $\frac{1}{2}$ 12 β

Dog, da den under N^o a anførte Obligation alene gælder
for 88 Rbdr. S. V., bliver, da samme er anført for 98 Rbdr., de
paa Obligationen afbetalte 10 Rbd. S. V. at fradrage med 18 Rbd. 4 $\frac{1}{2}$ 8 β
27,763 Rbd. 5 $\frac{1}{2}$ 4 β

Videre til Indtægt:

- a. En staaende Obligation hos Avlsbruger
Peder Larsen og Boggæld, i alt 658 Rbd. 3 $\frac{1}{2}$ 6 β
- b. Stervboet tilhørende Indbo, vurderet
til 1577 — 3 - 6 -

2236 — „ - 12 -

I alt 30,000 Rbdr. N. V.

C. Boets Udgift bliver følgende:

- a. Bliver at anføre de paa Boet hæftende Skatter,
der efter Kvitteringsbogen tilløber i alt 399 Rbd. ,, $\frac{1}{2}$ 5 $\frac{1}{2}$ β
- b. Skiftebekostningerne, der bliver følgende af
Boets hele Masse 30,000 Rigsbankdaler
Navneværdi, i Sølvværdi 16,000 Rbd.
1. Skiftesalarium $\frac{1}{2}$ Procent 213 Rbd. 2 $\frac{1}{2}$
Forhøjelsen $\frac{1}{6}$ Deel 42 — 4 -
2. Stempl. Papir til
Skiftetrevet 1ste
Klasse N° 121 .. 165 Rbd. 90 β
Forhøjelsen 82 — 93 -

N. V. 248 Rbd. 87 β

- I S. V. 132 Rbd. 4 $\frac{1}{2}$ 7 $\frac{1}{2}$ β
3. Skiftetrevets Beskrivelse paa
3 Ark à 3 $\frac{1}{2}$ 2 β 1 Rbd. 3 $\frac{1}{2}$ 6 β

Er 390 — 1 - 13 $\frac{1}{2}$ -

Hvorfra afgaar:

De i Rekognition i Anledning af Hr. Haubergs Dødsfald imodtagne

50 Rbd. „ ½ „ β

Altsaa tilbage 340 — 1 - 13½ -

Endvidere bliver Skiftebekostningerne at tillægge som forglemt af Skiftebrevets Beskrivelse den deraf svarende Forhøjelse

1/6 Del

„ — 1 - 14 -
340 Rbd, 3 ½ 11½ β

I Navneværdi..... 638 Rbd. 4 ½

I alt..... 1037 Rbd. 4 ½ 5½ β

Er 28,962 Rbd. 1 β 10½ β

Der bliver i Sølvværdi..... 15,446 — 3 - 4 -

Der saaledes bliver at dele, at Moderen

Madam Hauberg erhoder det halve af

Boets Behold med 7,723 Rbd. 1 ½ 10 β

det øvrige halve 7,723 Rbd. 1 ½ 10 β

Hvorfra dekortes den ved Forordningen

af 8de Februar 1810 paapudne Afgift..... 38 — 3 - 12 -

Igen 7,684 Rbd. 3 ½ 14 β

Hvoraf Sønnen Hr. Peter Hauberg erhoder en Broderlod med

3,842 Rbd. „ ½ 31 β

Datteren Fru Nickolin en Søsterlod 1,921 Rbd. „ ½ 15½ β

Ditto den umyndige Jomfru Cathrine

Lisbeth en ditto Lod 1,921 — „ - 15½ -

I alt 7,684 Rbd. 3 ½ 14 β S. V.

Enken Madame Hauberg med Lavvæрге erklærede at være til Sinds at overdrage til sin Søn Hr. Peter Hauberg Boets tilhørende saa vel faste Ejendomme, Gaard og Jorder, som i Gaarden værende Brændevinstøj, Avlsredskaber med videre, Ind- og Udbo samt Kreaturer, dog med den Undtagelse at i Henseende til Indboet, da vil det ankomme saavel paa hende selv som Medarvingerne, om enten de vil være kontenteret med at erholde i Penge, hvad deres Andel efter Skiftet kan blive i den paa Indboet satte Vurderingssumma 1577 Rbd. 3 ½ 6 β N. V., eller og de ønske at erholde den dem tilkommende Andel af Boet in natura. Saavel Svigersønnen Hr. Kaptajn von Nickolin paa hans Hustrus som hendes umyndige Søsters Vegne erklærede derom saaledes med deres Moder og Svigermoder at være omforenede og kommer altsaa nu Sønnen i Besiddelse og Ejendom af alt, imod at han tilsvare saavel sin Moders Andel af Boet, hvorfor gives fornøden Sikkerhed, ligesom og af samme svares lovlig gangbar Rente. Søsteren Fru Nickolins Arvesumma udbetaler Broderen straks, og hvad den ugifte Søster Jomfru Cathrine Elisabeths Arv angaar, da erklærede Broderen, at han forment til førstkommende 11te December Termin at ville udbetale den; men skulle dette ej til denne Tid kunne lade sig gøre, skal blive stillet Overformynderiet fornøden Sikkerhed, dog bliver at anmærke: at da, som forhen meldt, Boets Indbo er vedtaget at deles imellem Moderen og Arvingerne, bliver altsaa, da Indboets Vurderingssum er tillagt dets hele Masse og Delingen derefter bleven foretaget, at fradrage den umyndige Datters foran bestemte Arvesumma en Ottendedel af Indboets Vurderings-

summa med 105 Rbdr. 1 $\text{R} \frac{1}{2} \beta$ S. V., saa at den virkelige Arv i Penge efter dette Fradrag bliver 1815 Rbd. 5 $\text{R} \frac{1}{2} \beta$. I Henseende til Moderens Halvdel af Boet, der, som forhen anført, blev 7723 Rbdr. 1 $\text{R} \frac{1}{2} \beta$ S. V., bliver at iagttage, at til denne Summas Udredelse bliver at udlægge hende de i Skiftet ommeldte Obligationers Beløb 825 Rbdr. S. V., som og endvidere bliver at fradrage, da Indboet deles in natura den halve Vurderingssum 420 Rbdr. 4 $\text{R} \frac{1}{2} \beta$, hvorefter den endelige Sum, der bliver at tilsvare, udkommer med 6477 Rbdr. 3 $\text{R} \frac{1}{2} \beta$ S. V.

Fru Nickolins Arvesumma bliver af foransførte Grund, da hendes Andel af Indboet bliver at imodtage in natura, at dekortere ligesom Søsterens 105 Rbd. 1 $\text{R} \frac{1}{2} \beta$ S. V., altsaa tilbage 1815 Rbd. 5 $\text{R} \frac{1}{2} \beta$ S. V.

Videre var ikke ved dette Samfrændeskifte at forhandle; thi blev det sluttet og bekræftes med Hænders Underskrift.

Bolette sl. Hauberg.
Som Lavvæрге:
Poulsen.

P. Hauberg.

Nickolin
paa egne og Kones
Søsters Vegne som Væрге.

Til Vitterlighed
efter Begæring:
B: With. R: Sørensen.

Som Bestyrer af
Forretningen:
C: Kynde.

Da ved Anførsel af stemplet Papir til dette Skiftebrev er forfejlet, at der er bleven anført et Stykke N° 121 af 1ste Klasse paa 165 Rbd. 90 β N. V. isteden for efter Boets Behold det kuns bliver 1 Stykke N° 120, 160 Rbd. 30 β bliver altsaa i saa Henseende at fradrage Forskellen 8 Rbd. 42 β N. V., der blev vedtaget af Moderen og Arvingerne som ubetydeligt imellem sig at deles efter i Skiftet forhen gjort Bestemmelse uden at samme tillægges Moderens Halvdel og Arvingernes tilfaldne; dog vil af den Andel, der tilkommer Arvingerne efter Forordningen af 8de Februar 1810, blive at erlægge 2 Rb μ N. V., der bliver den kongelige Kasse til Indtægt at beregne.

Bolette Hauberg.
Som Lavvæрге:
Poulsen.

P. Hauberg.
Som Bestyrer af Forretningen:
C. Kynde.

(Storeheddinge Skifteprotokol 1798—1820. Fol. 306—10).

MEDDELELSER
OM
ETATSRAAD, ASSESSOR PHARM.
JØRGEN CHRISTIAN HAUBERG'S
OG
HUSTRU MARGRETHE SOPHIE,
FØDT ARBOE'S
ASCENDER

DE ASCENDER, OM HVEM DER FORAN FINDES OPLYSNINGER,
ERE IKKE MEDTAGNE I DET FØLGENDE.

Niels Jensen var af adelig Slægt¹⁾.

Jens Nielsen (Søn af Niels Jensen) har muligvis boet i Vejle, hvor Sønnen byggede et Kapel til egen Familiebegravelse²⁾.

Niels Jensen*), (Søn af Jens Nielsen), var Købmand i Vejle. Blandt andet drev han Øksenhandel og betalte saaledes 1511 25 Mark i Told for 200 Øksne. 1504 nævnes han som Raadmand og senere som Borgmester. Det sidstnævnte Aar bevilger Kong Hans, at «Raadmand Niels Jonsen, hans kære Husfrue Kirstine og et deres Barn» maa paa Livstid beholde «Kabelmade Eng», hvoraf de aarlig skal give $\frac{1}{2}$ Tønde Smør til Lade-gaarden. Han maa have været en velstaaende Mand; thi 1518 byggede han det søndre Kapel ved Vejle Kirke til egen Familiebegravelse. I en gammel Optegnelse hedder det herom: «Nis Jonsen, Borgermester i Wedel, han boede udi det Huss nest norden Kirckestrede tuert offuer for Kilden, oc bygte han den Sønder Capelle i woris Kircke.» Under Hvælvingen i Kapellet er optegnet: «Aar efter Guds Byrd MDXVIII tha er denne Capell fuldkommen then Hellig Trefoldighed till Loff og Ære af hæderlig Mand Nis Jonsen for sig, sin Hustru, Børn, Forældre og efterkommende Slægt.»

I Begyndelsen af Aaret 1523 gæstede Kong Christian II Vejle og boede hos Borgmester Niels Jensen. Den 22. Januar traadte Landsdommer Mogens Munk ind i Borgmesterens Hus, hvor han «som en af hans Naades trofaste og villige Undersaatter og Tjenere» vilde hilse paa Kongen, som modtog ham meget vel og bød ham til Taffels om Aftenen. Ved Bordet spurgte Christian II ham om den jydsk Adels Stemning og forhørte sig

*) Kaldes ogsaa Nis Jonsen.

nøje om, hvorledes det stod til i Viborg. Landsdommeren svarede, at Adelen nærrede Frygt for nye Skatter og klagede over haarde Tider. Da Samtalen derefter faldt paa Jagt, lovede Mogens Munk, der selv var en ivrig Jæger, at give Kongen en saa god Rævemynde, som han havde den. Efter at Taflet var hævet tog han afsked med Kongen, men lod en af sine Handsker blive liggende. I denne havde han skjult den Skrivelse, som i Viborg var forfattet af de jyske Adelsmænd, og hvori de opsagde Kongen Huldskab og Troskab. Mogens Munk, hvem det var betroet at bringe denne Skrivelse til Kongen, havde saaledes fuldført sit farlige Hverv. Opsigelsesskrivelsen blev først funden den næste Morgen af en af Kongens Tjenere. Da Christian II havde læst dens Indhold, udbrød han: «Guds Drost! han har givet os en Rævemynde paa Love!» Han sendte derpaa nogle Drabanter hen til Mogens Munks Bolig for at fængsle ham; men den snilde Brevbærer havde forlængst bragt sig i Sikkerhed. Saaledes lyder den gamle Beretning om Mødet i Borgmesterens Hus. — Niels Jensen blev 1528 begravet i det af ham selv byggede Kapel³).

Mads Nielsen (Søn af Borgmester Niels Jensen og Kirstine), Borgmester i Vejle, død 1539. «Kabelmade Eng», som hans Fader 1504 havde faaet Bevilling til at maatte beholde paa Livstid mod en aarlig Afgift af $\frac{1}{2}$ Td. Smør til Ladegaarden, fik hans Børn og hans Broder Oluf Nielsen, Sognepræst i Vejle, samt dennes Børn under 28. Juni 1542 Livsbrev paa mod at svare den samme aarlige Afgift som hidtil til Ladegaarden. Gift med Lene Christjensdatter (Datter af Borgmester Christjern Nielsen), død 1556.
(Hun gift 2. Gang med Borgmester Clemens Sørensen i Vejle, født 1513, død 20. Decbr. 1584)⁴).

Jacob Madsen Veile (Wellejus) (Søn af Borgmester Mads Nielsen og Lene Christjensdatter), født 24. Juli 1538 i Vejle, gik først i sin Fødebys Skole, kom derefter i Ribe Skole, derpaa i Odense Skole og endelig i Viborg Skole. 1555 blev han Student og fik 1559 Baccalaaurgraden. 1561 drog han udenlands. Først rejste han til det brabantiske Universitet i Løwen, derefter til Paris og endelig til Wittenberg, hvor han 10. August 1563 blev Magister. I Novbr. s. A. kom han hjem, holdt en kort Tid Forelæsninger ved Universitetet og blev 1565 Professor pædagog. Imidlertid havde man tilbudt ham Rektoratet ved Latinskolen i Kjøbenhavn, og han havde faaet Opfordring til at blive Læsemester i Theologi i Sorø; men han foretrak at blive Rektor ved Ribe Skole, hvortil han blev kaldet 6. Marts 1565. 6. August 1567 blev han Sognepræst ved Byens Domkirke og fik Aaret efter et Kannikedømme i Ribe Domkapitel. Paa den Tid

forefaldt der en Række Hekseprocesser i hans Menighed, og han deltog i Forhørene over et af de ulykkelige Mennesker. 18. Juli 1586 forfattede han sammen med Biskoppen, Gejstligheden, Magistraten og de 24 Mænd en Politianordning for at afskaffe den tiltagende Overdaadighed og store Bekostning, der blev gjort ved Bryllupper og Barsler.

Han var meget afholdt af sin Menighed, der indgav en Ansøgning til Kongen om at beholde ham, da den fynske Gejstlighed valgte ham til at være Biskop over Fyens Stift; men Kongen stadfæstede Valget, og 25. Febr. 1588 blev Jacob Madsen ordineret i St. Knuds Kirke i Odense. Han var en meget omhyggelig Visitor og viste en rosværdig Iver i at udrydde kirkelige Uskikke fra den katholske Tid. Vievandskar, Monstranser, Helgenbilleder og overflødige Altre blev efter hans Befaling fjærnedede af Kirkerne. Hans bekendte Visitatsbog blev først udgivet 1853. Han «har opmuntret sit Præsteskab til gudelig Omgængelse, til at lægge Vind paa en god Samvittighed, et dydigt Levnet, Anstændighed i Klæder og Lader, Forsigtighed i Tale, Ædruelighed, Visdom, Retfærdighed, Fromhed, Enfoldighed, Taalmodighed, Gæstfrihed, Ydmyghed, Medlidenhed, Nidkærhed og deslige, det hellige Embede og dets Tjenere prydennde Dyder.» Han døde 24. Septbr. 1606 i Odense.

Gift 13. Oktbr. 1566 med Karen Baggesdatter (Datter af Raadmand Bagge Jensen og Cecilie Pedersdatter), født 1548 i Ribe, død 14. Maj 1615⁵).

Matthias Jacobæus (Søn af Biskop Jacob Madsen Veile (Wellejus) og Karen Baggesdatter), født 24. Juli 1569 i Ribe, studerede efter at være bleven Student et Par Aar ved Kjøbenhavns Universitet, rejste derpaa udenlands og besøgte Tyskland, England, Frankrig, Schweiz og Italien. 3. Novbr. 1592 blev han indskrevet ved Universitetet i Padua og valgtes 1594 til Konsiliarius for den tyske Nation. Ved sine personlige Egenskaber og sin Lærdom erhvervede han sig saa megen Anseelse, at han 1597 blev valgt til Universitetets Syndikus, og 9. Maj 1598 blev han Dr. med. Som Syndikus udførte han sine Forretninger saa godt, at der blev sat en Indskrift til hans Minde i Domkirken. Naar han forlod Padua og kom hjem til Danmark vides ikke. Efter sin Hjemkomst nedsatte han sig som Læge i Aarhus. 1613 afslog han et Tilbud om at blive Prof. med. ved Kjøbenhavns Universitet. Aaret efter udnævntes han til Livlæge hos Kong Christian IV og samtidig blev der tillagt ham et Prælatur og et Vikariat i Aarhus. 1620 tog han Afsked fra Hoffet og rejste tilbage til Aarhus, hvor han praktiserede som Læge indtil sin Død 15. Maj 1636. Han testamenterede 333 Rd. 2 $\frac{1}{2}$ til fattige Enker i Aarhus. Gift med Ingeborg Ægidia (Datter af Biskop Jens Giødesen og Magdalene Valentin), død 1614⁶).

Jacob Matthiesen (Søn af Livlæge, Dr. med. Matthias Jacobæus og Ingeborg Ægidia), født 17. Oktbr. 1602 i Aarhus, gik først i sin Fødebys Skole, kom 1619 i Odense Skole og blev 25. Maj 1621 Student. 18. Januar 1623 kom han i den lærde Holger Rosenkrantz' Hus, hvor han blandt andet maatte undervise 4 unge Adelsdamer. Skønt han saaledes som ungt Menneske kom ind i denne bekendte Mands Kres, mærker man dog ikke i hans Skrifter nogen Paavirkning fra den lærde Adelsmands Særretning. Og da Jacob Matthiesen senere som Hofpræst skulde fremføre sin Mening om Striden mellem Rosenkrantz og det theologiske Fakultet, indtog han et meget uklart og tilbageholdende Standpunkt. — Efter Rosenkrantz' Anvisning rejste Jacob Matthiesen 18. Aug. 1624 til Wittenberg, hvor han særlig studerede Mathematik. Efter et Ophold i Hjemmet fra Septbr. 1625 til Foraaret 1626 rejste han til Rostock og derfra til Nederlandene. I Hardewyk fortsatte han sine matematiske Studier, opholdt sig derefter i længere Tid i Leyden og rejste derpaa 8. Aug. 1629 til England og studerede i London og Cambridge. 2. Oktbr. 1630 blev han Professor eloquentiæ ved Kjøbenhavns Universitet og 24. Maj 1631 Magister. Han var en af Tidens fortrinligste Latinister. Christian IV havde Brug for en Mand, der var dygtig i det latinske Sprog, og som han kunde bruge til at ekspedere de udenlandske Affærer. Kongen tilbød ham derfor en vellønnet Plads i Kancelliet; men Matthiesen syntes bedre om at blive ved Universitetet. 4. Juli 1638 blev han Hofpræst, 8. Decbr. 1640 Dr. theol. og 29. Juni 1645 ord. til Biskop i Aarhus. 1653 tilbød Frederik III ham at blive Biskop over Sjællands Stift; men paa Grund af tiltagende Svagelighed vilde han hellere forblive i Aarhus.

Han nød stor Anseelse for sin Veltalenhed. Ikke alene Kongen og Hoffet, men ogsaa Adelen satte stor Pris paa ham som Taler, og han fik god Betaling og mange Foræringer for sine Prædikener, hvilket fremgaar af hans «Tegnebog». Denne Tegnebog, hvori han indførte alle de Indtægter, han havde som Professor, Hofpræst og Biskop, er af det «kuriøse Slags» og giver adskillige Oplysninger «om de Tidens Væsen og Gavnlighed» samt om Manden selv, hvorfor det kan have sin Interesse at dvæle lidt ved dens Indhold. I Følge denne Bog havde han som Hofpræst 700 Rd. i aarlig Løn, og til Højtiderne fik han altid af Kongen en Sum Penge, der varierede fra 4 Rd. til 500 Rd. I de 7 Aar han var til Hove udgjorde hans visse og uvisse Indtægter 10214 Rd. Desuden forærede Kongen ham, da Frøken Christina havde Bryllup med Hannibal Sehested og Frøken Hedvig med Ebbe Ulfeld, en blommet Atlaskes Kjortel, en blommet Fløjls Samaria og en Fløjls Bonet. Men foruden Penge og Klæder fik Hofpræsten store Foræringer af Spise- og Drikkevarer. Saaledes plejede Kongen, Fru Vibeke, Kongens Børn og Hofmesterinden meget hyppigt at forære ham: Raadyr, Daadyr, Harer, Lam, Vildænder, Agerhøns, Vildgæs, Karper, Brasener, Gedder, Æbler og forskellige Sorter Vin. Efter at han som Biskop var kommen til Aarhus, var det Adelen og andre højtstaaende Personer,

der sendte ham Foræringer, saasom: Harer, Smør, Raadyr, fede Svin, Laks, ferske Østerling, Hjortelaar, Hjorterygge, Raakøller, Krebs, Karusser, Vildænder, Urhøns, ferske Østers, Ost og mange andre gode Sager. Hvor mange Fødevarer den gode Biskop ved særlige Lejligheder kunde faa som Foræringer, og over hvilke han har holdt nøjagtigt Regnskab, faar man det fyldigste Indtryk af ved at se den Fortegnelse over de Gaver, han modtog i April 1653 i Anledning af sin Datter Ingeborgs Bryllup med Mag. Rasmus Poulsen Vinding. I Følge denne Fortegnelse blev der sendt Biskoppen: 4 Hjorte, 16 Raadyr, 42 Harer, 1 ung Kvie, 22 Kalve, 62 Lam, 14 Grise, 1 Vildgaas, 2 Urhøns, 92 Kalkuner, 24 Gæs, 37 Høns, 64 Duer, 8 Laks, 64 Brasener, 105 Gedder, 30 Karper, 2380 Karusser, 60 Aborrer, 4950 Æg, henved 2 Tønder fersk Smør, 3¹/₂ Tønde fint Mel og 2 Tønder Samsing Øl. — Som Biskop holdt han Ligprædikener over flere adelige Personer, og for hver Prædiken plejede han at faa som Foræring en Sølvkande eller en anden Genstand af Sølv. Af Sølvkander modtog han saaledes Tid efter anden en paa 80 Lod, to paa 64 Lod hver, en paa 104 Lod, to paa 100 Lod hver, en paa 96 Lod og en paa 120 Lod samt fem Sølvbibegen paa 100 Lod og to forgyldte Pokaler paa 60 Lod. — Han har udgivet 4 Ligprædikener og nogle Disputatser. Han døde 3. Juni 1660 i Aarhus. Gift 26. August 1632 med Anna Bartholin (Datter af Professor Dr. med. Casper Bartholin og Anna Fincke), født 26. Juli 1615, død 21. Febr. 1682⁷).

Holger Jacobæus (Søn af Biskop, Dr. theol. Jacob Matthiesen og Anna Bartholin), født 6. Juli 1650 i Aarhus, kom 1661 til Kjøbenhavn, blev 1666 Student fra Vor Frue Skole, studerede en kort Tid Theologi og derefter Medicin, rejste 12. Oktbr. 1671 til Holland og var i Leyden sysselsat med medicinske Studier, men i August 1672 vendte han hjem «formedelst Frantzosis store progress i Holland.» I Kjøbenhavn fortsatte han sine medicinske Studier til 30. Maj 1674, da han atter drog til Holland i Selskab med sine Slægtninge Caspar og Christopher Bartholin. Efter et kort Ophold i Amsterdam tilbragte han Vinteren i Leyden og rejste derpaa i April 1675 til Paris. Her blev han til 25. Marts det følgende Aar, da hans Rejse gik til Italien, hvor han først besøgte Bologna, tilbragte Sommeren i Florents og den følgende Vinter i Rom, drog derpaa igen til Florents, besøgte Volaterra, Pisa, Livorno og Lucca. Saavel Stormyrsten som forskellige Lærde og Stormænd gav Jacobæus under hans Ophold i disse Byer mange Beviser paa særdeles Agtelse og Bevaagenhed. I Livorno havde han fri Bolig og frit Ophold hos sin berømte Landsmand Niels Steensen, under hvis Vejledning han var meget sysselsat med Fiskenes Anatomi. I Foraaret 1677 forlod Jacobæus Florents, besøgte Padua, Venedig, Wien, Presborg, Prag, Leipzig, Dresden, Magdeborg, Hamborg og kom 13. Aug. s. A. til Kjøbenhavn. I April 1678 rejste han atter til Hol-

land og drog derfra til England, hvor han om Sommeren boede hos sin Broder Jens i Oxford og derfra besøgte Bristol, Salisbury, Bath og flere Byer. Vinteren tilbragte han i London og studerede Kemi og Anatomi. I April 1679 gik han til Holland, hvor han i Leyden blev Dr. med. Efter at have besøgt Brüssel og Amsterdam rejste han med Skib til Tønningen og kom i August s. A. til Kjøbenhavn. Nu begyndte han sin Virksomhed ved Universitetet, ved hvilket han allerede 1674 var bleven Professor i Historie og Geografi.

25. April 1691 blev han Assessor i Højesteret og 2. Oktbr. 1698 Justitsraad. 1690—91, 1695—96 og 1696—97 var han Universitetets Rektor. 1698 blev han medicinsk Professor og 1699 Universitetsbibliothekar. I Juni 1690 købte han en Gaard med tilhørende Bøndergods i Veddelev for 2700 Rd.

Han var en alsidig dannet, lærd Mand og en dygtig Anatom. Han har udgivet en Del Skrifter, af hvilke det nedennævnte «Museum regium» har bevaret hans Navn. I Følge kgl. Befaling af 11. Decbr. 1687 blev det paalagt ham at skrive en Historia naturalis Daniæ og at udarbejde et Katalog over det kgl. Kunstkammer mod en aarlig Løn af 200 Rd. Den første Opgave synes han ikke at have behandlet, derimod forfattede han det befalede Katalog, der bl. a. indeholder en udførlig Fortegnelse over den kgl. Mønt- og Medaillesamling, og til hvis Udarbejdelse hans Huslærer Jochum Halling skal have ydet en Del Hjælp. 1696 udkom Kataloget (Museum regium), et stort illustreret Pragtværk, som Jacobæus sendte til flere fremmede Fyrster og fik til Gengæld store Foræringer. Saaledes modtog han fra Kurfyrsten af Brandenburg 100 Dukater, fra Fyrsten af Anhalt et forgyldt Sølvbæger og fra Kejser Leopold en Guldkæde paa 100 Dukater «med hans Effigie udi en Guldmedaille». 18. Juni 1701 døde Jacobæus af en hidsig Feber og blev begr. i Vor Frue Kirke.

Gift 1. Gang 19. Septbr. 1681 med Anna Margrethe Bartholin (Datter af Professor, Dr. med. Thomas Bartholin og Else Christophersdatter), født 30. Septbr. 1660, død 18. Maj 1698.

Gift 2. Gang 29. Marts 1699 med Anna Tistorph (Datter af Sognepræst Mag. Mikkell Henriksen Tistorph og Søster Brochmann), død i Marts 1744, 81 Aar gl.

(Hun gift 1. Gang med Professor, Justitssekretær Thomas Bartholin, født 29. Marts 1659, død 5. Novbr. 1690)⁸).

Christopher Jacobæus (Søn af Professor, Dr. med. Holger Jacobæus og Anna Margrethe Bartholin), født 6. April 1696 i Kjøbenhavn, blev 9. Decbr. 1720 cand. theol. og 14. Febr. 1727 kaldet til Sognepræst i Slagslunde og Gandløse. I Anledning af General-Kirkeinspektionskollegiets Cir-

kulære af 11. Jan. 1738 ang. Kirkedisciplin, Husbesøgelser og Medhjælpere — man maa erindre, at det er i Kong Christian VI's Tid — erklærede Jacobæus blandt andet, at Kirkedisciplinen havde tidligere været «priselig» indrettet i Danmark; men at den nu er «ligesom uddød og med Fædrene hensovet». For at den igen kunde indrettes og «blive i sin Valeur efter Lovens Ord og Bogstaver, var det at ønske, at Præsterne baade nu og altid maatte være under den verdslige Øvrigheds Arm.» «Thi Erfarenhed har lært,» tilføjer han, «at mangen haardnakket Syndere og Synderinde, som har udstaaet Kirkens Disciplin, da, isteden for at bede Menigheden om Forladelse, har leet baade af Præsten og Menigheden.» Og han mener, at i saadanne Tilfælde burde den verdslige Øvrighed være tilstede; thi saa kunde Synderne komme til at «bøde noget paa Kroppen.» «Ved Husbesøgelser,» fortsætter han, «vilde vel somme Præster faa isteden for en kærlig Hilsen et slet og skident Svar af somme, men ikke af alle,» især hvis den verdslige Øvrighed fulgtes med Præsten, saa at de, der havde forset sig, kunde blive straffede. Medhjælperne burde efter hans Mening tillægges noget vist om Aaret for at staa Præsten bi med dem, der forsommer Kirken, sidder i Kroen og drikker samt «vægrer Præsten sin Rettighed, som Loven tilholder. Saadanne Medhjælpere», skriver han med et Suk, «fattes jeg her, endog det Halsjærn, som hænger uden for Kirken til Skræk for Sabbats Overtrædere, vil ingen befatte sig med, saa det er magis ad pompam quam ad pugnam, mere for et Syn end for Brug og Nytte.» Og saa ønsker han, at Menigheden «maatte tilholdes fra Ploven til Guds Hus,» naar der holdes Fasteprediken; thi han finder det «noget fortrydeligt», at «Ploven gaar», mens Præsten «maa prædike for tomme Stole.» Endelig fremsætter han Ønket om at faa noget Tillæg til sit Kald, der er det mindste og ringeste paa hele Kjøbenhavns Amt. — Biskop Hersleb, der 24. Maj 1744 visiterede i Slagslunde og Gandløse giver ham følgende Vidnesbyrd: «Præsten Hr. Christopher Jacobæus prædikede over Søndags Evangelium om Igenfødselen endda ikke saa slet, som jeg ventede, men gik ret vel an. Katekisationen var efter fattig Evne endda taalelig.» Jacobæus døde 20. Juni 1765. Gift med Bolette Broch (Datter af Regimentskvartermester Vitus Broch og Kirstine Holst), død 26. April 1748⁹⁾ (se S. 102).

Christjern Nielsen, Borgmester i Varde, var en bekendt og anset Handelsmand. Det er muligvis ham, som 1506 i Følge Dronning Christines Hofholdningsregnskaber fik 12 rhinske Gylden for «1 swort leysk» *). Ligeledes er det vistnok ham, der 1505 betalte 18 Mark 12 Skilling i Told for 150 Øksne og 1520 5 Gylden i Told for 100 Øksne. — 1521 fik han og Byfoged Oluf Nielsen Kvittans for Varde Toldregnskab¹⁰) (se S. 124).

Anna Bagges.

Gift 1. Gang med Bagge. Maaske var det Peder Bagge, der 1479 var Raadmand og 1481 Borgmester i Ribe; men det kan ikke afgøres med Sikkerhed. Imidlertid er det sikkert nok, at hendes første Mand har heddet Bagge, hvis Navn hun efter Datidens Skik vedblev at bære, skønt hun var 3 Gange gift. Det er ikke usandsynligt, at denne Bagge nedstammede fra den i det 14. og 15. Aarhundrede stærkt blomstrende Slægt «Bakæ» eller «Baghe» i Ribe. Dens ældste bekendte Medlem var Raadmand Niels Bakæ, der døde 1350 kort efter sin Hustru, Fru Esæ, som rimeligvis var en Søster til Biskop Peder Thuresen. Derefter forekommer Lydiken Bagæ, som var Raadmand 1372. Godik Bagæ, Raadmand 1394 og senere Borgmester, førte i sit Segl et adeligt Skjold. Hans Bakæ, der døde 1425, efterlod sig betydeligt Bøndergods. Alle disse Personer hørte vistnok til samme Slægt.

Gift 2. Gang med Aage.

Gift 3. Gang med Peder Nielsen.

Anne Bagges og hendes første Mand ejede omtrent 1475 Semgaard, en lille Hovedgaard i Sem Sogn, hvilken Ejendom hendes tredje Mand, Peder Nielsen, overdrog til Biskop Iver Munck mod at faa Halvdelen af nogle Enge «Meldamme» ved Ribe i Fæste uden nogen Afgift. Anne Bagges havde tillige 1509 en Eng i Fæste af Kapitlet og en anden af Arkidiakonatel¹¹).

Bagge Jensen — Stamfaderen til Slægten Baggesen — var et Barnebarn af forannævnte Anne Bagges, og hans Faders Fornavn maa efter Tidens Skik og Brug have været Jens, om hvem man forøvrigt intet ved. Bagge Jensen, født 1511, fik som ungt Menneske af Biskop Iver Munck Fæste paa de foran omtalte «Meldamme», idet Biskoppen erklærede, at han ikke vilde fæste Engene til nogen anden, om han end kunde faa det dobbelte for dem, fordi Bagge Jensen og hans «Forældre» (∴ Forfædre) havde gjort Stiftet god Skel. Bagge Jensen nævnes 1544 blandt Ribe Bys

*) ∴: Sort Klæde fra Leyden.

24 Mænd, blev 1557 Raadmand og var i mange Aar tillige en af Forstanderne ved Hospitalet. I Følge Skatteansættelserne maa han have været en rig Mand. Han døde 24. Oktbr. 1578.

Gift 1. Gang med Karen (Stifdatter af Borgmester Niels Krabbe, død 1554).

Gift 2. Gang 1545 med Cecilie Pedersdatter (Datter af Peder Ibsen og Anna), født 1528, død 2. April 1579¹²⁾ (se S. 125).

Peder Ibsen havde vistnok Gaarden Ondaften, nuværende Lundgaard, i Fardrup Sogn ved Ribe Markeskel i Fæste. Hans Enke havde i alt Fald 1545 Fæste af Kongen paa denne Ejendom.

Gift med Anna, født 1496, død 1575. Kort før sin Død overlod hun Fæstet til sin Søn Hans Pedersen, der 7. Oktbr. 1575 fik kgl. Brev paa «Undaften» mod at svare sædvanlig Landgilde deraf¹³⁾ (se ovenfor).

(Hun gift 2. Gang 1545 med Borgmester Jørgen Pedersen Juel i Ribe, død 1546).

Jens Gjødesen (Ægidius), født 1550 i Ribe af borgerlige Forældre, studerede i Wittenberg, blev 1575 Rektor i Lemvig og 1580 Hofprædikant hos Kong Frederik II. 1591 kaldtes han til Sognepræst ved Nicolai Kirke i Kjøbenhavn og 1593 til Biskop i Aarhus. I Aarhus Kapitel plejede han ofte efter de Tidens Skik at holde theologiske Forelæsninger. Han syslede med literære og historiske Studier og stod i Brevveksling med Claus Lyskander, som under Udarbejdelsen af sin Oversigt over danske Forfattere søgte og fik Raad og Oplysninger hos ham. Han prøvede omhyggelig dem, som indstillede sig til Præste- og Skoleembeder i hans Stift, og i en endnu bevaret Protokol indførte han deres danske og latinske Prøveskrifter. Om kirkelige Spørgsmaal, hvorpaa Tiden var rig, maatte han selvfølgelig sammen med Landets øvrige Biskopper afgive en hel Række Erklæringer. Der var ogsaa Stridigheder mellem Kirkens Mænd. Saaledes beskyldte Sognepræst Mag. Ole Koch den lærde Prof. Dr. theol. Hans Poulsen Resen for Urigtighed i hans Lære. Der blev rejst Sag mod Koch. Gjødesen og hans Meddommere dømte ham fra Embedet, hvorimod de frifandt Resen. Biskop Hans Knudsen Vejle, der søgte at forsvare Koch, blev senere tiltalt for Vildfarelser i sin Lære, og Gjødesen var ligeledes med at dømme ham fra Embedet.

Gjødesen var bekendt som en fremragende Taler. Han har udgivet en Del Ligprædikener, der indeholder mange sjældne gamle danske Ord og Vendinger samt udmærke sig ved et klart og fyndigt Sprog. Han døde 11. Decbr. 1626 i Aarhus.

Gift 1581 med Magdalene Valentin (Datter af Slotsskriver Valentin i Wittenberg), født 1563, død 2. Juli 1630¹⁴) (se S. 125).

Bertel Jespersen (Søn af Jesper Pallesen), født i Bigum i Jylland, var først res. Kapellan til Helligaands Kirke i Kjøbenhavn, blev derefter 1577 Præst i Malmø. Han har blandt andet skrevet: Livsens Krone, De Saliges Spejl og De Bedrøvedes Apothek. Han døde 1613, begr. i St. Petri Kirke i Malmø.

Gift med Anna Tinckel (Datter af Provst Rasmus Perssøn Tinckel og Marine Albertsdatter), begr. i St. Petri Kirke i Malmø¹⁵).

Casper Bartholin (Søn af Præst Bertel Jespersen og Anna Tinckel), født 12. Febr. 1585 i Malmø, kom 3 Aar gammel i sin Fødeby Latin-skole og gjorde paa Grund af sit hurtige Nemme, sin Flid og Begavelse stor Fremgang. I sit 12. Aar holdt han Taler paa Græsk og Latin og skrev 2 Aar senere hele Afhandlinger i disse Sprog. 1602 blev han indskreven ved Kjøbenhavns Universitet, og Aaret efter rejste han til Rostock og derefter til Wittenberg. Lunds Domkapitel havde tilstaaet ham en aarlig Understøttelse af 60 Rd. for 3 Aar; men skønt han levede meget sparsomt, forslog disse Midler ikke til hans Underhold, hvorfor han søgte at skaffe sig nogle Indtægter ved at holde philosophiske Øvelser og Forelæsninger; men da han tillige var ivrig sysselsat med theologiske Studier, maatte han arbejde baade Dag og Nat, hvilket havde til Følge, at hans Helbred fik et stærkt Knæk. 1605 tog han Magistergraden, og Aaret efter forlod han Wittenberg og gennemrejste nu for det meste til Fods næsten hele Evropa; overalt søgte han at lære de mest lærde Mænd at kende og at høste godt af deres Undervisning. Han besøgte Halle, Erfurt, Jena, Kassel, Marburg, Giessen, Köln, Jüllich, Löwen og Antwerpen, hvor han paa Vejen blev fangen af Krigsfolk, der antog ham for at være en Spejder. Heldigvis blev han løsladt og rejste saa til Flandern og besøgte Gent, Cortryk, Ypern og Dünkirken. Derefter gik hans Vej til Leipzig, Coburg, Bamberg, Nürnberg, Altorf, Rotenburg, Onolsbach, Frankfurt, Heidelberg, Ulm, Augsburg, Strassburg, Amsterdam og Leyden, hvor han begyndte at studere Medicin uden at lægge Theologien til Side. Efter at have besøgt Frankrig og England rejste han 1607 til Basel, hvor der blev tilbudt ham en Lærerpost i Philosophi, hvilken han ikke vilde modtage. Imidlertid holdt han philosophiske Forelæsninger, og paa Grundlag af disse begyndte han at forfatte en Række philosophiske Haandbøger i Logik, Physik, Metaphysik og Ethik, hvilke snart gjorde hans Navn bekendt over det halve Evropa. 1608 rejste han til Genf og derfra til Italien, hvor han besøgte Bergamo, Brescia, Verona, Vicenza og Venedig. 4. Decbr. s. A. lod han

sig indskrive ved Universitetet i Padua, hvor han forblev om Vinteren; men da Foraaret kom, rejste han over Ferrara, Bologna, Florents, Lucca, Pisa, Livorno og Siena til Rom, hvor han dels studerede Oldtidslevninger og dels gjorde Sygebesøg sammen med den pavelige Livlæge. Fra Rom gik han til Neapel, hvor man forgæves opfordrede ham til at blive Professor i Anatomi. Efter at have besøgt Sicilien, hvor tyrkiske Sørøvere kom efter ham, drog han til Perugia og Ancona. Paa Rejsen derfra til Rom blev han forfulgt som Kætter paa Grund af en Ordstrid, han havde haft med nogle katholske Doktorer i Theologien. 1610 kom han atter til Padua, men rejste efter nogen Tids Ophold over Cremona, Turin og Genua til Frankrig og besøgte Marseille, Avignon og Montpellier. Her vilde man overdrage ham et Professorat i det græske Sprog, hvilket han afslog. Efter et Ophold i Spanien rejste han igen til Padua, hvor han gav sig til at praktisere som Læge og var sysselsat med Anatomi, hvortil han maatte benytte Nætterne. Fra Padua gik han over Treviso og Friaul gennem Tyrol til Wien og derfra til Presburg og Basel, hvor han i Juni s. A. blev Dr. med. Efter et Besøg i Wittenberg, hvor hans anatomiske Hovedværk «Anatomicæ institutiones» udkom 1611, rejste han hjem og blev s. A. Professor eloquentiæ ved Kjøbenhavns Universitet og 1613 Professor medicinæ. Han udfoldede nu en stor Virksomhed. Foruden at holde Forelæsninger og Disputatser forfattede han og lod trykke mange Skrifter samt udgav Aar efter Aar nye Oplag af sine philosophiske Haandbøger, der udkom i Rostock, Wittenberg, Basel, Frankfurt og Strassburg. 1619 fik han kgl. Befaling til at udarbejde Skolebøger i de forskellige philosophiske Fag, og som Løn for sit Arbejde fik han et Kanonikat i Roskilde Kapitel. 1623 blev han, hvis Helbred havde været nedbrudt, meget farlig syg, og han gjorde da det Løfte, at dersom han blev rask igen, vilde han herefter «ofre Gud alle sine Studier og Arbejder til hans hellige Ords, som en Sjælens sande Lægedom, Traktering og Forklaring.» Mod Forventning kom han sig, blev 21. Febr. 1624 Professor theologiæ og 1626 Dr. theol. Forøvrigt helligede han nu sit Liv til theologiske og religiøse Betragtninger. Den lærde Holger Rosenkrantz, som han i længere Tid havde staaet i Forbindelse med, øvede stor Indflydelse paa ham og var vistnok ogsaa Skyld i, at han atter tog fat paa sine theologiske Studier. 1618—19 og 1629 var han Universitetets Rektor.

Han var en af Danmarks mest berømte Videnskabsmænd i det 17. Aarhundrede. Paa sine mange Rejser i Udlandet havde han stiftet Bekendtskab med saa godt som alle Lærde rundt om i Evropa, og efter sin Hjemkomst stod han i Brevveksling med mange af dem. Han var en dygtig Anatom og meget afholdt som Læge, til hvem baade Kongen, Adelen og mange andre tyede i deres Sygdom. Fra 1616 af spiste en Dag om Ugen 50 fattige Skolebørn hos ham. Ved Testamente gav han 200 Speciedaler til «fattige Skoles Personer» og Husarme. 10. Juli 1629 rejste han til Sorø for at besøge sine Børn, der paa Grund af Pesten opholdt

sig i Dr. Joachim Bursers Hus. Paa Vejen blev han meget syg og døde den 13. s. M. hos Burser. Han blev begravet i Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn.

Gift 22. Novbr. 1612 med Anna Fincke (Datter af Prof. Dr. med. Thomas Fincke og Søster Ivers), født 8. Febr. 1594, død 17. Oktbr. 1677. Hun gav 100 Speciedaler til Voksløys i Vor Frue Kirke¹⁰⁾ (se S. 127).

Thomas Bartholin (Søn af Prof. Dr. med. Casper Bartholin og Anna Fincke), født 20. Oktbr. 1616 i Kjøbenhavn, blev i sin Barndom undervist privat og havde blandt andre til Lærer den senere kgl. Livlæge Poul Moth. Ved Faderens Død fik Bartholin til Formyndere sin Mosters Mand, Prof. Ole Worm, der med faderlig Kærlighed og Omhu tog sig af sin Myndling, hvilket denne altid var ham meget taknemlig for. 1634 blev han indskreven ved Kjøbenhavns Universitet og gav sig derefter til at studere Philosophi, Philologi, Medicin og i Særdeleshed Theologi. 1637 rejste han, understøttet af Ole Worm og sin Morfader Thomas Fincke, til Leyden, hvor han ikke alene fortsatte sine philologiske og medicinske Studier, men lagde sig ogsaa efter Jura og Arabisk. Theologien, som hjemme havde været hans Hovedstudium, forlod han helt, og efterhaanden blev det Anatomien og Medicinen, han ofrede det meste af sin Tid. — Hans Faders og Ole Worms ansete Navne skaffede ham selvfølgelig overalt en udmærket Modtagelse. — Paa Grund af sit svagelige Helbred besluttede han i Foraaret 1640 at rejse til Spa for ved Hjælp af de derværende Bade at blive rask; men Krigsurolighederne nødte ham til at opgive denne Rejse. Om Efteraaret drog han til Paris, hvor han øvede sig i den kliniske Praksis og ved Siden af var sysselsat med philosophiske og antikvariske Studier. I Sommeren 1641 rejste han til Montpellier; men med Opholdet her var han ikke tilfreds og drog derfor i Oktober videre til Padua, ved hvis berømte Universitet han blev indskreven 13. Novbr. 1641, og hvor han forblev i 2 Aar. 1642 blev han valgt til Konsiliarius for den tyske Nation og derefter til Prorektor og Syndikus ved Universitetet, hvilke Hædershverv han dog hurtig frabad sig, da de tog for meget af hans Tid, som han benyttede til at dyrke Anatomi, Botanik og praktisk Medicin. Forøvrigt var hans Studier blevne noget vidtstvævende, hvilket han bemærker i et Brev til Ole Worm, der som Svar paa det kraftigste opfordrer ham til at holde fast ved Lægevidenskaben, da hans Morfader ønsker ham til Vikar. Paa et Besøg i Venedig blev Bartholin optaget som Medlem af Academia degli incogniti. 1643 kom der Opfordring til ham fra Ole Worm om at fuldende sine Studier og saa skynde sig hjem for at vikariere for Morfaderen; men dertil havde Bartholin ikke Lyst og svarede derfor undskyldende, at han manglede tilstrækkelig Kundskab og Erfaring til at paatage sig dette Hverv. Samme Efteraar drog han til

Rom og det efterfølgende Foraar derfra til Neapel, gennemrejste det sydlige Italien og kom til Messina, hvor man forgæves tilbød ham en philosophisk Docentplads. Derefter gik hans Rejse til Malta, og det var hans Agt at sejle derfra til Ægypten; men smitsom Sygdom hindrede ham deri. Over Sicilien kom han tilbage til Neapel, hvor han studerede Anatomi, Kirurgi og Kemi. I Slutningen af 1644 begav han sig over Venedig til Padua. Her modtog han en Paamindelse fra Ole Worm om at komme hjem, da der var et ledigt Professorat i Veltalenhed, han kunde faa; men han undslog sig og rejste i Septbr. 1645 til Basel, hvor han 24. Oktbr. s. A. blev Dr. med. Efter et Besøg i Paris var han i Marts 1646 i Amsterdam og derefter i Leyden, hvor han atter fik Brev fra Ole Worm om at fremskynde sin Hjemrejse for at blive Professor i Ethik. 14. Oktbr. s. A. kom Bartholin hjem, rig paa Kundskaber og med et i den lærde Verden hædret Navn. Professoratet i Ethik var imidlertid givet bort; men efter at have undslaaet sig for at følge med den syge Prins Christian til Surbrøndene overtog han 1647 det matematiske Professorat, og han havde saaledes «faaet Foden ind ved Universitetet». 1648 blev han Professor i Anatomi, og derved kom «den rette Mand paa den rette Plads». Med Iver og Kraft røgtede han fra først af sit Kald som Anatom saaledes, at der derved kastedes en stærk Glans over det danske Universitet. Ved ham fik det anatomiske Studium sit egentlige Opsving her i Landet, og fra fremmede Lande drog Studenter til Kjøbenhavn for at uddanne sig i Anatomien ved hans Domus anatomica. Men denne hans stolte Glansperiode var ikke uden Torne; thi han havde besørget en ny Udgave af Faderens Anatomi, hvilken var Genstand for stærke Angreb af Udlandets berømte Anatomer.

Hvad der mere end noget andet har foreviget Bartholins Navn er «hans Undersøgelser og Opdagelser paa det for Ernæringen og hele Livets Økonomi saa vigtige Chylus- og Lymfesystems Omraade». At give en Fremstilling af disse Undersøgelser vilde falde for vidtløftig i en Fremstilling som nærværende, hvorfor her i Korthed kun skal anføres, at om «Opdagelsen af de lymfatiske Kar som en fra Mælkekarrene forskellig Gruppe af Organer, gennem hvilke der ikke føres Næringssaft til Leveren, men tværtimod en fra denne Saft afvigende tyndere og klarere Vædske bort fra Leveren og fra Legemets øvrige Organer» udgav han i Maj 1653 sit Skrift: «Vasa lymphatica nuper Hafniæ in animantibus inventa et hepatis exequiæ». («De lymfatiske Kar, som nylig ere fundne i Kjøbenhavn hos levende Væsner samt Leverens Begravelse»). Bogen slutter med en pompøs Gravskrift over Leveren, som ikke er fri for at være vittig. Imidlertid havde hans Opdagelse af Lymfekarrenes særegne Natur givet Anledning til en heftig og bitter Strid med Svenskeren Olaf Rudbeck, der samtidig ogsaa havde været sysselsat med lignende Undersøgelser over Lymfekarrene. Denne Strid, der satte næsten hele den lærde medicinske Verden i Bevægelse og delte den i to Partier, drejede sig egentlig først og frem-

mest om, hvem Opdagelsens Prioritet tilkom, Bartholin eller Rudbeck, og dernæst dens Betydning. Om Retten til Prioriteten var selvfølgelig Meningerne delte i de to kæmpende Lejre. Nyere historiske Undersøgelser have dog ført til det Resultat, at Bartholin «tidligere og fuldstændigere end Rudbeck og først af alle har opfattet Opdagelsens hele overordentlige store Betydning».

I de første Aar passede Bartholin ikke alene sine egne Embedsforretninger ved Universitetet, men holdt tillige, i Stedet for sin Morfader til dennes Død, Forelæsninger over de i den hellige Skrift omtalte Sygdomme. Dog var det særlig med Liv og Lyst han underviste i Anatomien; men efterhaanden blev han træt og klagede over sit svage Helbred. 1654 valgtes han til Universitetets Rektor, hvilket Embede han paa Grund af Pesten overdrog til Prof. Peter Spormann og flygtede til Roskilde. Samme Aar begyndte Bartholin at indskrænke sin anatomiske Undervisning, og 1656, da han blev det medicinske Fakultets Senior og Dekanus perpetuus, fritoges han for denne Undervisning. Da han vedblivende klagede over sit svage Helbred, fritog Kongen ham 1661 for alle akademiske Forretninger og udnævnte ham 13. Febr. s. A. til Professor honorarius. Kort efter flyttede Bartholin til sit kære Gods Hagedstedgaard ved Holbæk, hvorfra han dog jævnlig tog ind til Kjøbenhavn for blandt andet at forevise Naturaliesamlingen. Sin Stilling som det medicinske Fakultets Senior og Dekanus havde han beholdt, og som saadan vedblev han at have en afgørende Indflydelse paa Universitetets og Lægevidenskabens Anliggender. 31. Januar 1670 (og 5. Marts s. A.) blev han udnævnt til Archiater honorarius (Livlæge). I Følge denne Udnævnelse maatte han nyde samme Friheder og Rettigheder som andre Livmedici, men være fri for negotiis academicis og daglig Opvartning ved Hoffet. 22. Aug. s. A. fik han en ny Udnævnelse til Livmedicus i virkelig Tjeneste med Løn. 1671 blev han Universitetsbibliothekar og valgtes s. A. til Universitetets Rektor. 1675 blev der gjort ham et smigrende Tilbud om at overtage et Professorat i Anatomi ved Universitetet i Padua, hvilket han afslog. S. A. fik han Udnævnelse til Højesteretsassessor. Til denne Stilling udnævntes i hin Tid, da der ikke var noget øverste Medicinalkollegium, dygtige og erfarne Læger for de Retsspørgsmaals Skyld, til hvis Løsning lægevidenskabelige Kundskaber vare nødvendige. — 17. Maj 1670 havde han den Sorg, at Hagedstedgaard brændte, medens han var i Kjøbenhavn i Anledning af den bekendte Livlæge Poul Moths Død. Ved denne Brand blev Bartholins kostbare Bibliothek og en Mængde utrykte Manuskripter af ham fortæret af Ilden. Gaarden blev opført igen, og for at lette hans Tab og belønne hans Fortjenester blev hans Gods i Følge kgl. Bevilling af 1. Juni s. A. fritaget for Skatter og Afgifter.

Skønt Bartholin som anatomisk Forsker havde gjort epokegørende Opdagelser, opgav han dog sine selvstændige anatomiske Undersøgelser samtidig med, at han blev fritaget for at give Undervisning i Anatomien.

Sin litterære Virksomhed, for hvilken han havde ganske særlige Anlæg, vedblev han derimod at drive med stor Iver og Energi, og han har derved erhvervet sig overordentlige Fortjenester. Han tilhørte den lærde Latinertid, og som Forfatter udtrykte han sig i det samme elegant snørklede Sprog som saa mange af hin Tids Lærde. «En febrilsk, næsten stundesløs Livlighed, en umættelig Trang til at give sig i Kast med alle mulige foreliggende Spørgsmaal og bruge sin lærde Dialektik til deres videnskabelige Behandling, en mærkelig Evne til at benytte alt, Mennesker og Situationer og Litteratur og Opdagelser, til sine særlige Opgavers Fremme, en altid lige utrættet Skrivelyst og Skrivefærdighed, det er de Karaktertegn, som fornemmelig springe i Øjnene, naar man har ham for sig». Skønt hans iltre Skrivelyst og Forfatteriver saaledes bragte ham til at behandle højst forskellige Emner, var det dog Lægevidenskaben i alle dens forskellige Grene, han særlig tog under Behandling. I Worms og Nyerups Forf. Lex. findes Fortegnelser over den overordentlig store litterære Produktion, Bartholin har efterladt sig. I nærværende Fremstilling kan kun dvæles ved enkelte af hans Værker. 1654—61 udgav han saaledes «*Historiarum anatomicarum rariorum centuriæ I—VI*» («Seks Hundrede af sjeldne anatomiske Historier»), der var et Slags Magazin for allehaande medicinske Meddelelser, videnskabelige Optegnelser i broderlig Forening med fabelagtige Beretninger om Misfostre og Havfruer, Søslanger og Haneæg. 1662 udkom hans «*Cista medica Hafniensis*» («Kjøbenhavnsk medicinsk Kiste»), der især indeholder en Række Levnetsbeskrivelser af københavnske Læger og giver saaledes en Mængde Oplysninger om Lægevidenskabens og Lægestandens Historie og hele Forhold i Danmark og har en stor kulturhistorisk Værdi. 1666 udgav han de ti Dissertationer «*De medicina Danorum domestica*» («Om den indenlandske danske Lægekunst»). I en af disse Afhandlinger udtalte han som sin Overbevisning, «at man har en større Sandsynlighed for at bevare en uforstyrret Sundhed ved til sin Føde og Drikke at benytte Produkter, der høre til Hjemstavnen, end ved at benytte, hvad der kommer fra Udlandet». En af hans største litterære Fortjenester var Udgivelsen af det første videnskabelige Tidsskrift i Danmark «*Acta medica et philosophica Hafniensia*» («Kjøbenhavnske medicinske og filosofiske Handlinger»), der udkom i 5 Bind og indeholdt talrige Afhandlinger af ham selv og hans Disciple, et Værk, hvis Indhold i Afveksling og Værd svarede i hin Tid til en god medicinsk Journal i vore Dage. Dette Tidsskrift gav «et slaaende Vidnesbyrd om det rige videnskabelige Liv, der var kommet til Udvikling i Danmark og i det mindste til Dels var vakt af Bartholin selv».

Der er sagt om Bartholin i den nyeste Tid, at han afgav «et lysende Eksempel paa utrættelig Arbejdsomhed, en trofast Kærlighed til Videnskaben, en loyal Samvittighedsfuldhed i sin videnskabelige Stræben, som ikke kunde andet end paavirke den yngre Generation højst fordelagtigt». Han var en Mand med ganske fortrinlige Aandsevner og med en levende

Kærlighed til den medicinske Videnskab i alle dens Grene, dog var Anatomien, som gjorde hans Navn berømt, hans Yndlingsfag, hans Livs Hovedopgave. Skønt han fandt rig Paaskønnelse hos sin Samtid, i det mindste i sit Fødeland, klagede han jævnlig over Mangel paa Anerkendelse, hvilket nærmest maa tilskrives hans medfødte pirrelige Sind og hans stadige Sygelighed. 6. April 1731 — 50 Aar efter sin Død — blev han og hans Efterkommere optagne i den danske Adelsstand. Som en af Danmarks mest berømte Mænd blev der rejst en Mindestøtte for ham i Jægerspris Have.

Han skildres som en Mand «af sand oprigtig Guds frygt, besjælet af en glødende Fædrelandskærlighed, med en inderlig Hengivenhed for og Trofasthed mod sin Konge, Slægt og Venner og Overbærenhed mod sine Fjender». Hans Skrifter og især hans Breve indeholde en stor Mængde Beviser for, at han var i Besiddelse af disse Egenskaber. 4. Decbr. 1680 døde han paa Hagedstedgaard, og dermed «endte den danske Læge, med hvis Kundskabers Omfang og litterære Frugtbarhed ingen tidligere eller senere har kunnet maale sig, sit hæderlige, daadrige Liv». Han blev begravet i Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn. Før end han døde, var han for 4. Gang bleven valgt til Rektor, og han kunde saaledes forlade denne Verden «som en Videnskabens Konge, smykket med Purpur og Scepter».

Gift 1. Gang 1649 med Else Christophersdatter (Datter af Borgmester Christopher Hansen og Margrethe Tagesdatter), født 5. Novbr. 1632, død 1675 (se S. 128).

Gift 2. Gang 1678 med Magdalene Rhode, død 1706¹⁷⁾.

Peder Boesøn Tinckel, født 1486 i Slagelse, var Magister, Kannik og Konventsbroder i Dalby Kloster i Skaane, da Kong Frederik I 1530 sekulariserede Klosteret eller Konventet og forlenede Anders Bilde til Søholm paa Livstid med alt Klostergodset imod at underholde Provsten og Konventsbrødrene for deres Levelid. Efterat Anders Bilde havde modtaget denne Forlening, kaldte han Mester Peder Boesøn Tinckel, Kannik og Konventsbroder i Klosteret, til Præst i Grønby Sogn, der hørte under Klosteret, og tillagde ham Præstegaarden med Tiende og al anden Rettighed fra Paaske 1530, imod at Præsten skulde aarlig yde 2 Pund Byg «til den, som Sejerværket haver at tage Vare her i Dalby», og derhos «ikke buldre eller trætte, men forliges vel med sine Sognemænd, som det sig bør». 1538 blev Tinckel tillige Provst i Vemmehøj Herred. I Følge Familieoptegnelser var han den første lutherske Prædikant i Grønby Sogn. Han døde 1565.

Gift med Elena Olufsdatter, født 1502 i Kallundborg, død 1. August 1581¹⁸⁾.

Rasmus Perssøn Tinckel (Søn af Provst Peder Boesøn Tinckel og Elena Olufsdatter), født 1533, blev 1565 Præst i Grønby Sogn i Skaane og Herredsprovst. 1584 var han som Præst til Stede ved Prins Christians (siden Christian IV) Hylding. Han døde 22. August 1593.

Gift 1. Gang med Marine Albertsdatter, født 1540 i Malmø, død 4. August 1574 (se S. 132).

Gift 2. Gang med Margrethe Hansdatter fra Landskrona¹⁹⁾.

Jacob (Jensson) Fincke*) var 1470 Købmand i Flensborg og Medlem af St. Laurentii Gildē. Han døde 1493.

Gift med Ingeborg.

(Hun gift 2. Gang med Raadmand Peter Nielsen (Nigelson) i Flensborg, der 13. Decbr. 1511 fik Skøde paa Visgaard i Tinglev Sogn²⁰⁾).

Jacob Fincke (Søn af Købmand Jacob Fincke og Ingeborg) var Købmand og Raadmand i Flensborg, hvor han 1517 var Medlem af Kalandgildet. 7. August 1536 fik han Skøde paa en Landejendom i Harrislev i Vies Herred for 100 Mark lybsk.

Gift med Birgitta²¹⁾.

Jacob Fincke***) (Søn af Købmand og Raadmand Jacob Fincke og Birgitta) var Købmand og Raadmand i Flensborg. I sin Ungdom opholdt han sig i Wittenberg, hvor han var blandt Melanchtons Tilhørere. Han døde 24. Marts 1570.

Gift med Anna thor Schmeden (Datter af Raadmand Thomas thor Schmeden og Drude), død 12. Januar 1561²²⁾.

Thomas Fincke (Søn af Købmand og Raadmand Jacob Fincke og Anna thor Schmeden), født 6. Januar 1561 i Flensborg, var som Barn meget svagelig, nød først Undervisning i Hjemmet og kom derefter i Huset hos Morbroderen, der tilligemed Farbroderen Thomas Fincke satte ham i

*) I Flensborg levede Jeppe Fincke, gift med Agathe, 1473 og Gerken Fincke 1436; men om disse Personer var i Slægt med Jacob Fincke vides ikke.

**) Hans Broder Raadmand (senere Borgmester) Thomas Fincke (Vince) skrev 21. Marts 1550 til Hertug Hans om Indløsningsen af Visgaard, som Raadmand Peter Nielsen (Nigelson) 13. Decbr. 1511 fik Skøde paa. I denne Skrivelse kalder han Peter Nielsen for sin Bedstefader, skønt denne var Stiffader til hans Fader. (Diplomatarium Flensborgense, udg. af H. C. P. Sejdelin II. S. 73 og 463).

Flensborg Skole. 1577 blev han sendt til Strassburg, hvor han i 5 Aar var sysselsat med Philosophi, Mathematik samt Rhetorik og udmærkede sig ved Flid og gode Sæder. Efter at de 5 Aar var forløbne, besøgte han Jena, Wittenberg, Heidelberg og Leipzig, hvorefter han i Begyndelsen af 1583 rejste hjem og modtog sin Fædrearv. Paa Grund af Pesten maatte han blive hjemme i næsten 5 Maaneder og tog saa til Basel, hvor han udgav sit omfangsrige Værk «Geometriæ rotundi», der var tilegnet Kong Frederik II, og som henledte den lærde Verdens Opmærksomhed paa ham. Efter Udgivelsen af dette Værk lagde han for en Tid de matematiske Studier til Side og gav sig til med Iver at dyrke Lægevidenskaben, i hvilken Anledning han rejste til Padua, ved hvis Universitet han blev indskreven 7. Novbr. 1583. Som alle Studenter fra de nordiske Lande, der opholdt sig i Padua, lod han sig indskrive i den saakaldte tyske Nation, som 1585 valgte ham til «Prokurator» og Aaret efter til Konsiliarius. Som saadan stiftede han et medicinsk Bibliothek for Nationen og fik indrettet en Kirkegaard for dens Medlemmer, der døde i Padua. I det Hele gjorde han sig saa fortjent af «den tyske Nation», at den til hans Ære lod rejse en Marmorstøtte i Sophiekirken, paa hvilken Støtte en Kobberværelse med gylden Indskrift mindede om hans Navn og Betydning. 1587 drog han til Pisa og derfra til Florents. Efter at have opholdt sig nogle Maaneder i denne By besøgte han Ferrara, Bologna, Siena, Rom, Capua, Neapel, Puteoli, Vicenza, Verona, Mailand, Turin og Venedig. Herfra gik hans Rejse tilbage til Basel, hvor han 24. August s. A. blev Dr. med. Derefter besøgte han Freiburg, Würzburg, Altorf, Tübingen, Ingolstadt, Wien og andre Byer, hvorpaa han i Begyndelsen af 1590 kom hjem til Flensborg som en vidtberejst og anset Videnskabsmand. En kort Tid praktiserede han som Læge i sin Fødeby, hvorefter den syge Hertug Philip af Holsten-Gottorp kaldte ham til sin Livlæge. Imidlertid skrev Kjøbenhavns Universitet til Fincke og tilbød ham Professoratet i Mathematik, og da Hertugen døde nogen Tid efter, tog Fincke sin Afsked som Livlæge og tiltraadte i Juli 1591 sit Embede ved Universitetet, ved hvilket han virkede i 65 Aar. — I Følge kgl. Befaling af 2. Juni 1597 rejste han og Prof. Iver Stub til Uranienborg paa Hveen for at undersøge de astronomiske Bygninger og Indretninger samt Tycho Brahes efterladte Instrumenter, hvorefter de afgav den Erklæring, at Tycho Brahes Instrumenter vare unyttige Redskaber, og at hans Indretninger kun var en skadelig og altfor kostbar Kuriøsitet. — I Febr. 1602 fik Fincke Professoratet i Rhetorik, og 1. Juni s. A. blev han tillige Økonom ved Kommunitetet, og han bestyrede Økonomien saa godt, at 40 Studenter flere end det bestemte Antal fik fri Kost. Derimod skal Maden ikke altid have været saa god, hvorfor der af og til blev klaget derover, og det maatte saaledes indrømmes 1653 — men da var Fincke en gammel Mand — at «Maden undertiden var skiden, Smørret nu og da gammelt, og der havde et Par Gange været Maddiker deri».

13. April 1603 blev han Professor i Medicin og Decanus perpetuus i

det medicinske Fakultet, og paa samme Tid fik han et Kanonikat i Roskilde. 1600—4 var han Værge for Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn, og 1622—25 var han ligeledes Værge for den søndre Side af Roskilde Domkirke. 5 Gange var han Universitetets Rektor, nemlig: 1598, 1606, 1615, 1624 og 1633. 1642 blev han for 6. Gang valgt til at beklæde denne Værdighed, hvilken han paa Grund af sin høje Alder frabad sig. 1614 blev han Universitetets Senior og indtog denne Hædersplads i 42 Aar. Da Kommunitetsbygningen, i hvilken han som Økonom (Forstander) havde Bolig, brændte 1641, mistede han til sin store Sorg sit betydelige Bibliothek samt en Del Penge, og det medicinske Fakultets Arkiv, der beroede hos ham, gik tabt ved samme Lejlighed. Som Økonom førte han Tilsynet med Opførelsen af den nye Kommunitetsbygning, hvorom en Sten i Muren vidner. Desuden blev en Del af Regensen opført under hans Tilsyn.

Han var en vel begavet og meget lærd Mand. Foruden at være en dygtig Mathematiker var han tillige en meget anset Læge, hvorfor Kongen, hvem han fulgte paa Norgesrejsen, Dronningen, Enkedronningen og de kongelige Personer samt Rigets Stormænd ofte tyede til hans Hjælp. Af de Skrifter, han har udgivet, er det tidligere nævnte «Geometriæ rotundi» det mest bekendte. Ved Fundats af 6. Januar 1619 oprettede han et Legat med 2000 Rd. for Studenter, der studere Medicin og Philosophi. Til fattige og nødlidende stiftede han ligeledes et Legat paa 1500 Rd. Til det i 1644 oprettede anatomiske Theater gav han 1000 Rd. 1599 kom en fader- og moderløs Dreng fra Skagen til Kjøbenhavn. Denne Dreng, der hed Laurids Mortensen, tog han sig af som en Fader og havde den Glæde, førend han døde, at se ham som Sjællands Biskop. Th. Fincke, der er den længstlevende af alle, som nogen Sinde have været Professorer ved Kjøbenhavns Universitet, døde 24. April 1656 og blev begravet i St. Rochi Kapel ved Vor Frue Kirke.

Gift 30. August 1590 paa Hertugens Slot Tønningen med Søster Ivers*), født 29. August 1574 i Oldenswort, død 25. Juni 1614 i Kjøbenhavn og begravet i St. Rochi Kapel ved Vor Frue Kirke 28. s. M. med stor Pomp²⁵⁾ (se S. 134).

*) I Følge Universitetsprogrammet over Søster Ivers (Sostrata Ivaria eller Sostrata Jungia) hed hendes Fader Junge Ivers (Jungius Ivarus), der havde faaet Navn efter sin Fader, som var Staller i den jydsk Provins under Hertug Adolph. Denne Staller kan ikke være nogen anden end Junge Iver Siverts i Eidersted, der døde 1563. Wabe Tetens, der var Moder til Søster Ivers, maa altsaa have været gift med Junge Ivers. I Følge Heimreichs «Stammregister», der paa sine Steder er noget dunkelt, skal ovennævnte Wabe Tetens derimod have været gift med Staller Junge Iver Tetens (=: Siverts) i Eidersted; men dette kan ikke være rigtigt; thi hun har næppe været gift baade med Stalleren og med dennes Søn. Forøvrigt kan Stalleren, der som ovenfor anført døde 1563, ikke være Fader til Søster Ivers, som blev født 1574.

Thomas thor Schmeden var Raadmand og Handelsmand i Flensborg, hvor han drev en større Forretning. Ikke alene med Hertugerne Adolph og Hans, men ogsaa med Kong Christian III stod han i Handelsforbindelse. 5. Aug. 1543 skriver Hertug Adolph til thor Schmeden og beder ham om at levere 5 Alen brunt Fløjel til hans Hofskræder og føre det paa Regning. I samme Maaned giver Hertug Hans en skriftlig Tilstaaelse om, at han af thor Schmeden har modtaget «sechs vnd dreyzigsten halbe elen silber tobin, siben vnd zwentzigste halbe elen silbern zindel», for hvilke Varer han skal faa Betaling af Rentemester Henrik Schulte. Kong Christian III, der opholdt sig i Kolding, anmoder i Brev af 6. Maj 1547 thor Schmeden om at besørge 200 Guldgylden til Bogtrykker Hans Schott i Strassburg og derfor modtage 150 latinske og 50 tyske Eksemplarer af Albert Crantz's danske Krønike og derefter sende dem ved et sikkert Bud over Amsterdam til Helsingør. Forøvrigt synes Kongen at have vist særlig Velvillie mod thor Schmeden; thi da denne trænger til Bygningstømmer, maa der undtagelsesvis sælges ham 6 Træer af Rydeklosters Skove, hvorom Kongen ved Brev af 8. Oktbr. 1548 underretter Klosters Abbed. Desuden tillader Christian III d. 15. Oktbr. 1550, at denne driftige Handelsmand i Flensborg udfører en Del Byg og Havre fra Skaane. 22. Marts 1554 befaler Kongen Poul Bang, Tolder i Assens, og Oluf Pedersen, Tolder i Ribe, at de skulle betale tilsammen 1334 Daler til thor Schmeden, hvilket Beløb Christian III skylder for Varer, der ere blevne leverede i Løbet af det sidste Par Aar. Omtrent 1556 maa Thomas thor Schmeden vistnok være død; thi 26. Febr. 1557 udsteder Kongen en Befaling til Søren Kjer, Tolder i Kolding, om at betale Harder Facke, Thomas thor Schmedens Svend, 705½ Daler 14 Skill. 1 Alb., som Christian III er thor Schmedens Enke skyldig paa Regnskab. Og 10. Decbr. s. A. befaler Kongen Otto Krumpen, at han efter et Gældsregister skal betale samme Enkes Tjener 2310 Daler 8 Skill. Gift med Drude²⁴) (se S. 139).

Iver Siverts til Cathrineharde (Søn af Sivert) blev 1511 Staller i Eidersted, død 1512. Gift med Margretha (Datter af Staller Fedder Ascens)²⁵).

Junge Iver Siverts (Søn af Staller Iver Siverts og Margretha) blev 1551 Staller i Eidersted. Han, der «war prompt in der Justizpflege,» døde 1563 og blev begravet i Oldenswort Kirke²⁶).

Junge Ivers (Søn af Staller Junge Iver Siverts) boede i Oldenswort, hvor han 1577 solgte en Gaard med 200 Demather Land til Hertug Adolph. 1589 forærede han og hans Slægtninge en Skriftestol af fortræffeligt Billedhuggerarbejde til Kirken i Oldenswort*).

Gift med Wabe Tetens (Datter af Johan Tetens og Margretha), død 15. Juni 1614²⁷⁾ (se S. 141).

Fedder Asens, hvis Fader var Broder til Staller Tete Fedderken, og som boede i Oldenswort, blev 1500 Staller i Eidersted, død 1511²⁸⁾ (se S. 142).

Fedder Tetens (Tetsen) levede 1398 og var 1418 Medlem af Raadet i Eidersted²⁹⁾.

Tete Fedderken (Søn af Fedder Tetens), født 1418, blev 1462 Staller i Eidersted. 12. Juni 1466 gav han 40 Mark til Kapitlet i Slesvig for Sjælemesser for to af sine Sønner, og 1469 forærede han en Kalk til Kirken i Kotzenbül, hvor han 1468 havde bygget «den store Gaard».

I Efteraaret 1472, da Striden paany blussede op mellem Kong Christian I og hans Broder Grev Gerhard af Oldenborg, der var landet i Husum, omringede Kongen denne By og vilde stikke den i Brand «paa alle fire Hjørner». I Spidsen for Indbyggerne, der bad om Naade, drog Drost Petro Nefelde i Gottorp, Staller Tete Fedderken og Tycho Tropffen Kongen i Møde med det hellige Sakramente og fik udvirket, at Byen blev skaanet mod blandt andet at betale en Pengebøde af 30,000 Mark.

Tete Fedderken, der roses for at have rygtet sit Embede godt, døde 17. Decbr. 1474. Stallerembedet var 110 Aar i hans Slægt³⁰⁾. Gift med Foke.

Volquart Tetens til Brunock (Søn af Staller Tete Fedderken og Foke), blev 1495 Staller i Nordstrand. Han faldt tilligemed sin Broder Boje Tetens, Staller i Eidersted, 17. Febr. 1500 i Ditmarskerkrigen ved Hemmingsted³¹⁾.

Heine Volquartsen (Søn af Staller Volquart Tetens). Gift med Tate Wunkesdatter (Datter af Staller Wunke Knudsen)³²⁾.

*) Se Anm. S. 141.

Hans Heinsen (Søn af Heine Volquartsen og Tate Wunkesdatter)³⁸).

Junge Hans Heinsen (Søn af Hans Heinsen)³⁴).

Johan Tetens i Husum.

Gift med Margretha (Datter af Junge Hans Heinsen)³⁵) (se S. 143).

Ebbe Wunkesen (Wunneken) hørte til en gammel Slægt, der vistnok i lang Tid havde været i Besiddelse af adelig Frihed. 1439 var han Staller i Eidersted og Utholm, hvis Indvaanere nedbrød hans Borg Ebbensborg i Østerhever Sogn, hvorfor der 1442 blev udstedt en Orfejde. Han døde 1449³⁶).

Knud Ebbesen til Søgaard (Søn af Ebbe Wunkesen (Wunneken)), skal have været Staller³⁷).

Wunke Knudsen anføres i Heimreichs «Stammregister» som Søn af Knud Edleffsen*) til Søgaard, hvis Fader var Staller Edleff Knudsen**); men i Følge den nyeste Kilde (∩: Danmarks Adels Aarvog 1902) var ovennævnte Wunke Knudsens Fader Knud Ebbesen til Søgaard, der var en Søn af Ebbe Wunkesen (Wunneken). Paa Oversigtstavlen er det sidstnævnte Slægtskabsforhold anført.

Wunke Knudsen blev 1500 Staller i Nordstrand, men afskediget 1518 paa Grund af nogle Stridigheder med Hertugen. Til Helligkors Kapellet paa Pelworm gav han 9 Demather Land. 3. April 1504 fik han Vaabenbrev af Hertug Frederik i Slesvig, hvilket blev konfirmeret 1540 paa Landdagen i Rendsborg. Vaabnet (afbildet i Danmarks Adels Aarvog

*) Knud Edleffsen skal have været Landeshauptmann — nævnes ogsaa som Staller — i Nordstrand.

**) Edleff Knudsen, der 1463 blev Staller i Nordstrand, omtales som en mægtig Mand. I Striden mellem Kong Christian I og hans Broder Grev Gerhard af Oldenburg 1472 sluttede han sig til Grevens Parti, for hvilket han paa det grusomste maatte bøde med sit Liv. Som saa mange af Grevens Tilhængere faldt han i Kongens Unaade, og efter Befaling skar Skarpretteren Hjertet ud af Livet paa ham og slog ham dermed paa Munden, hvorefter hans Legeme blev hugget i fire Stykker og lagt paa fire Hjul. (A. Heimreich, Erneuerte nordfresische Chronick. Schleswig 1668. S. 163, 164 og 198).

1902. S. 247) beskrives saaledes: «En halv blaa Løve i Guldfelt og samme Mærke paa Hjelman». Han døde 1527 (se S. 143).

Navnet paa hans første Hustru kendes ikke.

Gift 2. Gang med Margrethe, der levede 1556.

(Hun gift 2. Gang med Leve Lorenzen)³⁸⁾

Hans Pedersen, Herredsfoged i Skjøts Herred i Skaane.

Gift med Karne Kok (Datter af Jens Kok), død 5. Septbr. 1625 i Malmø.

(Hun gift 2. Gang med Brygger Henrik Dabelsten i Malmø)³⁹⁾

Christoffer Hansen (Søn af Herredsfoged Hans Pedersen og Karne Kok), født 29. Juni 1598 i Boderup i Skaane, kom 1603 i Malmø Latinskole, var 1612 i Tjeneste hos Isak Pedersen til Agervig i Norge, tog to Aar senere Tjeneste i Kjøbenhavn hos Toldskriver Peder Mortensen og derefter hos Tolder Jacob Mikkelsen. 1620 kom Hansen til den færøske Handel og tog 1633 Borgerskab som islandsk Købmand. 1639 forpagtede han i Forening med Raadmand Peder Mortensen Tolden af alt fremmed Øl i Kjøbenhavn for en aarlig Afgift af 8000 Rd. 15. Juli 1642 blev han Raadmand og 29. Januar 1645 Borgmester i Kjøbenhavn. 1649 blev han Formand for det islandske Kompagni, og han var en af Hoveddeltagerne i det nye islandske Kompagni, der i Stedet for det ældre blev oprettet 31. Juli 1662. Han var Medlem af det karaibiske Handelskompagni, som 15. Febr. 1662 ansøgte Kongen om at faa dets Privilegier af 5. Marts 1653 fornyede. I Ansøgningen klages der over, at Kompagniet har lidt stor Skade derved, at det «af Cromwell og hans medregerende udi England blev frataget tvende Skibe med indehavende Last, som bedrog sig til over 32,000 Rd.» I 1657 gik et af Kompagniets Skibe under i en Orkan, og i Krigens Tid standsede dets Handel. Efter Kompagniets Bøn og Begæring blev Privilegiet fornyet 29. April 1662, men kun for det Aar.

I Efteraaret 1658 gjorde Christoffer Hansen Forsøg paa at skaffe Corfits Ulfeldt, i hvis Tjeneste han havde staaet, «Pardon» hos Kong Frederik III, men det mislykkedes. Paa Rigsdagen 1660 spillede Christoffer Hansen sammen med den bekendte Borgmester Hans Nansen en fremtrædende Rolle. Begge vare Modstandere af Adelen, over for hvilken de arbejdede paa at skaffe Kongen en friere Stilling. Da Otto Krag spurgte nogle af Gejstlighedens og Borgerskabets Deputerede om, hvad de bildte sig ind, og om der ikke var Forskel paa en Herremand og en Bonde, svarede Christoffer Hansen: «Vi er ikke Eders Dreng, at I har Behov at snurre os saa over.» — 1660 fik Christoffer Hansen af Kongen som Naadegave en gylden Halskæde. 1661 blev han Medlem af Lovkommissionen, men frabad sig at blive Assessor i Højesteret, hvortil han var udset. 10. Oktbr.

1664 tog han sin Afsked som Borgmester. Han ejede en Ejendom ved Gammelstrand og en i Vimmelskafte, 8 Vaaninger i Mikkellbryggersgade, en Have med 8 Vaaninger ved Vestervold og 7 Vaaninger i Diderik Bartskaers Gang samt en Fiskedam ved Store Ravnsborg. Han døde 25. Novbr. 1679.

Gift 1. Gang 7. Febr. 1630 (?) med Margrethe Tagesdatter (Datter af Lagmand Tage Eriksen), begr. i Januar 1651 (se S. 138).

(Hun gift 1. Gang med den bekendte Grønlandsfarer Jens Munk, død 3. Juni 1628).

Gift 2. Gang 8. Marts 1657 med Margrethe Dideriksdatter (Datter af Diderik Bartskaer), død 3. Septbr. 1679⁴⁰).

Tage Eriksen blev Skriver hos Jørgen Friis paa Seglstrup, nævnes derefter 24. Novbr. 1609 som Slotsskriver paa Akershus, fungerede en kort Tid 1617 som Lagmand i Frederiksstad, blev 16. August 1618 Lagmand paa Agdesiden, efter at han 6. Juli s. A. havde faaet Følgebrev paa, hvad der laa til Agdesidens Lagmandsstol, og 7. April 1621 blev han Lagmand i Oplandene paa Hedemarken. Som Dommer var han vistnok ikke heldig, hvorfor der blev klaget over hans Embedsførelse, og blandt andet blev han beskyldt for i sine Missiver og Domme «ganske højlig og grovelig» at have angrebet adskillige Personer «paa Ære og Lempe». 5. Septbr. 1623 blev der nedsat en Kommission, der skulde undersøge hans Virksomhed som Dommer, og denne Undersøgelse har vistnok ført til, at han har maattet tage sin Afsked; thi han nævnes efter den Tid som «forrige Lagmand». Af Statholderen i Norge fik han 1. Oktbr. 1627 Fæstebrev (konf. 25. Oktbr. 1629 af Kongen) paa en af Kronens Gaarde ved Navn Hoel i Nes Sogn paa Hedemarken, og 30. Januar 1634 erholdt han, der desuden var forlenet med gejstligt Gods paa Hadeland paa Livstid, Brev paa Hammers Præbende i Christiania Kapitel. Han døde 1648⁴¹) (se ovenfor).

Vitus Broch, 1675 Kvartermester i Tage Krabbes Kompagni, 1676 Kornet i Ritmester Winthers Kompagni, 1677 Regimentskvartermester i sjællandske Rytterregiment, død 1707.

Gift med Kirstine Holst (Datter af David Holst), begr. 13. Febr. 1734 i Sorø⁴²) (se S. 129).

Johan Jørgen Wensel, født i Kjøbenhavn 1761, tog 12. Januar 1789 Borgerskab som Bager i Storeheddinge, død 7. Maj 1809, 48 Aar gl. Gift 28. Marts 1788 i Storeheddinge med Ane Hansdatter, født 1764, død 30. Maj 1814.

(Hun gift 2. Gang 15. Decbr. 1809 i Storeheddinge med Avlsbruger Christopher Jensen⁴³) (se S. 12).

Esber Larsen Onsbjerg, født paa 8. Selvejergaard i Clemensker Sogn, var blandt de unge Mænd, der i Printzenskjolds Tid blev ført fra Bornholm til Pommern. I Stettin, hvor han laa i Kvarter, lærte han sig selv, da han saa sin Vært arbejde, at udhugge meget kunstigt i Træ og Sten. Efter Fredens Slutning kom han tilbage til Bornholm og tog Bopæl i Rønne som Sten- og Billedhugger. Han skal have udhugget flere kønne Ligstene. Han døde 19. Juli 1713.

Gift 1. April 1666 i Rønne med Karen Pedersdatter⁴⁴) (se S. 32).

Christopher Hansen, boede i Rønne.

Gift med Barbra.

Deres Datter . . . Christophersdatter (hendes Fornavn kendes ikke) maa have været gift med Jens . . . (hans Efternavn er ukendt). Sidstnævntes Datter Barbara Jensdatter, født 1. Febr. 1697, død 31. Maj 1778, gift 31. August 1718 med Snedker Poul Ottosen Arboe, født 5. Januar 1691, begr. 9. Juli 1772⁴⁵).

Poul Jørgensen, begr. 10. Marts 1710 i Rønne, i hvilken Anledning Svigersønnen Mads Pedersen Høg betalte 1 Dlr. til Kirken for Klokkerne⁴⁶).

Mads Pedersen Høg boede i Rønne.

Gift med . . . Poulsdatter (Datter af Poul Jørgensen)⁴⁷).

Jørgen Andersen boede i Rønne.

Gift med Dorthea Magdalene Høg (Datter af Mads Pedersen Høg og . . . Poulsdatter)⁴⁸) (se S. 36).

Hans Rosenfeldt (Søn af Byskriver Asmus Rosenfeldt, begr. 6. Juni 1651 i Nakskov) var 1672 Amtsskriver over Nykjøbing Amt paa Falster, fik 2. Novbr. 1680 kgl. Bestalling som Amtsskriver over nævnte Amt, begr. 5. Septbr. 1681 i Nykjøbing paa Falster.
 Gift 23. Oktober 1667 med Bodil Iversdatter*) (Datter af Amtsskriver Iver Nielsen og Johanne Lerche), født 2. Febr. 1652, begr. 30. April 1720 i Nykjøbing paa Falster⁴⁹⁾ (se S. 92).
 (Hun gift 2. Gang med Amtsskriver Hans Raun).

Niels Iversen (eller Hjerresen), boede i Stevelt, Øsby Sogn, Haderslev Amt.
 Gift med Bodil Ivers⁵⁰⁾.

Iver Nielsen (Søn af Niels Iversen og Bodil Ivers), født 1. Maj 1615 i Stevelt ved Haderslev, var først Mundskænk og Køkkenskriver i 5 Aar hos Prins Christian paa Nykjøbing Slot og derefter Amtsskriver i 7 Aar paa Aalholm Slot. I Nysted, hvor han var Raadmand i 7 Aar, drev han Købmandsforretning og handlede meget paa Holland især med Kornvarer, Æbler og Nødder. Han var anset for at være en rig, forstandig, dygtig og agtværdig Mand. Der fortælles, at under Krigen 1658 kom nogle svenske Soldater til Aalholm og vilde pine ham, indtil han udleverede sine Penge; men hans Hustru kom til med en gloende Ildrager og tærskede med den saaledes løs paa Svenskerne, at de maatte slippe hendes Mand. Desuden stimlede Folk fra Nysted til Slottet for at hjælpe Ægteparret, hvorved der skete et blodigt Sammenstød, og et Par af Soldaterne blev dræbte. Iver Nielsen døde 20. Novbr. 1666. Malede Portræter af ham, hans Hustru og deres Børn findes i Nysted Kirke.
 Gift 27. Juli 1651 med Johanne Lerche (Datter af Provst Knud Lerche og Sophie Battus), født 6. Maj 1631, død 30. Decbr. 1677⁵¹⁾ (se ovenfor).
 (Hun gift 2. Gang 20. Aug. 1677 med Toldskriver Isebrandt v. Holten i Helsingør, død 21. Novbr. 1685).

*) Hun og hendes Søstre Sophie Iversdatter (gift med Hofapoteker Johan Gottfried Becker) og Sidtzel Iversdatter (gift med Apoteker Christopher Heerfort) forærede 1689 til Kirken i Nysted paa Laaland: «Et Alterklæde med rødt Atlaskes Bund og brune Blommer, med Guld og Sølv Knipling omkring og broderet med Engle, der holde over et hvidt Atlaskes Baand med deres [ø: Giverindernes] fulde Navne en Lavrbærkrans, hvori I H S; ligeledes en fin Lærreds Alterdug med brede hollandske Kniplinger omkring; endvidere et Stykke rødt blommet Fløjls med Sølv og Guld Knipling omkring og foret med rødt Atlask, til at sætte Kalk og Disk paa; ligeledes et Stykke rødt broderet Atlask med Guld og Sølv Knipling omkring, til Dække over Kalk og Disk. Endelig en Alterbog med rødt Fløjls Bind og Sølvbeslag.» (J. G. Burman Becker, Hof- og Rejseapoteker Johan Gottfried Beckers Levnet. S. 14).

Jep Lerche levede 1579 i Haundrup paa Fyen⁵³).

Mads Lerche (Søn af Jep Lerche) nævnes 1584 som Raadmand i Nyborg, hvor han var en meget rig og anset Mand. Han var en af dem, der 27. Juni s. A. mødte paa Borgerskabets Vegne ved Prins Christians Hylding i Odense. 1588 og 1589 var han Kirkevæрге. Det sidstnævnte Aar købte han og hans første Hustru et Gravsted i Kirken, til hvilken de s. A., da Spiret blev opsat, gav en Lysekroner af Messing, der nu hænger i Hovedskibet nærmest Orgelet.

Saa længe han levede, forsynede han denne Lysekroner med Lys hvert Aar fra Allehelgensdag og til Kyndelmisse. 1600 blev han Borgmester, og 1601 byggede han den Gaard, som ligger i Kongegade ligefor Slotsgade. Over Gaardens Port findes endnu en Bjælke med Aarstallet 1601 og 3 Bomærker. 6. April 1605 fik han kgl. Forlening paa Kronens Vænge «Birkehoved». S. A. forærede han en Prædikestol til det Kapel, der Aaret forud var opført i Humlevænget udenfor Byen. Da dette Kapel senere blev nedbrudt, flyttedes Prædikestolen 1653 til Byens Kirke. Formentlig købte han det saakaldte «Frisensvænge» af Kantsler Johan Friis. Død 1608.

Gift 1. Gang med Maren Jacobsdatter (Datter af Jacob Pedersen i Odense), død 24. Decbr. 1590.

Gift 2. Gang med Sidsel Knudsdatter, født 1574, død 24. April 1648. (Hun blev 2. Gang gift 1609 med den rige Borgmester og Tolder Peder Nielsen i Nyborg, født 1583, død 12. Septbr. 1638. Fra dette Ægtepar, hvis Børn tog Navnet Lerche efter hendes første Mand, nedstammer den adelige Slægt Lerche).

I Nyborg Kirke lod Mads Lerche og hans anden Hustru opsætte et Epitafium af Træ med et Maleri, forestillende Christus paa Korset, samt Portrætter af Mads Lerche med 2 Hustruer og 8 Børn. Epitafiet bærer følgende Indskrift: «Anno 1607 haffer Matz Lerke oc hanss Høstru Sidtzell Knudtzdatter laditt denne Taffele bekoste oc staffere. Gud hielpe ad fremme oss til syn Ære. Amen⁵³».

Knud Lerche (Søn af Borgmester Mads Lerche og Sidsel Knudsdatter), født 8. Febr. 1593 i Nyborg, gik i sin Fødebys Latinskole, hvorfra han blev Student 1613. Efter at have tilendebragt sine theologiske Studier ved Universitetet rejste han udenlands, opholdt sig 1616 i Wittenberg, var en kort Tid Rektor i Landskrona, blev 23. August 1618 Sognepræst i Nysted, 1619 Magister og 15. Maj 1623 Provst for Musse Herred. Han var en af de mest ansete Gejstlige i sin Tid, hvorfor han 1660 valgtes til Deputeret for den laaland-falsterske Gejstlighed og mødte som saadan

paa Rigsdagen i Kjøbenhavn. 1663 gav han Altertavlen og Tralværket for Koret i Nysted Kirke. Malede Portræter af ham og hans Hustru findes i Nysted Kirke. Han døde 26. Febr. 1666.

Gift med Sophie Battus (Datter af Hofmedikus Antonius Battus og Sara Oberberg), født 1600, død 1653⁵⁴) (se S. 148).

Antonius Battus stammede fra en bekendt Slægt fra Alost i Flandern, der for Religionens Skyld var flyttet til Hamborg. 1557 blev han af Hertug Hans den ældre antaget til Apoteker i Haderslev. 5. Juni 1571 anfører han i en Ansøgning til Hertugen, at Stillingen som Apoteker er saa usikker, at han, der vilde gifte sig, ikke tør anholde om en ærlig Mands Datter, hvorfor han beder Hertugen om at overlade ham et Hus enten som Foræring eller for en billig Købesum.

Gift 1. Gang med Abigael Bonifaciussdatter Loir.

(Hun gift 1. Gang med Kongens Livkirurg Jacob Hasebart, død 1556 efter kort i Forvejen at være bleven forlenet med Hvidøre Slot).

Gift 2. Gang 1571 med Mette Schomaker (Datter af Borgmester Wilhelm Schomaker). Til Ære for Brudeparret forfattede hendes Broder G. Schomaker et Bryllupsdigt paa Latin⁵⁵).

Antonius Battus (Søn af Apoteker Antonius Battus og Abigael Bonifaciussdatter Loir) var født i Haderslev. Han studerede Medicin ved Universitetet i Kjøbenhavn, hvor han opholdt sig 1580. Derefter rejste han udenlands; 1587 traf Sivert Grubbe ham i Lybek, og da de begge skulde til Frankfurt, fik han efter Grubbes Tilbud Plads paa dennes Vogn. Battus havde egentlig helst Lyst til at rejse til Italien, men manglede Penge. Grubbe, der agtede sig samme Vej og gerne vilde have en Læge med i sit Rejseselskab, lovede ham 100 Krongylden, naar han vilde ledsage ham til det skønne Land. Med Glæde modtog Battus dette Tilbud, og de drog afsted over Ulm, Augsburg, München, gennem Tyrol og naaede over Trient til Venedig. Efter nogen Tids Forløb gik de herfra til Padua, hvor Grubbe brugte de i Nærheden værende mineralske Bade i Bagni. Derpaa rejste de til Rom og Neapel, hvor de begge Steder opholdt sig i nogen Tid. Efter Tilbagekomsten fra denne Rejse blev Battus immatrikuleret i Padua 11. Maj 1588, i Siena 1. Juli s. A. og i Basel 1592. Han studerede Medicin og har formodentlig taget Doktorgraden et af disse Steder.

26. Novbr. 1594 blev Battus Hofmedikus hos Enkedronning Sophia og hendes Børn paa Nykjøbing Slot med en aarlig Løn af 250 Rdlr. samt fri Bolig og Brændsel i Nykjøbing By. 15. Maj 1597 blev hans Løn forhøjet til 300 Rdlr. og fri Kost for ham og hans Tjener eller Svend. Han

maatte ledsage Dronningen paa hendes mange Rejser i Danmark og Tyskland. Han var en meget livlig og kundskabsrig Mand. Der findes en Brevveksling mellem ham og Jonas Charisius, hvem han plejede at sende Blomster om Foraaret og modtog til Gengæld Frugter om Efteraaret. Battus døde 12. Juni 1602 i Nykjøbing F.

Gift med Sara Oberberg, død 16. Juni 1602. Hun var en Søster til Johannes Oberberg, der var Enkedronning Sophias Sekretær og Rentemester, og som satte Søsteren og Svogeren et Minde i Kirkens Kor i Nykjøbing, hvor deres Gravsten endnu findes med en noget utydelig latinsk Indskrift⁵⁶⁾ (se S. 150).

Hans Munk, Brygger i Kjøbenhavn, levede omkring Aar 1600⁵⁷⁾.

Rasmus Hansen Munk (Søn af Brygger Hans Munk), islandsk Købmand og Brygger i Kjøbenhavn, 1648 Kæmner, 1655 Oldermann for Bryggerlavet; ved det første Valg af Stadens 32 Mænd 14. April 1659 var han en af dem, der blev valgt. I Magstræde ejede han to smaa Vaaninger og en Bryggergaard med en Vaaning til Kompagnistræde. Desuden var han Ejer af en Lade paa Vandkunsten og en Have udenfor Byen paa den nordre Side af Adelvejen. 25. Novbr. 1663 fik han Skøde paa et Stykke øde Jord og Plads, som laa ved Vandkunsten eller Valkemøllens Kanal. I Følge Skødet forpligtede han sig til paa egen Bekostning at forfærdige et Bolværk imellem Pladsen og Kanalen og at vedligeholde det. Han døde 1670 og blev begr. i Helligaands Kirke.

Gift 1. Gang med Gjertrud Larsdatter (Enke efter Niels Nielsen).

Gift 2. Gang med Kirstine Larsdatter.

Gift 3. Gang med Apollone (Enke efter Carstensen). 11. Juni 1695 fik hun Skøde paa et Gravsted i Helligaands Kirke til sine to Mænd⁵⁸⁾.

Morten Munk (Søn af Brygger Rasmus Hansen Munk), født 10. Nov. 1647 i Kjøbenhavn, Brygger, Overformynder, 16. Decbr. 1691 optagen mellem Stadens 32 Mænd, 30. Marts 1708 Medlem af en Kommission ang. Undersøgelsen af Indkvarteringsskatten, 3. Juli 1711 Kommerceraad, 24. Juli 1713 Assessor i Hofretten, Ejer af en Bryggergaard i Kompagnistræde, død 8. April 1724.

Gift 1. Gang 1677 med Anne Jacobsdatter (Enke efter Lars Nielsen), død 1688.

Gift 2. Gang 16. Decbr. 1691 i Kjøbenhavn med Maren Fleischer (Datter af Sognepræst Esaias Fleischer og Ellen Riber, født 1667, død 17. Okt. 1731⁵⁹⁾.

Lorents (Laurits) Rigelsen (Reylsen) (Søn af Søren Rigelsen (Re-gelsen) og Maren Lauridsdatter), født 5. Juli 1686 i Kjøbenhavn, fik 27. Marts 1715 Borgerskab som Købmand i sin Fødeby.
 Gift 19. Decbr. 1714 med Ellen Kirstine Munk*) (Datter af Hofrets-assessor Morten Munk og Maren Fleischer), født 1694, død 1775 (se S. 96).
 (Hun gift 2. Gang 16. Marts 1729 med Rasmus Hirschnach, Oberst og Kommandant paa Christiansø, begr. 29. Aug. 1736⁶⁰).

Simon Surbeck var islandsk Købmand i Kjøbenhavn. 22. April 1558 fik han kgl. Følgebrev til Indbyggerne paa Vespenø, og under 15. April 1561 blev der udfærdiget en kgl. Ordre, i Følge hvilken Undersaatterne og de fremmede, der brugte Handel og Næring paa den nævnte Ø, skulde svare ham, hvem Kongen havde sendt derop med et Skib, al den Kongen tilfaldende Tiende og Rettighed. 27. Marts 1563 stævnedes Surbeck en islandsk Lagmand, som havde ægget de engelske Købmænd til at handle med Indbyggerne paa bemeldte Ø, førend de kgl. Skibe var landede, til at møde i Danmark for at afgøre Sagen. 9. April 1570 blev Surbeck udnævnt til Kongens Tolder og Købmand paa Vespenø, og under 28. s. M. blev der udfærdiget en Instruks for ham om, hvorledes han paa denne Ø skulde holde og skikke sig angaaende Handel og Købmandskab. Paa Kongens Vegne tog han Told af nogle Skippere fra Ipswich i England, der havde fisket og brugt Handel under Island og Vespenø. Paa Grund heraf blev han, da han kom til England, arresteret med Skib og Gods af Ipswicherne og tvunget til at stille Borgen for 2500 Dlr., hvorfor han maatte holde sig borte fra England. Han klagede til Kongen, og da han ikke i nogen Maade havde forset sig mod Englænderne, fik Tolder Hendrik Mogensens i Helsingør under 21. April 1572 kgl. Ordre til, at naar nogle Skippere kom fra Ipswich til Sundet, skulde han arrestere dem med Skib og Gods, indtil de forpligtede sig til at skaffe Surbeck fri for ovennævnte Borgen, saa at han igen kunde drive Handel paa England. Med Hensyn til Handelen paa Vespenø blev det ved kgl. Ordre af 30. Januar 1582 foreholdt Surbeck, at dersom han ikke afholdt sin Part af Omkostningerne derved, vilde Kongen ikke lade ham faa Del i Handelen. — 6. Febr. 1577 blev Surbeck Raadmand i Kjøbenhavn og 26. Januar 1579 Borgmester. 1581 var han Kirkeværge for Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn. Han ejede en Gaard paa Nørregade. Han døde 11. Marts 1583.
 Gift med Karine, der 4. Marts 1585 fik Kvittans for hans Regnskaber for Vespenø⁶¹).

*) Hendes Broder Brygger Rasmus Munk fik 5. Aug. 1748 Skøde paa et Gravsted i Helligaands Kirke, der havde været hans Moders Morfader afd. Raadmand Jacob Andersen tilhørende, og som var hjemfalden til Kirken, da Rasmus Munk havde glemt at forny det i rette Tid. (Helligeststes Kirkes Kopibog over Begravelsesbreve 1678—1830. Fol. 65).

Hans Pedersen, Borgmester i Slangerup.
 Gift med Maren Surbeck (Datter af Borgmester Simon Surbeck og Karine).
 (Hun gift 2. Gang med Henrik Berner i Kjøbenhavn). Efter dennes Død stiftede hun 12. Marts 1655 et Legat med 100 Rd., hvis Renter tilfaldt Kapellanen ved Helligaands Kirke, og 13. s. M. gav hun 7 Vaaninger i Teglgaardsstræde til de Fattige⁶²).

Esaias Fleischer, født 1586, var af en schlesisk Slægt og indvandrede til Danmark, hvor han allerede 1613 nævnes som Apoteker i København. 2. April 1619 fik han Bevilling til at oprette et Apotek i Bergen, hvilken Bevilling vistnok ikke blev benyttet; thi 12. Septbr. 1620 beskikkedes han til at være en af de 2 Apotekere, Kjøbenhavn maatte have, og hans Apotek blev vistnok straks indrettet i den samme Ejendom, hvor Løveapoteket endnu findes. 1633 maa han være traadt i Kongens Tjeneste, hvilket synes at fremgaa af hans Udnævnelse til Hofapoteker 1. Juni 1636, hvor det hedder i hans Bestalling, at «han skal holde en god Apoteker-gesel, som er beediget, og som følger med paa vor Rejse og Vinterkvarter; selv skal han være pligtig at følge, naar Vi det naadigst begærer. Han skal halvaarlig gøre Regnskab med vort Rentekammer og nyde i Løn aarligen 200 Rd. i Specie og 2 Hofklædninger; i Kostpenge 12 Rd. i Specie maanedlig for sig, en Svend og en Dreng, og dette skal regnes fra 8. Novbr. 1633.» Man maa antage, at han har været Hofapoteker i det mindste til 1644; derpaa tyder i alt Fald en Ansøgning, han i Februar 1653 indgav til Kongen om at faa en Regning, der havde henstaaet i 9 Aar og udgjorde 10066¹/₂ Rd., udbetalt af Rentemesteren. Han var den første, som samtidig var Kongens Hofapoteker og havde Officin i Byen. Han nød megen Anseelse baade her og i Udlandet, og hans Apotek skal have været meget søgt; men han synes at have taget sig sine Varer godt betalt. Fra hans Apotek blev der leveret Medicin til Børnehuset; men da Dr. med. Otto Sperling, der forøvrigt kom hyppigt i hans Hus som Gæst, blev Børnehuslæge, paatog han sig at levere Lægemidlerne for mindre end det halve af den Pris, Fleischer forlangte for dem. Foruden sit Apotek ejede Fleischer 3 Huse og en stor Have i Dronningens Gade. I hans gæstfri Hus, hvor der herskede Velstand, kom Byens fornemste Borgere. Som «en af Gravitet og store Midler anselig Mand» døde han 13. Januar 1663.

Gift 2. Gang — hans første Hustrus Navn er ubekendt — med Maren Hansdatter*) (Datter af Borgmester Hans Pedersen og Maren Surbeck), født 1605, død 25. Januar 1675⁶³).

*) Hun var en Søster til den bekendte Borgmester Hans Nansens Hustru og Moster til Griffenfelds Svigerfader.

Esaias Fleischer (Søn af Hofapoteker Esaias Fleischer og Maren Hansdatter), født 25. Oktbr. 1633 i Kjøbenhavn, kom 1648 i Sorø Skole og blev i Novbr. 1652 indskrevet ved Universitetet. Under sine theologiske Studier kom han i Forbindelse med Sværmeren Niels Svendsen Cronich, hvis Lære gjorde et saa dybt Indtryk paa hans fyrige og energiske Sind, at han følte sig selv som Guds Sendebud. I et Par Skandskrifter angreb han nogle af Hovedstadens Præster, og som alle religiøse Sværmere brugte han stærke Udtryk, idet han kaldte deres Lærdom Løgn, «en Guds Navns Bespottelse, Guds Helligdoms Vanære og en Bedrageri.» Han beskyldte dem for, at de vanhelligede Herrens Lærdom, og deres egen Lærdom ligner han ved Satans Lærdom. Efter Regeringens Befaling blev der anlagt Sag imod ham for Konsistorium, hvor han 1655 blev dømt fra sin akademiske Borgerret og blev saa skikket udenlands for at gære ud. Han besøgte Rostock, Strassburg, Leyden, Oxford, hvor han blev i 3¹/₂ Aar, Frankrig og Italien. Særlig var han sysselsat med kirkehistoriske Studier, og alle Vegne stiftede han Bekendtskab med de mest ansete Theologer og dygtigste Sprogmand samt i det hele med de mest berømte Lærere og Videnskabsmænd.

Over Tyskland kom han hjem 1664, og nu havde Dommen om ham ganske forandret sig, og hans Ungdomssværmeri havde man glemt. Hans Mosters Mand, Borgmester Hans Nansen, «der var ham som en kødelig Fader», var en indflydelsesrig Mand, og der var derfor intet til Hinder for, at Fleischer kunde blive forfremmet. 1665 tog han Magistergraden, og 26. Novbr. s. A. blev han Sognepræst ved Helligaands Kirke i Kjøbenhavn, i hvilken Kirke han for 10 Aar siden paa Grund af sine «separatistiske Grillen» havde staaet aabenbar Skrifte. Sit Embede forestod han med megen Troskab og Dygtighed. Han skal have udarbejdet adskillige kirkehistoriske Afhandlinger; men ingen af dem ere trykte. Derimod udgav han en Ligtale over Borgmester Hans Nansen, hvem han roser for at have taget sig af ham med faderlig Omhu. Som Præst ledsagede han Griffenfeld efter dennes Begæring til Retterstedet. Hos Fleischer fandtes «en vis djærv Sandhedskærlighed», «og den stak mærkelig af mod den i Tiden raadende servile Tone». Han omtales som en livlig, særdeles begavet, frisindet Natur og var en ivrig Fædrelandsven, hvorfor han i Anledning af Takkefesten for Fredslutningen med Sverige 1679 kom i «temmelig Ulejlighed», idet han kaldte den afsluttede Fred «en skiden og skammelig Fred». Han blev suspenderet fra sit Embede. «Og sprang der siden gode Penge for ham til dem, der talte hans Sag i Lave». Han døde 5. Febr. 1697.

Gift 1667 med Ellen Riber (Datter af Raadmand Jacob Andersen Riber og Maren Pedersdatter), død 1684⁶⁴) (se S. 151).

Jacob Andersen Riber, født 1599, islandsk Købmand i Kjøbenhavn, var i nogle Aar Oldermænd for de Fattiges Forstandere, blev 13. April 1648 Raadmand, og 1661 blev der særlig overdraget ham Tilsyn med Torvehandelen og Provianteringen i Hovedstaden. 1647 stiftede han et Legat med 350 Daler, hvis Renter tillagdes de Fattige. 1668 gav han 500 Daler til Helligaands Kirke, og samme Aar stiftede han et Legat med 500 Daler, hvis Renter af Kirkens Værge uddeltes til 4 nødtørftige Enker i Trinitatis Sogn. Han ejede en Gaard paa Nytorv og nogle Huse i Mikkelbryggersgade, Lave Thomesens Gang og Kandestøbernes Gang. Desuden havde han Stalde i Springgade. Paa hans Gravmæle roses han som «en gudfrygtig Mand sig og sine Venner til Hæder, idet han var en ærbar og velsignet Mand, Kirken og de Fattige til Undsætning, idet han var en gavmild Mand, Byen til Tjeneste, idet han var en arbejdsom Mand». Han døde 22. Juli 1668 og blev begravet i Helligaands Kirke.

Gift 1. Gang med Anne Lydersdatter.

Gift 2. Gang med Maren Pedersdatter (Datter af Borgmester Peder Lauridsen i Maribo) (se S. 154).

(Hun gift 1. Gang med Knud Hesselberg)⁶⁵).

Oluf Nielsen Sonne, født i Sonbye ved Næstved 1626, blev 1657 Sognepræst til Østerlarsker og Gudhjem paa Bornholm, død 29. Septbr. 1672.

Gift 26. Januar 1659 med Maren Ancher (Datter af Hans Ancher og Søster til den bekendte Poul Hansen Ancher, Provst og Sognepræst til Hasle og Rutsker).

(Hun gift 2. Gang 16. Juli (drak Fæstensøl 30. April) 1673 med Jørgen Jensen Sode, Sognepræst til Østerlarsker og Gudhjem, død 25. Juni 1700)⁶⁶).

Edvard (Evert) Olufsen Sonne (Søn af Sognepræst Oluf N. Sonne og Maren Ancher), født 1667, Løjtnant over Kavalleriet paa Bornholm, var Ejer af 28. Selvejergaard, Loftsgaard i Aaker Sogn, hvor han døde 3. Febr. 1727, 60 Aar gl. Ved Skiftet efter ham, der holdtes 18. Marts s. A., blev der fremvist et Pantebrev af 26. Novbr. 1710, i Følge hvilket Gaarden var pantsat for 700 Sldr., og den var nok ikke mere værd efter den Tids Priser. Iøvrigt var der saa megen Gæld, at enhver Kreditor fik «pro quota paa en Daler 3 $\frac{1}{2}$ 9 $\frac{1}{2}$.»

Gift 1. Gang 6. Febr. 1688 med Karen Bohn (Datter af Raadmand og Borgerkaptajn Henning Clausen Bohn i Rønne og Gertrud Madsdatter), død 1708. 28. Novbr. s. A. blev Skiftet holdt efter hende.

(Hun gift 1. Gang med Sandemand og Gaardejer Peder Ibsen i Aaker Sogn, død 1687).

Gift 2. Gang 18. Oktbr. 1709 med Karen Koefoed (Datter af Kaptajn Hans M. Koefoed og Johanne Koefoed), begr. 18. Januar 1729, 41 Aar gl.⁶⁷).

Hans Edwardsen Sonne (Søn af Løjtnant Edvard O. Sonne og Karen Koefoed), født 14. Febr. 1713 i Aaker Sogn, Borgerløjtnant i Rønne, hvor han blev begr. 18. Febr. 1786.

Gift 19. Oktbr. 1735 med Cathrine Harding (Datter af Løjtnant, Lands-tingsskriver Peder Harding og Anne Elisabeth), begr. 20. Decbr. 1774, 71 Aar gl. i Rønne⁶⁸).

Edvard Sonne (Søn af Borgerløjtnant Hans E. Sonne og Cathrine Harding), døbt 7. April 1741 i Rønne, Urmager sst., begr. 29. Marts 1802. Gift 4. Januar 1768 med Karen Gummeløs*) (Datter af Skipper Niels N. Gummeløs og Elsebeth Bohn), født 24. Marts 1743 i Rønne, død 28. Juni 1816⁶⁹) (se S. 46).

Mads Jensen Koefoed**), født i Hasle paa Bornholm, hvor han var Handelsmand og Ejer af Lille Haslegaard. Gift med Elisabeth Olufsdatter⁷⁰).

Jens Madsen Koefoed (Søn af Mads J. Koefoed og Elisabeth Olufsdatter), født 1481, kom 1496 i Tjeneste hos Ærkebiskop Byrge i Lund, af hvem han 14. Juni 1514 blev nobileret med adelige Privilegier***) for

*) Slægten skrev sig ogsaa Gomløs.

**) C. Giessing beretter paa sin Stamtavle over Familien Koefoed, at danske Adelsmænd af Navnet Koefoed med det koefoedske Vaaben have været blandt Normannerne, der indtog Normandiet. Desuden fortæller han, at da Wilhelmus Conqvestor 1063 drog fra Normandiet til England, fandtes der blandt den normanniske Adel, der fulgte ham, en ved Navn Arnfred Koefoed; men mellem ham og den bornholmske Slægt af samme Navn vil det være meget vanskeligt at kunne paavise nogen Forbindelse.

***) For nogle Aar siden blev der rejst meget stærke Tvivl om Ægtheden af dette Adelsbrev. Man kendte ikke det originale Brev, men derimod nogle ikke enslydende Afskrifter af det, og man erklærede dette Dokument, man ikke havde set, for at være falsk. Man tvivlede ogsaa om, hvorvidt Ærkebiskop Byrge i Lund havde Magt og Ret til at udstede et saadant Brev, der havde Gyldighed. Trods disse mange Tvivl skal her blot fremhæves, at siden 1595 have forskellige Personer af Slægten Koefoed benyttet et Vaaben, saaledes som det findes beskrevet i Adelsbrevet, i deres Segl og paa deres Ligstene.

Ved aabent Brev af 25. Maj 1903 (omtrent fire hundrede Aar efter 14. Juni 1514) have afdøde Gehejmekonferensraad, Højesteretsassessor og Generalauditor for Søetaten Hans Jacob Koefoeds ægte agnatiske Descendenter erholdt kongl. Anerkendelse af at henhøre til den danske Adelstand og ere berettigede til at nyde alle denne tilkommende Rettigheder.

sin tro Tjeneste, Mandighed, Forstand og udviste Meriter. Han døde 1519.
 Gift med Johanne Thygesdatter⁷¹).

Mads Jensen Koefoed*) (Søn af Jens M. Koefoed og Johanne Thygesdatter), var Borgmester i Rønne⁷²).

Hans Koefoed (Søn af Borgmester Mads J. Koefoed), betegner sig som «Frimand», da han 6. Maj 1608 tilligemed de andre Frimænd paa Bornholm udsteder en Fuldmagt til Hans Kofoedt og Poffuil Kofoedt for paa sine og de andres Vegne at være tilstede ved Hyldingen af Prins Christian i Kjøbenhavn. 22. Septbr. 1595 underskriver han som Vitterlighedsvidne et Skødebrev. I hans vedhængende Segl findes det koefodske Adelsvaaben. Han var Ejer af Blykobbegaard i Nyker Sogn samt af en Gaard i Østerlarsker Sogn; hans Børn, der havde arvet den sidstnævnte Gaard efter ham, solgte den 13. Marts 1624⁷³).

Mads Koefoed (Søn af Hans Koefoed), betegner sig som «Frimand» og førte det koefodske Vaaben i sit Segl, da han 6. Maj 1608 tilligemed de andre Frimænd paa Bornholm udsteder en Fuldmagt til Hans Kofoedt og Poffuil Kofoedt for paa sine og de andres Vegne at være tilstede ved Hyldingen af Prins Christian i Kjøbenhavn. Han var sikkert i sin Tid Bornholms stovtteste Mand. 5. Febr. 1629 blev han Landsdommer paa Bornholm. Han var Ejer af Vellensgaard i Nyker Sogn og Eskildsgaard samt en anden lille Gaard i Pedersker Sogn, hvilke Ejendomme han købte 30. Januar 1608. Han og hans Søkende solgte 22. Marts 1628 en Gaard med Vandmølle i Nyker Sogn, som de havde arvet efter Landsdommer Jens Koefoed. I Følge et Tingsvidne af 1. Marts 1631 var Mads Koefoed forskaanet for at betale «Kongskat» af Eskildsgaard. Mortensdag 1637 skænkede han 50 Slettedaler til Rønne Hospital, fordi han var bleven frelst af Havsnød. 1645 var han med til at overgive Bornholm til den svenske General Carl Gustav Wrangel, hvorfor han ved Herredags Dom af 4. Maj 1646 blev dømt til at være i Kongens Naade og Unaade. Han var da en gammel, bedaget Mand, som formedelst sin Alderdoms Skrøbe-

*) Om ham, hans Fader og Farfader kendes ikke andre Oplysninger end Giessings. Forøvrigt gaar det med Slægten Koefoed som med saa mange andre gamle Slægter, at der er noget dunkelt over de ældste Slægtled. — 1522 var P. Kofod Borgmester i Rønne. Hans Slægtskab kendes ikke.

ligheds Skyld ikke kunde være Militærtjenesten mægtig. Han døde 1646. 2. Novbr. s. A. blev der holdt Skifte efter ham.

Gift med Karen Jørgensdatter, der fik kgl. Brev af 15. Juni 1649, i Følge hvilket hun og hendes Børn fik Tilgivelse for den af hendes Mand begaaede Forseelse. Død 1650. 20. Septbr. s. A. blev der holdt Skifte efter hende⁷⁴).

Mads Madsen Koefoed (Søn af Landsdommer Mads Koefoed og Karen Jørgensdatter), kaldes «fribaaren Mand» i den Fuldmagt, Bornholms Frimænd 24. Juli 1655 udstedte til ham og Christian Maccabæus for paa deres Vegne at være tilstede ved Hyldingen af Prins Christian i Kjøbenhavn. Han var Ejer af Eskildsgaard i Pedersker Sogn, hvilken Gaard han købte 10. Marts 1652 af sin Broder og sine Svogre. Han døde før 1665. Gift med Anna Jensdatter (Datter af Jens Bendtsen og Karen Bærildsdatter), begr. 14. Oktbr. 1695, 80 Aar gl.⁷⁵).

Hans Madsen Koefoed (Søn af Mads M. Koefoed og Anna Jensdatter), var Ejer af Eskildsgaard i Pedersker Sogn. Han døde 1. Novbr. 1722, 82 Aar gl., efter at have været Kaptajn over Sønder Herreds Kompagni i 36 Aar. 11. s. M. blev han begravet «med stor Pomp». «Han var», skriver Sognepræsten i Kirkebogen, «min gode Ven udi 4¹/₂ Aar, da vi levede sammen.»

Gift med Johanne Koefoed (Datter af Kaptajn Hans M. Koefoed og Karen Kjøller), begr. 13. August 1738, 79 Aar 6 Uger 1 Dag gl.⁷⁶) (se S. 160).

Bærild Hansen var vistnok Ejer af Gadebygaard i Østermarie Sogn, hvilket synes at fremgaa af et Købebrev, dat. 30. Septbr. 1648, i Følge hvilket hans Søn, Niels Bærildsen, solgte den nævnte Gaard for 900 Sldr. og lovede at levere Køberen de «Fribreve, som jeg saavel som mine Forfædre haft haver paa forn. Gadebygaards Frihed»⁷⁷).

Jens Bendtsen døde i Hasle vistnok i Aaret 1656. I alt Fald hedder det i en Skrivelse af 23. Novbr. 1655, at han ligger paa sin Sotteseng, er en højtaldrende Mand og saa godt som blind. Om hans Hustru berettes i et Dokument af 21. Januar 1657, at hun lever som en fattig bedrøvet Enke i Pedersker Sogn.

Gift med Karen Bærildsdatter (Datter af Bærild Hansen⁷⁸) (se ovenfor).

Poul Koefoed*) nævnes 1545 og 1554 som Sandemand og Oldermænd i Østermarie Sogn, hvor han boede paa Koefoedgaard.

De kgl. Kommissarier, der blev sendt til Bornholm for at tage imod Øen, som Lybekkerne havde haft i 50 Aar, og for at dømme imellem den lybske Gouvernør Sveder Ketting og Bornholmerne, holdt deres Møde den 1. December 1572 hos Poul Koefoed i Østermarie Sogn⁷⁹⁾.

Peder Koefoed (formodentlig Søn af Sandemand og Oldermænd Poul Koefoed), født 1548, betegnede sig selv som «Frimand» 1608 og førte en Kofod (Bomærke) i sit Segl. Skønt han vistnok for det meste boede paa Koefoedgaard i Østermarie Sogn, som han var Ejer af, kalder han sig 1608 Peder Koefoed til Baggessaard, hvilken Ejendom med tilhørende Mølle og Hus samt en anden Gaard i Clemensker Sogn og en Gaard i Rutsker Sogn han havde købt af Niels Bagge. Skødet er dat. 3. Novbr. 1606. Desuden ejede han tre Gaarde med tilhørende Hus i Poulsker Sogn og en Gaard ligeledes med tilhørende Hus i Aaker Sogn. Han døde 1616^{**}). Gift 1. Gang 1575 med Elsebeth Gagge (Datter af Henning Gagge og Elsebeth Kam), død 1585^{***}). Hun var en «frij Quinde» (o: af adelig Byrd), og han havde ægtet hende «effther hindis Slechtt oc Wenners Beuilning oc Sambtøcke oc med hinde arfuitt nogitt Jordegodtz, saa wel som oc epth^r hindis dødelig Afgangh medt hanns Børnn arfuit epther hinnde, och siden anden Gannng arfuitt hanns egne Børn, och epther att hanns afgangne Hustruis Broder, som en Riddermandsmandt, hafuer fordrift samme Jordegodtz af hannom, skall thennom en Contracht were giortt emellom, att hannd samme Godtz skulle beholde,» saafremt det kunde ske med kgl. Bevilling, i hvilken Anledning Peder Koefoed indgav en Ansøgning til Kongen, der under 3. Juli 1598 bevilgede, at «Peder Koefoedt och hanns Arfuinger mue niude och beholde, huis Godtz hannom vdi saa Maade arfweligen er thillfalldenn, och hannom och hanns Arfwinger thett saa fritt att beholde, som andre ther paa Lannditt thett friest haf.»

*) I Følge et Kongebrev af 21. Marts 1584 har en Poul Kofod været gift med Jep Hansens Datter. (Deres Søn Espern Kofod, gift med Lisebeth Kam, førte en Kofod (Bomærke) i sit Segl og var 1590 Borgmester i Rønne). Om denne Poul Kofod er den samme, der boede paa Koefoedsgaard, er det ikke lykkedes at bevise.

**) Paa et ruineret Epitaphium i Østermarie Kirke stod: Denne Tavle er opsat til ærlig og velagte Mand Peder Kofods Ihukommelse, som blev født Aar efter Guds Byrd 1548 og døde 1616.

***) I Følge Indskriften paa et gammelt brøstfældigt Epitaphium i Østermarie Kirke var Peder Koefoeds «første Hustru ærlig og gudfrygtig Jomfru Elsebeth Henning Gaggens Datter, med hvilcken hand levede i Ægteskab 10 Aar, avlede 5 Børn, 1 Søn og 4 Døttre, hvilcke samt Moderen heden sove salig i Herren Anno 1585.»

Gift 2. Gang med Inger Pedersdatter*) (vistnok Datter af Landsdommer Peder Hansen)⁸⁰).

Mads Koefoed (Søn af Peder Koefoed og Inger Pedersdatter), Ejer af Koefoedgaard i Østermarie Sogn og en Gaard i Aaker Sogn, død 1646.
 Gift 1. Gang med Karrine Koefoed (Datter af Hans Koefoed).
 Gift 2. Gang med Karrine Hansdatter⁸¹).

Hans Madsen Koefoed (Søn af Mads Koefoed og Karrine Koefoed), født 24. Decbr. 1634, Sandemand i Østermarie Sogn og Kaptajn ved Øster Herreds Kompagni paa Bornholm. Paa sin Gaard havde han Kompagniets Ammunitions-kiste i Forvaring. Denne Kiste blev ved Skiftet efter hans anden Hustru 15. Febr. 1702 efterset af Skifteretten, som fandt deri: 38 Haandgranater, 35 «Pargemen Cartesche», 28 «Papirs Cartesche», 365 Musqvæt Blykugler, 1 Lispund Krudt i 1 Sælkskindspose, i 1 Krudttønde 4 Lispund og 1 Skaalpund Krudt, 105 Jærnkugler, 3 Skraasække, 9 «Buschlunte» samt 3 Stykker Reb til Stykkerne (o: Kanonerne), hver 3 Favne langt. — Han ejede og beboede Koefoedgaard, 23. Selvejergaard i Østermarie Sogn, der ved hans Død blev «estimered» for 1000 Dlr. Desuden var han Ejer af Sjølegaard, 22. Selvejergaard i samme Sogn. Han blev begr. 21. Januar 1704. Efter hans Død blev en Fane ophængt over Prædikestolen i Østermarie Kirke. Paa denne Fane fandtes afbildet et Vaaben med en Kofod i Skjoldet samt følgende Indskrift: «Herunder hviler velædle Herre Capitaine Hans Madsen Koefoed, fød 1634 Juleaften, død 1704 den 1. Febr.» (Fanen blev maaske ophængt 1. Febr. 1704; thi i Følge Kirkebogen blev han begr. 21. Januar s. A.).

Gift 1. Gang med Karen Kjøller (Datter af Gaardmand Claus Kjøller og Boel Svendsdatter), begr. 19. Maj 1693, 57 Aar gl. Ved Skiftet efter hende 22. Januar 1694 blev «Boets Løsøre Middel» vurderet til 730 Dlr. Den bortskyldige Gæld beløb sig til 200 Dlr. (se S. 158).

Gift 2. Gang 31. Januar 1694 med Karen Bohn (Datter af Raadmand

*) Tæt ved Alteret i Østermarie Kirke har der ligget en Ligsten, paa hvilken der øverst fandtes fire runde Kobberplader, paa den første en Engel udhugget, paa den anden en vinget Okse, paa den tredie en Løve og paa den fjerde en Ørn, samt Navnene paa de fire Evangelister. Midt paa Stenen fandtes der desuden tre andre Kobberplader, paa den første P. K. med Foden af en Ko udhugget i Vaabenet, paa den anden E. H. G. D. med Gaggernes Vaaben og paa den tredie J. P. H. D. med et Vaaben, der nærmest ligner et Kindben eller en Sparre med Spidsen vendt nedad. Joh. 19. Jeg ved min Frelser etc. Rundt om Stenen stod: Denne Sten tilhører Peder Koefoed og hans rette Arvinger. A^{no} Dⁿⁱ 1593.

Herman Clausen Bohn og Kirstine Madsdatter), begr. 7. Febr. 1702, 58 Aar gl.⁸²).

(Hun gift 1. Gang med Raadmand og Borgerkaptajn David Wolfsen, død 1686 i Svaneke).

Peder Hansen til Simblegaard i Clemensker Sogn, født 1536, blev 28. Marts 1574 Landsdommer paa Bornholm. 30. August 1577 blev han forlenet med tretten Gaarde, som havde ligget til den gejstlige Jurisdiktion, nemlig: seks Gaarde i Østermarie Sogn, en Gaard i Ibsker Sogn, to Gaarde i Vestermarie Sogn, tre Gaarde i Clemensker Sogn og en Gaard i Rutsker Sogn. I Følge kgl. Brev af 27. April 1580 skal han have sit Gods lige saa frit som andre Frimænd paa Bornholm. Han døde 25. Juni 1596 i sit 60. Aar⁸³) (se S. 160).

Claus Kjøller boede paa Sjølegaard, 22. Selvejergaard i Østermarie Sogn.

Gift med Boel Svendsdatter, begr. 15. Decbr. 1693, 78 Aar gl. Ved Skiftet efter hende blev «Boets Løsøre Middel» sat til 418 Dlr., og Boets Udgift beløb sig til 169 Dlr. Gaarden tilhørte Svigersønnen Kaptajn Hans Madsen Koefoed⁸⁴) (se S. 160).

Peder Harding var født paa Bornholm. I Aaret 1717, da han ansøgte om «et lidet Stykke vakant Brød», var han Løjtnant og havde i 24 Aar tjent ved Rønne Borgerskabs Kompagni «uden nogen Løn baade for Gemene, Under- og Oberofficer». «Den nye Exercitie i Haandgrebene, som blev af Kommandanten paa Bornholm befalet at skulle over alt ved Kompagnierne antages og paa dansk Tungemaal kommanderes», tog det «en langsommelig Tid» for Harding i Følge hans egen Udtalelse at lære sit Kompagni, der var 220 Mand stærk. Hans Medborgere gav ham Attest for, at han har «forestaaet sin anbetroede Tjeneste redelig og vel udi alle forefaldende Krigs Occationer, som til Hans Majestæts Tjeneste kan udfordres». Han har «baaret flittig Omsorg for Kompagniets Dygtighed at befordre ved Mønstring og Exercitie», og han har kommanderet sine Medborgere «saa vel om Natten i Mørke og Mulm som om Dagen», naar han fik Ordre dertil. — Han var «en ærlig og velforstandig Mand», der «tjente sin Næste i Rettergang med Raad og Daad mod deres Forfølgere». I de «civile Embedsmænds Absens» betjente han deres Embeder. Døde en Embedsmand, «opvartede» han Bestillingen, indtil den blev besat. Paa den Maade havde han saaledes fungeret i Rønne som Dommer, som By- og

Herredsskriver, som Skifteskriver og som Tolder. Da han ansøgte om at blive Landstingsskriver paa Bornholm, hvortil han blev udnævnt 21. Aug. 1717, kunde han «formedelst sin Løjtnantstjeneste» ikke forlade Bornholm, hvorfor hans Hustru rejste til Kjøbenhavn og skrev Ansøgningen for ham. Han døde 19. Septbr. 1732 i Rønne.

Gift med Anne Elisabeth, begr. 27. Aug. 1746, 79 Aar gl., Rønne⁸⁵) (se S. 156).

Niels Mogensen, Borger i Hasle.

Gift 5. Marts 1700 med Bartha Gummeløs (Datter af Niels Gummeløs), begr. 3. Febr. 1739, 77 Aar 4 Maaneder gl. Efter hendes Død blev der under 26. Januar 1740 oprettet en Skiftekontrakt mellem hendes efterlevende Mand og deres 2 Børn: 1 Søn og 1 Datter. I Følge denne Kontrakt svarede Faderen til Boets Gæld og gav desuden Sønnen 200 Sldr. og Datteren 100 Sldr. i Arv efter deres Moder⁸⁶).

Niels Nielsen Gummeløs (Søn af Niels Mogensen og Bartha Gummeløs), født 1700 i Hasle, tog 19. Decbr. 1729 Borgerskab i Rønne som Skipper. Ved sin Død ejede han en Gaard og et Hus i Rønne samt en Galliot. Han blev begravet 1. Decbr. 1760.

Gift 10. Febr. 1729 med Elsebeth Bohn (Datter af Kaptajn Herman C. Bohn og Elisabeth Rasch). Ved Skiftet efter hendes Mand d. 2. Januar 1761 blev hun enig med deres 5 Børn om, at hun svarede Boets Gæld og desuden gav dem hver 300 Dlr. i Fædrearv, der skulde staa rentefri hos hende, saa længe hun levede. Hun døde 1784. 20. Oktbr. s. A. blev der holdt Skifte efter hende⁸⁷) (se S. 156).

Herman Bohn, der var Skipper og Købmand i Rønne, nævnes i Lensherre Hendrik Brahes Regnskab for Aaret 1585—86, hvori der findes opført følgende Udgiftspost: «giffuet Harmenn Bonne ij rønnde for xm Mursteen hand kiøffte ij lipke Cxxx dall.» Som Raadmand i Rønne underskrev han to Dokumenter, dat. 4. Septbr. 1604 og 28. April 1609. Formodentlig gift med . . . Gagge (Datter af Henning Gagge og Elsebeth Kam)⁸⁸).

Morten Bohn (Søn af Raadmand Herman Bohn), var 1640 Raadmand i Rønne, og som saadan underskrev han Byens Hyldingsakt af 26. Juni 1648⁸⁹).

Herman M. Bohn (Søn af Raadmand Morten Bohn), var i sin Tid en af de mest ansete og rigeste Købmænd i Rønne. Han boede i Byens nordre Kvarter, hvor han ejede «ehn stor theilhient Længe med sin Pladtz.» Teglhængte Huse var vistnok den Gang sjældne i Rønne. 1648 var han Raadmand og 2. Januar 1664 Borgmester, hvilket han vedblev at være til sin Død. Sammen med ni Borgere forærede han Rønne Kirke en malet «Himling», der blev anbragt over Alteret. I Lybæk lod han støbe en lille Klokke, som han 1664 skænkede Sct. Pouls Kirke paa Bornholm. Han døde 1668.

Gift 10. Januar 1641 med Barbara Jørgensdatter. Til deres Bryllup skrev Bornholms Krønikeskriver, Skolemesteren Rasmus Pedersen Raufn: «En christelig Brudsang, Er en dydig Quindis Beskriffuelse, aff Syrachs Huuss-Bogs 26. Cap. uddraget, Herman Martensøn Bohn, Borger i Rønde. Med sin Brud Barbara Jørgensdaatter til ære siungen paa deris Brøllups Dag, den 10. January 1641. Melodien. Kom hid min Ven, kom til mig i min Vrter, etc.» Det første Vers lød saaledes:

Herlig oc from
Berømmis vist foruden suig
den Mand aff Vjssmands Dom,
En god Quinde maa fange:
Han ræt sigis iblandt mange
at lefu dubelt Aarsrum,

Brudesangen var paa 19 Vers.

«Barbra Hermantz», som hun kaldtes, var en dygtig Kvinde, der forstod at omgaas Penge. Rundt om paa Øen findes hendes Navn i mangfoldige Dødsboer, i hvilke hun i de fleste Tilfælde havde betydelige Summer til gode. 12. Januar 1678 solgte hun Smørbygaard i Knudsker Sogn for 280 Slettedaler. Ved sin Død, der indtraf i Januar 1685, var hun blandt andet Ejer af to Gaarde i Langedeby i Bodilsker Sogn, Egebygaard i Aaker Sogn, Risenholm i Nyker Sogn samt Skovgaard og Risegaard i Clemensker Sogn⁹⁰).

Claus H. Bohn (Søn af Borgmester Herman M. Bohn og Barbara Jørgensdatter), født 1657 i Rønne, hvor han senere foruden at være Skipper drev Købmandshandel. Hans Sørejser kunde til Tider være meget besværlige og lidet indbringende. I Foraaret 1682 var han saaledes 5 Uger om at sejle fra Rønne til Kjøbenhavn, hvor han paa Rejsen mistede sin Stormast og fik en Del af Ladningen ødelagt af Søvand. Han døde i August 1683.

Gift 26. Marts 1677 med Lisabeth Markmand. Hun var en virkelysten Kvinde, der efter Mandens Død fortsatte Købmandshandelen. To af Bornholms højeste Embedsmænd, Landsdommer Mathias Rasch og Amtsskriver

Augustus Dechner, der begge havde ægtet halvgamle Kvinder, synes at have nærmet sig den indtagende unge Enke. Landsdommeren fik hun til Lavvæрге, og i Rønne gik der sære Rygter om hendes Ukyskhed og Lyst til at blive Landsdommerfrue. En hæftig Strid, i hvilken den mægtige Amtsskriver var den angribende Part, blussede op mellem de to Embedsmænd. Der er ingen Tvivl om, at Lisabeth Bohn var Stridens Dame, mod hvem Amtsskriveren efterhaanden rettede de voldsomste Angreb. I Juli 1686 indstævnedes han hende for Rønne Byting til Betaling af nogle Penge, han havde til Gode hos hendes afdøde Mand. Denne Gældssag har mindre Betydning end de efterfølgende Giftmords- og Trolddomssager. I Begyndelsen af 1687 blev Landsdommer Raschs Hustru pludselig syg og troede sig forgiven. Amtsskriveren, der fik med Sagen at gøre, fandt Anledning til at anklage Lisabeth Bohn for at have villet forgive den gamle Landsdommerfrue. Kort Tid efter kom en ny Sag til, idet en halv-voksen sindssyg Stakkel, Sidsel Christensdatter, som var plaget af «den slemme Syge» (Ligfald), havde faaet det Indfald at beskyldte Lisabeth Bohn og flere andre Personer paa Bornholm for Trolddom. For Retten erklærede Sidsel, at hun havde været paa Blaakulle og set, at Fanden dansede med Lisabeth Bohn, saa det skrap i Gulvet, medens en sort Djævel slog med to «Refve Rømper» paa en Tromme af klart Glas. Fanden tog derefter Lisabeth og hendes Veninde i en Vraa, snakkede med dem, tog dem i Favnsarm og kyssede dem. I Anledning af disse Beskyldninger blev Lisabeth Bohn stævnet til at møde for Rønne Byting; men i Stedet for at give Møde flygtede hun om Natten til Kjøbenhavn. De Mænd, hun havde lejet til at sejle for sig til Hovedstaden, havde stjaalet Baaden; men dette var sket uden hendes Vidende og Villie. Paa Grund af alle disse Omstændigheder anklagede Dechner hende ikke alene for Trolddom, hvilket i de Tider var en farlig Sag, men ogsaa for Tyveri (af Baaden) og Rømning. Alle disse Retssager, i hvilke der efterhaanden blev afsagt Bytings-, Landstings- og Kommissionsdomme — Lisabeth Bohn havde ved Hjælp af formaaende Venner i Kjøbenhavn faaet udvirket, at der blev nedsat en kgl. Kommission til at dømme imellem Dechner og hende — kom tilsidst for Højesteret. 11. Marts 1690 faldt Dommen, i Følge hvilken, naar Gældssagen undtages, Lisabeth Bohn blev frikendt, hvorimod Augustus Dechner for sine Misgjerninger blev dømt til at straffes i Jærn paa Bremerholm; desuden skulde han betale hende en Sum Penge samt give hende en skriftlig Æresoprejsning.

Efter disse voldsomme Livsstorme drev Lisabeth Bohn atter sin Købmandshandel i Rønne, der efter den Tids Forhold tog et betydeligt Opsving⁹¹).

Herman C. Bohn (Søn af Købmand Claus H. Bohn og Lisabeth Markmand), født 1682 i Rønne, Købmand, Kæmner, Kirkeværge, Borgerkaptajn sst., begr. 21. April 1751.

Gift med Elisabeth Rasch (Datter af Borgerkaptajn Philip Rasch og Kirstine Bohn), født 1676, begr. 19. Febr. 1756⁹²) (S. 162).

Jes Rasch var Herredsfoged og Ejer af Undevad Gods i Flensborg Amt⁹³).

Philip Rasch (Søn af Herredsfoged Jes Rasch) født 1648 i Slesvig, kom 1668 til Bornholm og blev Borgerkaptajn i Rønne, hvor han døde 1721.

Gift 1674 med Kirstine Bohn (Datter af Raadmand Herman C. Bohn og Kirstine Madsdatter), død 1729⁹⁴) (se nedenfor).

Claus H. Bohn (Søn af Raadmand Herman Bohn), var Købmand i Rønne. 2. Marts 1610 fik han og tre andre Fuldmagt til paa Rønne Bys Vegne at hylde Prins Christian i Lund. 16. Juni 1611 udstedte han paa Hammershus en Kvittering til Lensherre Hans Lindenov for 1 Rigsdl. 22 Sk. danske, der var bleven ham udbetalt for «thoe thylcher lange Støthiinske Legter». 1623 var han Raadmand i Rønne. 1622 erhvervede han og Broderen, Henning Bohn, det Gravsted i Rønne Kirke, hvor Henning Gagge, død 29. Juni 1562, og hans Hustru Elsebet Kam, død 23. Oktbr. 1578, var begravne. Deres Grave dækkedes af en Sten, paa hvis Fodende stod:

«Denne Steen oc Sted hører Henning Bon oc Clawes Bon oc begges deres Arvinger til. Anno 1622.»

Som Følge af denne Indskrift er man kommen til den Formodning, at Henning Gagge var Morfader til de to Brødre⁹⁵).

Herman C. Bohn (Søn af Raadmand Claus H. Bohn), var Skipper i Rønne. Han blev tiltalt som Medvider og som medskyldig i Bornholmernes Overgivelse af deres Ø til den svenske General Carl Gustav Wrangel 1645; men da det blev bevist, at han kun havde fulgt sine overordnede Befalinger, frifandttes han ved Herredagsdommen 4. Maj 1646. 1647 var han Kirkeværge og 1648 Raadmand i Rønne.

Gift 6. Decbr. 1640 med Kirstine Madsdatter, født 10. Januar 1624, død 14. Marts 1715 (se ovenfor).

(Hun gift 2. Gang 1664 med Landsdommer Mathias Rasch (Broder til Borgerkaptajn Philip Rasch, se S. 165), begr. 30. Januar 1723 i Rønne, 84 Aar gl.)⁹⁶).

Jørgen Gagge boede 1522 paa Lehnsgaard i Østerlarsker Sogn*)⁹⁷).

Henning Gagge (Søn af Jørgen Gagge), var Hofsinde hos Kongen, blev 2. Juli 1551 forlenet med Spidlegaard eller St. Jørgens Hospital i Aaker Sogn og udnævntes s. A. til Kongens Foged paa Bornholm. 26. Aug. 1553 fik han Befaling af Kongen til at møde i Kolding med Register paa de bestaaende Klager over de Lybske og om at opkræve en Landskat. Han ejede Almegaard i Knudsker Sogn, da han døde 29. Juni 1562. Gift med Elsebeth (Elline) Kam. 15. Juli 1562 fik hun kgl. Ordre til ufortøvet at aflægge Regnskab for 2 Aars Indtægt af Bornholm, hendes afdøde Mand stod til Rest med, til Mogens Wff og levere ham de Forlenings- og Befalingsbreve, Henning Gagge havde haft paa at oppebære Kronens Rettighed. Mogens Wff skulde saa siden gøre Kongen Rigtighed og tilstille ham Brevene. Hun døde 23. Oktbr. 1578⁹⁸) (se S. 162).

*) Navnet Gagge er et af de ældste danske Slægtnavne; thi allerede 1302 nævnes en Anders Gagge, som da gav Gods i Appenæs og Gaunø til St. Peders Kloster i Næstved.

HENVISNINGER.

¹⁾ Danske Saml. III. S. 235. J. Vahl, Slægtebog over Afkommet af Christjern Nielsen I. S. 83. — ²⁾ Smst. — ³⁾ A. Hvitfeld, Danmarks Riges Krønike S. 1196. Pontoppidan, Danske Atlas V. S. 937. 950. Pontoppidan, Marmora Danica II. S. 77. Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. X. S. 360. Dronning Christines Hofholdningsregnskaber, udg. af Will. Christensen, S. 346. — ⁴⁾ J. Vahl, Slægtebog over Afkommet af Christjern Nielsen I. S. 83. Pontoppidan, Danske Atlas V. S. 950. Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. X. S. 360. Danske Kancelliregistrant. 1535—50, udg. af Kr. Erslev og W. Møllerup, S. 239. — ⁵⁾ Dansk biogr. Lex. XVIII. S. 369. Vinding, Acad. Haun. S. 123. Bloch, Den fynske Gejstlighed Hist. I. S. 50. V. Bang, Fyens Biskopper efter Reformat. S. 15. Jacob Madsens Visitatsbog, udg. af A. Crone. — ⁶⁾ V. Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen I. S. 296. Saml. II. 3 H. S. 7. — ⁷⁾ Dansk biogr. Lex. XI. S. 189. Zwergius, Siellandske Cleresie I. S. 577. J. O. Andersen, Holger Rosenkrantz S. 275. Danske Mag. I. S. 218. — ⁸⁾ Dansk biogr. Lex. VIII. S. 376. V. Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen II. S. 24. Danske Saml. III. S. 234. — ⁹⁾ General-Kirkeinspektions Kollegiets Pakkesager: Kirke-disciplin 1738—63. Bispernes aarl. Visitats Relationer 1738—65. Rigsarkivet. — ¹⁰⁾ J. Vahl, Slægtebog over Afkommet af Christjern Nielsen I. S. 1. Dronning Christines Hofholdningsregnskaber, udg. af Will. Christensen, S. 169. 207. 416. Suhm, Ny Saml. I. S. 371. — ¹¹⁾ Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. VIII. S. 60. — ¹²⁾ J. Kinch, Ribe Bys Beskr. og Hist. II. S. 61. Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. VIII. S. 61. P. Terpøger, Inscriptiones Ripenses S. 125. — ¹³⁾ J. Kinch, Ribe Bys Beskr. og Hist. II. S. 60. Kancelliets Brevbøger 1571—75. S. 678. — ¹⁴⁾ Dansk biogr. Lex. VI. S. 50. Pontoppidan, Annales eccles. Dan. III. S. 168. Giessing, Jubellærere I. S. 247. Kirkehist. Saml. 3 R. II. S. 738. — ¹⁵⁾ S. Cawallin, Lunds Stifts Herdaminne II. S. 36. J. Worm, Lex. over lærde Mænd I. S. 68. — ¹⁶⁾ Dansk biogr. Lex. I. S. 551. J. D. Jersin, Ligprædiken over Casper Bartholin. V. Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen I. S. 270. P. L. Panum, Det medicinske Facultets Oprindelse og Barndom S. 56. R. Nyrup, Lit. Lex. Gosch, Danmarks zoolog. Lit. II. S. 10. Hofman, Foundationer I. S. 162. 166. — ¹⁷⁾ Dansk biogr. Lex. I. S. 564. A. G. Sommer, Thomas Bartholin (Progr). Jul. Petersen, Bartholinerne S. 46. V. Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen I. S. 474. R. Nyrup, Lit. Lex. Gosch, Danmarks zoolog. Lit. II. I. S. 45. A. D. Jørgensen, Niels Steensen S. 68. W. Hiss, Ueber die Entdeckung des Lymphsystems (Zeitschrift f. Anatomie I. S. 128). Tigerstedt, Om lymfkårlens upptækt. — ¹⁸⁾ S. Cawallin, Lunds Stifts Herdaminne II. S. 216. Hist. Tidsskr. I. R. I. S. 161. — ¹⁹⁾ S. Cawallin, Lunds Stifts Herdaminne II. S. 216. — ²⁰⁾ Diplomatarium Flensborgense, udg. H. C. P. Sejdlin, I. S. 85. II. S. 73. — ²¹⁾ C. Giessing, Jubellærere II. I. S. I. 30. Diplomatarium Flensborgense, udg. af H. C. P. Sejdlin, I. S. 79. II. S. 274. — ²²⁾ C. Giessing, Jubellærere II. I. S. I. 4. 30. V. Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen I. S. 261. — ²³⁾ Dansk biogr. Lex. V. S. 150. V. Ingerslev,

Danmarks Læger og Lægevæsen I. S. 261. H. F. Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. III. S. 550. 553. 554. Hofman, Foundationer I. S. 156. A. Heimreich, Erneverte nordfresische Chronick. Schleswig 1668. S. 164. — ²⁴⁾ Diplomatarium Flensborgense, udg. af H. C. P. Sejdelin, II. S. 337. 339. 395. 442. 480. 596. 699. Kaneellints Brevbøger 1556—60. S. 76. 147. — ²⁵⁾ A. Heimreich, Erneverte nordfres. Chronick S. 197. 284. Schleswig Holst. Provinzialberichte 1790. S. 122. 123. — ²⁶⁾ A. Heimreich, Erneverte nordfres. Chronick S. 284. Schleswig Holst. Provinzialberichte 1790. S. 123. 245. — ²⁷⁾ A. Heimreich, Erneverte nordfres. Chronick S. 210. Pontoppidan, Danske Atlas VII. S. 842. H. F. Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. III. S. 553. 554. — ²⁸⁾ A. Heimreich, Erneverte nordfres. Chronick S. 197. Schleswig Holst. Provinzialberichte 1790. S. 119. — ²⁹⁾ A. Heimreich, Erneverte nordfres. Chronick S. 164. 196. — ³⁰⁾ Smst. S. 163. 164. 196. — ³¹⁾ Smst. 164. 197. 198. — ³²⁾ Smst. S. 164. 198. — ³³⁾ Smst. S. 164. — ³⁴⁾ Smst. S. 164. — ³⁵⁾ Smst. S. 164. H. F. Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. III. S. 553. — ³⁶⁾ Danmarks Adels Aarbog 1902. S. 245. 247. A. Heimreich, Erneverte nordfres. Chronick S. 195. — ³⁷⁾ Danmarks Adels Aarbog 1902. S. 247. — ³⁸⁾ Smst S. 247. Lex. over adelige Fam. i Danmark, Norge og Hertugdømmerne I. S. 291. A. Heimreich, Erneverte nordfres. Chronick S. 164. 198. 199. — ³⁹⁾ O. Nielsen, Kbhvns. Hist. og Beskr. III. S. 217. Personalhist. Tidsskr. II. S. 142. 146. — ⁴⁰⁾ Dansk biogr. Lex. VI. S. 606. O. Nielsen, Kbhvns. Hist. og Beskr. III. 217. V. S. 359. Hist. Tidsskr. 3. R. I. S. 146. Personalhist. Tidsskr. I. S. 199. II. S. 146. S. Birket Smith, Leonora Christina Ulfeldts Hist. I. S. 316. 347—49. — ⁴¹⁾ Norske Rigsregistrant. IV. S. 345. 624. 714. 727. V. S. 137. 327. VI. S. 174. 617. VII. S. 74. IX. S. 70. — ⁴²⁾ Sjøll. aab. Brev af 5. Febr. 1707. Nr. 18. Kancelliets Supplikprot. for 1. Halvaar 1734. XXX. Nr. 185. — ⁴³⁾ Storeheddinge Skifteprot. 1798—1820. Fol. 186. 283. — ⁴⁴⁾ Bornholmske Saml. III. S. 136. — ⁴⁵⁾ Rønne Skøde- og Pantebog 1720—35. Fol. 148. 243. Rønne Skifteprot. 1753—80. Fol. 450. — ⁴⁶⁾ Rønne Kirkeregnskaber 1710. — ⁴⁷⁾ Smst. — ⁴⁸⁾ Familieoptegnelser. — ⁴⁹⁾ P. Rohde, Saml. t. Laalands og Falsters Hist., udg. af J. J. F. Friis, I. S. 381. Nakskov Skifteprot. 1671—78. Fol. 5. — ⁵⁰⁾ P. Rohde, Saml. t. Laalands og Falsters Hist. udg. af J. J. F. Friis, I. S. 381. — ⁵¹⁾ Smst. S. 381. E. F. S. Lund, Danske malede Portrætter IX. S. 196. — ⁵²⁾ Saml. t. Fyens Hist. og Topogr. VII. S. 256. — ⁵³⁾ P. Rohde, Saml. t. Laalands og Falsters Hist., udg. af J. J. F. Friis I. S. 380. Dansk biogr. Lex. S. 223. Personalhist. Tidsskr. IV. S. 36. G. L. Wad, Eggert Christ. Knuth og Søster Lerche S. 14. W. Hasebard, Ligprædiken over Peder Nielsen S. 4. Hofman, Foundationer V. S. 436. — ⁵⁴⁾ Dansk biogr. Lex. X. S. 225. P. Rohde, Saml. t. Laalands og Falsters Hist., udg. af J. J. F. Friis I. S. 380. E. F. S. Lund, Danske malede Portrætter IX. S. 195. — ⁵⁵⁾ Danske Saml. II R. IV. S. 251. H. F. Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. II. S. 324. V. Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen I. S. 119. G. Schomaker, Poematium nupt. in honorem nuptiarum Antonii Bate, Pharmacopol. Hathersleb. & Mettæ Wilhelmi Schomakers. Wittenb. 1571. — ⁵⁶⁾ Danske Saml. II R. IV. S. 251. Ugeskrift for Læger 1908 Nr. 50. 51. — ⁵⁷⁾ Lengnich, Stamt. over Brygger Hans Munks Descendenter. — ⁵⁸⁾ O. Nielsen, Kbhvns. Diplomatarium I. S. 677. 705. 737. 738. II. S. 817. III. S. 593. VI. S. 223. Helliggejstes Kirkes Kopibog over Begravelsesbreve 1678—1830. Fol. 24. — ⁵⁹⁾ O. Nielsen, Kbhvns. Diplomatarium III. S. 680. 773. VIII. S. 25. — ⁶⁰⁾ Personalhist. Tidsskr. III R. V. S. 290. — ⁶¹⁾ O. Nielsen, Kbhvns. Hist. og Beskr. III. S. 191. Hist. Tidsskr. III R. I. S. 249. Kancelliets Brevbøger 1556—60. S. 175. Samme 1561—65. S. 26. Samme 1571—75. S. 125. Samme 1580—83. S. 435. Norske Rigsregistrant. I. S. 372. 652. 653. II. S. 600. — ⁶²⁾ O. Nielsen, Kbhvns. Hist. og Beskr. III. S. 191. Hofman, Foundationer IX. S. 229. X. S. 308. — ⁶³⁾ Dansk biogr. Lex. V. S. 194. V. Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen I. S. 424. 428. 442. Hist. Tidsskr. III R. I. S. 248. Bircherods Dagbøger S. 84. — ⁶⁴⁾ Dansk biogr. Lex. V. S. 194. Kirkehist. Saml. III R. III. S. 377. Hist. Tidsskr. III R. I. S. 249. Bircherods Dagbøger S. 201. Pontoppidan, Annales eccles. Dan. IV. S. 718. Progr. funebre. — ⁶⁵⁾ O. Nielsen, Kbhvns. Hist. og Beskr. III. S. 242. Repert. over Legater og milde Stiftelser i Danmark, udg. af Hiort-Lorenzen og Rosendahl I. S. 120. 123. 402. Hofman, Foundationer IX. S. 218. — ⁶⁶⁾ Thurah, Bornholms Beskr. S. 55. Jul. Bidstrup, Stamt. over Fam. Müller, Madvig og Sode S. 16. —

67) Personalhist. Tidsskr. III R. VI. S. 290. Jul. Bidstrup, Stamt. over Fam. Koefoed A. S. 128. Bornholms Skifteprot. 1724—28. Fol. 345. — 68) Jul. Bidstrup, Stamt. over Fam. Koefoed A. S. 139. — 69) Smst. S. 142. — 70) Smst. S. 1. C. Giessing, Jubellærere III. I. S. 412. — 71) Thurah, Bornholms Beskr. S. 44. C. Giessing, Jubellærere III. I. S. 412. Jul. Bidstrup, Stamt. over Fam. Koefoed A. S. 1. Danmarks Adels Aarbo 1904. — 72) C. Giessing, Jubellærere III. I. S. 412. Jul. Bidstrup, Stamt. over Fam. Koefoed A. S. 1. Hübertz, Aktst. t. Bornholms Hist. S. 63. — 73) Hylding af Bornholms Frimænd 1608. Orig. paa Papir i Rigsarkivet. Jul. Bidstrup, Stamt. over Fam. Koefoed A. S. 1. 179. 181. — 74) Hylding af Bornholms Frimænd 1608. Højesterets Dok. for 1666 i Rigsarkivet. Danske Mag. I R. V. S. 44. Skaanske Reg. Nr. 6. Fol. 72. Jul. Bidstrup, Stamt. over Fam. Koefoed A. S. 1. 115. 178. Zahrtmann, Bornholms Tilskikkelser i Chr. IVs sidste Svenskekrig (1643—45). — 75) Hylding af Bornholms Indvaanere 1655. Rigsarkivet. Højesterets Dok. for 1665. Jul. Bidstrup, Stamt. over Fam. Koefoed A. S. 128. — 76) Smst. S. 128. — 77) Højesterets Dok. for 1665. I. — 78) Smst. — 79) Jul. Bidstrup, Stamt. over Fam. Koefoed B. S. 1. Hübertz, Aktst. t. Bornholms Hist. S. 494. — 80) Jul. Bidstrup, Stamt. over Fam. Koefoed B. S. 1. — 81) Smst. S. 4. — 82) Smst. S. 56. 67. Personalhist. Tidsskr. III R. VI. S. 289. Thurah, Bornholms Beskr. S. 61. Bornholms Skifteprot. 1685—94. Fol. 203. Bornholms Skifteprot. 1699—1705. Fol. 197. 420. — 83) Hübertz, Aktst. t. Bornholms Hist. S. 431. 473. 484. Ny kgl. Saml. Nr. 726^b 4to. — 84) Bornholms Skifteprot. 1690—94. Fol. 257. — 85) Sjøll. aab. Brev af 21 Aug. 1717. Nr. 191. — 86) Hasle Skifteprot. 1700—1790. Fol. 129. — 87) Rønne Skifteprot. 1753—80. Fol. 197. Personalhist. Tidsskr. III R. VI. S. 295. — 88) Smst. S. 267—71. 289. Hübertz, Aktst. t. Bornholms Hist. S. 573. — 89) Personalhist. Tidsskr. III R. VI. S. 269—70. 289. Ny kgl. Saml. Nr. 726^b 4to. — 90) Personalhist. Tidsskr. III R. VI. S. 270—73. 291. Museum 1892. II. S. 12—14. Thurah, Bornholms Beskr. S. 94. 131. — 91) Fra Arkiv og Museum I. S. 360. Personalhist. Tidsskr. III R. VI. S. 274. 295. — 92) Smst. S. 295. — 93) Fra Arkiv og Museum I. S. 365. — 94) Smst. S. 366. Personalhist. Tidsskr. III R. VI. S. 289. — 95) Smst. S. 268—69. 289. Thurah, Bornholms Beskr. S. 135. Ny kgl. Saml. Nr. 726^b 4to. — 96) Personalhist. Tidsskr. III R. VI. S. 269. 289. Danske Mag. I. S. 44. Zahrtmann, Bornholms Tilskikkelser i Chr. IVs sidste Svenskekrig (1643—45). — 97) Danmarks Adels Aarbo 1893. — 98) Smst. Personalhist. III R. VI. S. 269. 271. Hübertz, Aktst. t. Bornholms Hist. S. 174. 175. 180. 189. 193. 197. 203. 211. 271. 277.

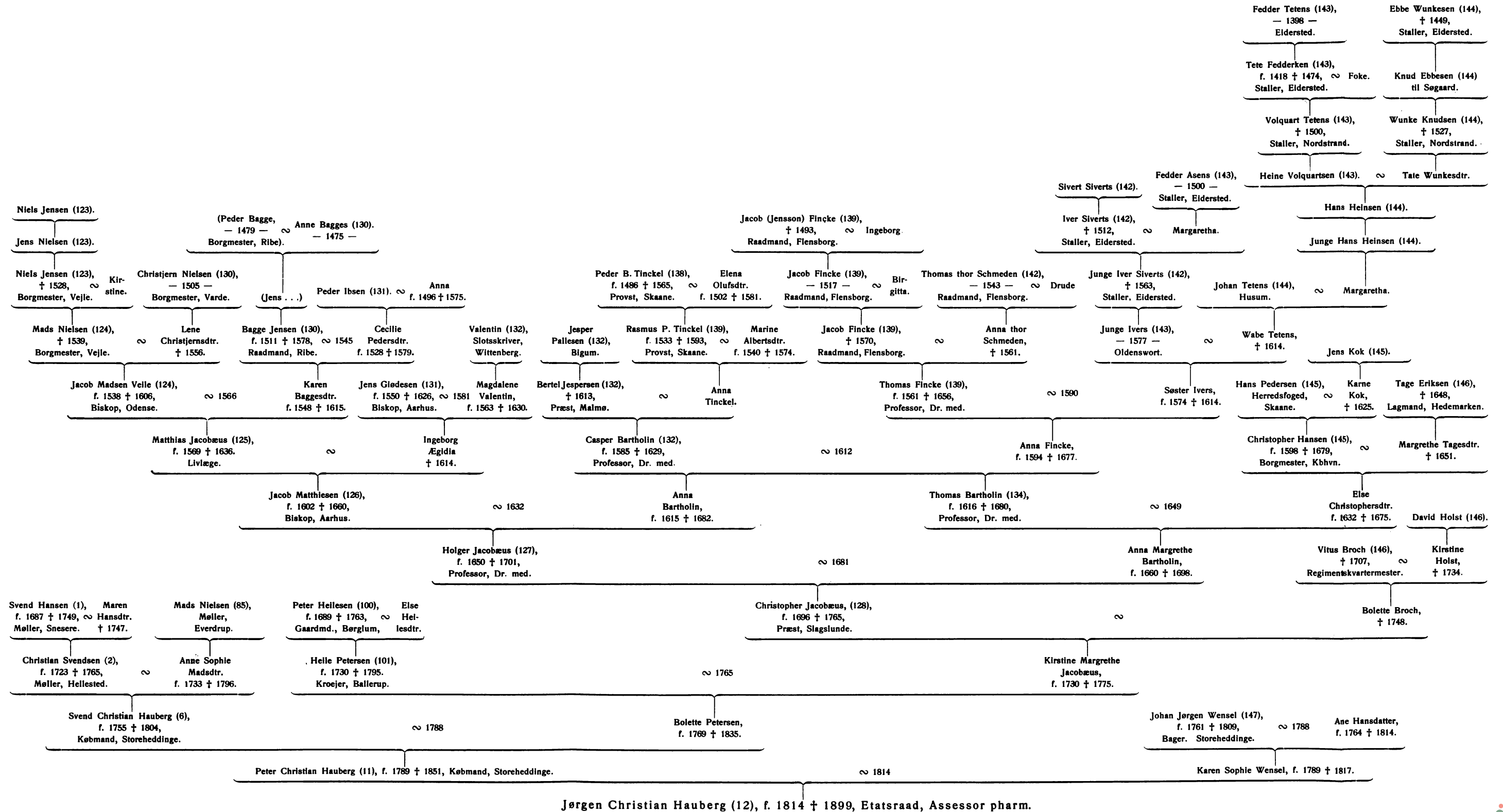
NAVNEFORTEGNELSE.

	Side		Side		Side
Aagaard	28	Bohn	53. 155. 156. 160—163.	Ekenstam	17
Aage	130	Borch	165	Elmquist	49. 56. 65
Abel	86. 90	Bornemann	53	Engholm	80
Abrahamson	71	Brandt	75	Eriksen	146
Ancher	155	Broch	63	Esbensen	80
Andersen	36. 55. 59. 147	Brochmann	25. 102. 129. 146	Fedderken	143
Anderson	80	Bruce	128	Fich	2. 9. 89
Andkiær	88	Brunow	20	Fincke	127. 134. 139
Andreasen	103	Bruun	101	Fischer	87
Asens	142. 143	Buch	50	Fleischer	151—154
Baden	93	Buchholt	10. 25. 90. 105	Folkmann	48. 64
Bagge	130	Bøtcher	103	Fonnesbech	22. 55
Bagges	130	Calundan	56	Fonnesbech-Wulff	22. 23. 55
Balslew	47	Cappelen	79	Foss	97
Bartholin	127. 128. 132. 134	Carlsen	29	Frederiksen	87
Bartskær	146	Carstensen	87	Friess	104
Battus	148. 150	Casse	151	Frigast	56
Bauditz	75	Christensen	104	Fritz	96
Bechmann	27	Christiansen	28. 70. 72	From	12. 44. 65. 66. 68
Becker	148	Christiani	54	Frost	49
Behagen	76	Colberg	54. 58	Funch	77. 78
Bendtsen	158	Colding	88	Gagge	159. 162. 165. 166
Benedictsen	56	Dabelsten	145	Galberg	5. 6. 27. 86. 89
Bengtsson	61	Dam	66. 78	Gemynthe	27. 28. 90
Bentzen	49	Davidson	66	Gimlinge	80
Berg	69	Dibbern	26	Giødesen	125. 131
Berner	153	Dige	58	Groth	86
Bevier	74	Dopp	32	Grønbech	34. 51
Bidstrup	2. 27. 51. 68. 90	Dreyer	72	Guldberg	62
Bilfeldt	14	Ebbesen	49. 50. 144	Gummeløs	46. 52. 156. 162
Birkerød	79	Edleffsen	144	Gylche	62
Bjerring	59			Gædecken	21
Bodin	47				

	Side		Side		Side
Hals	36	Kastrup	20. 21	Meyer	28. 56
Hammerum	6	v. Kiempen	33	Moes	29
Hansen 1. 22. 32. 55. 88. 89.	89.	Kiersgaard	26	Mogensen	72. 162
138. 145. 158. 159.	161	Kilde	74	Munch	54
Hanson	47	Kjerulf	74	Munk	68. 96. 146. 151. 152
Hanzon	54	Kjøller	158. 160. 161	Müller	59. 98
Harding	156. 161	Klein	95	Møller 1. 9. 10. 51. 61. 86. 101	101
Hasebart	150	v. Klenau	93. 94	Mørup	20
Hassel	69	Knudsen	51. 143. 144		
Hedemann	77	Knutzen	59	Nærgaard	26
Heerfordt	148	Koefoed 58. 66. 96. 156—161	161	Nickolin	24
Heinsen	144	Kofoed	66. 78	Nicolaysen	11
Hellborn	50	Kohl	69. 72	Nielsen 2. 58. 65. 66. 75. 85.	85.
Hellesen	21	Kok	145	86. 102. 123. 124. 130. 139.	139.
Henningsen	87	Kolbeck	63	148. 149. 151.	
Henrichsen	71	Kornerup	86. 90	Nigelson	139
Herløv	6	Krabbe	56. 95. 131	Nilsson	61
Hesselberg	155	Krogh	49	Nissen	10
Hirschnach	152	Krøyer	87	Nordenberg	29
Hjerresen	148	Kuhlenhencke	62	Nørregaard	27
Hjort	79	Kukfahl	98		
Hoffmeyer	14. 25. 105	Kühl	70	Oberberg	150. 151
Holck	17	Lachmand	93	Olesen	63
Holck-Thorsen	17	Landboe	28	Olsen	9. 11
Holm 18. 27. 49. 50. 52. 90. 98	98	Larsen	25. 27. 80	Onsbjerg	32. 147
Holsbroe	96	Lassen	9. 47. 89	Ovesen	25
Holst	78. 129. 146	Lauridsen	155		
Holten	76. 148	Lem	11	Pallesen	132
Horn	104	Lerche	148. 149	Pedersen 28. 79. 145. 149. 153	153
Høg	36. 147	Levin	88	Persson	54
Hørup	56	Liese	86	Petersen 9. 10. 24. 50. 58.	58.
Høyer	54	Lind	6. 61	61. 62. 71. 80. 89. 98. 103	103
		Lindholm	77	Philipsen	25
Ibsen	36. 131. 155	Lohmann	68. 98	Philrot	62
Ingerslev	66	Lohse	51	Pingel	57. 70
Ipsen	69	Loir	150	de Place	97
Ivers	134. 141. 143	Lorenzen	145	Poulsen	57. 70
Iversen	148	Lund	2. 6. 85. 89	Prahl	68. 77
		Lundstrøm	47	Prange	59
Jacobsen	22. 25. 72. 103	Lüders	104	Prætorius	5
Jacobæus 9. 89. 102. 125—128	128	Læssøe	57. 71		
Jahn	75	Løving	77	Quaade	11
Jensen 2. 49. 62. 79. 86—88.	88.			Quist	85
123—125. 130. 147.	147.	Madsen	70		
Jespersen	53. 54. 132	Madvig	18	Rabe	92
Jessen	88	Mahler	77	Rademacher	62
Johansen	29	Malmstrøm	20	Rasch 22. 47. 53. 162. 165. 166	166
Juel	131	Markmand	163. 165	Rasmussen	54. 78. 79. 87
Juhler	6	Matthiesen	126. 127	Raun	148
Jørgensen	147	Meding	88	Reiffenstein	80
		Mellerup	5	Reimer	55
Kaas	96			Reuter	28
Kam	159. 162. 165. 166				

	Side		Side		Side
Reylsen	152	Skeoch	56	Voigt	87
Rhode	138	Smidt	53	Volquartsen... 62. 143. 144	
Riber.... 92. 151. 154.	155	Smith	5		
Rigelsen	44. 96. 152	Sode	155	Walter	65
Riis	77	Sommer	52	Waltersdorff	75
Riisbright	93	Sommer-Horst	52	Walther	98
Ring	49	Sonne 14. 46. 48. 52. 77. 78.	155. 156	Wassard	68
Rode	25			Weihe	47
Rohleder	103	Sorth	54	Weincke	51
Rosen	88	Stave	63	Weitzmann	104
Rosenleldt..... 92.	148	Steen	28	Wellejus 12. 65. 96. 124. 125	
Rosenørn	29	Steenstrup	88	Wennerstrøm	17
Rumler	29	Steinberg	78	Wensel 12. 52. 55. 147	
Rüdinger	20	Stender	17. 46	Werning	70
Rørvig	22	Støcken	27	Westh	65
Røyem	32	Surbeck	152. 153	Weyle	51
		Svendsen	1	Whitte	84
Samuel	98	Søderberg.....	6	Widberg	62
Sandbye	68	Søderstrøm	55	Wiel	32
Saxtorph	53	Sørensen 10. 57. 89. 93. 124		Willerup	88
Schiødte	25			Windersleff..... 48. 54	
Schiøler	5	Tambellini.....	51	Winding	27. 62
Schiøkert	28. 86	Tetens	141. 143. 144	Wittorp	93
Schlichtkrull	87	Tetsen	143	Wolfsen	161
thor Schmeden... 139. 142		Thomsen	31. 80	Wrisberg	87
Schmidt	24	Thomson	20	Wulff..... 6. 22. 29. 55	
Schmiegelov	56	Thorn	65	Wunkesen	144
Schomaker	150	Thorsen	17	Wunneken	144
Schou	55	Thorsøe	6		
Schoustrup. 20. 21. 24. 104		Tinckel	132. 138. 139	Zardin	96
Schwings	48. 54	Tistorph	128	Ægidia	125. 126
Seest	84	Togsværd	96	Ægidius.....	131
Sembach	99	Tuxværd	48. 64		
Siemens	96			Øllgaard	65
Simmelhag	79	Valentin	125. 132	Ørum	61
Siverts..... 141—143		Veile	124. 125		
Sivertsen	86	Vincke	139		

Oversigtstavle over Etatsraad,

d, Assessor pharm. Jørgen Christian Hauberg's og Hustru Margrethe Sophie, født

Tallet, der staar i Klammer efter Navnet, angiver Siden, hvor der findes Oplysninger om vedkommende Person. f = født, ∞ = gift med, † = død.

(144),

sted.

(144)

l.

(144),

trand.

sdtr.

(146),

marken.

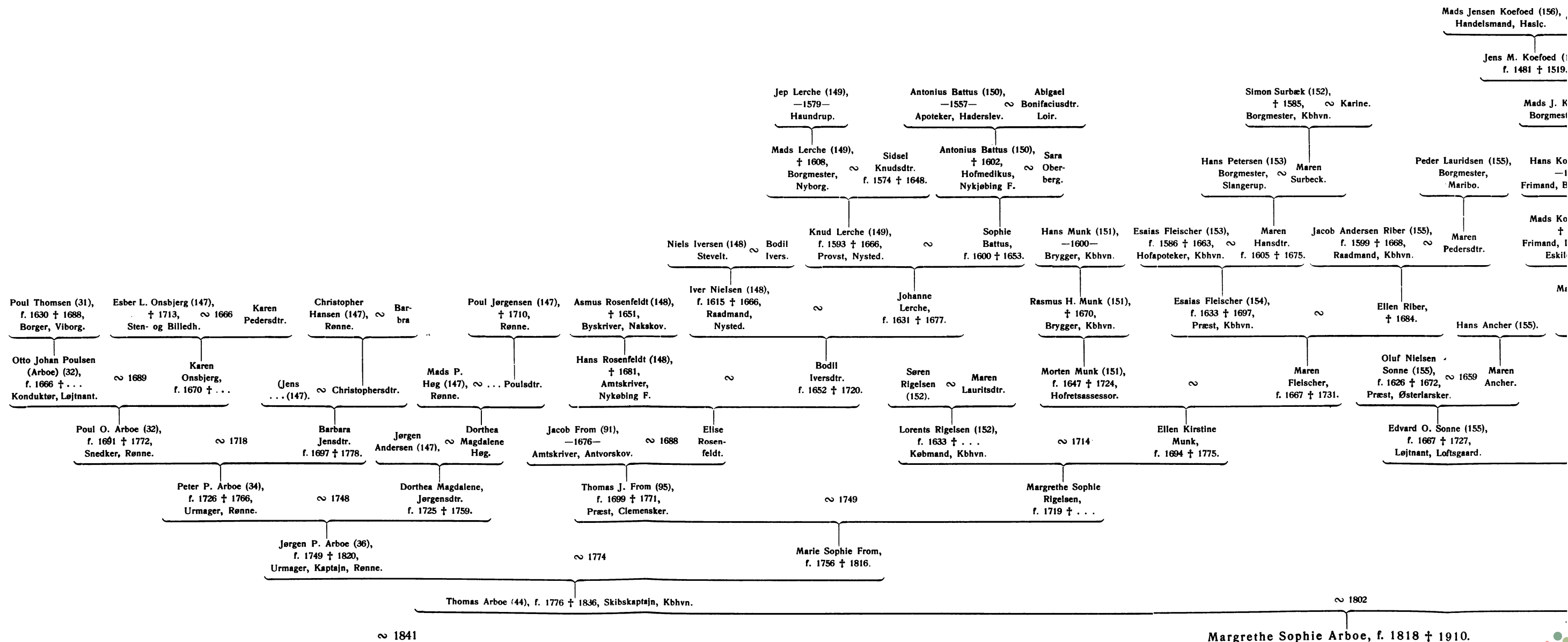
gesdtr.

ist (146).

ne

it,

34.

Sophie, født Arboe's Ascendenter.

